

ভাষাভাষা

โทรศัพท์ ๔๖๘

โทรเลข “สุชี”

ไฟนกซ์

สำนักงานล้างรูป ประดาสุชุม

ถนนหลานหลวง (ข้างขอนแก่นชั้นเก่า) พระนคร

เราสอนการวิธีถ่ายภาพ โดยส่งแบบแนะนำกับฟิล์ม ทุกๆ ฟิล์มที่ส่ง

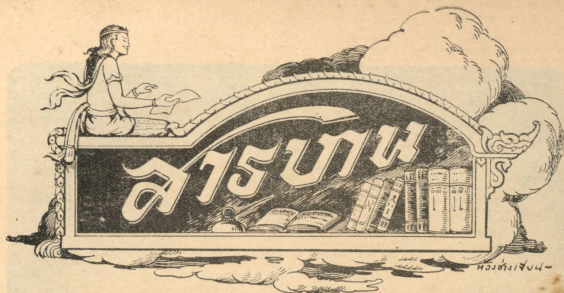
มาล้าง ณะสำนักงานล้างรูปของเรา

รูปธรรมดา

ล้างรูป พิมพ์รูป ขยายรูป ฯลฯ

ภาพยนตร์

ถ่ายภาพยนตร์ ล้างภาพยนตร์ พิมพ์ภาพยนตร์ ฯลฯ

(ปีที่ ๕ เล่ม ๑๐ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๐)

มาสาณสูตร	ส. ภมรสุต	หน้า ๑๓๕๕
เที่ยวจันทบุรี	กรรชิต	,, ๑๓๕๖
ความลับของเกาะเซนต์มาเกอริต	แก้วประพาฬ	,, ๑๔๐๑
คนยอมได้เกียรติเพราะความสัตย์	ขุนจงจัดนิสสัย	,, ๑๔๑๕
เจ้าทะเลแห่งจอมสเบอร์ก	ก. ศ.	,, ๑๔๒๐
นิราศแรมทาง	น. เหล่าราชการ	,, ๑๔๓๑
ลิวละดู	สุวันเน	,, ๑๔๔๗
วารุณี	กาญจนาคพันธ์	,, ๑๔๔๘
กลซ่อนกล	แม่โจน	,, ๑๔๔๙
หัวใจกรรยา	สุนทรสมัย	,, ๑๔๕๑
แถลงการณ์สาธารณสุขพิเศษ	กรมสาธารณสุข	,, ๑๔๕๔
ผู้ปกครองนางสาว	บักขี้ไต้	,, ๑๔๕๗
ละคอนไม้เขมม	มรกต	,, ๑๔๖๔
วิชานารี	นางสาวแฝง พุทนต์	,, ๑๔๕๑
ครัวของไทยเขมม	นายชา วจดตระกูล	,, ๑๔๕๓
แถลงการณ์คณะละคอนไทยเขมม	บรรณธิการ	,, ๑๔๕๗
อันตวาท	สุกรหัส	,, ๑๔๕๐

เนตรทั้งสองหลับพรึม———แต่ยมยวียน———

หน้า ๑๔๖๘

ภาพ

ละคอนบรรดาศักดิ์

ไทยเขมม

ซึ่งแสดงเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๐

เก็บเงินอุทิศส่วนกุศลถวาย

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ

พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

เรื่อง

เพือนตาย และ ตบตา

นายบุญเกิดชักชวนแม่พลไปเที่ยวกรุงเทพ ฯ

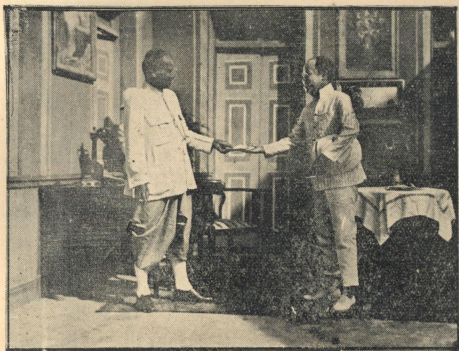
ความสุขของหญิงสาวและชายหนุ่มในเรื่องเพื่อนตาย

นายพ่วงนำข่าวมาแจ้งกับนายบุญเกื้อ

ต่างคนต่างเข้าใจผิด “เรื่องเพื่อนตาย”

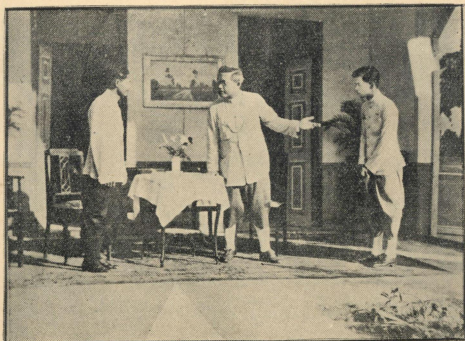
หมอลำชำระเงินค่าซ่อมเกาอี้แก่คนเก็บเงินห้างซิมสัน

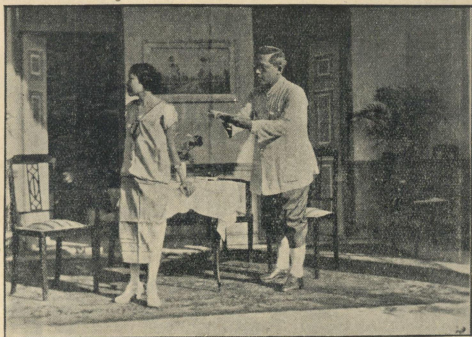
นายรอดกับภรรยาเมาสุ่ขอนางสาวมณีให้แก่บุตร

เลือกส่งกับข้าวอย่างเยี่ยม มีเห็ดตำผะสมถึง ๖ อย่าง

บ่มคนใช้ของคุณพระประจมาเดินโต๊ะเพื่อ “ตบตา”

นายรอตม์ประสงค์จะให้ตัดทอนรายจ่ายของบุตร

อาคงเปิดเผยความลับทั้งสองฝ่าย “เรื่องตบตา”

มาสาธุสสรณ์

(ประจำเดือน กมภาพันธุ์)

มาตุจฉา ปรทาเรช

ปรทรวเยช โสชฎวาท ।

อาตมวาท สรวฏเทช

ยะ ปศุยติ ส ปณตัทธะ ॥

เห็น ภริยาผู้อื่น

เสมอมาร— ดาเฮย

เห็น ทรัพย์ของเขาปาน

อิฐก็ก้อน

เห็น ผู้อื่นทุกสถาน

เสมอกับ ตนนา

เห็น ดั่งนันทนซ้อน

เช็ดไว้ในเชียร

He who looks upon another's wife as a
mother, on another's wealth as a clod, on
all being as himself, he (is) wise.

จ ๙. ภมรลุต

เที่ยวจันทบุรี

คุณบรรณาธิการ

จดหมาย ๓ ฉบับก่อนของผม มีวาระขาย
เสียแต่เรื่องการเดินทาง ตัวผมมาอยู่จันทบุรี
ถึง ๓ อาทิตย์แล้ว แต่ยังหาได้เล่าเหตุการณ์
ของเมืองสักทีไม่ ฉะนั้นจะให้เริ่มเล่าถึง
เมืองจันทบุรีแต่ยกกันไป

เกาะนมสาว

ขณะที่เรือใกล้จะถึงอ่าวจันทบุรี ผมออก
ไปยืนฝั่งแตกเวลาเช้าอยู่ตรงหัวเรือ ลมทะเล
พัดท้องกายอยู่เฉยเฉย ประกอบกับได้เห็น
ภูมิภาพอันธรรมชาติได้เสกสรรขึ้นอย่างงดงาม
ละลานตา ทางซ้ายมือชนพื้นดิน เต็ม
ไปด้วยภูเขาใหญ่น้อย แลสลับซับซ้อนกัน
เป็นลูกคลื่น ยาวเป็นพืดต่อเนื่องกัน ตั้งแต่
ไกลที่สุดที่สายตาจะมองเห็นไป จนถึงเขา
มาจรดกบฝั่งทะเล ฝั่งนี้ ใหญ่น้อยขนาด
พริ้วไปหมดทั้งพื้นดินและภูเขา แสงงามเย็นตา
เย็นใจเหลือจะพรรณนาได้ ฉะนั้นฝั่งทะเลนั้น
บางแห่งเขาและน้ำตกถึงน้ำ บางแห่งเป็นหาด
เต็มไปด้วยกรวดทรายสีต่าง ๆ น่าเที่ยวมาก

อย่างที่สุด

ส่วนทางขวามือ เป็นทะเลแลโล่งไม่เห็นฝั่ง
แลเห็นเกาะตั้งอยู่บ้างไกล ๆ ห่าง ๆ กัน แสง
สุริยเวลาเช้าส่องต้องทะเลกคลื่น เป็นประกาย
ระยิบระยับแลดูพราวตา

เออ..... คุณเอ๊ย รู้สึกไว้วางใจ

เสียจริง ๆ ได้ฟังกวีท่านพรรณาชมจนกษมไม่
กล้าขอร้องแล้ว แต่ยังไม่วางใจเท่าที่เห็นด้วยตา
จริง ๆ ผมหวลนึกถึงตัว ความเห็นจะสงสัย
หาย ไรกันเสียที รู้สึกปลื้มใจจนเนือเตน —
แต่หวลคิดไปอีกว่า เออ — ถ้าขณะนั้น ขณะ
ที่กำลังชมยานเช่นนั้น ถ้าเรามีสองคน และ
มาสองคน — อย่างเขา... เออ.... ความสุข
จะทวีขึ้นอีกไม่ต้องสงสัย ทั้งนี้ ทำให้
ผมหวลคิดถึงคุณบรรณาธิการขึ้นมาทันที

กำลังผมคิดถึงคุณเพลินอยู่ ผู้ช่วยคันหน
(เป็นนายทหารเรือไทยกองหนุน) ก็เดินเข้า
มาทักทาย

“จนถึงแล้วละครับ” เขอปราสัย

“ครับ” ผมรับคำและยิ้มกับเขอ

พ.ศ. ๒๔๗๐

เที่ยวจันทบุรี

“อ้อ, นั่นเกาะอะไรครับ” ผมถามและ
ชี้มือไปยังเกาะข้างหน้าซึ่งมีรูปเขาค้างอยู่
ในน้ำโคกเดียว

“อ้อ, เกาะนมสาวครับ” เธอตอบ
“เอ๊ะ, ทำไมไม่มียอดเขียว” ผมอุทานขึ้น
เมื่อได้พิจารณาตลอดแล้ว

“อ้าว, ก็ — นางมดโงะ ยังไงล่ะครับ”
เธอพุกหัวเราะ ๆ
“อ้อ.... เอ๊ะ, นางมดโงะ ก็มี ๒ ยอด
นะครับ” ผมค้าน

“ถูกแล้ว, นั่นก็มี ๒ ยอด. นั่น ๆ ๆ”
เธอพุกพลาจซ์มือ
ขณะนั้นเรือแล่นใกล้เกาะเข้ามามาก ผม
จึงเห็นยอดเล็ก ๆ อีกยอดหนึ่ง ซึ่งมีขนาด
เพียง ๓ ใน ๑,๐๐๐ ของยอดใหญ่

“แห่ม, ทำไมไม่เล็กใหญ่สักกันนกสะครับ”
ผมหัวเราะถาม

“อ้าว — นางมดโงะ ก็ — โด ขางเขียว,
ถูกแล้วยังไงละ” เธอไม่ยอมแพ้

ผมก็กระถามถึงประวัติ นางมดโงะ ต่อไป
ว่าเหตุใดจึงมาทั้งนี้ “ยอด ๒ ยอด ซึ่งเล็ก ๓
ใหญ่ ๑” ไว้ ทน ส่วนอวยะอื่น ๆ อยู่ที่ไหน
แต่เกรงจะเป็นการได้เท่าใดแล่นไปจึงสงสัย

“ยังงั้น — น่าจะชื่อว่า เกาะนมมดโงะ

มากกว่านมสาวนะครับ เพราะนางมดโงะเอง
ก็ไม่ใช้สาวใช้แล้วอะไรแล้ว” ผมกล่าวให้
เขาคิดลงกับเธอ

“ถูกก็เขียว” เธอรีบรับคำ “ผมเคย
คิดเช่นนั้นเหมือนกัน แต่เสียใจเรามาพบเมื่อ
เขาค้างซอเสียก่อนแล้ว”

แหลมสิงห์

เธอพุกแล้วหันไปทางซ้ายมือ ซึ่งให้ผม
เขาลูก ๓ ขนาดไม่ใหญ่โตนัก คง อยู่ บน
แหลมบนลงมารกทะเล ผนังของภูเขาของ
ปากอ่าวจันทบุรี

“นั่น, ยังไงล่ะครับ, แหลมสิงห์”

เธอตอบ
“อ้อ — อ้อ — อ้อ” ผม แลดูตาม และ
พุกหน้า

“เอ, เขาวามีรูปสิงห์จริง ๆ ยังไงล่ะครับ,
แต่ทำไมผมจึงไม่เห็น” ผมย้อนถามเมื่อ
ได้คิดตลอดแล้ว

“อ้าว, นั่น ๆ ๆ” เธอชี้มือ “หิน
ก้อนนั้นไงล่ะ ที่อยู่ในน้ำ — นั่น ๆ คลื่นซัด
อยู่นั่น, นั่นแหละตัวสิงห์ล่ะ เห็นไหมล่ะ
ครับ”

“ครับ — ครับ” ผมพิจารณาหินก้อนที่
ว่า “เอ — แต่คุณมันกลม ๆ ยาว ๆ ไม่เห็น

ควรวชิท

กุ่มภ

เป็นรูปสิ่งๆ รูปสัตว์อะไรเลยนี่ครับ” ผมก็
พลาญพกพลาญ

“อ้าว —” เธออ้าว ออกมาทั้งๆ คล้ายๆ
จะฉีกผมไม่เห็นเป็นสิ่งที่ “พิจารณาให้
ถนัดๆ” เพิ่งจะให้ถนัดถื่นๆ คุณจะต้องเห็น
เป็นรูปสิ่งๆจริง” เธอพูดหน้าเฉยตาเฉย
ทำเอาผมต้องเงยหน้าดูแก

“จริงไหมล่ะ เป็นสิ่งที่ชัดไหม” เธอ
เตือน

“จริง — จริง, อ้อ — อ้อ,” ผมพยายาม
เชื่อและทำตามที่เขาว่า คือ เพ่งตาตรงเข้า
หिनก่อนนั้น แล้วตั้งใจนึกว่า สิ่ง — สิ่ง,
เธอจริง — ไม่เข้าใจหिनเข้าน้ำกลายเป็นสิ่งๆ
ขึ้นมาจริง” เว้นแต่จะเป็นสิ่งๆอะไร ก็บอก
ไม่ถูก ไม่ใช่สิ่งๆของไทย คือ ราชสีห์,
คชสีห์, น่ะแน่ละ แต่จะเป็นสิ่งๆของฝรั่ง
คือ โลฮอน ก็ไม่แน่อีก ผมจึงบอกได้แต่ว่า
เป็น สิ่งๆ จริงๆ เท่านั้น

“สิ่งๆนี้มีอยู่ ๒ ตัวด้วยกัน เต็มอยู่
บอกเขา ข้างกระโหลกโพ้น” เธอเห็นผมเชื่อ
แล้วก็เริ่มบรรยายต่อ “นั่นเป็น ตัวที่ ๑
ตัวเมีย ๑ ครั้นเมื่อฝรั่งเคยยกกองทัพมา
ตั้งอยู่ที่ทุ่งยวม จะช่วยต้องการสนุก หรือ
เกลี้ยขังเจ้าสิ่งๆนี้ หรือว่า กลัวมันจะกัด

อย่างไรก็ไม่ทราบได้ แต่พวกทหารนั้นแหละ
ได้ใช้มันใหญ่ยิงเจ้าสิ่งๆที่น่าสงสารนั้น และ
ถูกตัว ๑ ตกลงมายืนแช่น้ำอยู่ ดังที่เราเห็น
อยู่นี้แล้ว เขาว่าตัวนี้เป็นตัวผู้ ส่วนที่อยู่
บอกเขาอีกตัว ๑ เป็นตัวเมีย ตัวนั้นเราเห็น
ไม่ได้ถนัด เพราะมันไม่ขยับเลย”

“เฮ — น่าสงสาร” ผมเอื้อมออกมา
ลอยๆ พลาญหีนไปพิจารณาเจ้าตัวยวมแช่
น้ำอยู่อีก

“นี่, ถ้ามันจะกลายเป็นหิน ตั้งแต่ถูกยิง
ตกลงมากระมัง” ผมถามท่านผู้ช่วยค้นห็น.
แต่พอหันหน้าไปดู ก็เห็นท่านเดินไปขุด
การงานแก่พวก กลาสีเสียแล้ว เลยไม่ได้รับ
คำตอบ

ขณะนั้นเรอแล่นเลี้ยวแหลมสิ่งๆ แลเห็น
เกาะเจ้าอยู่ตรงหน้าของขวา เข้าในอ่าว
จินทบุรี มอญตรงหน้าเป็นวิงวามขึงนิก แล
เห็นเขาสระยาป ซึ่งมีน้ำตก อันงาม น้ำหลาย
แห่ง สูงตระหง่านเทียมเมฆอยู่ของขวา เขา
พลอยแหวน ซึ่งมีเพชรพลอยเป็นอันมาก อยู่
ตรงหน้าเห็นได้ถนัด ฉะนั้นขออ่าวเป็น
หาดทรายสีขาวงาม มีบ้านเรือนเรือกสวน
แลเห็นได้แต่ไกล

พ.ศ. ๒๔๗๐

เที่ยวจันทบุรี

ขอมเก่า

พันปากอ่าวเข้าไปสักหน่อย แลเห็นทวาร
ขอม ตั้ง อยู่ บนเนิน น้อย ๆ ริมฝั่ง ทางซ้ายมือ
(ขวา) ขอมนี้ อยู่อย่างไรละ ที่ท่าน งาม
ราชามาคุย ได้ เป็นแม่กองสร้างขึ้นในรัชกาล
ที่ ๓ คราวที่ไทยเราปราบเซมแล้วเกิดเป็น
อรชุนกับประเทศญวน ชื่อว่า ขอมไพร่พินาศ
แต่เดี๋ยวนี้ใช้การไม่ได้แล้ว

ทางฝั่งเยื้องกันข้าม จะแลเห็นตึกกันตง
ตระหง่านอยู่บนแหลมผาควายสอคน่าคมมาก
ตึกนั้นชื่อว่า ตึกแดง เพราะทาสแดง เป็นตึก
ที่พวกฝรั่งเศสสร้างขึ้น เป็นโรงทหาร เมื่อเขา
มาอยู่เมืองจันทบุรีคราวนั้น คราวที่ยังตั้ง
ตึกนั้นแหละ ยังเหลือทวารไว้สำหรับเป็น
ที่รูก และเป็นที่ถาวรมาสมัยของฝ่ายบ้าน
เมืองจนแลรัชกาล นัยเป็นที่ตากอากาศชั้นวิเศษ
แห่ง ๑ แต่บัดนี้ คงทำหวั่นไม่ได้ เพราะ
ไม่มีรถไฟให้พวกเราเข้าไปถึง

บนแหลมนี้ ก็มีขอม อีก ขอม ๑ ชื่อว่า
พินาญขี้จามิตร เป็นคอกัน และคราวเดียวกัน
กับขอมไพร่พินาศ แต่ขอมพินาญไม่เหลือ
ทวารเสียแล้ว บนแหลม ต่อจากตึกแดงเข้าไป
ไปก็มีที่ว่าการอำเภอแหลมสิงห์ และหมยบ้าน
ราชวรุ เป็นตำบลใหญ่พอๆ ออกส่งสัยว่า

ท่าไม้ อำเภอแหลมสิงห์ จึงไม่ยกตั้ง อยู่ตรง
แหลมสิงห์ ที่มีสิงห์จริง ๆ นั้น กลับมาอยู่เสีย
คนละฝั่ง ปลอ่ยให้เจ้าสิงห์นั้น แขน้ำเฝ้า
ปากอ่าว อยู่ตัวเดียว อีกตัว ๑ หรือก็อยู่เสีย
ยอกเขา ทำสองสิงห์ (เขาว่าเมีย ๑ ตัว)
คงไม่ได้พอกันเสียอีกแล้วในชาตินี้

จากปากอ่าว เรือแล่น ประมาณ ๒๘ นาที
กับ ๕๐ วินาที พอเลยปากน้ำจันทบุรี (อยู่
ทางขวามือขวาเข้า) ไปสักหน่อยก็ถึงท่าแฉลบ
เรือกลไฟใหญ่เทียบที่สะพานไต้สวาย สะพาน
นี้ทางขึ้นตรงปลายถนน ซึ่งเป็นทางรถเดินเข้า
ไปในเมืองพอๆ

เจ้าเมือง

เมื่อเรือเทียบท่าเรียบร้อยแล้ว กำลังจากเรือ
ไปยังสะพาน ที่สะพานมีตึกทรงกันเป็นรูปแฉ่ง
สะพานเป็นสองตอน สำหรับกันคนที่ลงจากเรือ
และจะขึ้นเรือไม่ให้ปะปนกัน มีเจ้าพนักงาน
ตำรวจรักษาการ และมีนายคู่การรักษาคอย
ตรวจตราสิ่งของต้องภาษี เขาปลอ่ยให้คน
ลงจากเรือไปเสียก่อน แล้วจึงให้คนที่จะไปกับ
เรือขึ้นเรือ วิธีการเช่นนี้ดีมาก เสียให้
ทำเรือในกรุงเทพฯ เรวกู้เงินเขาไม่ได้ ทราบว่า
เจ้าหน้าที่ปกครอง ทำอย่างนี้ให้เหมือน กับ ที่
'เรียม' ซึ่งเป็นท่าเรือสำคัญของฝรั่งเศสใน

กรรมชิต

เขตต์ โคชินจีน

พอเดินพ้นสะพานกษัตริย์นครพอกี เพราะ
พวกรถ จอครดหินกันรถเข้าหาสะพานคอยท่าไว้
แล้ว เป็นการสควกมาก เมื่อคนโดยสานขึ้น
พออิศวรแล้ว เขาก็ออกแล่นไปเข้าในเมือง

รถ เติม เป็นเวลา ประมาณ ๔๕ นาที ก็
๔๘ วินาที ก็ถึงเมือง ประมาณระยะทางราว
๑๓ กิโลเมตร ก็ถึงเขตต์ ๘๘ เขตต์ เขาเรียก
ค่าโดยสารคนละ ๕๐ สตางค์ นับว่าไม่แพง
กว่าค่าจ้างรถแท็กซี่ในกรุงเทพฯ และถนน
แม้จะไม่ไ้ รวดขวาง แต่ ก็เรียบร้อยไม่แพ้ ถนน
ที่ ๆ บางสาย ของ กรม นคราทร ทั้ง มี อยู่
หลายสาย ไปได้ดังตามอำเภอ นักรถยนต์
อย่าง ที่เรียกกันว่ารถเมล์ของนายเล็ค เติมนชวิก
ไขว้ไป ๆ มา ๆ อยู่ทุก ๆ สาย

เฮ... ผมว่า จะเล่าเรื่อง ใน เมือง ให้ฟัง
แต่มาวนเวียนอยู่ตอนปากอ่าวนี้เอง เพราะ
ความจริงของที่ ๆ ควรรู้ควรทราบตรงปากอ่าวนี้

กุ่มก

ก็มีไม่ใช่น้อย จึงทำให้มีวุ่นพลินเสีย เลยยัง
ไม่เข้าถึงในเมืองได้ ความจริงก็เป็นอย่าง
ผมว่าไม่ใช่หรือคุณ หรือจะเปรียบว่ามนุษย์
เราที่ทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่ทุกวันนี้ ก็คือ ต่าง
วนเวียนอยู่ในวัฏสงสารนั่นแหละ ไม่มีใคร
ล่วงเข้าถึงนิพพานได้ หรือเพียงแต่จะรอค
ยวงสงสารให้พ้นไปก็ทั้งยาก ด้วยเหตุดังนี้
จึงหวังว่าคุณคงอย่าแกล้งผม ที่จะขอของ
ข้างใน ของ เมือง จันทบุรี ไว้ แล้วใน คราวนำ
เพราะเท่าที่เล่ามาถึง มิได้เล่าด้วยปาก แต่
เมื่อมือพอทนแล้ว ขึ้นทนจนเกินพอ เจ้าโรค
'อ่อนเพลีย' ซึ่งกำลังสังขยจะเกิดกำเริบขึ้นอีก
จะเลยมิได้เล่าต่อไป

แต่อย่างไรก็ตาม ก็ถึงสภานิติที่ว่า "อก
เปรียบไว้ กินหวาน" นั้นเถิด เพราะคุณ
ต้องได้เห็นว่าข้างในของจันทบุรีนั้นคืออะไร ?
เท่าที่ตอนปากอ่าวผมว่าก็แล้ว แต่ข้างในยัง
ยิ่งขึ้นไปอีก, ริง ริง.

กรรมชิต.

ความลับของเกาะเซนต์มาเกอร์ิต

ของ แก้วประพาพ

(ผู้ซึ่งเคยปรากฏชื่อในนิมิตรศกา)

ใครเป็นคน ลักลอบ ซึ่งได้ถูกขังอยู่ ภายใน
กำแพงคุก, ในครั้งแรกที่ยืนเฝ้าไวโล, ใน
ภูเขาแอลป์ทางภาคอิตาลี ต่อมาย้ายมา
อยู่ที่เกาะเซนต์มาเกอร์ิต แลในครั้งที่สุด
ก็มาอยู่ที่คุกยาสติล, นักโทษผู้หนึ่งถูกห้ามมิ
ให้คนเห็นหน้าได้ ชั้นที่สุดจนผู้คุมนักโทษ
นักเห็นหน้าไม่ได้ แลข้าห้ามมิให้นักโทษ
ผู้หนึ่งกล่าวคำพดขังจะเป็นข้อเย็บผดตนเอง ว่า
ตัวของตัวนั้นเป็นใครจนคำเคี้ยว ถ้านักโทษ
ผู้หนึ่งขอยกขังที่ห้ามไว้แล้ว ก็จะต้องได้
รับโทษถึงตาย แต่ในที่สุดข้าแล้วมฤตยูเจ้าก็
ได้มาโปรดให้พ้นจากความยากลำบาก ซึ่งทน
ทุกข์ทรมานมาอย่างมหันตนั้นเสียได้

ข้าของ แลสิ่งต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นข้อ เกี้ยว
ข้อง อ้างอิงถึงบุคคลคนนั้น ก็ยังคงถูก

ทำลายเสียพินาศ โดยปราศจาก การ กระทบ
ข้างคนกล่าวเขา ๆ ว่า บุคคลคนนี้มีใช้ใคร
อื่นไกล คือ คียักเคอเวนโตมซึ่งเคยคนโปรด
คนหนึ่ง ในหมู่คนโปรดของพระนางแอนน์ แห่ง
ซีสเตรีย์เลียบ ซึ่งถูกคาคิแนนค์มาเชอแลงอา-
มาทพยายามทักความอิฉาถุยานั้นเอง บาง
คนก็กล่าวด้วยความเชื่อมั่น ใจอย่างเดียวกันว่า
นักโทษผู้หนึ่งเป็นพระโอรส ของ พระเจ้าซาลท์ ๒
คือ คียักแห่งมอมมัท แลบางคนก็กล่าวกระซิบ
แก่เพื่อนกันว่า นักโทษผู้หนึ่งเป็นพระญาติอันสนิท
ของพระเจ้ามหาราชาวีราชหลุยส์ที่ ๑๔ นั้นเอง

มีคน ๒ - ๓ คนเท่านั้นที่รู้ความจริงว่านัก
โทษผู้หนึ่งคือ ใคร แต่คนเหล่านั้นย่อมต้องรู้ตัว
ของตัวว่า ถ้าแม้นคนเย็บผดเรื่องราวบน
แล้ว ก็เท่ากับเอาชีวิตของตนเข้าแลกเท่า

แก้วประพาฬ

กุ่ม

นั้น จึงมีคนกระหายอยากรู้เรื่องราวมากนัก
หนา ว่านักโทษผู้ใดใครกันแน่หนอ ?
มากตามเคอป้อมปาดอร์แลสตรอน ๆ ซึ่งเข
พวกคนไปรคของพระเจ้าหลุย แม้ระโทะ โส
เล็กก็ถลมารยาต่าง ๆ เพื่อที่จะให้รู้ความลับเรื่อง
นั้นแต่ก็หาสำเร็จผลไม่ ถึงแม้พระเจ้าหลุย
ที่ ๑๖ ก็ปฏิเสธไม่ยอมที่จะบอก เรื่องราวกับ พระ
นางมารอิงตัวแน็คเหมือนกัน

มองซีเออร์เคอชามยวาทันนี้ ถึงแม้ว่า
ท่านกำลังจะหมดลมหายใจ โกลัจะตายอยู่ ก็
ท่านมาแลแซลเคอลาฟเย ผู้ เป็น บุตรเขยโคคก
เจ้าวิงวอนขอให้ท่านเขียนเรื่อง ความลับอัน
ก่อนหน้าที่ท่านจะยอมความตายไป ท่านก็ยัง
ปฏิเสธเป็นคำสุดท้ายว่าบอกไม่ได้ ไม่กล้าที่จะ
บอก ตนเองได้สยาลเสียแล้วว่า จะเขียน
มิได้เกินกว่าชีวิต จะแตกขยี้ไป แล้วกลืน
ลมหายใจ

ผู้ที่สามารถ จะเปิดเผย ความ ลับ อัน
นานัน โคนัน เป็นผู้ที่ถูกคือคิซเซ็ลเคอเบอ
บุตรของท่าน ม. เคอแซมิลาฟผู้สำเร็จราชการ
แผ่นดิน ถึงแม้ท่านจะถือเคร่งปฏิเสธ ไม่ยอม
บอกเรื่องราวความลับอันแก่พระเจ้าหลุยที่ ๑๕
ก่อนหน้าทีพระองค์จะดำรงพระชนมายุครบยี่
ถาวระกั ก็ แต่ในที่สุดก็ต้องยอมบอกตามคำ

ขอร้องของบุตร เพราะเจ้าหล่อนโถมตัวเข้า
กอดแซมิลาฟไว้แล้ว ร้องให้ ร้องห่มวิงวอนขอ
ให้บิดาเผยความลับนั้นแก่ตน เมื่อความลับเผย
ออกแล้ว ค่อนันมาไม่ช้าวันพิภา สรรพ
หนังสือต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความลับอันนั้น ก็ตก
ไปอยู่ในมือของคิซเซ็ลเคอวิซลิวครักของคิซเซ็ล
เคอเบอเลนน แลเรื่องทั้งหมดสองโคเบกเผย
ขึ้น จึงเป็นครั้งแรกที่ได้บรรทกลงด้วยเส้น
ค่าน้ำหมึกแลหนังสือสำคัญฉบับเดียวกัน ได้
เขียนจ่าหน้าว่า

“ เรื่องการประสูติแลการศึกษาของ
เจ้าชายซึ่งปราศจากความ สุข ซึ่งถูกขังอยู่
ในคุก โดยพระบรมราชโองการของ
พระเจ้าหลุยที่ ๑๔ คำบอกเล่าของผู้ที่
ควบคุมเจ้าพระองค์นั้น ขณะเมื่ออยู่
บนเตียงไข ” คือไปกัมรื่องเล่าสั้น ๆ
ดังนี้

เมื่อตอนกลางวันวันที่ ๕ กันยายน ปีคฤ
ศักราช ๑๖๓๗ พระนางแอนน์แห่งอัสเตรีย
เลียบ วาซินของพระเจ้าหลุยที่ ๑๓ ซึ่งไว้พระ
โอรสแลธิดามากถึง ๒๐ ปีแล้วนั้น ได้ประสูติพระ
รัชทายาทซึ่งจะสืบสันตติวงศ์แห่งประเทศฝรั่งเศส
เค็ชองค์หนึ่งเป็นชาย เป็นเหตุให้พระราช
ภักดีทรมพระพระราชหฤทัย ปลื้มเปรม ปีวิภาเป็น

พ.ศ. ๒๔๗๐

ความลับของเกาะเซนต์มาเกอร์วิท

กันเหลือ แต่พระองค์จะได้ทรงพระตำราญ
ราชหฤทัยอยู่นานก็หาไม่ เพราะ ในไม่กี่ชั่ว
นาฬิกา นั้นเอง นางผดุงครรภ์ ก็มารายทูล ว่า
พระราชินียังประสูติพระกุมารหรือ กุมาร อีก
พระองค์หนึ่ง ชาววนเป็นชาวซ่งกระทำให้
พระราชามีความหวาดกลัวเป็นอย่างยิ่ง เพราะ
สมจริงดังคำที่โหรได้พยากรณ์ ไว้ ก่อน
หน้าว่าพระราชินียังไม่ทรงครรภ์ครรภ์นั้น โหร
ได้พยากรณ์ถวายพระราชว่า พระราชินีจะมี
พระโอรสสองพระองค์ แลได้กล่าวลือกันใน
นครปารีสว่า ถ้าแม่พระราชินีประสูติพระ
ราชโอรสฝาแฝดในวันใดแล้ว ก็จักเกิดความ
หายนแก่ประเทศบ้านเมืองเป็นอย่างยิ่ง เพราะ
ฉนั้นเมื่อพระราชาทรงทราบข่าวนี้ จึงกระทำ
ให้ เป็นที่ ย่น ย่วน พระราชหฤทัย เป็น อัน มาก
เพราะไม่มี ขยายบุญคุณ ใน กฎหมาย สืบ สันตติ-
วงศ์ของเมืองฝรั่งเศส ในเหตุที่จะมีรัชทายาธ
สืบราชสมบัติถึงสองพระองค์เช่นนั้น พระราชา
ยังมีความตกพระทัยใหญ่โต ในเมื่อได้
ฟังคำที่คาคีแนนควิลลิว ผู้ซึ่งได้ มีรับสั่ง
ให้หาให้รีบเข้าไปเฝ้าโดยทันทีนั้น กราย
ยังคมทูลขึ้นว่า ถ้าแม่จะประสูติพระยุพราช
ขึ้นอีกองค์หนึ่งจริงแล้ว ก็จำต้องยึดเป็น ความ
ลับให้สนิทสนม เพราะเกรงว่าต่อไปในกาล

ภายหน้า พระอนุชา อาจจะมี ความปรารถนา
ที่จะเป็นพระเจ้าแผ่นดินขึ้นมาบ้าง ก็อาจจะ
เกิดรบราฆ่าฟันกันขึ้นกับพระเชษฐา เพื่อที่จะ
แย่งประเทศออกไปอีกส่วนหนึ่ง แล้วก็จะ
ได้ ขึ้นครองราชสมบัติ
เรื่องที่ โหร ได้พยากรณ์ล่วงหน้าไว้ นั้น ได้
เกิดขึ้นสมจริงดังคำทำนาย เพราะในขณะ
ที่พระราชาทรงประทับเสวยพระกระยาหารเวลา
ค่ำอยู่นั้น พระราชินีก็ได้ ประสูติพระโอรสองค์
ที่ ๒ อีกพระองค์หนึ่ง มีพระศิริลักษณะสละ
สวยพระวรกายแบบ ขาวอ่อนแอ่น กว่าองค์ แรก
และขณะที่ตกฟากออกมาแล้วนั้น ได้ทรง
กรรแสงโดยมีผู้ จักหุยกหุยกขึ้น ปานประหนึ่ง
จะเป็นข้อสังหรณ์บอกเหตุว่าทรงรู้สึกเสีย พระ
ทัยในการที่จะต้องได้ทรงประสูติต่อความทุกข์
ยากตรากตรำอย่างมหันต์ดังที่พระพรธมา
ในขณะที่จะพระเจ้าหลุยส์ ๑๓ ทรงพระ ปรีวิ-
ตก มีผู้ที่จะตัดสินพระทัยว่าจะทรงกระทำ
ประการใดกันนั้น ผลที่สุดก็ทรงตัดสินพระทัย
แน่วแน่ว่า จะต้องทรงกระทำตามคำแนะนำ
ของพระคาคีแนนควิลลิว เพราะถึงนั้นข้าบาท
ราชบริพารทุก ๆ คน ซึ่งอยู่ร่วมใช้ ในขณะ
ที่พระราชินีประสูติพระโอรสองค์ที่ ๒ นั้น จึง
ต้องถวายคำสั่งให้ปฎิญาณสาบานตนว่า จะ

แก้วประพาฬ

กุมภ

เกยเรื่องราวเหล่านี้ไว้เป็นความลับ จะมีแพร่
พรายขยายเรื่องให้ ผู้หนึ่งผู้ใดทราบเลย ด้วย
เหตุกันและ กุมาราน้อยซึ่งประสูติใหม่นั้น
จึงต้องคงไปอยู่ในความอารักขาของนางแพทย์
ผดุงครรภ์ ผู้ใดถูกขู่สาทัยไว้ว่า ถ้าแม่
นางแยกเลยความลับนี้ขึ้น ว่ากุมาราน้อย
เป็นลูกเจ้าเหล่าใครกันแล้ว ฅมเวลานั้นนาง
จะต้องถูกประหารชีวิตทันที
ชีวิตความเป็นไปของราชกุมาราน้อย ซึ่ง
ปฏิสนธิ มาเป็น ตัวคน ในโลกก็ เขาผู้หนึ่งนั้น
ได้เริ่มต้นปราศจากความสุข แลประกอบ พร้อม
ด้วยความลึกลับขึ้น นำสยทสยของใจทิ้งไว้กล่าว
มาแล้วนี้ เมื่อราชกุมารน้อยถูกขังไว้ได้ออก
จากราชวังซึ่งเป็นสถานที่ สมภพโดย พระชนก
ชนแล้ว เจ้าพ้าน้อยก็ไดตกอยู่ในความ
พิทักษ์ รักษาเลี้ยงคอย ในบ้านของ มารดาเลี้ยง
ผู้ ที่ไดเอาใจใส่เลี้ยงคด้วยความเอ็นดูแลรักใคร่
ด้วยน้ำใจอันแท้จริง จนกระทั่งมีชนมายุ
เจริญวัยใหญ่ขึ้นตามลำดับกาล พอเคยโต
ขึ้นกำลังเริ่มจะสนครีต ก็ได้ถูกส่งไปให้
อยู่ในความอารักขาของขุนนางคนสนิทผู้หนึ่ง
ซึ่งได้เป็นผู้ถวายสัตย์สัญญาว่าจะเก็บความลับ
ในเรื่องประสูติการณของเจ้าชายน้อย และ
ด้วยผลที่ จึงรักภักดี เอาใจใส่ แนะนำ สั่งสอน

ศิลปวิชาการของท่านขุนนางผู้นั้น เจ้า
ชายผู้นั้นจึงทรงเจริญวัย เป็นหนุ่มน้อย สดสวย
ทั้งประกอบด้วย ขัตติยะ วรรณะ ประจักษ์อยู่ในสัน
คาร จึงทรงยอมรับศิลปวิชาการมีความสามารถ
ฉลาดเฉลียวยิ่งกว่าคนอื่น ๆ ซึ่งมีวัยอันร่นราว
คราวเดียวกัน ทั้งมีรูปร่างท่าทางเป็นสง่า
ผายพากพม เป็นเครื่องทูลให้ เห็นว่ามิได้คิด
ขัตติยะวรรณะมาแต่กำเนิด ก่อนหน้าที่เจ้าชาย
จะมีพระชนมายุเจริญมาถึงเพียงนั้น พระ
องค์ ได้ มีความฉงนสนเท่ห์ ในพระทัยว่า พระ
องค์ เป็นใครกันแน่หนอ เป็นลูกเจ้าเหล่า
ใครกัน? แต่ที่ทรงคิดขัญหาไม่ตก ข้อที่
จะกระทำให้พระองค์ทรง ฉงนสนเท่ห์ ในพระ
ทัยว่าพระองค์ทำให้สามัญชนตามธรรมดาไม่
นั้น ก็เพราะมีข้อพิพาท ให้เห็นชัดแจ้งพระทัย
ในข้อที่มเงินทองใช้สอยฟนฟาย ทั้งท่าน
ขุนนางซึ่งเป็นผู้อภิบาลพิทักษ์รักษาพระองค์นั้น
ก็สะแกกักริยาเคารพ นอบนอพระองค์ เป็นอย่าง
ดีเช่นดินข้ากับเจ้า ผิดท่วงทักที่จะเป็น
บิดาแลบุตรต่อกัน

ใครเป็นชนกชนนี ของพระองค์ แน่หนอ ?
ชนกชนนีของพระองค์อยู่ที่ไหนกันแน่ ? แล
เหตุอันใด พระองค์ จึงมิได้อยู่ ด้วย กัน กับ พระ
ชนกชนนีของพระองค์เล่า ? ขัญหาอันลึก

พ.ศ. ๒๔๗๐

ความลับของเกาะเซนต์มาเกอร์

ลับเหล่านี้และได้ฝังอยู่ในพระทัยของพระองค์
ซึ่งทำให้ยังเกิดความพิศวงงงงวยพระทัยเป็น
ที่ยิ่ง ซึ่งพระองค์เองไม่สามารถจะหาคำ
ตอบข้อน่าอนลกลึกลับได้ เพราะเมื่อทรงถาม
ใคร ๆ ก็ได้รับคำตอบปฏิเสธทุกคราวไป

แต่อย่างไรก็ตาม การที่พระเอกขุ่นแค้น
ลงพระทัยอย่างใหญ่หลวงนี้ ได้บังเกิด
ขึ้นโดยกระทันหันทันทีที่พระเอกไม่
เปรียบเหมือนครั้งเรื่องละคอนซึ่งได้เตรียมเล่น
ไว้แล้วละนั้น จะเป็นอย่างอันใดว่าความแห่ง
ความมหันตทุกข์จะพลันมาสู่พระองค์หรือ
ไหน? ความลับในเรื่องประสูติการของพระ
องค์จึงได้เปิดเผยขึ้น ซึ่งกระทำให้พระองค์
ยังเกิดความพิศวงงงงวยเต็มต้นพระทัยในการ
ที่ใครประสพพบเค้าเรื่องเช่นอันมาก เหตุที่
จะกระทำให้พระองค์คล้าหาเงื่อนแห่งความ
พิศวงนี้ได้นั้นก็เพราะท่านขุนนางซึ่งเป็นพระ
อภัยาลของพระองค์มีกิจการที่จะต้องไปไม่ได้
อยู่ในบ้านตามเคยมา พระองค์ได้ทรงค้นพบ
กระเบื้องอันเดิมไปด้วย จกหมายสำคัญต่าง ๆ
เบียดอยู่ โดยพระอภัยาลของพระองค์ลึกลับ
เอาไปด้วย ด้วยอำนาจแห่งความแปลกประ
หลาดพระทัย เจ้าชายได้ทรงหยิบจกหมาย
เหล่านั้นทอดพระเนตร จกหมายเหล่านั้น

เป็นลายพระหัตถ์ของพระราชินี ประทานไป
ยังคาคีแนตมาเชอแลง (ผู้รับตำแหน่งต่อจาก
คาคีแนตวิรัช) และข้อความในจกหมาย
ซึ่งพระกุมารทรงพบเห็นนั้นก็มีข้อความซึ่งแปล
ได้อย่างเดียวว่า พระองค์เป็นใครแน่แล้ว เมื่อ
ได้ทรงประสพพบเห็นเหตุการณ์อันแปลกประ
หลาดนี้ ทำให้ดวงพระทัยของพระองค์วุ่น
วามตื้นตันด้วยความพิศวงงงงวย จกหมาย
เหล่านั้นประจักษ์แจ้งเรื่องชัดเจน ก็คิดว่าที่พระองค์
ทรงฝันเห็นเคาสุ่มไปมากมาย บัดนี้พระองค์
ผู้เป็นพระราชบุตรว่ากล่าวซึ่งพระราชบิดาทอด
ทิ้งเสียละแล้วนั้น ได้กลับกลายไปโดยไม่น่า
เชื่อว่าเป็นพระราชโอรสของบรมจักรพรรดิ
ราชาธิราชแห่งประเทศฝรั่งเศส ซึ่งได้เสด็จสู่
สุรคตไปแล้วนั่นเอง แต่เป็นพระราชโอรส
ฝาแฝดกับพระเจ้าหลุยส์ ๑๔ ผู้เรืองนาม ซึ่ง
ในขณะนั้นได้เสด็จเสด็จด้วยราชสมบัติแทนพระ
ราชบิดา ประทับอยู่เห็นอราชบัลลังก์แลม
อำนาจอย่างพระหรรษชกเยี่ยมที่สุดในทวีปยุโรป
ราชบัลลังก์นี้แหละ ถ้าการจะแยกออกไปได้ก็
ควรที่จะเป็นของพระองค์บ้าง เมื่ออันถึง
ตอนนั้นเอง เรื่องราวได้กระทำการขึ้นขึ้น
ประจักษ์เรื่องละคอนบังเกิดขึ้นในพระทัยของพระ
องค์ จะบังเกิดช่องทางอันงามให้ชายหนุ่ม

แก้วประพาฬ

กุ่มก

อนาชาซึ่งมีชีวิต ห่อหุ้ม อยู่ ด้วย ความ ลึกลับ
 ทราบความเป็นอยู่ ได้แน่ แท้ละ หรือ น “การ
 เรือนอาจะ เป็นจริง ไปไหนละ หรือ ?” เจ้า
 ชายทรงรำพึงอยู่ในพระทัย ถ้าแม่เราเป็น
 พระอนุชาฝาแฝดของพระเจ้าหลุยส์ ที่ ๑๕ แน่แท้
 แล้ว ก็สมควรที่จะต้องมีเค้าหน้าละม้ายคล้าย
 คลึงกันจริง ๆ จึงจะกระทำให้เหตุผลทั้งปวง
 นั้นสมจริง พ้นจากความวิมตிகับข้าแลข้อสง-
 สัยทั้งปวงไปได้ แต่ครั้นเมื่อพระองค์ มีวัย
 สี่ตามพระอริยาบถของพระองค์ ว่ามีพระบรม
 ฉายาลักษณ์ของพระเจ้าหลุยส์ ที่ ๑๕ ในยานนี้บ้าง
 หรือไม่ ? ก็ได้ รับคำตอบว่าห้ามพระบรม
 ฉายาลักษณ์ของพระเจ้าแผ่นดินอยู่ในยานนี้ไม่
 เลย แต่ในยานที่พระองค์อยู่นั้นมีหญิงสาว
 รูปร่างสะสวยอยู่คนหนึ่ง หญิงผู้นั้นมีความ
 สงสารรักใคร่หลงใหลในพระองค์ เป็นอันมาก
 แลเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามพระทัยคนคว่ำหาสิ่งที่เจ้า
 ชายค้องพระประสงค์มาถวายอยู่เสมอ ๆ เมื่อ
 เจ้าชายทรงวังวอนให้เจ้าหล่อน ลอยไปหา พระ
 บรมฉายาลักษณ์ของพระเจ้าหลุยส์ ที่ ๑๕ มาถวาย
 พระองค์เพื่อจะทอดพระเนตรนั้น ด้วยความ
 นัยถวิลใคร่ในเจ้าชาย หญิงสาวผู้นั้นจึง
 ได้พยายาม ทารุญ ของ พระเจ้าแผ่นดินได้ พระ
 รูป ๑ ลอยมาถวายเจ้าชายตามพระประสงค์

เมื่อเจ้าชายได้รับพระบรมฉายาลักษณ์ของ
 พระเจ้าแผ่นดินแล้ว แลเมื่อทอดพระเนตร
 เทียบเคียงพระพักตร์ของพระองค์ ในกระทรง
 กับพระพักตร์ของพระเจ้าแผ่นดินแล้ว จึง
 ทรงเห็นว่าพระพักตร์ช่างเหมือนกันดังกับพิมพ์
 เคี้ยวแท้ ๆ ช่างเหมือนกันจนแทบที่จะไม่
 ต้องให้พระมหाराชาธิราชประทัยให้ฉาย พระ
 ฉายาลักษณ์ตัวของพระองค์เองก็อาจ สามารถ
 ประทัยให้ฉายพระฉายาลักษณ์ แทน พระราชา
 เล็กได้ผลเท่ากันได้ เพราะช่างเหมือนกันจนน่า
 พิศวง

ด้วยความลึกลับโลกคนแดนแลก็พระทัยเป็นท
 ยิ่ง ทั้งทรงกริ้วโกรธเคืองพระอริยาบถเขา
 ยักยอก ความลับในเรื่อง ประสูติการณ ของ พระ
 องค์ มิให้พระองค์ทรงทราบเรื่อง แต่ อย่างหนึ่ง
 อย่างใดด้วย พระองค์ จึงถือพระบรมฉายา
 ลักษณ์ของพระเจ้าแผ่นดิน จึงไปหาพระอริยาบ
 ถแล้วพระสุรเสียงด้วยความ ปลายนปลม พระทัย
 ว่า “กุช ! รูปร่างไรละที่สะแกให้ฉัน
 รู้ว่าฉันเป็นใคร ” แต่โดยเหตุที่ใคร่ทรงรู้เรื่อง
 รววนนั้นเอง จึงได้ uly ผลอันยิ่งเกิดขึ้นอย่าง
 ร้ายแรง เพราะพระอริยาบถของเจ้าชายผู้นั้น
 เมื่อได้ทราบเรื่องราวที่ทรงบอกเล่า ด้วยความ
 ทรนกลกใจ จึงได้ รับสั่งข้าไปให้พระ

พ.ศ. ๒๔๗๐

ความลับของเกาะเซนต์มาเกอร์วิท

เจ้าแผ่นดินทรงทราบเรื่องซึ่งได้บังเกิดขึ้นแล้ว
นั้น

แต่ในไม่กี่ชั่วนาพิกานั้นเอง เมื่อพระ
เจ้าแผ่นดินได้ทรงทราบประพบัติเหตุแล้วก็ทรง
พระพิโรธ จึงมีพระราชดำรัสสั่งให้นำตัว
เจ้าชายพร้อมกับพระอภิบาลไปขังไว้ในม้อม
คุกที่ขัง โนโรโลในภูเขาแอลป์ ที่คุมขังเจ้า
ชายนั้นแสนจะสมบรูณ์ ไปด้วยโรคจิตที่ค่อยๆ แปร
พันประการ ทั้งเป็นทวิชและหนาวเย็นอย่าง
ร้ายกาจ จนมีคำกล่าวกันว่าน้ำที่ไหลย้อย
ลงมานั้นแข็งเย็นเป็นก้อนๆ แลความที่หนาว
เยือกเย็นจนกระทั่งผมของนักโทษหลุดออกมา
เป็นปอยๆ แลบางคนก็ฟันหลุดออกมาเพราะ
ความหนาวอย่างมหันต์

แต่ในสถานที่พระอภิบาลของเจ้าชาย ผู้
ซึ่งพลอยต้องรับโทษ เพราะความซื่อตรงจงรัก
ภักดีเมื่อไปถูกขังอยู่ไม่นานเท่าใด ทนความ
หนาวไม่ไหวก็ได้อั้งแก่กรรมเสียในสถานนั้น
ละทั้งให้เจ้าชายผู้ซึ่งอยู่ในความอริภักดิ์ของแ
ตอง ทนผจญมหากรรณอันน่าสยดสยอง พิลึก
สยองยิ่งกว่าความตายสักร้อยเท่าพันทวี

เรื่องราวอันแปลกประหลาดแลน่าหวาดเสียว
อย่างน่าอัศจรรย์ยิ่งนี้แหละ ที่ท่านผู้สำเร็จราช
การในขณะเมื่อมีโจการุญ แก่บุตรฐานที่เป็น

บิดาซึ่งเสียอันอนันต์ได้ คุ้มภัยความลับนี้ให้
บุตรฟัง โดยมีที่นักสืบเล่ห์กลก็คิดว่า
ความลับซึ่งมีลี้ลับวัง หลวงแทน มานานแล้ว
นั้น จะไปเปิดเผยออกให้ โลก ประจักษ์แจ้ง
ด้วยความหวาดกลัว แลเป็นเรื่องที่แก้ บัญหา
อันลึกลับ ที่ว่านักโทษซึ่งไม่มีใครรู้จักผู้
เเวกรรมครอบงำอยู่อย่างร้ายแรง จนบุคคล
ในทวีปยุโรปพากันส่งสารแลโทรเลขเตือนกัน คือ
พระราชโอรสฝาแฝดของพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๓ ซึ่ง
ถูกพระราชบิดาแลพระเชษฐาฝาแฝด ได้ลง
ทัณฑ์ทรมานให้ คงมีชีวิตอยู่ ซึ่งเป็นการทน
ทุกข์ทรมานอย่างร้ายกาจยิ่ง เสียกว่า มรณะ
กรรมอีก เพราะเหตุที่จะให้ราชบัลลังก์ มี
คงอยู่อย่างเกี่ยวพันกัน

เป็นการยากนักยากหนาที่จะนึกถึง ความ
ทุกข์ใด ๆ ที่น่าสมเพชเวทนายิ่งไปกว่าความ
โศกเศร้าอันของเจ้าชายผู้ซึ่งอาภัพ ระหว่าง
เมื่อพระอภิบาลซึ่งเป็น สหายร่วมทุกข์ของ พระ
องค์แต่ผู้เดียวได้สูญเสียชีพไปเสียแล้วนั้น พระ
องค์ทรงโศกสลดโศกาอาวร จนน้ำพระเนตร
แทบจะไหลออกมาเป็นโลหิต ความรู้สึก
ของพระองค์เวลานี้รู้สึก ว่าได้ถูกทำร้าย อย่าง
ฉะฉาน ซึ่งทำให้บังเกิดความมานะเกรี้ยวกราด
ยิ่งกว่าจะยอมจำนนเพราะหมกหัก พระองค์

แก้วประพาฬ

กุ่ม

ถูกขังยังให้อยู่แต่ภายใน ทองขังในคุก โดยมี
ให้ ไต่เห็น สิ่งที่เป็นไปภายนอกคุกซึ่งมีกำแพง
อันและชั้นเยี่ยมไปด้วยไอน้ำแล่นน้ำแข็งย้อย ค้าง
ถูกห้ามมิให้พูดจา กับผู้คุม ซึ่งมี หน้า คราย
เหี้ยมเกรียม ซึ่งเป็นผู้ทําพระกระยาหาร
แลเครื่องดื่มมาถวายวันละ ๒ เวลา จึงเป็น
เรื่องไม่ทําอะไรประหลาดใจมากนัก ด้วยว่า
เจ้าชายผู้ไว้วาทนานี้ จะไม่ได้รับ ความโศก
สลดระทดใจอย่างสักแสนซึ่ง พระองค์ได้
แต่ทรง สวทมนต์ วิ่งวอน คอ พระผู้ เป็นเจ้า เป็น
ใหญ่ในสากลโลก ขอให้ทรงพระมหากรุณา
ปลดปล่อยชีวิตของพระองค์ ให้สูญสิ้นสนม
ชีพตามพระอภิบาลไปเสียโดยเร็วด้วยเถิด จะ
ได้ ผ่านพ้นคือความ ทนทุกข์ ทรมานนั้นไป
เสียคราวหนึ่ง แต่โชคชะตาหาอันวยผล
ช่วยพระองค์ ไม่ พระผู้เป็นเจ้ายิ่งทรงประทาน
ชีวิตให้ดำรงทรงความเวทนาอยู่ต่อไปอีก อนิจ
จาเจ้าชายผู้อภัพยิ่งวาทนาเช่นนี้ พระองค์
ก็ทรงรับทุกข์เวทนาอย่างแสนสาหัส แต่
ส่วนพระเชษฐาของพระองค์ซึ่ง กำลังทรง
พระตำราญเรียงบรรเลงใจ ประทับอยู่ยัง
พระนครปาวีซึ่ง สมบูรณ์ พลเพิ่มไป ด้วยพระ
อิศริยยศแลพระราชอำนาจาเวศนา บริบูรณ์
ไปด้วยโภคทรัพย์แลสิ่ง ที่หรรษา ชั่วช้า ต่าง ๆ

ปราศจากความทุกข์ ได้รับแต่ความสุขสำราญ
 ทรนชา ก็เหมือนจะทรงล้มเสียแล้วว่าพระ
 อนุชา^๑นั้นยัง ค้าง ทรงชนม์ชีพอยู่ ด้วย ความ
 แสนลำบากตรากตรำ จนกระทั่งอยู่มาวัน
 หนึ่ง พระราชาทรงพยายามค้นหาเครื่อง
 ประดับกระจุ้งกระจิงเล็ก ๆ น้อย ๆ ในหมู่เครื่อง
 เพชร นิลจินดาของพระราชมารดา เพื่อที่
 จะพระราชทานให้แก่กษัตริย์คนโปรดต่าง ๆ
 ของพระองค์ ขณะที่ยังค้นหาของอยู่นั้น พระ
 องค์ใดค้นพบกระดามักหนึ่ง ซึ่งเปลี่ยน
 พระราชหัตถ์เลขาของพระราชมารดา ซึ่งเสด็จ
 สู่สุรคตไปแล้วนั้น ใจความในพระราชหัตถ์
 เลขาของพระราชินีนั้น กล่าวถึง พระราชโอรส
 ซึ่งโอรสวัยปราศจากสุข ด้วยเหตุอันหนึ่ง
 ทำให้พระองค์ทรงหวลระลึกขึ้นมาได้ว่า พระ
 อนุชาของพระองค์นั้นยังค้าง พระชนม์ชีพอยู่
 ซึ่งเป็นที่ทำให้พระเจ้าหลุยส์ ๑๕ ทรงตระ
 หนกดกพระทัยเป็นอย่างยิ่งด้วยความหวาดกลัว
 สัมภีภาพชนในพระทัยว่า ถ้าแม้มีมหา
 ประเทศหลาย ๆ ประเทศในยุโรป ได้ตระ
 เกรียมสาครวาชยกเข้ามาต่อสู้ทำมหาสงคราม
 กับพระองค์แล้วไซ้ขณะแล้วย่อมคุกในภูเขา
 แอลป์ภาคอิตาลีก็จะต้องถูกริบตกเข้าไปอยู่ใน
 มือของมหาประเทศชาติใดชาติหนึ่ง พร้อม

พ.ศ. ๒๔๗๐

ความลับของเกาะเซนต์มาเกววิท

ทั้งพระอนุชาธิราชของพระองค์ด้วย ถ้าเหตุที่
ทรงว่าพึ่งอยู่ในพระทัยนั้นเป็นไปก็สมจริงแล้ว
ก็เป็นเหตุที่น่าสพึงกลัวเกรงอย่างยิ่ง เพราะ
ถ้าเกิดเหตุขึ้นเช่นนั้นจริงแล้ว ราชบัลลังก์ของ
พระองค์ก็จะคงไม่พ้นอันตรายได้แน่แท้ชั่วขณะ
เดียว มหาชนในยุโรปทุก ๆ คนเกือบจะไม่
มีเหลือเลยจนคนเดียว ที่จะไม่รับข่าวขึ้น
ต่อสื่อกับพระองค์ ทุก ๆ คนคงจะรีบฮาว
เข้าทูลขอสงเคราะห์กับพระองค์ เพื่อช่วย
พระอนุชาผู้ซึ่งต้องได้รับความยับยั้ง อย่างร้าย
แรง มงกุฎของพระองค์ก็จะถ่วงการดำรงอยู่มิ
ได้ ชีวิตของพระองค์ก็จะต้องสูญสิ้นไปพร้อม
กันกับมงกุฎด้วย มิได้ไม่ถึงถึงแม้ว่าจะเป็น
ประการใดก็ตาม จำจะต้องจัดการย้ายนักโทษ
ผู้ไปไว้เสียก่อน ซึ่งเป็นที่มั่นคงแข็งแรง
ยิ่งกว่าที่คุมขังอยู่ในเวลานี้ เมื่อทรงพระ
ดำริหัดแล้ว ก็ได้เตรียมการกันเสร็จแต่
ในบัดดลนั้น

ภายหลังที่เจ้าชายผู้ไร้สติได้ถูกขังอยู่ภายใน
คุกทึบ ในไรโดได้ภายในแล้ว อยู่มาวัน
หนึ่งผู้คุมของพระองค์ ได้เข้ามาทูลว่า มีขุน
นางฝรั่งเศสผู้หนึ่งมาแจ้ง มีความปรารถนาที่
จะขอโอกาสเข้าเฝ้า พระองค์ เพื่อ กรวยทูลขอ
ความรัก — นาซี ชาวใหม่ก็จะทำให้

เจ้าชายมีความตก พระทัยจน พระองค์ สิ้นริ้ว
ความมั่นคงกระทำให้พระองค์ทรงรู้สึกอะไร
ไม่ออกอยู่เป็นครั้งใหญ่ ทรงรำพึงในพระทัยว่า
“วันซึ่งมุ่งหมายมานานแล้วว่าเราจะพ้นทุกข์ แล
เป็นอิสระแก่กันเองนั้น ได้มาถึงแล้วหรือหนอ ?”
เมื่อคิดขึ้นมาแล้ว กระทำให้ เสียสรวนสะท้าน
ไปทั้งพระวรกาย ในที่สุดเมื่อได้ทรงปรึกษ
พระทัยให้คุมพระสติได้ เพียงพอที่จะมีรับสั่งได้
แล้ว จึงรับสั่งถามว่า “ท่านสถาปนายุทธ
มานคือใครกัน ?” “ท่านมาคิวิชแห่งแชนมาร์
พระเจ้าข้า” เป็นคำที่ทูลตอบ “แชนมาร์” :—
พระองค์ทรงรงฤกษ์ลงนามซึ่งกอบไปด้วยเกียรติ
ศักดิ์แลมีฉันทอันสูงเป็นลัทธิม ซอเสียงอยู่ใน
ประเทศฝรั่งเศส ซึ่งมีนาม ทิพ พิน อยู่กับความ
เป็นไทย ไม่ใช่เพราะแชนมาร์ ผู้คนทอด หรือ
ที่ได้ช่วยสำเร็จโทษคดีเนนทัก วิชวล ซึ่ง
เป็นสัตว์ ทีวีร้ายของ พระองค์ เสีย คนหนึ่งนั้น ?
ผู้ที่มีนามเช่นนั้นก็คงมีอยู่อย่างเดียวกันแต่ว่ามา
ซึ่งข้าวกี่ชาวที่จะนำมาบอก ว่า พระเชษฐา
ธิราชของพระองค์ ซึ่งเป็นพระเจ้าแผ่นดิน
อยู่ช่วงเวลาหนึ่ง ได้ทรงรู้สึกมีพระทัยอ่อน มั่งเกิด
ความเวทนาถึงสารพระองค์ ขึ้นแล้ว ในที่
สุดท้ายก็ทรงพระกรุณาเกลี้ยพระทัยกลับไทย
ให้พระองค์เป็นอิสระมีความเป็นไทยแก่กันต่อไป

แก้วประพาฬ

กุ่มกั

“บอกมองซิเออร์แซงมาร่ว่า ฉันมีความ
ยินดีที่จะพบเขา” พระองค์ มีรับสั่งแก่ผู้คุม
ต่อมาอีกครู่หนึ่ง นายทหารปร่ารังสึงแต่ง
ตัวพากพุ่มสระสวย ก็ได้เข้ามาเฝ้าสระแดง
ความยินดีต่อพระองค์ด้วยการ ถมศิระ แลเจีย
หมวกซึ่งขักขนนกกวากไป แลก็มีตัวลงถวาย
คำนับอย่างคำพิสุทธเช่นเฝ้าเจ้าผู้มียศใหญ่

“มองเซนเยอร์” แซงที่ทูลทูลเกล้าว่า
น่าน “ข้าพระองค์ ได้ รับพระราชโองการ ของ
สมเด็จพระราชาให้มาหื้อเล่น อันมีของสิ่ง
หนึ่ง ซึ่งพระองค์ทรงทราบนในเมื่อได้ทรงอ่าน
พระอักษรซึ่งเป็น พระบรมราชโองการ ของพระ
เจ้าแผ่นดินแล้ว ด้วยพระอนุญาตของพระองค์
ข้าพระองค์ ขอ ถอย ออกไป อยู่ ภายนอก ก่อน
เพื่อให้พระองค์ทรงอ่านพระอักษรแลทอดพระ
เนตรของนั้น” ครั้นเมื่อประคุดไป ยึดให้หลังท่าน
มาควิสแล้ว นักโทษ ก็ทรง หิ้วย พระ บรม ราช
โองการของ พระเจ้าแผ่นดิน ขึ้นทูลทูล พระเนตร

ด้วยนิ้วพระหัตถ์ อันสั้น วรรวิ ประคุด คนเป็นใช้
พระองค์ค่อย ๆ บรรจงแก้ข้อของออก แลจาก
ข้อของนั้นอันใดมี หน้ากากเหล็ก คดลง มายัง
พื้นถึงเสียงแตก พร้อมกันเสียงร้องกรีดด้วย
ความระทมทกซ้อย่างแสนเจ็บแสนแสบใจแล
หมดหวัง เจ้าชายผู้ ไร้วานาก็ล้มลงถึงแก่

วิบัติณ ภาพลันสถิตสมฤตย์อยู่เหนือพน แห่งห้อง
ขังนั้นเอง

“สองสามวันต่อมา” วอลแตร์กล่าว
ไว้ในหนังสือ “Siècle de Louis XIV.” ว่า
นักโทษซึ่งไม่มีใครรู้จัก ก็ได้ถูกส่งไปยัง
เกาะเซนต์มาเกอร์รี ใกล้ฝั่ง ทะเลของ ประเทศ
ฝรั่งเศส ด้วยความเยือกเย็นความลับอย่าง
กวดขันเป็นที่ยิ่ง แลกล่าวว่าเล่าลือกันว่า

นักโทษนั้นเป็นชายหนุ่มรูปร่างสันตักคน,
แลมีดวงหนางงามสระสวย ผิวพรรณสะอาด
ให้เห็นได้ โดย แจ่มชัดว่า เป็น ผู้ที่ มี ทรกูล,
ตลอดเวลาที่เดินทางมานั้น นักโทษต้อง สวม
หน้ากากเหล็กซึ่งมี สะปริงยึดเย็บที่ขากรรไกร
ระหว่างคาง เพื่อให้ รับประทานอาหารได้ โดย
ไม่ต้องเย็บหน้ากาก ผู้คุมได้ รับคำสั่งอย่าง
เด็ดขาดว่า “ถ้าแม้ว่า นักโทษยังอาจเย็บ
หน้ากากออกเวลาใดแล้ว ก็ให้ นำเสียทันที ที่
เดียว.”

เจ้าชายหนุ่ม ผู้ อลัทธิอียิปต์นั้น ได้ รับ
ความทนทกขทรมานอยู่ในเกาะที่ คุม ขังนี้ ถึง
๕๘ ปี, เขาคงต้องสวมหน้ากากเหล็กอยู่ตลอด
วันยังค่ำคืนยังรุ่ง ถ้าแม้ว่าจะทรงเผยโฉม
หน้าให้ ใคร ๆ เห็นแล้วก็เป็นการที่ขัดพระบรม
ราชโองการ และเป็นเหตุที่กระทำให้เสื่อม

พ.ศ. ๒๔๗๐

ความลับของเกาะเซนต์มาเกอร์

เสียพระบรมเชษฐานภาพ ของ พระ เจ้าหลุยส์ ๑๔
บรมมหาจักรพรรดิราชาธิราช เพราะ เหตุ ว่า
พระพิศมัยข้างเหมือนกันมิได้ มีผิดเพี้ยน ด้วย
เหตุกึ่งนี้และจึงมิได้ มีมหาชนคนใดจะ ล่วงรู้
เหตุการณ์อันน่าสะพรึงกลัวนี้ ว่าคนาแห่ง
มหันตทุกข์ ได้ตกต้องเชื้อเสียแล้ว กุศลข้าง
ไม่ส่งเสริมยังเลย

ความเดือดร้อนทนทุกข์ทรมานตลอดเวลา
ที่ต้องชังอยู่นั้น กระทำให้เจ้าชายทรงยอม
เสี่ยงเจ็บปวดปลายใจ พิลิปจำให้แทบชดใน
จะไหลออกมาเป็นเลือด ทรงสวดวิงวอนให้
มีจรรยาสามภรรยาชีวิตเขาไปเสียโดยเร็วเถิด แต่
มฤตยูราชก็หามา ว่า เขา ชีวิตของ พระองค์
ไปตามคำวิงวอนไม่ กลับละทิ้งเขาไว้ ให้ต่อสู้กับ
ความทุกข์ทนทรมาน อยู่ในโลกอัน กว้างใหญ่
ไพศาล แลปราศจากความเศร้าภาพความ
อิดระใจแลกลาย เจ้าชายทรงคิดอะไรไปต่าง ๆ
นาๆ แต่ยังคงไปแล้วยังทำให้สับสนจน
ตัน ความเยือกเย็นแลอำนาจวาทนายศกึก
ของพระองค์ ได้จมอยู่เสียใน ลอองลี้เสียแล้ว
เขาทรงประสพโชคร้ายอันเหลือผู้ซึ่งมี ชีวิต
จิตใจแลเลือกอันระทันทานได้ ตลอดเวลา
ที่พระองค์ทรงมีพระชนม์ชีพอยู่นั้น ความ
โศกสลดระทกใจแลความแค้น ความทุกข์ของ

พระองค์ ซึ่งต้องทรงอดทนเกินกว่าใด แต่ในพระ
ทัยนั้น สุกตปปากการจะเขียนพรรณาได้เพียง
พอ อนิจจาเออว่าคนาจะตาไม่ส่งเสริมให้
พระองค์หมดเคราะห์หมดโศกเสียยังละทน
พระองค์ต้องทรงอดทนกับ ความทุกข์ โดย
ไม่รู้จักเห็นพระพิศมัย ไปปรียกขจรหรือหรือ
ทุกข์หรือทุกข์ ให้แก่ผู้ โท้งได้ ต้องทรงอด
ทนเจ็บขมขมอยู่แต่ในพระทัย ความอดทน
ต่อความทุกข์ โดยมีได้ปรียกพุดออกมาจนคำ
เกียวนั้น เป็นที่ขบใจพวกผู้คุมให้รู้สึกถึงเกิด
ความรักใคร่สงสารแลเวทนาพระองค์มากจน

กษณะเมื่อຍัยมาถูกขังอยู่ ณ เกาะเซนต์
มาเกอร์ใหม่ ๆ นั้น เจ้าชายได้ทรงพระ
วิริยะอุตสาหะ โดยทุกข์โดยยต่าง ๆ ทุก ๆ วิ
การ เพื่อกะทำให้มหาชนภายนอก ทราบ
เรื่องราวแห่งพระองค์ (ซึ่งวอลแตร์ ได้เขียน
ไว้) วันหนึ่งพระองค์ได้เขียนพระนาม ของ
พระองค์ลงในงานเงิน โดยเอาปลายมีดจาก
เรื่องราวของพระองค์ลงในงานนั้น แลวก
โยนงานนั้นออกไปทางหน้าต่างคุก งานนั้น
ได้ตกลงในเรือของชายประมงผู้ ซึ่งจอดเรืออยู่
ใต้กำแพง คุกขังนั้น ชายประมงชาวนา
เจ้าของเรือเมื่อเกยงานนั้นไว้ ได้แล้ว ก็นำ
เขาไปให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด เมื่อได้เห็น

แก้วประพาฬ

กุ่มกั

แล้วท่านสะกึ่งทันที, พลังสยดงามชายหา
ปลัดผู้หนึ่งว่า.

“เจ้าได้อ่านเรื่องราวในงานนั้นแล้วหรือ? แล
มีผู้หนึ่งผู้ใดที่เห็นเจ้าเก็บงานนี้ไ้บ้างหรือ?”

“เกล้ากระผมอ่านหนังสือไม่เป็นคอกครับ,”

ชายประมวงชวานาคอย “ผมพึ่งพบมันตก
ลงมาเมื่อสักครู่หนึ่งเองและครับ ไม่มีใครได้
เห็นผมเก็บมันได้เลย เพราะผมรีบนำเอามา
ให้ได้นำโดยทันที.”

ชายประมวงผู้ใด ถูก ชักฟอก สยสวน จน
ชาวซึกแจ้ง ในที่สุดก็รู้ว่าราชการจังหวัดบุรี
รัมย์แก่ใจว่าแกอ่านหนังสือไม่ออกจริง ๆ แลมี
ใครมีผู้หนึ่งผู้ใดเห็นแก่เก็บงานนั้นได้แน่นอน
แล้ว จึงพทว่า “เจ้าไปไ้! ไ้ชคชะตา
ของเจ้าก็มากแล้ว ที่เจ้าอ่านหนังสือไม่เป็น
นี่!”

อนึ่งมีเรื่องคล้าย ๆ กันเช่นนอกเรื่องหนึ่ง
โดยกล่าวกันว่า มันก็ขยชผู้หนึ่งได้พบเสื้อ
เชือกสีลันนั้นนอกอย่างทสิด เลื่อนนั้นมวน
กลม ๆ ลอยน้ำอยู่ใกล้ ๆ บริเวณคูกนั้น เจ้าชาย
ไ้ทรง เขียน ประวัติ ของ พระองค์ไว้ ใน เสื้อ
ทรงเล่าเรื่องราว ตั้งแต่ ยมตีมาในโลกจน ผลที่
สิด ไ้ทรงประสพโชควัยคตองทนทกษัทรมา
ทรกรรมอยู่ใน เกาะนี้ จน คตอก ผู้ที่เก็บ

เสื้อเชือกตัวนั้นไ้ ๆ นำเอาไปให้ผู้ว่าราชการ
จังหวัดทก ถึงแม้ผู้ที่เก็บเสื้อตัวนั้นจะไ้ให้
สัจ ๆ ปฏิญาณสาบาลตน ว่าเขามีไ้ได้อ่าน
หนังสือซึ่งเขียนไว้ ในเสื้อตัวนั้นเลยจนคำเคี้ยว
กัก แลผลที่สิดซึ่งเขาไ้รียนนี้ ในชั่วเวลา
ที่เขาเก็บเสื้อตัวนั้นไ้เพียง ๒ วันก็ มีผู้พบเขา
ถูกแทงตายอยู่ในที่นอนของเขาเอง

โดย เหตุ ที่ เกรงว่าเรื่องราว จะแพร่หลาย
กระจายไ้ถึงทุกไ้ เจ้าชายไ้เป็นต้นเหตุ
แห่งความตายของผู้ที่จจะทราบเรื่องราวของพระ
องค์ทุก ๆ คนไ้ จึงกระทำไ้พระองค์ทรง
เสว้าไ้กระบ่ยอต่อพระทัย ไ้แก่ทรงสวกมนต์
วิงวอนขอไ้ความตาย มาพลา่ชีวิต อันขมขน
ของพระองค์ ไ้เสียโดยเร็วเถิด แลก็หาเป็น
ผลสำเร็จตามความประสงค์ไ้

ภายหลัง ที่ไ้ ทน ทกษั เวทนา อยู่ ณเกาะ
เซนต์มาเกอร์ตอง ๒๐ ปี ซึ่งมีอาการโรค
ร้ายหนักไปกว่าที่จะตายเสียโดยขจรันทันค่วน
อีก ครั้นแล้วนักโทษผู้หนึ่งไ้รับความกรุณา
ย้ายจาก เกาะ เซนต์มาเกอร์ต มาซึ่งไว้ ในคูก
ยัสติลณพระนครปาวีค เมื่อจะย้ายมาอยู่
คูกยัสติลณนี้ ท่านมาควิสแห่งโลโวไ้
มาคอยรับรอง ถึงแม้ทว่าคูกยัสติลณจะมัน
คงแน่นหนา มากก็ นักโทษยังปลื้มใจเท่า

พ.ศ. ๒๔๗๐

ความลับของเกาะเซนต์มาเกอร์ริท

กับว่าใคร่ สวรรค์ครั้งหนึ่ง เพราะยังสบาย
แต่ก็กลัวว่าถูกขังอยู่ในสถานที่ถูกขังครั้งก่อนๆ
เป็นอันมาก.

ถึงได้กล่าวมาแล้วว่า นักโทษหน้ากาก
เหล็กนั้น จะมีความประสงค์ในเข้าของสิ่ง
หนึ่งสิ่งใด ก็มีเคยได้ รับคำปฏิเสธแต่สัก
คราวหนึ่งเลย ห้องที่ขังก็ประกับประคองอย่าง
เช่นห้องของเจ้านาย นักโทษจะทำอะไร ๆ
ก็ทำไม่ได้ ไม่อยู่ใน ใต้วงมือใคร ผู้คุมต้อง
คอยเอาอกเอาใจมิให้อนาทรร้อนใจ แต่ต้อง
กระทำให้ถูกประเพณีนิยมเช่นยศเจ้า ทุกอย่าง
เครื่องใช้สอยบน กลิ่น แล้วแต่ ของที่ ๆ มี
ราคาแพงมาก เช่นผ้าเสื้อไม้ ก็อย่างนี้ ผู้คุม
ต้องคอยรับใช้และปฏิบัติเป็นอย่างดีทุกทีจะ
เป็นไปก็ตลอดเวลานับรับใช้เช่นนั้น ต่อ
เมื่อนักโทษอนุญาตให้กลับจึงกลับได้ แล
ผู้บัญชาการ คุณนั้น ก็ต้อง มา นั่ง เฝ้า แล คำนึง
อย่างอ่อนน้อมในระหว่างที่นักโทษเดิน เข้ามา
แต่เนิ่นและถึงแม้ว่าจะให้เกียรติยศมากมายเพียง
ไรก็ตาม การยกยดถาบรรดาศักดิ์นักโทษว่า
เยี่ยงยี่ในในโชคตามหาวิชาของนักโทษมาก
ขึ้นเท่านั้น สิ่งที่เป็นของโปรดแลบรรเทาความ
ทุกข์ของนักโทษผู้หนึ่งคือพินแอลกอฮอล์ ทั้ง
แต่ย้ายมาอยู่ในคุกข้างสี่สิบแล้ว หน้ากากเหล็ก

ก็ถูกเปลี่ยนเป็น สวม หน้ากาก กำมะหยี่แทน
แต่ทำสระปริงเช่นเดียวกันกับหน้ากากเหล็ก แล
จะเย็บหน้ากากออกหากได้ ไม่ ต้องสวมหน้า
กากอยู่ตลอดวัน ยิ่งกว่า คั้น ยิ่งรุ่ง เช่นเดียวกับ
หน้ากากเหล็ก มาทว่านายแพทย์ซึ่งได้รับ
อนุญาตเป็นพิเศษแต่ผู้เดียวว่าให้ตรวจ อวัยวะที่
อยู่ภายในหน้ากากได้ ; ก็ตรวจได้ ชั่วแต่เพียง
ให้นักโทษแลบ ลิ้นออกมาให้ตรวจเท่านั้น ที่
จะเย็บหน้าออกให้ตรวจหาได้ ไม่ การเป็นอยู่
ดังนี้ จนกระทั่งวันที่สุดซึ่งจะได้ประสพความ
สุขแลเป็นอิสระใกล้เข้ามาแล้ว เพราะในระหว่าง
เวลา ๔๓ ปี ซึ่งต้อง ขังอยู่นั้น หน้ากาก อันน่า
สพึงกลัวนั้น มิได้ผ่านพ้นไปจากโฉมหน้าของ
นักโทษผู้หนึ่งเลย เพราะถ้าเย็บขึ้นเวลาใดแล้ว
ก็จะกระทำให้เห็นได้ ในทันทีว่าเป็นพระญาติ
อันสนิทของพระราช

ณวันจันทร์ ที่ ๑๗ เดือนพฤศจิกายน ค.ศ.
๑๙๐๓ ชาวกลอสตันตลอดทุกกว่า นักโทษ
ซึ่งมิได้ มี ใคร รู้ ถึงซึ่งมองซีเออร์เคอแซงซ์-
มาร์ ได้นำมาพร้อมกันท่านจากเกาะเซนต์มา-
เกอร์ริท นักโทษผู้ซึ่งต้องสวมหน้ากากกำ-
มะหยี่คำยี่เสมอเช่นนั้น เมื่อวานนี้รู้สึกว่ามัน
เจ็บหนักจึงฉีกหน้ากากออก, แลได้ ถึงแก่
ความตายเสียในวันนั้นแล้ว เมื่อเวลา ๑๐ นาฬิกา

แก้วประพาฬ

กุมภ

ด.ท. เวลากลางคืน โดยมีใครทราบว่าได้
ช่วยหนักหนาแต่ประการใดเลย ขณะที่ยา
นั้นน่าประหลาดมาก ไม่ได้ รัยศีลตามจารีต
อย่างหนึ่งอย่างใดเลย เป็นแต่พระได้เข้าไป
เทศนาเพียงหนึ่งนาฑี เพื่อจงใจก่อนน้ำที่จะดื่ม
จิตก็สงบไปเท่านั้น ศพของนักโทษนั้นได้ถูกนำ
ไปฝังในวัน อังคาร ที่ ๒๐ เดือน พฤศจิกายน,
เวลา ๔ ล.ท. ณ สุสานทวักเซนต์ปอล ต้อง
เสียค่าใช้จ่ายในการศพ ของ นักโทษซึ่งไม่มี
ใครรู้จักกัน ๔๐ ลพ

นักโทษผู้ตายนั้นอายุได้ ๖๕ ปี, ถ้าแม่
ว่าเขายังมีชีวิตอยู่ต่อไปอีกสัก เพียง ๒-๓ ชั้ว
นาฬิกาเท่านั้น ก็จะต้องทำให้ โลกตกแตก
กันใหญ่โต แลทั้งจะต้องได้ รัยโทษพิเศษ
เพราะอย่างเกี่ยว ซึ่งเขาไม่มีความปรารถนา

อันชื่อเสียงของนักโทษผู้นี้มีได้ มีใครซึ่งไป
ในการฝังศพเขารั้จักเลย แลกล่าวกันว่า ศรีระ
ก็ถูกตัดออกจากตัว ยางเสียงก็กล่าวกันว่า
หนานานนั้นถูกสับเสี้ยนเป็นร่อยรอยไม่ให้จำได้
แล้วยังนำลง โลงที่นั่น

ในเวลาที่เขาตายผู้นั้นนักโทษผู้สูงชันชนม
ชีพแล้วนั้น พระราชาผู้เป็นพระเชษฐาเพื่อ
ที่จะไม่ให้ ใครรู้เรื่องราวที่เป็นมา แลมิอยาก
ให้ ใคร รลึกันถึงนักโทษผู้นั้น จึงได้ทรง
สั่งให้ทำลายของทุก ๆ สิ่งทั้งนักโทษเคยใช้ ให้
สิ้นเชิง สิ่งใดที่จะเป็นร่องรอย แล องค์พยาน
ให้ รลึกันถึงนักโทษนั้นแล้ว ก็ได้ถูกรื้อทำ-
ลายให้พินาศสาบสูญไป เครื่องประดับประดา
ห้อย แล สรรพ ทุนอันหอมมัน ก็ถูกเผาไฟหมด
ในที่สุดจนหิ้งทั้งข้าง ก็ ถูกขุดกำแพง แล ถูยุบ
ฉลาย ยุบใหม่ หมดทั้งนั้น ไม่มีร่องรอยแต่อย่าง
หนึ่งอย่างใด เหลืออยู่ซึ่งจะกระทำให้เป็นข้อเสีย
สวณถึงชีวิตอันต้องรัยความ ทุกข์ อย่าง แปร
ประหลาดกัน ยิ่งกันอย่างยิ่งไม่ให้มีข่าวคราว
อยู่ในพงษาวดารได้ต่อไปเลย. บัดนี้ยังเป็นความ
ลับอย่างกวดขันที่สุด แต่กระนั้นแล้วเรื่อง
ความลับอันมหาลลับนั้น ก็ยังมีผู้ ที่สามารถ
ล่วงรู้ความใน นำมาเล่าสู่ท่านผู้อ่านไทย-
เขมให้รู้ ได้ทั่วกันไป.

จามบริบูรณ์

คนย่อมนได้เกียรติเพราะความลัษย

(โคลง ๔ สุภาพ)

๑ ขบผออันช่างร้อย

แลเรียบงามสละสลวย

กอกใบยบยาชวย

นเรยก มาลยิ์ สะอ้าน

สมเป็นสังเสนห็นอ้อม

ผู้พบชวนปลมโน

เพราะเหตุแห่งมาลยิ์

สัสทงามจรส

เป็นเสนหังคนเพราะ

ทำงช่วงชิงกันไย

พวงหงษ์ชงหากไกร

ย่อมนสฤษฏยกิจจรคคตง

แต่ชมไยยทเยอ

สัสทแห่งสมาลยิ์

กลนหอมมกกรวณ

อันลึงทสัสท

กรองสวย สกฤ

สลับกัน

ฉมช้น ชานนอ

สธาคลันชวนชม ๑

นำใจ

เมอน

ชกลน หอมแล

เชกให้ชนเห็น ๑

มาลยิ์ เทยวนา

ไยยัง

สามารถ

ตรกนนพลันสม ๑

ยาวนาน

เสียมสน

เป็นอน

หนงนนฤเทลอ ๑

กลีบ^๕เจียน^๕แปลก^๕เกล้า^๕
 กลาย^๕กลีบ^๕จาก^๕สัง^๕ราม^๕
 ส^๕คน^๕ข^๕หอม^๕เมื่อ^๕ควา^๕ยาม^๕
 กลาย^๕กลืน^๕เหิน^๕ส้าย^๕ซ้อง^๕
 ปราร^๕มณ^๕ก^๕ุ^๕ส^๕ภาพ^๕ณ^๕
 ความ^๕ไ^๕ย^๕ยัง^๕ย^๕น^๕เ^๕น^๕
 แร^๕ก^๕ค^๕เ^๕ค^๕ลาย^๕ช^๕ญ^๕
 ณะ^๕น^๕จ^๕ค^๕ค^๕ว^๕ร^๕ค^๕ก^๕เ^๕ก^๕
 ค^๕ือ^๕ไ^๕ม^๕น^๕ท^๕ม^๕ก^๕ว^๕ย^๕
 ร^๕ง^๕ปล^๕ก^๕ไ^๕ห^๕ง^๕ไ^๕กล^๕
 เ^๕ร^๕อง^๕ป^๕ร^๕ง^๕แ^๕ก^๕ห^๕า^๕ก^๕ไ^๕ร^๕
 ย^๕่อ^๕ม^๕จ^๕ัก^๕น^๕า^๕ค^๕น^๕ซ^๕ัน^๕
 ย^๕ัง^๕ม^๕ค^๕า^๕ซ^๕ง^๕พ^๕ร^๕อง^๕
 ก^๕ล^๕า^๕ว^๕ร^๕อง^๕ม^๕า^๕ล^๕ย^๕ร^๕ิ^๕ย^๕
 ผ^๕ี^๕ฟ^๕ง^๕จ^๕ัก^๕ช^๕ว^๕น^๕ร^๕ิ^๕ย^๕
 เ^๕น^๕อ^๕ร^๕าก^๕ผ^๕ี^๕ร^๕อง^๕ล^๕ั^๕ม^๕
 ก^๕ระ^๕น^๕น^๕ห^๕าก^๕ล^๕้า^๕น^๕ัก^๕ซ^๕้อ^๕
 ไ^๕้อ^๕ว^๕า^๕พ^๕ว^๕ง^๕ม^๕า^๕ล^๕ย^๕
 ล^๕อ^๕ย^๕ม^๕า^๕แ^๕ะ^๕ล^๕อ^๕ย^๕ไ^๕ป^๕
 ไ^๕น^๕จ^๕ัก^๕ไ^๕ด^๕เ^๕น^๕บ^๕เค^๕ล^๕้า^๕
 จ^๕ัก^๕ป^๕ระ^๕น^๕อ^๕ม^๕ว^๕ร^๕น^๕ุ^๕ช^๕เ^๕น^๕เ^๕อ^๕
 ไ^๕ว^๕เ^๕ท^๕บ^๕เ^๕ื่อ^๕ง^๕อ^๕ร^๕า^๕
 ห^๕าก^๕ส^๕ม^๕ด^๕ัง^๕ป^๕ร^๕า^๕ถ^๕น^๕า^๕
 ร^๕ี^๕ย^๕ม^๕ม^๕ิ^๕ย^๕อ^๕ม^๕พ^๕ร^๕าก^๕ล^๕

เ^๕็น^๕ท^๕ร^๕า^๕ม^๕ แ^๕ท^๕ร^๕ก^๕ชา^๕
 ห^๕ม^๕น^๕ค^๕อ^๕ง^๕
 ช^๕ว^๕ย^๕ซ^๕น^๕ ฉ^๕ม^๕ญา^๕
 ซ^๕า^๕ค^๕ผ^๕ี^๕ฟ^๕ง^๕ซ^๕ม^๕ ๖
 ถ^๕น^๕ค^๕เ^๕็น^๕
 ป^๕ระ^๕จ^๕ัก^๕ย^๕แ^๕ก^๕
 ซ^๕า^๕ค^๕ป^๕ระ^๕โย^๕ช^๕น^๕
 ก^๕ล^๕ย^๕ไ^๕ห^๕เ^๕็น^๕ค^๕ณ^๕ ๖
 ม^๕า^๕ล^๕ย^๕ น^๕น^๕ญา^๕
 จ^๕ึง^๕พ^๕ัน^๕
 ท^๕ล^๕ง^๕อ^๕ย^๕ เ^๕ส^๕ม^๕อ^๕แซ^๕
 ช^๕ุ่น^๕ค^๕เ^๕น^๕ภ^๕า^๕ย^๕ท^๕ล^๕ง^๕ ๖
 เ^๕ล^๕ง^๕ซ^๕ัย^๕
 อ^๕ย^๕พ^๕ร^๕้อม^๕
 ไ^๕เ^๕ล^๕เ^๕ก^๕ เ^๕ล^๕เ^๕น^๕น^๕า^๕
 ร^๕่ว^๕ม^๕เ^๕า^๕ว^๕ง^๕ก^๕ัน^๕ ๖
 ค^๕ว^๕ม^๕ไ^๕ซ^๕ ห^๕น^๕อ^๕ย^๕ร^๕า^๕
 เ^๕อ^๕ย^๕เจ^๕้า^๕
 อ^๕ย^๕แ^๕บ^๕ น^๕น^๕ญา^๕
 น^๕ุ่ม^๕เ^๕ื่อ^๕น^๕ว^๕ล^๕ถ^๕น^๕อ^๕ม^๕ ๖
 บ^๕ุ^๕บ^๕ผ^๕า^๕
 พ^๕ัน^๕
 ร^๕ี^๕ย^๕ม^๕ว^๕้า^๕ พ^๕จ^๕น^๕เ^๕ย^๕
 ห^๕ล^๕็ก^๕พ^๕ัน^๕ก^๕ุ^๕ศ^๕ม^๕พ^๕ัน^๕ญ^๕ ๖

พ.ศ. ๒๔๗๐

คนใต้เกี่ยวกวีเพราะความสัจย์

ความกระสันแห่งผู้มั่ง

แท้ก็คอยเพียงระทม

มาลัยห่อล่องลม

คงแต่ทิ้งทอดให้

มาลัยลยล่องฟ้า

ทุกแห่งทุกตำบล

ไกล ไกลและไครยล

ขอแต่มีทางให้

เข้าสายเที่ยงย้ายแล

คงแต่ล่องลอยตาม

จักจี้และจักทราวม

ใครบ่อาวบอกเค้า

เห็นอยู่สักครู่

ก็ยวลิทวนควรรใด

เออหนอนมาลัย

ลยล่องล่องลอยแคล้ว

ความเจริญอันเกิดขึ้น

เพียงสักน้อยเพอเขิน

แต่เข้าควายตะวันเย็น

หาสัทหาฤาษี

เป็นอยู่อย่างนั้น

เชิญท่านจงประจักษ์

มาลัยระควรรัก

ขอทุ่งท้าวให้

ใครสม หวังเนอ

ชกใหม่

ทวนกลั๊ย มานา

อัยแล ไทหา ๗

เพอทน

อัยได้

ประจำถิ่น ไทนา

ระเห็จแล้วรหาย ๗

อัยดาม ถึงเลย

จิตเจ้า

ไฉนนั้น นั้นฤา

แห่งซ้อควมเป็น ๗

ลยไป

กลั๊ยแล้ว

ส่มซ้อ รังแล

สนุกน้ำเไฟพลิน ๗

ใครเห็น เล่านอ

ประ โยชนข้าง

รณย่า ยามแธ

ออกให้ ใครเห็น ๗

ณันกัน

จิตไว้

อัยอีก ไฉนฤา

ด่องแท่ทางวัง ๗

สิ่งใดเป็นประโยชน์
เพราะเพื่อจักประนอม
ใดโทษไปก็ควรยอม
เหตุจกัณหาเราได้
เช่นอศิตน้าออกอ้าง
เทียบหนึ่งมาลย์แสง
ชนใดหากใครแสวง
ก็จูงนำคนดี

คงจริงให้ประจักษ์แจ้ง
อย่าล่องลอยเพลินใน
อย่าเป็นเช่นมาลย์
ถึงจกัคว้างเท่าคว้าง
ดำรงอยู่ทั้งนี้
อาจจกัณหาเสร็จกิจ
การยากหากใช่จิตต์
แม้ยากหากเพียรไว้

สังวรความแน่นหมั่น
ไม่กลัดกลอกใจวง
ใจเราแหละให้คง
ใจที่ตรงจักเกี้ยว
หากป้องครองสัจย์แปล้
กอบกิจย่อมสฤษดิ์ผล
ความสัตย์ไซ้เลือกคน
แท้ย่อมที่ประพฤติกอ

ควรถนอม
สขให้
หลงเพลิน เพลินเลย
ทุกซั้แท้นเห็น ๑
ฮวยแฉง
สคยัน
หวังสวัสดี
หลีกพ้นความหลง ๑

เจนใจ
ทักว้าง
ลอล่อง อยู่
ย่อมค้องสยประสังค ๑
เย็นนิตย
ทั่วไ้
ครองตัว หน้อยรา
อย่าท้อใจถอน ๑
ใจตรง
วกเลี้ยว
ที่อยู่ เสมอนอ
เกิดด้วยคุณสนอง ๑
เขมม กมล
ทั่วหน้า
ใหญ่เล็ก โฉนนา
เอกแล้วก็เสมอ ๑

พ.ศ. ๒๔๗๐

คนได้เกียรติเพราะความสัตย์

สัจเจน กิตติ ปปโปติ

สมกับยศพรอันพร้อง
ว่าเกียรติซึ่งจักปรา
เพราะผลแห่งสัจจา
รงจิตต์ครองสถิหมัน

พรธนา
กฏนั้น
เย็นเที่ยง แท้แท้
อยู่เพียง ความจริง น้เทอญ ฯ

ขุนจงจัดนิสสัย

๑. ฝ่ายโรงเรียนควรได้รับสหกรณ์จากฝ่ายบ้านเรือนและหมู่คณะชนในการ
ส่งเสริมสุขภาพ เช่นเดียวกับในการสาธารณสุข

กองบรรณาธิการ กรมสาธารณสุข

เจ้าทะเลแห่งจอมสเบอร์ก

(ละครคนพูด ๒ องค์)

(คำนำ: เจ้าพงษาวดารปรากฏว่า ในประเทศเคนมารักประมาณพันมาแล้วมัสลัก
พวกหนึ่งชื่อ เจ้าทะเลแห่งจอมสเบอร์ก ได้ช่วยเหลือ สละเวน โอรัส พระเจ้าแผ่นดิน แย่งชิงราช
สมบัติได้ แต่ต่อมา สละเวน ทรงอิศราความสามารถของพวกนี้ จึงคิดขอยาหลอกลวงให้
ไปตีเมือง นอร์เวย์ เมืองหนึ่ง เลยพ่ายแพ้ระจกกระเจาไป พวกเจ้าทะเลแห่งจอมสเบอร์ก
มักศึกษาแปลกอย่างอื่น ที่ไม่ยอมให้ สตรีมีส่วนเกี่ยวข้องในกิจการต่าง ๆ ของเขาเลย ถึง
ข้าพเจ้าเห็นว่า เจ้าพงษาวดาร และ กติกา อันแปลก ของพวกนี้ อาจเป็นมูลพดพิเรนธ์เรื่องอ่าน
เพเลกเพเลกได้บ้าง จึงได้สมมติเรื่องและนามขึ้นตามชอบใจ ขอท่านผู้ อ่านอย่าถือว่า
พงษาวดารอะไรเลย นอกจากเรื่องอ่านเล่นธรรมดา ซึ่งมีแปลกอย่างก็แต่เฉพาะว่า แทนที่จะ
เป็นเรื่องฝรั่งที่ไทยแปลหรือแปลง เรื่องไทยที่ฝรั่งแต่งหรือไทยแต่งเอง กลับเป็นเรื่องฝรั่งที่ไทย
แต่งเท่านั้น.

ก. ศ.)

นามในเรื่อง

โอลาฟแห่งจอมสเบอร์ก

เฟรีย

กัททัม

อวิค

รอต

ภรรยาของเขา

เพื่อนสนิทร่วมสาบาน

เดิมเป็นมหาเถกของโอลาฟ

ทหารคนใช้สนิทของโอลาฟ

(หมายเหตุ:— พระนามพระเจ้าแผ่นดินต่าง ๆ ที่อ้างถึงเป็นพระนามจริง
ตามพงษาวดาร)

องก์ ๑

(บ้านนอกปราสาท จอมสเบอร์ก เวลากลางวัน เฟรียาและกัททิมกำลังพูดกันอยู่)

กัททิม: เฟรียายอกรัก บอกฉันอีกครึ่งหนึ่ง
เถิดว่าเธอรักฉัน ฉันใครจะฟัง

เฟรียา: คิฉันรักเธอ, กัททิม, เธอเป็นชีวิต
ของฉัน, ถึง แม้ ยุ่ง แห่ง การ
แต่งงานที่ไม่ผูกพันไว้ได้ ทุข
คิฉันรักเธอเพียงใด จึงสู้ อุตสาห
ฝ่านอันตราย แดงหนั โอลอฟ มา พย
เธอ ความโกรธของเทพเจ้าที่ไม่
ห้ามกิฉันไม่ให้มาได้

กัททิม: เฟรียา, เราพากันหนีไปเสียจาก
บ้านเกิดเมืองมิตรพวกเคนซันเถิด
เรามาพากัน ข้ามน้ำ ข้ามทะเลไป
ยังดินอัน ที่ไหน ๆ ที่เราจะอยู่เป็น
สุขกัน ได้เฉพาะเราสองคน

เฟรียา: ความใจเธอเถิด, กัททิม, เธอจะพา
ไปไหน คิฉันก็ทำตามไปดังนั้น
จะเป็นสุขโลกก็ตามที

กัททิม: ช่างพูดน่าฟังจริง ๆ, แม้ยอกรัก
ฉันเหลือ จะกล่าว ว่า รักเธอทวชน
เพียงใด ทางใต้ของเมืองเรานี้
ประเทศสำคัญปกครองโดยพระเจ้า

ออกโทผู้มีพระบรมเกศานภาพ แต่
พระเจ้าซาราลค์ ของเราก็ ยัง ทรง
ยอมกลืนเขา เหมือนกับพระเจ้า
กอร์มผู้ซารภาพของเราได้เคยทรง
ยอมกลืนพระเจ้าเซนวีผู้เป็นพระราช
บิดาเขานั้น ให้เราพากันหนีไป
อยู่ประเทศนั้นเถิด

เฟรียา: คิฉันได้ ทราบเรื่องประเทศนั้น แล้ว
แต่ใจคิฉันยังอยากจะอยู่ในหมู่พวก
นอร์สเมนของเราด้วยกัน ได้ ชั่ว
ว่าพวกชาวเราได้อพยพกันไปตั้งอยู่
ภาคเหนือ ของ แองเกลแลนค์ เป็น
อันมาก คิฉันคิดว่าควรจะไปที่นั่น
ดีกว่า

กัททิม: ดิฉันรักประเทศนั้นดี คุณผู้ของคิฉัน
ท่าน เคยเล่าถึง สงคราม กับ พวก
แซกซอนส์ เหล่านั้น เมื่อครั้ง ท่าน
รับใช้ราชการ ของ พระเจ้ากัททิม
ซึ่งขอคิฉันได้มาจากพระนามท่าน
ประเทศนั้นมั่งคั่งบริบูรณ์ ก็ และ
พลเมืองก็กล้าหาญ โอบอ้อมอารี

ก. ศ.

กุ่มก

ยอกที่รัก เราจะพากันไปอยู่เมือง
นั้น ถ้าเซอต้องการ

เฟรีย : จะ; ให้เราไปกันเถิด แต่กิดินจะ
ต้องไปเก็บเข้าของเสียก่อน เรา
ต้อง ระวัง ให้ ดี อย่า ให้ โอลาฟ รู้
กัททิม, เธอรู้หรือว่าเขาโมโห
โทโยมากเท่าใด เมื่อไหร่กิดินจะ
พบเธออีก

กัททิม : พรุ่งนี้เวลาอรุณ, แล้วเราก็จะพากัน
ไป และ, ยอกชีวิตของกัททิม,
ชีวิต ของเรา ก็ จะ เป็น ชีวิต เดียว
กัน, เธอจะเป็นของฉัน, ฉันจะเป็น
ของเธอผู้เดียว ไม่มีใครจะมาอีก
ขวางระหว่างเรานี้ (กอดจูบ)
แต่เดี๋ยวนี้เถิด, ยอกที่รัก, ฉันไม่
อยาก ให้ เธอ กลับเข้าไปใน จอม -
สเบอรัลเลยแม้แต่อีกใจเดียว, ฉัน
ไม่อยาก จะ ให้ เธอ พ้นไปไหน เลย
นอกจากอยู่ในวงแขนของฉัน

เฟรีย : อย่า, อย่า, กัททิม, เธอจะทำให้
กิดินร้องไห้, เพียงแต่จะรออีกไม่
กี่ชั่วโมงเท่านั้น, กิดินก็จะ เป็น
ของเธอ, ของเธอคนเดียวเท่านั้น,
พ่อสุดสวสดีของเฟรีย

(โอลาฟเข้ามาโดยคนทั้งสอง
ไม่รู้ สัก)

โอลาฟ : ในนาม อัน คักก็ สัตย์ ของ โอคิน.
เจ้าช่างถูกคู่กันจริงนะ พุทไข้,
แม่เมื่อยของฉัน และพ่อเพื่อนของฉัน
อ้ายคนขบถ อีคนสันถวย, เจ้าจะ
ได้ เดินทางคืนนี้แหละ แต่จะไป
ไกลทีเดียว ไม่มีที่ไหนอีกนอกจาก

เฮลา (นรก) ที่จะเหมาะสำหรับ
เจ้าอยู่ เฟรีย เสียแรงข้าบูชาเจ้า
กัททิม, เสียแรงเจ้าก็ช่วยร่วม
สาวยากัน. เคยเป็นเพื่อนเล่นกัน
มาแต่เด็กน้อย, คอสูร์ศัตรูหลังคอก
หลังเข้าหากัน ใครบ้างจะคิด ว่า
เจ้าจะทรยศต่อข้าทั้งนี้

เฟรีย : จงส่มเพศเถิด โอลาฟ กิดินรู้ ว่า
เราทำผิด แต่—กิดินรักเขา

กัททิม : และกิดินรักหล่อน. โอลาฟ, เพื่อน
เอ๋ย, กิดินเสียใจจริงเรื่องนี้ แต่
ครองกิดิน ความรักใครจะหักได้
นึ่ง. เจ้าอย่าพุดให้เห็นอ่อนแรงเลย
โกลน มัน เล็ด เกินไปสำหรับเจ้า
และข้า เก็บรอยศึษาที่เสื่อมไปนี้
จะดังได้ กิดินเลือกเท่านั้น จง

พ.ศ. ๒๔๗๐

เจ้าทะเลแห่งจอมสเบอริก

ชักดาบ ออก บังคับ ชีวิต ของเจ้า เฟรียา :
 กัททม : กันไม่อยากจะสู้กับแกเลย โอลาฟ,
 แกซึ่งเคยเป็นเพื่อนสนิทของกัน
 โอลาฟ : ชักดาบ, อ้าย ชักดาบ, ชักดาบ,
 มินัน ข้า จะฆ่าเจ้าเสีย อย่างอ้าย
 หมาตัวหนึ่ง
 กัททม : ความใจ, อ้ายคนอวกก็, อย่างนั้น
 จงเตรียมตายเถิด ยังไม่มีใคร
 เรียกข้าว่าอ้ายชชชชชชชช

(ต่อสู้กันไม่ช้ากัททมถูกแทง
 ที่สำคัญล้มลงตายทันที)

เฟรียา : (ลงกอดศพ) ไซ้เอ๊ย, ตายเสีย
 แล้วหรือ, กัททม, พ้อยอกชีวิต
 ไม่จริง, ไม่จริง, เธอจะตายไม่ได้,
 จงรอด้วยพ้อยอกทริก, ที่ฉันจะตาม
 เธอไป

โอลาฟ : (หัวเราะ) ก็จริงนะ, เฟรียา,
 ข้าไม่รัก เลยว่า เจ้า จะช็อควง ต่อ
 เขาถึงเพียงนั้น เจ้าควรจะตายเสีย
 กับเขา แต่อย่าเลย ไม่มีใครจะว่า
 ได้ ว่าข้าฆ่าสัตว์ อยากรจะตามเขา
 ไปเซลากก็ตามใจ แต่อย่างไรข้า
 กลัวยมาอย่าให้ ข้าเห็นหน้าเจ้าอีก
 (โอลาฟเข้าโรง)

(หยิบดาบของกัททมขึ้น) กัททม,
 ที่ฉันจะตามเธอไป, จงรอที่ฉันด้วย
 (เงือดยาพิษจะแทงตัวตาย ก็
 พ้อยอกออกมาแย่งดาบไว้ทัน)

อิวริค : คุณนายควิบ ลมแอบอยู่ข้างหลัง
 คืนนี้ ไม่ แลเห็นทกลิ่ง
 เฟรียา : อิวริค. ถ้าแกเห็นทกลิ่งเข้าใจแล้ว
 ทำไมจะมาห้ามไม่ให้ฉันตามคนที่
 ฉันรักไปแล้ว

อิวริค : คุณนายตรองดูให้ ดี, คนตายแล้ว
 ทำอะไรไม่ได้, แต่คนเป็นอยู่ยัง
 อาจแก้แค้นได้เสมอ

เฟรียา : แกแก้แค้นหรือฉันไม่ทันคิด, แต่สัตว์
 คนเดียวจะทำการแก้แค้นคนใหญ่
 คนโตอย่าง โอลาฟได้อย่างไร

อิวริค : คุณนายอย่าลืมนะควิบว่าอิวริคเป็น
 ข้าผู้ ซื่อสัตย์ของคุณนายอยู่เสมอ

เฟรียา : อิวริค, ฉันขอใจแก, ก็ละ, อย่าง
 นั้นเรามาไปกันเถิด ต่อไปในความ
 พยาบาทเท่านั้นจะเป็นที่มุ่งของเรา
 ถ้าเราตายเสียในความพยายามนั้น
 ก็ไม่เป็นอะไร เพราะ ชีวิตจะมี
 ประโยชน์อะไรเมื่อปราศจากความ
 รัก ในเมื่อเรายังมี ชีวิตอยู่ให้
 โอลาฟระวังตัวมันให้ดีกว่าเถิด แยก

ศกัทัททิมมาทว้ย ฉันทไม้อยากให้
ตกอยู่^๑ในมือของโธลาฟ

(เข้าโรงอิริคแบกศกัทัททิม
ตามไป)

(โธลาฟออกมาทักวอ)

โธลาฟ : ไปแล้ว และ เขาศกัทัททิมไปทว้ย,
นำสังสารกัททิมจริง ๆ เสียแรง
เราเป็นเพื่อนรัก กันมาตั้งแต่เด็ก
แต่จะทำอย่างไรได้ จำต้องล้าง
เกียรติยศของฉันท

วอ : จริงซักรับ, ไ้เท้า, มันน่าแปลก
ที่ สตรี อาจ ทำให้ มีคร แดก กัน,
ผู้ชายล้มเกียรติยศ, คนฉลาด
กลายเป็นคนโง่ได้ง่ายเพียงใด

โธลาฟ : แกพูดถูก, ฉันทมาคิดเสียแล้วว่า
ชีวิตที่ปราศจาก สตรี หรือ ความ
รักเป็นชีวิตที่สุขที่สุด, ฉันทต้อง
การจะทำระเบียบใหม่, ฉันทต้องการ
จะรวบรวม คนที่กล้าหาญ และ ไม่
เอาใจใส่ในสตรี เราทั้งสอง
เป็นสุขปราศจากห่วงใย ให้เราเอา
ใจใส่ในการรบพุ่ง, ในโปลิติก,
แต่ไม่ต้องห่วงในความรัก ทุกสิ่ง
ทุกอย่างนอกจากความรัก

วอ : ก็เข้าที่อัยครับ, แต่ได้เท้าระจัดการ

อย่างไร.

โธลาฟ : แก จงจัดการ ประกาศให้รู้ทั่วกัน
ว่าฉันทจะตั้งพวกเจ้าทะเลแห่งจอม
สเยอริก โดยมีกติกากล่าวนั้น คือ

หนึ่ง. สมาชิก จะ ต้อง มีชื่อ
เสียงในการใช้อาวุธและความกล้า
หาญมาแล้ว

สอง. เราจะไม่ยอมให้สตรี
มายุ่งกับพวกเราเป็นอันขาด

สาม. สิ่งของต่าง ๆ ที่เราขม
ได้จะแบ่งเท่า ๆ กันทุกคน

วอ : ผมจะทำตามได้เท่าสิ่ง แต่ถ้า
พระเจ้าซาราลด์ทรงทรายเข้า ก็คง
จะยกทัพมาตีเรา เราจะต้องสู้ได้
อย่างไรเล่าครับ

โธลาฟ : ฉันทคิดไว้แล้ว แกไม่รู้หรือว่าสะเวน
พระราชบุตร กำลังจะคิด แบ่งพระ
ราชสมบัติ เราจะไปเข้ากับสะเวน
แล้วพระเจ้าซาราลด์จะมาทำไมเรา
ได้ ต่อไปโลก ก็จะมีรู้จักพวกเจ้า
ทะเลแห่งจอมสเยอริก พวกผู้กล้า
หาญที่มีชีวิตอันสุขแท้ เพราะเป็น
ชีวิตที่ปราศจากสตรี อา, ผู้หญิง,
ผู้หญิง, ฉันทขอท้าพวกหล่อน จะ
ทำอะไร ฉันทได้ ก็เชิญ

(บัดมาน)

พ.ศ. ๒๔๗๐

เจ้าทะเลแห่งจอมสเบอริก

องค์ ๒

(เมืองท่าในนอร์เวย์ มีพวกทหาร นอร์เวย์เนน แต่งตัวเป็นคนหาปลาและชาวบ้านเดิน
ไปมา เฟรียาและอริค ออก)

เฟรียา: ในที่สุด, อริค, วันสำคัญในที่สุด
ความพยายามของคุณแล้ว คุณ
จะแก้แค้นคราวนี้ โอลาฟมันจะไม่
ล้มฉันไปไหนเลย

อริค: วังชักรับ, คุณนาย, ไม่มีใครจะ
ช่วยเจ้า พวก จอมสเบอริก ได้ละ
คราวนี้ เราได้เตรียมการไว้เสร็จ
หมดแล้ว ผมได้สั่งให้พวกทหาร
ปลดอมตัวเป็นชาวประมงและชาว
บ้าน ช้อนเอาตัวไว้เสีย พอให้
สัญญาจะช่วยรวมกันกับเจ้าพวกจอม
สเบอริกโดยไม่รู้สึกตัว

เฟรียา: และกัททิมก็จะได้แก้แค้น คุณอยู่
มาได้ก็เพื่อวันเท่านั้น อริค พ่อ
เพื่อนยากของคุณ คุณไม่รู้ว่าจะ
ทดแทนคุณเธอได้อย่างไร.

อริค: ผมเป็นแค่คนใช้ผู้ซื่อสัตย์ ของ
คุณนายเท่านั้นและทริบ

เฟรียา: อย่าพูดอย่างนั้นสิ, พ่อเพื่อนของ
ฉัน, ถ้าไม่เพราะเธอฉันก็คงตาย

เสีย นานแล้ว

อริค: ผมก็ได้พยายาม โดยเต็ม ความ
สามารถ ผมรู้สึกหนักใจเพียงไร
เมื่อโอลาฟ กับพวกมันช่วย สะเวน
แย่งราชสมบัติได้ แต่เมื่อคืนวันที่
เลื่องลือลงกันนั้นผมรู้แน่ว่าอย่างไร
อย่าช้าเราก็ก้าวเร็ว สะเวนมองดู
โอลาฟราวกับเป็นสัตว์ อย่างร้าย
กาจของเขา

เฟรียา: โชคช่วยเรามากอยู่, ฉันก็ใจที่อาจ
จะขึ้นสะเวนได้ตามต้องการ

อริค: แน่ทีชว ครับ, เป็นเรื่องเก่าแก่,
บุรุษคนใดเล่าจะขัดขึ้นได้เมื่อสัตว์
ต้องการจะให้เป็น ความความ ประ
สงค์ของเจ้าหล่อน

เฟรียา: มันก็ไม่น่ายากที่จะทำให้สะเวนคิด
ระแวงสงสัยพวก จอมสเบอริก

อริค: มันเผลอไปตาม ๆ กันฉันนั้น ซึ่ง
ช่วยเรามากทีเดียว เมื่อโอลาฟถูก
อวก ความ เก่งกาจ ของ พวก จอม

ก. ศ.

กุมภ

สเบอร์กั้น ความสงสัยของสเบอร์กั้น
ก็เล่นจนถึงสุดที่นั่น

เฟรีย : เจ้าโง่โง่ไอลาฟนั้น, พอฉันได้ยิน
เขารับทำสเบอร์กั้นมาที่เมืองกันทรันท์
ก็เห็นว่า อย่างใดการแก้แค้น
ของเราเป็นสำเร็จ

อิริค : ผมนึกขึ้นว่า ไอลาฟนั้นจะว่าอย่าง
ไรนะ ถ้าฉันรู้ว่าเราเตรียมความ
หายหน้าไว้ ให้มันแล้ว

เฟรีย : เจ้านั้นมันถึงกาลอย่างแน่นอน ว่า
ที่จริงพวกคนอริเยียนนุกก็มาก ที่
ยอมทำตาม ยังคืบ ยัญชา เราทุก
อย่าง.

อิริค : เขาชอบคุณเรากันมากทีเดียว ถ้า
เราไม่มายกให้เตรียมตัวไว้ ก็
คงต้องขึ้น ด้วยฝีมือ เจ้าพวก จอม
สเบอร์กั้นไม่หวังที่จะรอดตัวทีเดียว
(ทหาร นอร์ วิเยียนแต่งอย่าง
ชาวประมงคนหนึ่งเข้ามา)

ทหาร : พวกจอมสเบอร์กั้นมาแล้วครึบ และ
ตามที่ทำหนังสือไว้เราไม่ได้ คอรัลเลย
แต่ทำเป็นแตกหนีไป

อิริค : คามาก. พอพวกแกได้ขึ้นสัญญา
จากฉันก็เร่งใจมันที่เกี่ยว จึงจำ

ไว้ว่าไม่ต้องมีความเมตตา กรุณา
กันเลย ถ้าไม่ยอมตายก็จงฆ่ามัน
เสีย.

คัลเล็ครีย (เข้าโรง)

อิริค : เราเคยเสียก่อนจะคิดว่า ปล่อยให้
มันก็ใจกันว่ามันที่เมืองได้ ไก่โดยไม่
ต้องรบเลย จะได้เลิกเล่นเล่ห์ชั้น

เฟรีย : วัลธิลดา จะได้คืนกันวันนั้นแหละ
(เข้าโรง)

(ไอลาฟ, รอค และพวกจอม
สเบอร์กั้นเข้ามา)

ไอลาฟ : โชคเราก็น่า ชนะที่เมืองไทย
ไม่ต้องรบเลย เขาไม่รู้ ตัวกันว่า
เราจะยกมาตี

รอก : ได้เท่าครึบ, เราควรจะต้องระวัง

ไอลาฟ : ระวัง, ระวังอะไรกัน. พอเห็นเรา
เข้า เท่านั้น ก็หนี เบิกไปหมด แล้ว
ไม่ใช่หรือ

รอก : คุณนั้นง่ายเกินไปที่จะนำเชื้อ ผม
กลัวว่ามันจะทำอย่างใดไว้

ไอลาฟ : กลัวหรือ เราพวกจอมสเบอร์กั้นไม่
เคยกลัวใครทั้งนั้น ให้ข้าพวก
ข้าชลาคนมาสู้กับเราถ้ามันกล้าพอ
การรบเร่ของเล่นของพวกเขาเมื่อ

เราเป็น ชาย เราจะปราย เอาชัยชนะ

ทั่วไป เมื่อเราตายไปแล้ว เรายัง

จะไ้ ไปรบในวัลลัธลาค

รอก : แต่ผมกลัวจะถูกกล ใ้ทำไม่ได้

สังเกตหรือว่า คนนั้นเมื่อเสียงสม-

โฆซ กัน สะเวนมองที่เราด้วย

ตาอันเต็มไปทั่ว ความ วิชยา และ

เกลียดชัง

โธลาฟ : แกเข้าใจผิดไปเสียแล้ว, รอก, เรา

ไ้ ทำคุณไว้ คือ สะเวน มากกว่าที่

จะคอยแทนไ้ และสะเวนไม่ใช่

คนชนกที่ทะเลลุ่มคุณ

รอก : ลูกสะควัย แต่ว่าเขาไม่ใช่คน

เกลียดผู้หญิงอย่างเรา

โธลาฟ : แกหมายความว่าอย่างไร

รอก : ผมหมายความว่าผู้ชาย ถึงแม้จะควรรเซอ

ใจไ้ทำไ้ได้ก็ ก็ยังเป็นขงขงใน

มือของสตรี คุณเพรียกอยู่ทาง

ผลของกันน และ ไ้ทำไ้รู้ยว่า

เคียวน ท่าน เป็น ตัว ไปรบ ใน ราช

สำนัก.

โธลาฟ : จะแปลกอะไร อย่างไรก็เขาก็ยัง

เป็น สตรี ที่ สวย ที่ สัก ใน เตนมารัก

ไม่ใช่หรือ ฉันเชื่อว่าชีวิตอย่าง

รอก :

แต่ผู้หญิงสวย ย่อมอาจทำอันตราย

ไ้เสมอ และผมไม่นึกว่าท่าน

ลิม สตรี ที่ถูกขักความประสงค์นั้น

เหมือนนักยว้ายที่หลั่งหึก ยังคอย

ชุ่มช่อนจะรักผู้ขักความประสงค์

เขาอย่าเสมอ

โธลาฟ :

วันแ่เป็นอะไร คุณก็ไ้กลัวทั่วไป

ไม่เข้าเรื่อง

รอก :

ผมก็ไ้ทราวย แต่อย่างไรมิรู้ ไ้

รู้ สักอย่างเสมอว่าเมื่ออันตรายมาถึง

เรา ทั้งแ่เมื่อผมเห็น คุณเพรียก

กับ เจ้าอิริค สันขัตวิสันติ ของท่าน

คนนั้น.

โธลาฟ :

อิริค ! ฉันจำไ้ละว่าฉันไ้ไ้ไป

พบเพรียกกับกัทิมเข้าเอง, เจ้า

อิริคนั้นแหละไปบอกฉัน แ่ถ้ามัน

เป็นคนสันติของเพรียก มันจะมา

บอกฉันทำไมกันเมื่อคราวนั้น

รอก :

มีข่าวเล่าภาว่าเจ้าอิริคนรักสูงกว่า

ฐานะของคน บางที่—

(ทันใดเสียงอาดนัทก็ขึ้น)

เฮ้, นั่นอะไรกันครับ

ก. ศ.

กุ่มกั

(พวกนอว์วีย่น ออกรุมคิ เฟรียา :
พวกจอมสเบอว์กทุกค่าน อีวีกเป็น
ผู้นำ เลียงร้อง 'ชัยชนะหรือ
วิลชัลลา' ทั้งอยู่รอบค่าน)

โธลาฟ : ถูกกล ! (ชักดาบ) มาเถอะพวก
เราชาวจอมสเบอว์ก, เราจะไค้ช้อ
เลียงกัวันนัแหละ แต่ถ้าเราเจแพ
และตายก็ไค้ตายอย่างลูกผู้ชาย

(พวกเจ้าทะเลพยายามจะค่าน
ทาน แต่ถูกพวกมากกว่ามรย
โดยไม่รู้ คั้ว ก็ล้มลงตายและพ่าย
แพ้นักระจัทกระเจาไป พวก
นอว์วีย่นไล่ตามไปหมด เหลือ
โธลาฟและอีวีก สองคน เท่านั้นใน
ระหว่างคัพ)

อีวีก : มาเถอะ, โธลาฟ, วันคายของเจ้า
ละ.

โธลาฟ : อ้ายทรยศ, เจงเตรียมคั้วไปเฮลา
(ต่อสู้ กัน ไม่ช้าถูกแทงที่
สำคัญล้มลงทั้งคั้วจะตายทั้งสอง
คน)

(เฟรียาออก)

โธลาฟ, เจ้าจำข้าไค้ไหมละ
ไหนละ คำพูด อันอวคโต ของ เจ้า
จงจำไว้และถามตัวเอง ว่าเจ้า เป็น
ใครที่จะมาขวางในความรักของข้า
เฟรียา. เจ้าชนะก็จริง แต่อย่า
พกลังความรัก เจ้าหนักหรือว่า
เจ้าพยายามเข้ามาใน เพราะความ
รักกัทัทมึ ที่แท้ก็เปล่า เจ้า
พยายามแก้แค้น ก็เพราะ เจ็บใจ ที่
ข้าพยความมรียาของเจ้าต่างหาก
แต่เจ้าก็ยังระยาพอ ที่ระสนิทสนม
กัผู้ที่เป็นศัตรูเจ้า ลองถามอีวีก
นั้นมันคั้วหรือว่าใครไปบอกให้ข้า
มาพยเจ้ากำลังคลอเคลียกัน คั้ว
มันเองหรือมิใช่

เฟรียา : (สกั) เจริงหรือ อีวีก

อีวีก : คุณนาย—ผมขอโทษ—เป็น—จริง
—ทุกอย่าง ผมรักคุณ—บูชาคุณ
แต่ผม—ต่ำ—คั้วคั้ว—กว่ามาก จึง
ไม่กล้าบอก, ถ้าคุณไปเสียกั
กัทัทมึ ผมก็จะไม่เห็นหน้าคุณอีก
—จริง—บอก—โธลาฟ. ขอ—โทษ

—ผม—จะ—จะ — ตายอยู่แล้ว — ว
(สั้นใจ)

โธลาฟ: ว่าอย่างไร, เฟรียา, นี่แหละผล
ของความรักที่เจ้าบูชาหนัก, ข้าเอง
ก็จนจะสั้นใจอยู่แล้ว จะสอนให้
สักข้อหนึ่ง ว่าเจ้ายังเข้าใจผิดอยู่
มากนัก ด้านนี้ว่าผลของความรัก
จะต้องได้ ไปอยู่กับตัวกัน คนเรา
ไม่ได้แต่งงานเพื่อประโยชน์ตัวเอง
จะได้ไม่ต้องแต่งงานเพราะความรัก
ถ้าเรา คิดถึง ประโยชน์ เราเอง อยู่
ทราบดีว่าเราไม่แต่งงาน แต่เรา
แต่งงาน ก็เพื่อ ประโยชน์ ต่อโลก
ต่างหาก ว่ามนุษย์ ที่เกิดต่อเรา
ไปจะต้องคิดว่าเรา มีหนี้โลกจะ
เจริญขึ้นอย่างไร ถ้าเราไม่มุ่ง
หมายผลสมพระพรให้เหมาะ มนุษย์
เราก็คง ยิ่งเต็มไปด้วยความ อิจฉา
ริษยา รบราฆ่าฟันกันเรื่อยไป เพราะ
การอบรมโดยการศึกษายังเดิวนั้น
นั้นไม่พอ ส่วนความรักนั้นข้าก็
ไม่ปฏิเสธว่าไม่มี มันจำเป็นก็ต้องมี

เจ้าทะเลแห่งจอมสเบอร์ริก

เพราะ มนุษย์ ยังไม่มีอำนาจจิต
แข็งพอที่จะมุ่งประโยชน์ของโลก
อย่างเดียวโดยไม่ต้องมีความรู้สึก
ที่ปลายปลมอยู่ในใจ มิฉะนั้นจะ
ทนชีวิตอยู่ไม่ได้ ข้าจะห้ามไม่ให้
เจ้ารักก็ทำไม่ได้ แต่เจ้าควรจะ
ห้ามใจตัวเองได้ รู้สึกว่า ความรัก
ของเจ้าทั้งสอง จะยืนนาน อยู่ได้ ก็
โดยต่าง สละ ไปทำหน้าที่ ของตน
โดย ถ้าถูก ประสพ ความจริง ของ
การอยู่กับตัวกันเสียก็ควรจะสละสั้น
ไป แต่เจ้าไม่คิดเสียเลย จึงได้
ทำให้เกิดหายนะต่าง ๆ นานา ที่
แรกข้าเองก็ไม่ได้ คิด ที่ถูกข้า
ไม่ควรจะโกรธ ทำให้กลายเป็น
เครื่องมือ ของ อ้าย คนโลกเขลาที่
หลงแต่รูปอย่างอวิชชาทำตามชอยใจ
(เสียง ฟ่าลัน มีพายุกัดเมฆมา,
โธลาฟแหงนคิ้ว) อ่า, วัล
คีวี, ทหารผู้หญิงทั้งสองของ
พระ โธดิน มารับ ผู้ ที่กล่าวหาญไป
วัลชัลลา (ลุกขึ้นทางแขนออก)

ก. ศ.

กุ่มกั

จงรีบฉันไปด้วย, ฉันขอเป็นข้าเธอ
—ดีกว่า—เป็น—ทาสของความรัก
(ล้มลงสิ้นใจ)

เฟรีย: ตายหมดแล้ว, เราจะอยู่ไปทำไม,
ไม่มีหัวใจอะไรอีก (คุกเข่าลงอัน
วอน)

เจ้าแม่เฟรีย, พระนางเจ้าแห่ง
ความงาม, ขอโปรดมารับลูกไป
สอนให้รู้จัก ความ รัก ที่แท้ จริง
ด้วยเถิด (ลูกขึ้นควยตาย ของ
โศลาฟแทงควยตาย)

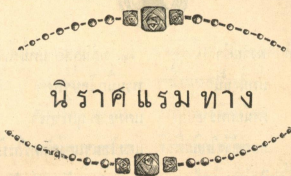
(บิดม่าน)

๒. เมื่อวิธีย่บองกันโรคที่ได้จัดตั้งขึ้นทั้งสี่
เพื่อหลีกเลี่ยงจากโรคภัยที่พึงบองกันได้นั้นแล้ว
ในชีวิตจะทวีขึ้นจนสุดประมาณ

มีผู้สนใจใคร่รู้และปฏิบัติตาม
ความมีอายุยืนและความผาสุก

กองบรรณาธิการ กรมสาธารณสุข

นิราศ แรมทาง

แต่งโดย

น. เหล่าราชการ.

ศรีสิทธิสถุณกิไชย เกริกกรงไกรเฉลิม

๒. นกวันจักจากเมือ

เมืองไกล

ราช พระบาทบรมกษัตริย์ ขัตติยจักรีวงศ์

สู่ประเทศเขตร์ไพร

สมุทรข้าม

องค์พระผ่านแผ่นดินไท เหล่าชาวไทยทั่วหน้า

จำเริญที่จากไป

เขนุช

ข้าโอรุขรื่องสรรเสริญ เจริญพระราโชบาย

เหลือพลเชื้อคำห้าม

ห่อนเจ้าเห็นใจ

ขยายสุขทั่วราษฎร ขาทุกข์สนกสนั่น ทู

๓. ใครเลยจะสู้

อกตาย

เมืองแมนเมืองสวรรค์ สรรพแต่สิ่งทัก สัท

กลีกลึกคึกชวนชวาย

กอบปรุ

ศรีรัตนไตร รุ่งเรืองไปทั่วภพ สยพระราช

มีวันยวนวาย

ว่างกลัย งามอมแม่

ไมตรี มีทุกเทศ ออกตก ยกยอคมกฏอ่อน

ขอแดนองค์ครองนือ

จิตต์ฉาเรียบมถึง

น้อม ขอออกอ้อมอ่อนไท สุขล้ำสุขเหลือคให้

๔. หวังพึงพระยศไท

ปกเคียร

เทศทั่วปกเคียร ยารนี้.

กอบปรุพระราชกิจเพียร

เพิ่มไค

๑. เพียรแถลงแจ้งจกข้อ คำความ

ทำไคยพาเหียร

กอบปรุชอม พระนา

คราพรากจากนงราม สุขเสร์

“กุลสภาพ” ปรายพิให้

จิตต์ท้อผ้อขวัญ

แสนไครกวิโยคสาม ทวารไครก

๕. อันไคเคยสุขไค

ปางมรพ

กรรมมิวัชริตรไว้ พังวางห่างขวัญ

คราลับยัยยศพลัน

พล่งคว้าง

ยักไคยไคทัน

เท่านั้น

เหตุพิพิจำร้าง

จากเนอนวลถนอม

น. เหล่าราชการ

กุ่มกั

๖. ทรอมไคโยไทมื่อ	ทรายคำ	๑๒. พลันลสถานหนึ่งแจ้ง	ศาลา- แคง, เฮย
ประกาศฟ้อออกจากคำ—	แหม่งนั้น	ทวนนั๊กโอยสุสุคา	เก้นคล้าย
เหล่าเราบ่เคยสำ—	เหนียกทราย	แกงซาค ฤเทำครา	พั๊กตร์เปล่ง
พาลิชัยกัจิกคือน	ออกข้างโคก	แกงโอยสุแกงพั๊กตร์ละม้าย	ซาคิมพรมพราย
๗. มีกายกายกอบปรือ	กัการ	๑๓. บ้ายหน้ามาสู้หย้าน	คลองเตย
จกนังนอนมนาน	บ่ได้	เคยบ่หอมกลิ่นระเหย	ห่างส่วย
จำนราศแรมสถาน	เพอกร การนอ	กลิ่นนุสสุคชายเคย	นาสิก
ขอแม่ห้ามใจไว้	อย่าเสว้าทรวงเกรียม	หอมแม่หอมละห้อย	อยู่ห้องทนหลัง
๘. เรียมจากจกเน้นซำ	อย่าหมอง	๑๔. รถหูกยังหม่มย่าน—	กล้วย, นาม
รักคักถ่วงวนสัดยครอง	นมเนอ	รูกกล้วยนงรวม	ทอคั้ง
ฝากใจไว้ประคอง	ขวัญชน	จากนอ้งพมของยาม	ยีนซอ
เสว้าจิกคิกมั่งเมอ	กลับหน้าหาโฉม	กล้วยอนทมนแสนทง	รสเม้นม โฉน
๙. โลมลุยบยสั่งแกว	กานดา	๑๕. เรียมไปไกลจากนอ้ง	หมองศรี
อยู่เด็กพชอลา	ก่อนแล้ว	ถึงทพระโขนง, มี	เรื่องอ้าง
ยังคิกคิกใครพา	นุชร่วม ทางแซ	นายมาจากนาคชี—	วาคัย
แต่สูกักนคานแก้ว	ชกักคินเคยวัก	ขอพ่เพียงจากร้าง	นุชวังรือเรียม
๑๐. ระวังวากล้ายคล้อย	สามนา- พิกาแซ	๑๖. ขางจาก, เกรียมจากเจ้า จอมขวัญ	
วันทหกมินา	หกเก้า	จากนุสสุคพัติน	ชกอ้ง
ลงจากฟากเรือนคลา	โคดเคยว	นามบาชบชกพัติน	ระกุก
เสียวจิกคัยลิกใจเสว้า	จากแกวกลอยใจ	จำจากนอ้งหมองซัง	สุขสันคี่หมอง
๑๑. รถไฟพาเต้า	ต่อไป	๑๗. มอชขางขางชืออ้าง	ขางนา
ออกจากหัวลำโพง, ใจ	ไม่เสว้า	นายมีนกทา	น่านอ้ง
ลำโพงยเสพยโฉน	ใจพล่าน	มอชนาน่านุชพา	มาหลย
ไพรดไพรากเร้า	เร่วร้อนพอนกระสัน	พยแต่ขางพรางพร้อง	ล่องฟ้าหาวนวล

พ.ศ. ๒๔๗๐

นิราศแรมทาง

๑๘. สำโรง, ชวนระฤกห้อง โรงเรือน	๒๕. โทมะนิศกรักคัลม	กรมไ
เรือนเรียบฤใครเคื่อน	คณนุชสุคธาลัย	หักห้าม
เรียบจากจักจิกเหมือน	ระฤกพระรัตนไตร	คึกเทวค
โรงจักกว้างเหล้อย	จึงพลแสงข้าม	ฟากน้ำองไหล
๑๙. ศิริขจรเช, ชอ	๒๖. ไหว้เกียสญ์ตั้ง	กลางชล
รฤกเคียรสุตา	มลักเล่หล่อยล่องบน	น้ำน้ำ
เรียบจากจักคอบหา	พแบ่งจิตจักกล	สนองทวาย, แม่รา
ชอแม่คึกจะเช ไร่	ชอ สมุทรเจกียจ่า	เง้นอง ครอบเชยม
๒๐. เดินทางบางชอแจ้ง	๒๗. เอมใจไท้ไคมีคร	หมายคิ
เคยฟโอยเชวบาง	พาพเคาจรล	สู้ยาน
สองร่วมภริมยปาง	ข้ามฟากจากสถาน	เรือล่อง
เกรงพเกรงกอดเกอ	บักลเคเรสธ้าน	สธาคพันคณนา
๒๑. มทาวค, วงศ์มากคล้าย วงศ์เรา	๒๘. มากมีมคร เกอ	การณ
เรียบจากฝากนุชเนา	แสนพชอยชอยคณ	ไชน้อย
มวณฺญาคิธาร ขรรเทา	พรมพริยงเสบียงทณ	เนองสัง
ปลอยสุคพาให้	สชทุกสิ่ง, ซากสรวอย	สวาคิเสว้าเภาทรวง
๒๒. เดินทางพลางนกหน้า นวลแซ	๒๙. ระลวงระฤกนอ้ง	นอนฝัน
จากครคปรวนแปร	มาเคยวเสยวกระสัน	สันสร้าน
มองไคอะไรแล	เคยแอยแนบนชยัน	ทรวงก่น
ถึงสมทรปรการ, อ้า	ชาตณุชสุคสทาน	ก่นวอยฎาวย
๒๓. ปางขรรพัสรรพสรวาง ทางขรรม	๓๐. สหยาชวนพค่าง	หลายคน
ขญ์ส่งเรียบมครองขรร—	พาเทยพพาผ้าน	สว้างเสว้า
มียาบแบ่งประจัญ	กายสชทุกซิจิตคกลัน	กรมกรวิ ทรวงนา
จากกจักคั่นห้อง	สชแต่กายใจเสว้า	เรว้าอนจรเรือน

น. เทฬาราชการ

กุ่มภัก

๓๐. เพือนพามาเทียบน้ำ ทางเรือ
ผ่านพลับพลาครวณเอน มกฏเกล้า
ระฤกขาท ขรมนารถเหล้า รานเทวศ
ฉวิลเมือ โคยเสกเจ้า แท้ห้อมดัดมวง

๓๑. ปางองค์บรมนารถเจ้า จอมไผท
ผ่านพิภพสยสมัย สมนารถเกล้า
พระเสกจิตรวรรคาลัย เหลือ ระทก
เท่งทุกขทุรยุคแล้ว ผ่านเกล้าเหล่าประชา

๓๒. อาลัยในมกฏเกล้า เจ้าปราณ
เหลือจักหักท้าวานู รอคได้
ยังเห็นพลับพลาสถาน ที่ประทับ
ยังขอสุขสให้ หลั่งลิ้นชวลวิน

๓๓. พระบันนคเรศผู้ เพ็ญยศ
พระเสวยทิพย์รส ฟากฟ้า
พระทรงทราขระทก ระทวยราชฎี พระญา
พระเชษชกเกษชา หันหักภักษย

๓๔. ไทหนึ่งทุกขจอกเจ้า จอมปราณ
ไทหนึ่งจอกนครวานู ครุ่นเกล้า
ไทหนึ่งทกขท่างวร ทำไม้ ทำนอ
ไททุกขณกไทเสรา ห่อนเจ้าเห็นใจ

๓๕. ไปเรือเรือแล่นล้ำ ลำทเล
คลื่นใหญ่ซัดเรือเห หกชน
ต่างชวนกลัวยังเเค— หาคพิก
พวกเพือนพากันขึ้น ชุ่มหน้าพาที

๓๖. พักโรงสี่ซ้ออ้าง บุญไทย- สรรณ
บุญช่วยรบเราไป ร่วมบ้าน
อำนาจพระรัตนโคร ขวยสวัสดิ์ ไสวเทอญ
จงเจริญเงินล้าน สุขสันคณนา

๓๗. พรกพาพข้ามฟาก ผิงชล
ไปเทียบเพอขึ้นยล ผ่านข้อม
ผเสอสมุท, สัน ใจทราม
แลดระหังงานปรากฏการล้อม เล่ห์หล่มโลกทลย

๓๘. บรรยายย่มหมกซ้อ คำยิน
บนใหญ่ขึ้นเล็กฉิน ผ่อนไค้
ภาวนอนั่นเนินดิน กเรียบ
แค่ส่วนภายในไว้ สำนัสสาตรา

๓๙. มาเที่ยวเปลี่ยวออกโอ อนินา
หวนหวนถึงงานดา ชยैया
แม่พาสมรมา ชมชน
คงเพิ่มสนกเวา เริกน่องมองเมอด

๔๐. ฟังเพลินระลอกเจอย จัยใจ
คึกว่าเสียงทรามวัย อักซอน
พจากจักเป็นไฉน หนอนุช
สุกพิกจัวลวอน เว่าเว่าเภาใจ

๔๑. ไปเรือเรือแล่นใกล้ กอจาก
ซอจากนิงคังขวก เสียบไส้
จากนุชสกล้ายาก ขอมย่ม
จากพวกรจยจากใจ กุญเียบเรียมแล

พ.ศ. ๒๔๗๐

นิราศแรมทาง

๔๒. เพื่อนซนแจ้แล่นก้อง	ยืนยง	๔๗. เรือทวนลมทางคลื่น	ควนเควง
กัถยาบเรียบร้อย	แอบด้วย	เรือมขยาต กรังเกรง	หกขัว
ชาติน์กัถยาบสัง	จึงพวาก นชนอ	นำสามมชระเบง	ระบอคลื่น
ซอแดนควรายม้วย	ยาบสันภัญญ์	ศาละลูกใหญ่ล้ำ	ลูกซอคนคลอนเรือ
๔๓. โอภาศยังอาอาเออัม	เอาดัง	๔๘. เมื่อผ่านบางพระนั้น	เรือมคนัง
วันที่ลยเรว้าง	วัยเค้า	ไหว้พระขอพระพิง	พิงไค
ออกจากสมุทรปรการสัง	แสนสุข	ซอไปคลอกลัง	ทางมั่ง
นาฬิกาล่วงเก้า	รุ่งเช้าเวลา	ซอรุ่งกัถยาบให้	พยหน้ามารศรี
๔๔. มาลงเรือแล่นล้ำ	ล้ำทะเล	๕๐. มีปลาพาพวกฟ่อง	ล่องลม
เรือออกจากท่าเห	ห่างพัน	กัถจักเยยเรือมกรรม	กรักกลัม
กายเรือมอยในเภา—	คราควัก	ชะโกล์ล้ำน้ำชม	ชูน
โระฤกนกกทัน	สู่น้องนิรันดร	ปลากัถมุกุ้ม	คุ้เกล้าเคียงสมาน
๔๕. เรือพลันย่านน้ำยอม	พระเจด งามเขย	๕๑. ผ่านมาน้ำผั่งหยาน	ศิริรา ชาเขย
เหลือพระนามสันชงบุญ	เทอศไท่	มองยเห็นทนครา	ผ่านพัน
ทวน รฤกพระการัญญ	ภาพเพียบ พนแซ	นามนำพนกหา	บรมยาท
ขอพระสวสัวรรค ไค	สุชชน นฤพาน	พระมกุฎเกล้าสัน	ขม่อมซ้ายซาคุด
๔๖. ผ่านประภาคารชออ้าง	สฤณา	๕๒. บุญเหลือเรือแล่นพัน	อินควาย
แสงส่องสว่างสา—	คเรศวัง	ผ่านคยังแหลมหมาย	มั่งข้าม
คึกว่านครกานคา	มองพิ ฤาแม่	เกาะสั้มปะโย, กราย	มามาก
ไกล จึงเห็นไฟฟ้ง	ไซ้ยังมองหา	ลมคลื่นจักจำหาม	ท่อนให้ ไคคลา
๔๗. ผ่านท่ามาหลาก ลัน	หลายนาม	๕๓. มาหยุกยังเกาะน้อย	สี่ซัง
เรือมยังจำยาม	บวกไว้	พักหลยคลื่นลมยัง	เกาะไค
สำคัญแห่งไคถาม	ถัก	ทวนระฤกนกกหลัง	หลังเทวศ
จึงพออกซอให้	นุชรู้แหล่งควร	ถวิลแม่ซังสี่ไชร์	ส่วนซ้ายยาซัง

น. เหล่าราชการ

ภูมิ

๕๔. รุ่งเช้าเรือแล่นค้ง นำไป
ผ่านหม่นเกาะขาม, ไช ใหญ่, น้อย,
เกาะไปร้ง, เกาะร้านคอกไม้, มองพัก
อีกเกาะยายท้าว, จ้อย เกาะท้ายค้างคาว,

๕๕. ทาพราวมองสพรียพร้อม พวกเกาะ
เกาะนก, ทราย, สาก, เส้า ช่อแจ้ง
เกาะล้าน, ผ่านผะ เกาะจัน,
ทิ้งระยะกระแฉ่ง วากเลี้ยวเหลียวตรง

๕๖. ขงเกาะไผ่, ไผ่ล้อม รอยเขา
คั้งข้างวางเกล้า ก่อถัน
เรือจอดแฉ่งส่งเรา ลงท่า
งามอ่าวงามเชิงชัน เช่น ไข่ข้างเขิน

๕๗. ใจเย็นจักขาตกวัย ขาคนาง
แม่แม่มาชมทาง พืช
จักเพลินจักพรวดกลาง พืช
ชวนช่วยชมมันนั้น แฉ่น ไนน์พรพนา

๕๘. มาเคี้ยวเปลือกวอกโอ อนิจจัง
เผื่อเพื่อนเคือนคนถึง— เวชแท้
ยามเย็นอายน้ำยัง กายชน
แค่จิตครอนเหลือแต่ ระวัง้องหมองหมาง

๕๙. อายพลาฟพลาฟงักหน้า นวลศรี
พลาฟงักหนอจักรี มกฏเกล้า
พระสรวงสรวงะที่ ทิศ
เคยพบที่เคยเสด็จเจ้า อายล้อม วงสรวง

๖๐. ข้านหนึ่งโพธิ์น้อง
จักกอบปรักการจาว
อยู่เคี้ยวเปลือกวอกไผ่น
พักเงยแลลัม

๖๑. เย็นเข้าเดินเข้าป่า
ค ทยเล ลาคเลา
ตัวเรานิรเทศเรา
แสนสคิ้วง่วงว้าง

๖๒. มุลเคิมเริ่มคิกข้าง
แลลาคเลาเหล่าหลาย
ช่อปลาส่งกรงหมาย
จันวัยจากไทยท้าว

๖๓. เหล่าเรือไทยตกไต้
วัยส่งจันเหมาปลา
อินทรีท่งควีรา—
จันส่งกรงเพร็คแพรว

๖๔. มีช่อเชิงเช่นช
จันรววัยสิทชีสน
ยังยากยากขึ้นทน
น้แหล่เล่ห้วยชน

๖๕. เรียมยงยังเกาะน
ทรววัยพิพาณิชัยตาม
ค้าปลากัยไชนาม—
ขายไผ่ให้กัยผู้

เนาสถาน
ง่อมมั่ง
โตเปรี้ย
ป่าไม้ไผ่เขา

ข้ามเขา
ปลอกสร้าง
ปล่อยเกาะ
เหวว่าอาศูร

ค้าขาย
พ่อค้า
มากมั่ง
เช่นชินกำไร

ปลามา
หมดแล้ว
คาหนิง— ยาทแซ
เพิ่มไต้ ไตรทวิ

พิผล
เสร็จสิ้น
ทำท่อม
สุชไต้กั้งหวัง

ลียบสาม— วันนา
ทริ
จาวระเม็ด
ลอบคังชิงปลา

พ.ศ. ๒๔๗๐

นิราศาเวมทาง

๖๖. ล้วนป่าดงคิยาตักข์ ทากัน
 สุกพิสัยลยีน ร่วมไก่อ
 ตะคีลแลกรับสิน เปนใหญ่
 ยิงยเห็นใครไก่อ ภาคนั้นมันรวย

๖๗. วันทียสยสี่เข้า
 ถึงที่หัวลำโพง
 สักครุจักคย โขมง
 ปลมจัตกคกรนรณ

ห้าโมง
 ช่นช่น
 แม่นช
 ร่วมหน้าพลกั

๖๘. ฉวยโอภาศกลัยยัน ในวัน
 ทียสยสามพลัน จากพัน
 นาพิกาล่วงเกล้าผัน— ผายคำ
 เรือแล่นล่องลมลัน รียไก่อทั้งใจ

๗๐. ปรีดาควาไก่อพย
 สรวมสอกลอกขนิษฐา
 เหมใจอะไรหา
 สองต่างเกษมเออ

นงพาง
 น่มเนือ
 จักเปรียบ
 โออ้อมเอาใจ

๖๙. ในคราวพกลัยยัน ราชรี
 คงผ่านทางอย่างมี กล่าวไว้
 นอนนถ ระฤกศรี เสาวภาค พไชย
 รุ่งพรุ่งนพไก่อ เขยมนหน้าทากัน

๗๑. ต่อไปอย่าให้พราก
 อยู่ร่วมสุขสยวัน
 อ้อมเกษมมลันค
 ภัยพิบคชจัตกย

จากกัน
 มอคม้วย
 สองสุข
 เกศไก่อเข้าเพ็ญบุญ

จบ สุนทรทักไก่อ

ลิขิต

นิราศ คลากขนิษฐ์

อยู่เหี้ย

แรม ทางว่างประภิชฐ์

โคลงแต่ง

ทาง ที่มาหาเข้า

ทักไว้ ไปสูญ

ลิวละลู (Lulaloo)

จากต้นฉบับของ Marie Queen of Roumania

โดย 'สุวัณณ์'

กาลครั้งหนึ่ง มีนักพรตชรา ชนนานนาม ว่านิโคติมีส อาศัยอยู่ภายในกระท่อมน้อย กลาง วนะอันหนาทึบ สะพรั่งพร้อมไปด้วย รุกขชาติ, บุษบชาติและตฤณชาติต่างๆ พันธุ์ สีสันชวนให้น่าพึงชม แลยทะเลสาบซึ่งเต็มไปด้วย ความลึกถึยมหึหัตถ์รยบ ทัตถุค เท้าที่เคย ได้พบได้เห็นมา

นิโคติมีส เป็นคนเคยเลืกกว่าธรรมศาสนา มัญชน ทนวดเคราหงอกขาวสะอาดปานผ้า

ข้าพเจ้าก็มีเคยรู้ จัก ฤาคุ้นเคยกับแถมา แต่ก่อน จนกระทั่งนกโรบินนำเรื่องราวมานำ ให้ข้าพเจ้าฟัง และเห็นว่าเป็นเรื่องที่จับใจ น่าอ่านซึ่งเชื่อว่าท่านต้องอยากฟังด้วย

กล่าวกันว่า เมื่อสมัยยังอยู่ในวัยหนุ่ม เหมาะมากที่อาศัยอยู่ในป่า อันเงยสูงศักดิ์ น่าวิ

นิโคติมีสได้ ทำขายไว้อย่างหนัก นั่นแหละ, เป็นเหตุให้ แก่ต้องมา ขำเพ็ญคน เป็น นักพรต เมื่ออายุล่วงเข้าเขตศักราชภาพ ท่านคงเห็น พ้องกับข้าพเจ้าว่าคำ “ขายอย่างหนัก” ค่อน ข้างจะร้ายมากสักหน่อย ท่านอาจเคยทำขาย มาขายกันได้ แต่ไม่หนัก เหมือนการ กระทำ ของนิโคติมีส ซึ่งเด็กเราจะไม่กล่าวถึงเรื่อง ตอนนั้นให้ขยาด โปรดฟังนิยายชวนพิศวง ของนกโรบินจะเหมาะกว่า

(ยังมีผู้กล่าวกันอีกว่า เมื่อครั้งนิโคติมีส ทำขายนั้น แก่ไม่ได้ ซ่อนนิโคติมีส แต่ไม่ได้ เกียวกับนิยายของนกโรบิน)

“ฉันรักนิโคติมีส” นกโรบินว่า “แก

พ.ศ. ๒๔๗๐

นิเวศน์

เวงใจ แก้มได้รยทวนให้เคือตร้อนข้าไปมาก เสมอ

กว่า พวกกวาง กระรอก และนกเล็ก ๆ เลย
อัยาศัยเรียบร้อยดีกว่าเหยี่ยว ซึ่งคอยอาลัย
คำร้องกรวักว๊วแห่งความโศกร้าย นั้นเสีย
อก ฉันเกลียดเหยี่ยวมาก ทั้งครอยครวญของฉัน
ก็เหมือนกัน อัยว่าแต่ฉันและครอยครวญเลย
นกทั้งหลายก็มีความรู้ สึกเช่นเดียวกัน เขา
มีไค ก็ถึงความเคือตร้อนของผู้ อื่นบ้างเลย

ส่วนนิโคทิมัส แกเป็นคนสุภาพเรียบร้อย
ยอมให้เราทำรังอยู่ข้างกระท่อมของแก เข้า
เขตต์ถูกเราทำรัง, แกยังยอมให้เราดอนหนวก
เคราของแกไปจนพอใจ แกกลับลยคางไปมา
คล้ายกับว่า มีสัตว์ หรือแมลง มา กัดแก ฉะนั้น
ข้าไม่เคยคำว่าพวกเรานเลย

ภายในกระท่อมของนักพรตนั้นมีมาก แก
มักออกมาหนึ่งอยู่ ข้างนอก ท่ามกลาง แสง
อาทิตย์ ร่มทะเลสาบตรงนั้นมีคนพอร์เกิดมันช
ออกคอกอัยสลด ดักไปนั้นมีคอกพลยพลิงขาว
บริสุทธิ ข้างที่ ๑ เวลาสายฉะ มีฝูงกยส่งเสียง
ร้องอยู่เบ่งเซ่งแซ่ มีนกร้องขึ้นพร้อมกันฟัง
ข้างหนวกหูเสียนกระไร! แต่นิโคทิมัสแก
กลับทำทวนลมเสีย

แกชอยชอกมานั่ง — มานั่งอยู่น ขอนไม้
ท่อนที่ลมอยู่ริมขอบทะเลสาบภายใต้แสงจันทร์

ฉันยังไม่ทราบแน่นอน สักคราวเลย ว่าคา
นักพรตชรา แกทำอะไร ก็ยหม่อสิดำ ซึ่งแขวน
อยู่ก็ยังไม่เห็นออกของอึกๆ ฉันเคยเผือกแก่หลาย
หนในคอตที่แกเคยเกิดชะนิกคนสัววยอกส้อม
นั้นแกเก็บจนหมดไม่มีเหลือ ส่วนชะนิกสัสมพ
เหมือนอกของฉันแกไม่ปรารถนาเก็บ

เชื่อว่าท่านคงชอบ ข้าของเรา ซึ่งมีเนื้อ

กว้างใหญ่กว่าโยดส์ของท่านมาก ถึงถูกไขไม้
ร่วง ก็กายกินไขด้วยสัถของ ครั้นถึงถูกไขไม้
ผลิ ทวอาทิตย์ส่องแสง ลงมาค้อมลงรูกข-

ชาติและทะเลลอกเลยไปค้อมพนสุชาตามช่อง
โหวแห่งไขไม้คุดข้างามระย เป็นถูกที่ฉัน
ชอยที่สัถ ร่มทะเลมีต้นสน มีพามาหมั่น

แผ่กิ่งก้านสาขากออกไปโคยรอยทิศ เพิ่มความ
งามให้แก่ทะเลสาบเป็นอนเณกระการ

ถูกแล้ว ข้าของเราแหม่ ๆ งามน่าพิศวง
เป็นข้ากว้างยาวหลายไมล์

บางทีฉันพบเรื่องข้ามากเกินไป กระมัง ?

ท่านจะฟังไม่คิก อาจถึงกับลืมนามนิโคทิมัส
นักพรตชราเสียก็เปนได้ นี่เป็นแต่พรรณาดัง
สิ่งต่าง ๆ โดยรอยกระท่อมแกเท่านั้น ที่จริง

แก้ไข เวลา นั่งชวยอยู่ ผู้เดียว — น่าอึกคิกใจ
เห็นจะเป็นที่เกอยากอยู่คนเดียวกระมังฉันก็คิก

สุวณฺณ

กุมภ

ว่าเป็นเช่นนั้นแต่วันหนึ่ง — — —

นกโรบินหยุดเล่า — — —! ข้าพเจ้าชอบฟังนกบรรยายนิทานให้ฟัง แต่ข้าพเจ้าไม่ระวังนักด้วยเกรงจะขัดใจ ยอมให้หาโอกาสหยุดบ้าง เมื่อข้าพเจ้าถามจะได้ตอบคำถามของข้าพเจ้าได้คล่องแคล่ว

“วันหนึ่ง” นกโรบินบรรยายสลับไป “นิโคทิมิสได้ยินเสียงมนุสสร้องให้คว่ำครวญอยู่ริมทะเลสาบ

นักพรตชรา ชันแรกไม่ผู้เชื่อนัก ฉันทก็เกาะอยู่บนกิ่งไม้คอยคอยอยู่ นิโคทิมิสก็ตัวขี้คา เหมือนคนคนจากหลัย

ทันใดมีฟองผุดขึ้นจากใต้พุนน้ำ แล้วมีสิ่ง ๆ หนึ่ง ค่อย ๆ ลอยขึ้นมา น้ำเย็นงกระบายกว้างออกไปทุกทีจนเจดลิ่ง ครั้นแล้วก็มีเสียงร้องให้ คว่ำครวญดังมา กระทยโสทอีก — — —! นั่นอย่างไร! ใบหน้ากลมรูปไข่พร้อมด้วยดวงตาสีฟ้าทั้งคู่ กำลังจ้องดูเราอยู่บนน้ำคาไหลรินออกมาตลอดหน่วย

ถูกแล้ว, เสียงนั้นโหยหวนจับใจยิ่ง แต่ไม่ใช่ข้าพเจ้าเสกสรรขึ้นเรื่องขึ้น: ใบหน้าที่โลลอยู่เหนือน้ำกลางทะเลสาบนั้น เป็นใบหน้าของสาวพรหมจารีโดยแท้!

“เขาคือใคร!” นิโคทิมิสถามเสียงดัง

เกือบเป็นตะโกน

“คิฉินคือลิวละลู” สตรีประหลาดตอบ “คิฉินเป็นนางมีฉาและคิฉินหลงมา — ลิม — ลิมสนิที่ว่ามาอยู่ที่นั่นได้อย่างไร” กล่าวแล้วนางก็ซบหน้าลงร้องไห้

“อย่าร้องไห้เลย ทำให้พลอยสลดใจไปด้วย!” นักพรตปล่อย “เข้ามาให้ไกลกว่านี้ อีกซี ฉันทแก่เสียแล้ววายน้ำไม่ไหว มีฉินนั้นจะลงไปหาเธอ”

“คิฉินคือลิวละลู” นางมีฉากล่าวช้า “มีทางเป็นปลา คล้ายนางเงือก แต่คิฉินเป็นนางมีฉา!”

“มาให้ไกลที่สก็่งนี้” นักพรตกล่าว “ถ้าฉันท้าวต่อไปอีก แม้แต่ถ้าแว่กตักน้ำแล้ว” จริงอย่างว่า เพราะร่องเท้าของนิโคทิมิส ลงไปแช่ในน้ำข้างแล้ว

นางมีฉาน้อยกระตือรือร้นทางอยู่ไปมา พยายามเข้าให้ไกล นิโคทิมิส นางมีทางเป็นปลา คล้ายเงือก ฉันทไม่เคยพบเห็นมาเลยว่านางมีฉาจะมีอยู่ในพิภพนี้ได้ แต่ลิวละลูเป็นตัวอย่าง และเป็นเครื่องพิสูจน์ว่านางมีฉามีจริง!

ฉันทไม่เห็นมีอะไรจะมาเปรียบกับความงามแห่งใบหน้าของนาง วิมลปากแก่งย่านเซอรว

พ.ศ. ๒๔๗๐

ลิวละดู

สูก ทากลมมีประกายแห่งความทุกข์ แต่
มิได้ ทำความงามให้ลบล้างแม้แต่เล็กน้อย ฉัน
คิดว่าลิวละดูสวยกว่านางใดในสาถุณ นีโค-
คิมสีกะเช่นนั้น แกล้งให้นางมีฉามาใกล้ชิด
แกล้งเหลอเกิน และก็เป็นเช่นนั้นจริง นางมีฉา
กำลังกระเสือกกระสนเข้ามาหาแกล้ง ซึ่งฉันคิด
ว่านางคงไม่เคยเห็น—คนเคยเช่นนั้นเคยในชีวิต
คงตายยิ่งกว่านางช่นนางช่น ใจของฉารู้สึก
ขลุ่ยขลุ่ยไทเห็นนางอย่างชัดเจน ตลอดจน
ร่างที่ซ่อนอยู่ภายใต้ผ้าใต ฉันรู้สึกถึงนาง
แต่แรกเห็นแล้ว เช่นเดียวกับตาเวานีโคคิมส
แต่ทำนองที่ทราบดีแล้วว่าแกล้งอยู่นั้น จะบ้าเธอ
นางใดอย่างไ ฉันเสียใจยิ่งที่นั่นแน่น กว้าง

ลิวละดูค่อยเคลื่อนมาจนถึงฝั่ง เมื่อนาง
จึงคิดว่าหน้าของนักพรตชรา นางมั่นใจว่า
แกล้งเป็นคนทพอะไร ใจได้ ทั้งนั้นนางจึงมรร-
ยายเรื่องราวส่วนตัวของนางให้แกล้งฟังสนเชิง
และเขาทั้งสอง—โอ! — เขาทั้งสอง กลายเป็น
สหายสนิทกันได้อย่างรวดเร็ว

นาน ๆ ลิวละดู จะ มา จากน้ำลึก ครั้ง
นั้นนางมีกวางเวณน้อยในห่มคัน พลัษย์ลิ่ง
หรือข่มอยู่ในกองดินฟอรเกิดมีนออกและสาหร่าย
ตามคลอง

นีโคคิมสทำแบบไว้ริมฝั่ง เมื่อนางลิวละดู

โผล่ขึ้นจากน้ำครั้งก่อน แกล้งนั่งลงบนแบนที่
แกล้งทำไว้ หย่อนเท้าลงในน้ำ และลิวละดูโดย
กอดขาของแกล้ง ค่อยๆ ของนางชบลงบนตัก
ของนักพรตชรา เวลานั้นคนทั้งสองคงคิดว่า
เขาอยู่สองต่อสอง แต่ฉันเป็นผู้ที่สามเสมอ
เขาไม่เห็นฉันก็เพราะว่าฉันเล็กมาก ท่านควร
ทราบดี ว่ายว่า ในตอนหลังลิวละดูได้รักใคร่
กับฉันด้วย! ฉันไม่เคยเห็นนีโคคิมสมี
หน้าตาเยือกเย็นเท่ากับในตอนนั้นเลย แกล้งม
น้อยยมน ใหญ่ด้วยความขบถ

โอ! ยี่ของเรายี่กับกลายเป็น สี่ขาวไป
โดยทั่วแล้ว หิมะปกคลุมพื้นดินเสียหมด!
ถูกเราไม่สู้จะชอบนัก เราสู้สึกหนาว—หนาว
ยับยอกใจ—อาหาร หรือักหายาก อยู่ก่อน
ข้างจะผกเคือง

ตั้งแต่รู้จักชยพอกันกับลิวละดูมา นีโค-
คิมสออกกระสวดมนต์น้อยครั้งเข้า อันที่จริงแกล
ท้องมารักนัยว่าออกใจอยู่แล้ว ฉันคิดว่าพอใจ
พระผู้เป็นเจ้าที่เขยว

ฉันได้ยิน ลิวละดู บอกกับ สหายชราภาพ
ของนางว่า นางเป็นอีกาคนหนึ่งในจำพวกนาง
ทั้งหก นางอยู่ด้วยกับมาโดยผาสูก จนกระทั่ง
เหตุการณ์อันน่าเสียดสยของอุยคชิน คือพลั่ว

ทั้ง ๕ ของนางคิดแก้ชาวประมงสองสามคน

สุวัฒน์

กุ่มภี

“คิดฉันไม่ทราบว่าคุณสาวของคุณไปไหน”

ลิวละลู กล่าว “ทราบแล้วว่าคุณสาวของคุณไปไหน
จับเอาไป คิดฉันได้ยินแต่เสียงเขาร้องไห้ ส่วน
คุณนั้นนรอกมาไว้”

ลิวละลูมีเสียงไฟระร่าฟ้ง บ้างคราว
นางเล่นน้ำอยู่กลาง ทะเลสาบ ปากถ้ำร้องเพลง
อย่างโหยหวน และ โศกซึ้ง ถึง กับ นิโคคิมิสต์
น้ำตาตก

ลิวละลูไม่ได้ยินว่า ทำไมลิวละลูจึงพลก
มาในทะเลสาบของเราได้ นางคงเล่าให้นิโค
คิมิสต์ฟัง ในวันทีลิวละลูจะประจำตัวเสียมีขอน
อาหารและสอนให้ลูกอ่อนขึ้นเป็นอาทิ

อาจะเป็นด้วยภายใต ของน้ำนั้น ทะเล ถึงกับ
กลอก แต่ก็ไม่แน่นอนนัก โปรดฟังเรื่องราว
ต่อไปนี้ดีกว่าจะเอาเรื่องนั้นมาตัดสิน

ข้อแรกในเวลาเช้า นิโคคิมิสต์ก็ตื่นตัวม
เขมจากกระต้อมไปสู่วิมทะเลสาบ แล้วก็
ทยมือขึ้นกึ่งๆ ทันใดว่างของลิวละลูก็ไหล
ขึ้นจากน้ำ นเป็นกิจวัตรประจำวารของแก

“อรุณสวัสดิ์ ลิวละลู !” แกะร้องทัก

“อรุณสวัสดิ์” นางจะตอบแล้วเริ่มปรายสย

ถึงเรื่องสวคมนคของแก

“เขทิวใหม่ ลิวละลู ?”

“ทิวค๊ะ” นางตอบ

“ฉันจะไปเอาอาหารมาให้เธอ

และจะทำอาหารอะไรมาให้บ้างยังไม่ทราบ
เสียงแกทักทั้นเหล็กไฟ และเสียงเข่า เพื่อให้ไฟ
ลุกอยู่มีหยกหย่อน

เสร็จแล้ว แก่นำอาหารใส่จานมาสู่ทะเล
สาบ เพื่อจัดแจงให้นางวัยประทาน แกเอา
อาหาร มาจากไหนไม่ ทราบ บ้างที ลิวละ
ลูวิญญาณจะนำเอามาใส่ในหม้อทำให้แกเพราะ
อำนาจศักดิ์สิทธิ์ ของมนค ที่แกพบว่า ภาวนาอยู่
แทยมิเวนวันกระมัง ตกกลางคืนลิวละลูก็หลับ
เสียจึงมิได้เห็น ! เขาทั้งสองมเืองพูกกัน

มาก ลิวละลูฟังเขาสนทนากัน ก็เหมือน
ลิวละลู จะลืม ความทุกข์ ที่ทัยถม คงใจ ของ
หล่อนแล้ว บ้างคราวนางร้องเพลงให้นิโค
คิมิสต์ เสียงของหล่อนทำให้ สัตว์ ทั่วขณะนั้นกซัง
อาลัยอยู่ในป่า เช่น กวาง, สุนัขจิ้งจอก, กระ
ต่าย แม่น้ำหอยและதாக พวกนั้นมาฟังอยู่ที่
ริมฝั่ง ท่านไม่เอยากฟังบ้างหรือ ?

ลิวละลูไม่ถก แม้ว่า ความ สัมพันธ์
ระหว่าง นิโคคิมิสต์ และ ลิวละลู ดำเนินไป นาน
เท่าใด วันหนึ่ง -----

นกโรบิน หยกเล่า เขาหยก คงคำพค
เหมือนคนก่อน ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่าคงมีเรื่อง
สำคัญต่อไปอีก ทำให้ข้าพเจ้ากระหายอยาก

พ.ศ. ๒๔๗๐

ลิวละล

“พี่ขลุ่ย! แล้ววันหนึ่งอะไร ——— ?”

นายทหารชักม้า มาหยุดอยู่ แล้วยิ้มคลั่ง

แล้วเผยยิ้มออกมาว่า

“เธอมีชีวิตหรือเป็นรูปหล่อ ?”

“เธอ เป็นรูปหล่อ อัน ปวดจากวิญญาณ หรือ ?”

ลิวละล สยายผมลงปักขีต ขั้วขีต ขางส่วน ของหล่อนมีอกคอกแน่น

“ก็ฉันมีชีวิตละ” หล่อนตอบ “แต่เธอ

ไม่ใช่মনัสส์ ในความฝันคอกหรือคะ ? ฉัน หลับตา เมื่อลมชื้นซอให้เธอ หายไปเกิด”

“ฉันมีชีวิตเหมือนกัน” นายทหารกล่าว

พลางหัวเราะ “แต่ถ้าของฉัน กระหายน้ำ รวมทั้งฉันด้วย เธอกรุณาขอน้ำจากทะเลสาบ

ของเธอสักหน่อยจะได้ไหม” “หามีไ้ มิ

ใช่ทะเลสาบของฉันคอก” นางปฏิเสธ เป็น ของนิโคทิมัสและสัตว์ทั้งหลายที่อยู่ที่นี่ ส่วน

ก็ฉันเป็นคนแปลกหน้าคนหนึ่งเช่นกัน ก็ฉันซอ ลิวละล

“เธองามอย่างน่าพิศวง !” นายทหาร

กล่าว ถ้าฉันลงจากม้าเธอจะมาให้ โกลี อีค สักหน่อยจะได้ไหม ? นี่เป็นคำพูดของนาย

ทหาร ———”

นกโรบินหยุดโคลงคิ้วยะไปมา ข้าพเจ้า เข้าใจว่าเพ้อถอนหายใจ เขากล่าวประโยคนี้

“นักพรตชราไปป่าหาอาหาร ลิวละล กำลังเล่นน้ำอยู่ในกองคันพลับพลึง สักครู่หนึ่ง ฉันเห็นนางอยู่เล่นน้ำ ตาของนางเบิกกว้าง ขนยิ่งกว่าเดิม นางแววเสียง ๆ หนึ่ง ชังเล่น มากระทยโสศ ! — — —”

นางคง เห็นแล้ว กระมัง ใครคนหนึ่งที่เข้ามาในป่า ตรงมาทาง ทะเลสาบนี้

ฉัน กระ โศก ขึ้นหลบ อยู่ในที่สูง โดยกลัว อันตราย

ใครกันแน่ ?

เช่นคัซอร์หรือ ?

โอ ! เป็นนายทหารทรงโลมสคราญ นิ่ง

มาบนหลังม้าทางมาพร้อมไปด้วยเครื่องประดับ

ฉันรู้ ทั่วว่าเขาเป็นคนของพระเจ้าแผ่นดิน คน

เยี่ยงเขาจะต้องกล้าหาญ ?

เขาเป็นคนรูปร่างสูง สวมเกราะแต่ศีรษะ

ตลอดปลายเท้า เขานั่งบนหลังม้า ท่วงที่เป็น

สง่า ขนศีรษะมีหมวกเหล็ก และขลุ่ยเหมือน

ขลุ่ยนก ทำด้วยเหล็กสองขลุ่ย หอกลยาวยังอยู่

ในกำมือ มืออีกข้างหนึ่งถือโล่ มีตราวงกุญ

และศรสามเล่ม เครื่องแต่งกายของเขาราวกับ

คนในความฝัน ลิวละลก็คิดเช่นนั้น นาง

จึงขลุ่ยเขาอยู่ไม่กระพริบตา

สุวณณ

กุ่มภ

ข้าสอกร

“นี่เป็นต้นเหตุแห่งความลำบากเกิดขึ้นของเรา”

“ท่านก็รู้อยู่แก่ใจแล้วว่านิโคทิมัสมีความหวังอย่างไร? เราเป็นเจ้าของดิน แต่นายทหารผู้นี้เป็นแต่ชายพเนจร ที่เรานำมาของเขาไปสู่ราชวัง ฉะนั้นอยากให้เขาเดินทางไปทางอื่น โอ! นิโคทิมัสต้องนึกเหมือนนกฉินแน่นอนแท้!

ลิวดะลเป็นผู้ ประทับ ชีวิต อันอยู่ในเขตต์ขัณมิวบี นางเปรียบพระยาอมฤตสำหรับต่อชีวิตของแก—นิโคทิมัส—คำสั่งพำนันั้นแหละเป็นสมบัติของแก การล้าสัสมอันนุ่มของนางทำให้ล้มสิ่งต่าง ๆ ในโลก—ล้มสวคมนตรี ที่เป็นกวีจิตร ที่เขาพึงปฏิบัติ!

นายทหารจะรู้สึกเช่นนี้หรือ ไม่ใช่หน้าที่ของฉินที่จะบอกแก่ท่าน ฉิน บอกได้ แต่สำหรับลิวดะลนั้น นางมอบดวงใจให้เป็นสิทธิแก่เขา นัยแต่วาระ แรกเห็นหล่อน เป็น ของเขา เช่นเดียวกับหล่อนเป็นของนักพรตชรา เมื่อเร็ว ๆ นี้! ชาวเรือนทำให้เขานิโคทิมัสระทมทุกข์ เพียงใด

นายทหารคิดค้ายพักแรมอยู่ริมทะเลสาบนี้ นานเท่าใดไม่ปรากฏ เขาล้ม—ล้มหน้าที่ ๆ เขาพึงปฏิบัติ—เขาต้องเดินทางไปสู่ราชวังเบื้องหน้า

โพน! นิโคทิมัสไม่ยอมทนสภาพอันยากตาเลย เขามักไปหย่อนอารมณ์เสียในข้าท่อน เขามักไปลักพาหล่อนหนีไป แต่เขาจะโมยสิทธิไปจากเรา เพราะหล่อนไม่ใช่ค้ำเราเสียเลย!

ราตรีวันหนึ่ง พระจันทร์ กำลังเต็มดวง ทอแสงเงินสว่างจ้าลงมายังมนัสโลก สว่างถึงกลางวัน เราอาจเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้ชัดเจน แม้แต่ใบหญ้าเล็ก ๆ ฉินได้ยิน เสียง นางร้องเพลงเช่นอย่างไทยพลว จึงชะงักคิระมอญจากวัง เห็น นายทหาร นั้น นั่ง ลง บน แท่น ของนิโคทิมัส ลิวดะลอยู่ในวงแขนของเขา ร่างของนางยังอยู่ในน้ำเกือยครึ่งท่อน

พระจันทร์ส่องแสงกระพริบดวงหน้าของนาง ชาวเปอร์เซีย ฉินเห็นเขาก็มิระชะลงแล้ว—แล้ววิมลปากทั้งคักแนยสนิทกันแทนคำพูด——ทำให้เพลงต้องชะงักหมด กลมเสียงสักรสรักซึ่งกัน และกัน ฉิน เขยอนหน้าไปทางอื่นเกลียดภาพอันอย่างยิ่ง ยังเห็นตาเขานิโคทิมัสนั่งอยู่หน้ากระท่อมของแก ชยหน้าลงบนฝ่ามืออุนิจา! นิโคทิมัสผู้ อัยโชคชัย!

เวลาล่วงไปหลายวัน นายทหารลอบเกาะออกสวมเครื่อง แต่งกายชุดสีน้ำเงิน ทนเห็นอยู่ทุกวัน คอสีทองฟ้าในฤดูคิมหันต์ขณะที

พ.ศ. ๒๔๗๐

ปราศจากหม่อม

เขาปล่ยม้าม้าของเขาให้ออกไปทากินตาม
ชายทุ่ง มันช่างเชื่องและแสดงความจงรัก
ภักดีในนายของมันมาก

วันหนึ่งนายทหารแต่งกายแล้วสวมเกราะ
คิงเก็ม ลิวละลูเห็นจึงสอกลขานว่า “เธอสวม
เกราะอีกทำไม?”

ฉันอยู่นานแล้ว ลิวละลูเจ้า—ฉันล้มราชกิจ
ของพระราชาเสียสิ้น คงได้รับราชทัณฑ์เป็น
แน่ แต่ทันท้ายเขลดอกเกิน—ส่ายข้าง—โอ!
ลิวละลู! ลิวละลู, ฉันรักเธอ!”

“เธอจะกลั้มมาอีกไหม?” นางมีจลาถาม

“ฉันจะมามีอีกอย่างแน่นอน ลิวละลู อย่า
กลัวเลย ฉันต้องกลั้มมาอีก”

“เมื่อไรล่ะ?”

“เมื่อใดที่รับพระบรมราชานุญาต”

“แน่หรือล่ะ?”

“แน่ทีเดียว ฉันต้องกลั้มมาอีก” นาย
ทหารเน้นคำ

“แต่ก็ฉันมีทางอย่างปลา——” นาง
ร่ำพรอณ

“แต่ฉันก็ยังรักเธอ ลิวละลู” นายทหาร
กล่าว “ฉันรักเธอ!” แล้วเขาก็แหงนหน้า
ขึ้นเยื้องบนทางแซนทิงสองออก คล้ายจะวิ่งวน

กระทำลิตย ฏัญญาณต่อพระผู้เป็นเจ้า บนสรวง
สวรรค์

ลิวละลูนั้น ร้องให้ ร่ำว้ายนำขึ้นมายืนฝั่ง
โดยเร็ว นายทหาร คุกเข่าลง ร่ำขวัญ นาง
บรรจงรับแล้วรับเล่า ร่ำสั่งลาซึ่งอาจจะไม่มี
วันกลั้มมาเห็นกันอีก

ครั้นแล้วนายทหารก็หักใจจาก ครวงมา
ขึ้นม้าควยขับไปในป่า นางมองตามเขาจนไกล
ออกไปทุกที—ทุกที ในที่สุดก็หายไปในวณะ
อันหนาทึบ

นับแต่นั้นมา นางก็เฝ้า ครว้าครวญ หวลดให้
มีเป็นอันที่จะได้สันทนากับตาแฉ่นโคกิมัสเลย
ซึ่งเป็นเหตุให้แก่น้อยใจมาก

ถึงถูก همینคัหิมะปกคลุมพันดินคายนขาว
ไปหมด ที่หน้ากระต้อมคานโคกิมัสคัหิมะ
กองหนึ่งสูงนูนผิดปกติมาก ไม่ทราบว่าเป็น
อะไรแน่ เพราะแต่ก่อนไม่เคยมี แต่—
ฟัง มา ทราบ เมื่อ หิมะละลาย แล้วว่า ตาแฉ่น
นิโคกิมัส แก หมกตัว ทำอาการมรณภาพ อยู่
ในกองหิมะอันเยือกเย็นนั้นเสียแล้ว— แยกตาย
เพราะนางแท้ ๆ!

กาลต่อมา จนบรรจบเข้มนันตฤกใหม่อีก
ก็แล้ว ก็ยังไม่เห็น นายทหาร ผู้นางได้มอ
ความรักให้ เป็นสิทขี นั้น กลั้มมาหา นาง เลย

สุวันณ

กุ่มกั

การฉนั้นทำให้นางมีฉาเพิ่มความหนักใจขึ้น
อีกหลายเท่า ฉา! เขาคงฉิมฉางเสียแล้ว
ถูกที่เกี่ยว เพราะนางมีทางเป็นปลา!

เหมือนตกกาลผ่านไป!

วันหนึ่งขณะทีนางเล่นน้ำ อยู่กลางคอง ฟอร
เกิดฉินฉอไท ยืนเสียสเง้ามากระทยกับพินคิน
เขาแน! เขาผู้ทีนางใส่ฉ่นฉิ่ง มาแนแล้ว มี
ใช่ใคร! นางปล้มยคฉินฉอฉลไหลฉินลงมา
ชายปรางทั้งสอง

มีฉักที่ปรากฏภาพฉนซึ่ง ผิดคาค!

ไม่ใช่เขา—ไม่ใช่แนแล้ว! กลายเป็นนาย
ทหารหนึ่งอยู่บนม้าขาว แต่งกายสวมเกราะ ทำ
นองเดียวกับกัน—แต่ไม่ใช่ เขา ของนาง!

เขาเห็นนางแล้ว แต่นางกลับดำน้ำลงไป
เสีย ซึ่งทำให้เขาคงเห็นว่าคอยนาง อยู่ฉ่น
เป็นหลายวัน นางก็ไม่ไฉ่ฉนมาให้เขาเห็น
เมื่อนางคาคว่าเขาไปแล้ว จึงฉุคฉนมา

เขาฉคนางไว้—พยายามฉคกรทีนางไว้ แม้นาง
จะไค่ คินฉนสัคเท่าไรก็หาพินฉอมมือไปไค่ไม่
นางจะหันหน้าไปพินใครเล่า! คานไคคมีสัค
ก่อนทีนางไปเสียแล้ว! จนกระทั่ง——

นางไค่ ยืนเสียสเง้ามาฉกวระหนึ่ง! คราว
นี้ ‘เขา’ กระทำคณปรากฏฉนไค่ฉักก็
ฉวิฉฉฉเลศฉนนั้น เขายังสวมเกราะเดิม
ฉา! เขามาช่วยนางไค่ ทันท่วงทีฉะ ——

นายทหารทั้งสองต่างเห็นกัน ซึ่งคัฉฉของ
นางสัคฉนฉย ๆ ทีเลเห็นเขา ทันไคฉนเขา
ก็ฉักม้าเข้าประฉค

“มิง! ฉ้ายฉิ่งแก่ผู้หญิง!” เขาส่งเสียง
ทวาคอยู่บนม้าค้ำ “มิงฉมฉฉแก่ผู้คักฉ!”

นายทหารแปลงคณฉนฉค้ำทำทีฉนที กล่าว
คัคกระไคคฉนหลังม้า จัคทวน ฉักม้าฉฉ
ห่าง เกรียมเข้าประฉฉฉฉฉฉ

ต่างคณต่างกระคณมาเข้าหาฉน ทวนคัค
ทวนฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ไม่ฉคฉะ คัคฉฉ ฉนอยู่ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
คฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
คฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
โยคมีฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

“ฉย้าเข้าฉมา! ฉนเข้าฉมา หญิงฉฉฉฉ
คาย!”

นายทหารบนม้าค้ำจะฉอมพฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
กฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

พ.ศ. ๒๔๗๐

ลิวละดู

ประหารชีวิตคู่ปรปักษ์

เสร็จการปราบศัตรูร้าย เขาตรงไปยัง

แต่—อนิจจา, ไม่ทันที่เขาจะได้ประหาร ลิวละดู คงเห็นแต่ ฟองผุดขึ้นมาจากใต้ น้ำ
ศัตรู—เขาเข้าไปนิกเดียว เจ้าศัตรูร้ายนั่นได้ กระแสน้ำกระเพื่อมเป็นวงกลมกระจายกว้างออก
ใช้ทวนแทงนาง ตั้งแต่หน้าอกจนทูลหลัง—ใช่ ไป—หล่อนหนีเขาไปสู่ปรภพแล้ว

เอ๊ย ! น้ำพุเรศแท้ๆ แต่ก่อนที่อ้ายศัตรูรังแก ‘อนสุวรีย์ของหล่อน’ เขาทำด้วยไม้
ผู้หญิงจะชักทวนออกจากว่างของนาง เขาก็ ยักไว้ที่ขอบ ทเลสาบ จารึกด้วยปลายทวนว่า:
ฟุ้งทวนชอกเกราะทูลตรงคอหอย ซึ่งกระทำ “ลิวละดู ยอกเส้นที่ ผู้จากไปไม่มีเวลา
ให้มันผละทราย ชีวีตออกจากว่างทันที ! กลับ”

นิยายของนักโรบินก็เป็นอันยุติ

๓. “เมื่อใจสุข กายก็สุข” เป็นคำกล่าวที่ดีอย่างหนึ่ง แต่เพราะหวั่น
ที่กายสุขไม่ประกันให้ใจสุขได้เสมอไป ถึงกายไม่สุข ก็มีไข่หมายว่าใจไม่สุข
เสมอไป ดุจเดียวกัน

กองบรรณาธิการ กรมสาธาณสุข

(ต่อจากหน้า ๒๒๖ นิตย ๒๔๗๐)

๒๒๖

พจนานุกรม

บทที่ ๑๒

โคบุตรนคร

กำลังเจ้าเพ็ชฌาญว่ากว้างอยู่กลางลาน— วาหอก เหลียวไป หยตพั่งคำประกาศ ซึ่งเบลง
ว่า ๆ ะใคร่ส่ง คมทอกมาสู่ หน้าอกข้าพเจ้า พร้อมด้วยเสียงโห่ร้องก้องเอิกเกริกของประชุม
นั้น ประมุขของมณฑลชุกะราเหล่าพลางกล่าว ชนรอบข้าง ครั้นแล้วมณฑลนั้นไปร้องกัย
ประกาศอะไรอย่างหนึ่งเสียงก้องก้อง เพ็ชฌาญ บริวารของมณฑลว่า

[๑๔๔๘]

พ.ศ. ๒๔๗๐

จารุณี

“อุ!”

ทหารหอกซึ่งเคยประจัญบานกับเรานคนหนึ่ง
วิ่งฝ่าฝูงคนออกไป ไม่ช้าก็แยกโห่แซกคน
เข้ามาวางไว้นั้นแล้ว เจ้าชายของฟ้าชนเข้า
เอากระลาวัณย์ ตักขึ้นมา—พลางตาก็ของ
คืบเศษมาดู ไม่กระพริบ—ค่อย ๆ ยก กระลา
วัณย์ขึ้นทาบคอ !—ในซอกใจนั้นเอง มันก็
คาเหลือกขาวโพลง !—กระลาวัณย์ผลอยตก
จากมือ !—ร้องออกมาได้คำเดียวว่า

“จวน!”

พลันร่างของมันก็ล้มฟาดลงไปกับพวก
ฮุยกับพุนพสุธา—ทันทีที่หอกซัด หลุดจาก
มือเพ็ชร์มางพุงปร่าก—แทงทะลุเสตตรงรักแร้
ขวาข้าพเจ้า ขาคะเวก—สโธ่ ผิวหนังขาด
เลื้อยออก ซิบ ๆ—หอกพุ่งเลยไปอีกแต่อยู่
กลางคืน !

ใจหายใจคว่ำ ระคาย มีตายแก่—เสียง
ระเบ็งเซ่งแซ่ โกลาหล ก็บรรลือ ชน ช่าง นำ
สยดสยอง—ฝูงคนแตกกันตระหนก ตกใจ
ขยับย่นสยสัน อลหม่าน เป็น แผลแตก—แซก
เสียดเย้ยครวญกันเข้ามาซัด ๆ รวาก็คลนใน
มหาสมุทรมองไม่รู้ ว่าใครเป็นใคร ! ข้าพเจ้า

พลอย ตกตลึง งงเงิบไม่รู้ว่าจะไร เป็น อะไร ไป
ควย—มารู้ สักตัวได้ สติเธอก็ต่อเมื่อ ทึกทัก
พรรคเข้ามา คืบเชือก ทตรึง ข้าพเจ้าไร ก็ไม่
ทางแขนมหาอุบายทวนนี้ แต่พอหลกออกมา
ได้ ก็ถูก พวกคนฆ่า ทึกทักเย้ยเย้ยกันเข้ามา
เป็น กลุ่ม ๆ รุนเอา ข้าพเจ้า ขวนไป ทึกทัก ก็
หลกอีก—มองหาพวกเราก็มองไม่เห็นใครสักคน
เดียว มีหน้าข้า ทึกทัก ก็พลัดหายไปในเวลา
กำลังซัดมุนกันนั้นควย. ขณะที่กำลังวุ่นวาย
ขยับย่นกันอยู่นั้น ข้าพเจ้าเหลียวไปเห็นเจ้า
หัวหน้า ทหารเอก ยืน ชน ขนแล้ว ร้อง ตะ โทน
กล่าวอะไรกับพวกมันเสียงขรม !

มันจะพูดอะไรของมันก็ตามเถิด แต่เวลา
ซัดมุนซัดไขว้ระหว่างนั้นเป็น โอกาสอันประ
เสริฐของข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าจึงแซกคน
ปนเป๋ไหลรวนไปกับ พวกมันเพื่อ หาช่องหนีเอา
ตัวรอด ในที่สัดหลกออกกำลังหน้าทวลัย
ร้างได้ แต่ไปไม่ตลอดรอดฝั่งเพราะพวกมัน
หนุนเนื่องเยียดเสียดกันเข้ามาเป็นขี้นม ๆ รว
กับหนอน ข้าพเจ้าเลยเล็ดลอดกับพรรคเข้าไป
ในทวลัยร้าง—พะเนินทหารหอก ค่อย ๆ
กับเรานคนหนึ่งมองเห็นเข้า มันจึงแซกคน

๑ ภาษาชำแปลว่า เหล้า คือ เหล้าชนิดที่สุ่มไว้ในเกลย

กาญจนาภรณ์

กุมภ

ตรงร่ำมาบังทวยาลัยทันที !

ภายในทวยาลัยโล่งโล่งอ้างว้าง ผาผืน
ปรักหักพัง เพดานแขยงย่น ชำรุดทรุดโทรมจน
บางแห่ง มอง ไปร้อ ทลุดอก หลั่งคา เล็บออกไป
เห็นฟ้า แต่ทางคานสลักมีลายสลักโบราณบาง
ชิ้น ยังเหลือ อยู่ พอเพนพยานให้เห็นได้ ว่าครั้ง
หนึ่งทวยาลัยเคยเป็นปูชนียสถานอันงดงามเล็ก
แห่งหนึ่ง—ตรงออกไปข้างหน้าข้าพเจ้านั้น
มีเทวรูปโบราณใหญ่โตมหึมาซึ่งขัดสมาธิห้อย
บาตรซ้าย—กรขวาชูขึ้นไปเห็นเศียร ททิด
ทรง อวรูป เป็น คา กะยาก เหมือน สวัสดิการ
กร ข้าย เทียบคลง เบื้องคำ ชักขึ้น ลง ไปส่น
ล่าง พิศุท ชกหนึ่งกลลลายเห็น ไม่ได้ถนัด
ว่ามีความเป็นอย่างไร ภายในของขวาชำรุด
ร้าวราน—แต่เมื่อพิศทุก ๆ ส่วนประกอบ
กันเข้าแล้วเห็นได้ว่าเป็น เทวรูปโบราณที่
โด่งดงามมีสง่าผ่าเผยพิลึก !

ฉกั เทวรูป ออกมา ข้างหน้า เป็น แท่น ตั้ง
เครื่องสักการบูชา ช่าง ข้าพเจ้าหาได้ พิจารณา
ละเอียดว่ามีอะไรอยู่ เพราะกำลังจะหาทาง
เล็ดลอด ออกไปให้พ้น เทวสถาน อันน่า กลัว
กำลังขวนเข่นกระเสือก กระสนจะหาทางออก
เจ้าผู้ประยูรของข้าพเจ้าก็พร้อมเข้ามาทันที !

เหลียวซ้ายแลขวาละล้าละลัง—ไม่รู้ ว่า
จะสู้หรือจะหนีมันอย่างไรแน่ ! อวหรือก็
ไม่ มีคิดมีสติ เล่มเคียว—จำเป็น จำใจ ดอຍ
หลังพลางจึงมองของมันว่าจะมาไม่ ไหน ! มัน
ก็ดุดอย่างสามซุมเข้ามาราวกับเสือร้าย ข้า
พเจ้าอวยกรุด ๆ เป็นกึ่งไปจนกระทั่งหลังกระแทก
เข้ากับฐานชุกชีแอ่งใหญ่ โดยไม่รู้ตัว มีขอ
บาย ไปยัด กระจึงขึ้น ทักคิมมีมออันใหญ่ ถนัด
เมื่อเห็นจนมันเป็นเสี้ยนจวกสันชันทรอกจวน
ตัวเข้าฉนั้นแล้ว ข้าพเจ้าก็ขว้างมันด้วยกระ
ตามมุดตามกรรม !

มัน หลบวูบ—พลัน ข้าพเจ้าก็โดด เข้า
ประจัญบานอย่าง ไม่คิด ชีวิต—หอกกระเด็น
เปรื่องไปทางหนึ่ง ! ฮา ! ข้าพเจ้าสู้อย่างหมา
จนครอก—คลุกตะบัน เข้าไปไม่ได้ ยั้งแล้ว—
จะถูกตอกถูกหมัดของมันตรงไหนยังรู้ ไม่ได้
ผลที่สุดมันก็ถูกหมัดของข้าพเจ้าหลายกระเด็น
จำเฝ้าลงไปทันที !

มันทรศอกทหน้าใจหาย—ลุกขึ้นได้ ก็แผ่น
ทยาน เข้า มา ใน ขณะที่ ข้าพเจ้า กำลัง งงด้วย
ความเหนื่อยแทบขาดใจ ! ข้าพเจ้าต้องหนีมัน
กระ โนขึ้นแท่น บูชา—ฉวยได้ตะคัน^๑ใหญ่
ฉกัทุ่มลงไปที่ส้นแรงเกิด—ตะคัน ฉีกหัว

๑ จานตามไฟสำหรับบูชาหน้าเทวรูป

พ.ศ. ๒๔๗๐

วารณ

ลงไปโลกพินโยสดีแตกกระจายเป็นชิ้น ๆ ! ครานัน ข้าพเจ้า ก็ตะเกียกตะกายขึ้นขึ้นฐานชุกชี ไปยืนอยู่บนหน้าคักเทวรูป !

อ้ายคนบ้าความคิดขึ้นมาไม่รวดเร็ว แต่ในตอนที่ข้าพเจ้าได้เปรียบเสียแล้ว เพราะอยู่ในที่สูง ดังนั้นพอมันโผล่หัวขึ้นมา ข้าพเจ้าก็ถลันเสียไม่มี มั่นงยหัวกับคนอยู่ไม่ได้ ก็ถลันมือกลศปล่อยวางม้วนตัวลงไปแล้ว ถลันลงล่าง เนื้อตัวหน้าตา ครก ก็กระຈังชุกชี ถลันออกนอกเข็กละคนองเป็นตุลกล !

ข้าพเจ้า ตกเข้าลง สะ โงก มองก็ อ้ายคนประยัก พลังแข่งส่งใน ขณะ ที่มัน ลงไปนอนสลบเหมือดเล็กน้อย โทมะไปทั้งตัว—ความเสียได้ชัยชนะขยงเล็กน้อยในเวลา ช่อนเปลี่ย สันแรงทำเอาข้าพเจ้าเวียนหัวตัว ๆ—มียืนเข้าเทวรูป ลูกขนไก่ ก็เซถลันหลังไป กระแทกองค์เทวรูปผางใหญ่—พลัน ในบัดโหนดนั้น ร่างข้าพเจ้า ก็หงายผลย—พลัดตกกระโปกลงหล่น ๆ หมดคว้างลงไปอย่างไม่มีท่า—ถึงซึ่งสวัสดิณภาพ ณกาลยคันนั้นแล !

◎ ◎ ◎

เวลาจะล่วงไปช้านาน เพียงไรหาทราบไม่ ข้าพเจ้า ค่อยรู้สึกได้ สติสัมฤทธิญาณ เมื่อได้ยินเสียงคนพุกกัน แว่ว ๆ อยู่ข้างหู ลมตาคู เห็น

แสงไฟสว่างจนออกเคื่องศา ส่วนภาพที่เข้ามามีลัคน้องรักอยู่ข้างหน้านั้น เป็นเพดานหินโค้งสีคำหมื่น ๆ มั่ว ๆ อากาศ เย็นชื้น และที่บนหทัยใจไม่คล่องหมก รู้ สักว่าตัวของตัวนอนอยู่บนหินแข็งกระด้างแห่งหนึ่ง—แต่หารู้ว่าที่ไหนไม่ ? เมื่อเขยอนหน้ามองไปทางขวาจึงเห็นจิตนั่งอยู่ไกล ๆ

ข้าพเจ้าจึงมองก้นหาเขาด้วยความคิด พลังวิ่งขึ้นว่า “นั่นแกร—จิต ?”

เขาพยักหน้าหัวเราะ ๆ ปราโส ข้าพเจ้าว่า “นอนสบายดี ?”

“เอ ! นอนที่ไหน กันแะ—นั่นกันมาอยู่ที่ไหน ?” ข้าพเจ้าพุดพลาถลกข่น เหลือบซ้าย แล ขวามอง เหล็กหลก ด้วยความประหลาดใจ พอดัแลไปพบพ่อครูบุญมั่งนั่งเขยคยไปอยู่ข้างหลัง

“อ้าว !—พ่อสูง—เอ๊ะ !—นั่นที่ไหนกันละ ?”

“อู โมงค์พะ !”

“อู โมงค์ ! — อ้อ ! — อู โมงค์อะไรกัน ?”

“ถ้าแก่ค่อยสบายดีแล้ว ก็ขอเชิญออกไปสนทนากับว่าโสกันข้างบนเถะ” จิตเขยข่น “เรื่องที่จะเล่ามี—”

“ถ้านกนมันยังอยู่ในองค์เทวรูปที่แก่นัน

พ.ศ. ๒๔๗๐

วารุณ

เออร์ ?—ซอชดลพิลึกแฮะ”

ว่าพลางข้าพเจ้าก็เหลียวไปมองกระโถิน
ที่เรียงเป็นคัน ๆ สูงลาดเป็นลำดับขึ้นไป จน
เลือนลัดหายไปในความมืด รู้สึกคันคันพิศวง
จนขอกไม่ตก ที่แรกข้าพเจ้ามิวเอาแต่ชักไช
ไล่เลียงอวยการความ จึงไม่ทันสังเกตเห็น
ของประหลาดสิ่งนั้น เมื่อได้พิจารณาทุก ๆ
คันแล้วก็เลยแหงนมองดู อะไรคืออะไร เรือโย
อีก ในที่สุดกลับไปเพ่งดูที่กระโถินใหม่

“เป็นทางลงมาจากเทวรูป—ไชใหม่?”
ข้าพเจ้าถามขึ้น

“ถูกของแถม—และเมื่อแถมได้เห็นเช่นนั้น
แล้วก็คงไม่คิดว่าเทวรูปขยับหลาย”

“ทำไมล่ะ?”

“ที่ตรงนั้น เป็น ประตก !—แต่ ชำรุด
ทรุดโทรมเต็มที่แล้ว เพราะฉะนั้น เมื่อแถมเข้าไป
กะเทกเข้าเต็มแรง ประตกนั้นจึงทะลวยออกไป”

“แล้วกัน ก็ตก ลงมาสิน”

“คงเป็นเช่นนั้น” เขาพยักหน้า “เพราะ
เมื่อนั้นตามลงมาก็ค้นเห็น แอนอนหลับเป็นคายนอยู่
ตรงนั้นแหละ”

เขาพูดแล้วก็เล่าเรื่องให้ ข้าพเจ้า ฟัง ว่า
ขณะที่กำลังเกิดชุดมนขุ่นมัวกันเป็นอลหม่าน
นั้น ก็ที่ที่กระซางเขตกหมอลาชา เพราะแถม

ถูกมิก คึงแต่ คราวแรก คราวเดียว คราวที่เรา
หลกไ้เห็นหนึ่งนั้น เราไม่ทันแก่ ๆ จึงไม่
ได้ถูกมิกเป็นครั้งที่สอง เมื่อนานเข้าทั้งวัน
เขือกคลาขออก แกร่ง พยายามยิดซาท ไ้ ใน
ขณะที่ชุดมนขุ่นมัวกัน แถมก็ให้ จิตก่อน จิต
จึงให้แถมแก่ ข้าพเจ้า เมื่อต่างหลกจากเขือก
หมดแล้วก็พากันผ้าคลุมพวกมันออกไป เวลา
นั้นมันกำลังแตกกันขุ่นมัวที่ประมุขของมันมา
มีอันเป็นผลประหลาด มันจึงไม่เอาใจใส่

ต่อพวกเรานัก จิตกับพวกสิ่งได้ ซ้อเล็ดลอก
ออกไปข้างนอกไ้ ช่วยกันค้นพบโคต่าง
ที่บรรทุกเครื่องสำภาระบนผ้าอาวูคยบวิบุรณ
หมก ยิ่งอยู่ แต่คอยข้าพเจ้าและที่ที่ขยเพื่อรวม
เย็ดหนึ่งนั้นเท่านั้น พระอินไม่พบข้าพเจ้า ทั้ง
พวกมันก็กลับ ค้นหาพวกเรา ทันที พวกจิตต้อง
ใช้อาวูคยบต่อสู้ ข้องกันตัว จนพวกมันล้มตาย
หลายคน ในที่สุดเห็นจะสู้เราไม่ได้ มันก็
ยอมที่หมก เป็นอันสงข สงครามกันทั้งสองข้าง
เวลานั้นได้พบตัวที่ที่ขยแล้ว หายไปแต่ข้า
พเจ้าคนเดียว จิตกับพ่อครูบุญมิ่งช่วยกันค้น
จนกระทั่งได้มายพบข้าพเจ้านอนหลับใหลไม่ได้
สติอยู่ในอโมกข์

“บุญของแถมที่ตกลงมาเพียงนี้” เขา
กล่าวขึ้นในที่สุด “ถ้าเลยลงไปอีกทอดหนึ่งก็

กาญจนาศพนธ์

กุ่มก

เห็นจะไม่ได้อภัยบ้าน "

ไต่ทั่ว "

"เลยลงไปไหนกัน ?" ข้าพเจ้าถาม
โดยประหลาดใจ

"เลยลงกะโคนนั้นแหละ" เขาพดกลางซี้
มือไปทางคหาอกด้านหนึ่งซึ่งค่อนข้างมืด

ข้าพเจ้ามองตามมือเขาไป แล้วกลับมาก
กะโศกข้าพเจ้าตกลงมา กะโคนเป็นคันล่ง
มาจากข้างบนถึงคหาที่พวกเรานั่ง คานข้าง
ซ้ายมือเป็นผนังหินโค้ง วงไปไกล ข้างขวามือ
เป็นผนังสกัดตรงไปบรรจบกัน ที่แรกข้าพเจ้า
นึกว่าแผ่นดินแต่เพียงท้องกว้าง ๆ ที่ช่องหนึ่งเท่านั้น
ต่อเมื่อจิตพดขึ้น จึงรู้ว่าถ้าเดิน คอไปทางผนัง
ด้านที่คามืออยู่นั้นจะพบกะโศกหินล่งไปข้างล่าง
อีกตอนหนึ่ง !

ด้วยความกระหายอยากรู้ ข้าพเจ้ารีบ
ลุกขึ้นเดินไปทางที่มกะโคนนั้น พดลวงเวียน
เจ้าพ่อให้เขาขยไฟ มาส่องดู—แล้วเห็นกะโศก
ลวดเรียวลงไปไกลพื้นแสงไฟที่ระล่องไปดัง !

"ลงไปไหนล่ะ ?" ข้าพเจ้าชวนจิต
ในขณะที่เขาเดินมาข้าง ๆ ข้าพเจ้า

"ถ้าแกไม่ขอย้ำ และ ไม่ทิว—ดองลง
ไปเล่นกั๊กไ้"

"แก ลงไปแล้วหรือยังล่ะ ?"

"ยัง—กันมัวแต่ ท้วงแก เลยไปไหนไม่

ทั้งนั้นพ่อครูบุญมีจึงถือ คยไฟเดินลงกะโศก
ออก หน้า เรา สอง คน ค่อย ๆ ก้าว ตาม แกไป
ช้า ๆ—ดองกะโศกไปสักระยะก็ถึงคหากว้าง
เหมือนข้างบน ข้าพเจ้ารีบ สักเสบ ๆ แล้วย
ทิวเข้า ก็ล่งมองดูเห็นทิวเข้าแตกเป็นแฉก
เลื้อยไหลเป็นทางไปตามหน้าแข้ง จิตให้
ข้าพเจ้านั่งลงแล้วดึงเอาผ้าเช็ดหน้าออกมาพัน
ให้ ข้าพเจ้า พ่อครูบุญมีมองไปเห็นกระคาย
ขยขยของขมิ้นผ่นึง ก็ฉวยเอามาฉีกแฉก
เช็ดเลือดที่หน้าแข้ง ข้าพเจ้าเห็นจิตชายตา
ไปมองที่กระคายในขณะ ที่เจ้าพ่อ กำลังเช็ด—
ครั้นแล้วเขาก็ยื่นมือพดลวงพดขึ้นว่า

"โหน — พะล่ง — ขอกระคายฉีก
ทิ้ง !"

เขารับกระคายจากพ่อครูบุญมี คล้อย
แล้วกรี๊ด ๆ กยพินทินเพื่อ ให้ เรียบ ส่วนตา
จึงจับคยอักษะรุ่ง ๆ บนนั้นไม่วาง ข้าพเจ้า
ขยเข้าใกล้เขาพดลวงพด เห็นเป็นตัว
หนึ่งลือไทย—ตอนต้น ๆ เขียนหัวทิมะขาม—
แต่ตอนปลาย ยุ่งเหยิง จนอ่าน แทบ ไม่ออก—
ข้อความในนั้นว่า

"เราเขียนหนังสือนี้ในขณะที่กำลัง
ร่อแร่จะขาดใจ ด้วย ออดอยากหิวโหยนัก

กาญจนาศพนธ์

กุ่มก

ข้าพเจ้าร้องขึ้น “อะ ! มันจะเป็นไปได้รึ ?”

“ถ้าไม่ยั้งมันจะมีใครหัด ?” เขา

กล่าวพลางจึงหันหน้าข้าพเจ้า “หนึ่งสี่

เขียนเป็น ประวัติกลาย ๆ เล่าว่า คนนั้น ถึง

นางงามที่พามา สืบเสาะมาพบเพื่อนเก่า

เป็นหัวหน้า คนบ้า—เพื่อน คนนี้ คง เป็น อ้าย

ขยอพานแหละ—แต่ใจพลัดใจผลไปเจอ

ประตูกิ่งที่เทวรูปเข้า ก็อศริลงกะโตะไปเที่ยว

—ไม่ได้กั้ง ลงมา เหมือนแกล !—เลยหลง

—แต่ก็ได้ ไปพบนางงาม สมความมุ่งหมาย

—นั่นเป็นข้อความมั่นคง—ไหน ! พอลง

เขียนคยให้สว่างขึ้นหน่อยดี—เอาละ !—

ข้อความทรงน ชื่นคันแต่ ‘เราต้องกระทำ

ธุระของเราต่อไปให้ สำเร็จ’ เป็นธรรมดา

สักซัง เหลืออีก จะ หยั้งถึง ! กันไม่เข้าใจ ว่า

ผู้เขียนเขียนด้วยความตั้งใจหรือเขียนเพราะสติ

วิปลาศ !—”

“แถมหมายความว่าบ้า !”

“เคย—ยังก่อน—แต่จวนละ ! เอา

—แถมตรงคำว่า ‘ใจ’ นี่ซื เขียนยุ่ง ๆ

แล้ว ๆ แสดงว่าสันกำลัง—ข้อความขาดตอน

ลงไปเฉย ๆ—บางที จะสลับไป !—แล้ว

จึงไปขึ้นใหม่ว่า ‘เราพบแล้ว แต่เราเป็น

อะไรไปเสียแล้ว’ เขียนพรูกพรากผิดปรกติ

พอถึงคำว่า ‘สติเรา’ ก็ลากเสียเป็นไก่เขี่ย !

—แถมซื—นั่น—นั่น—ตรงนี่เอง—

บ้า !—”

ต่างคน ต่าง นิ่งเสียบ—เสียบจนได้ ยืน

หัวใจเต้น ! ข้าพเจ้าทอดสายตามองทุกคยไป

ซึ่งแตกกิ่งเบรียะประริ่ง ลงไปสู่ พ้นอ โมงค์ !

“เห็นอะไรจริง” ข้าพเจ้ากล่าวขึ้นลอย ๆ

“ไม่ต้องสงสัยเลย” เขาย้ำ “บ้าเพราะ

สถานที่—บ้าเพราะ หัวโหย ออกหยาก—คือ

จากนั้น กันก็เถา เอาว่าคงคว่ำ กระดาษ แผ่น

ติดมือ วัง พรวกพราก ตูบักตบเข้ามา ตามบุญ ตาม

กรรม—ซอกซอนมาจนถึงตรงนกระดาษหล่น

หรือปาง หรือ อะ ไร ๆ ก็ตาม แต่ฤทธิของ

คนบ้า—หล่นออกไปข้างนอกได้——เจ้า

ของฟ้าคงนึกประหลาดใจ ที่เพื่อนหายไปแล้ว

ยัก ๆ ก็กลับ—มีหน้าซ้ำได้ กำไล

ที่มลายส์วัดกระอันเป็น เครื่องหมายศักดิ์สิทธิ์

ของมนัควัย นาทมนักก็ต้องพยายามจะเอา—

แต่อย่างทีคอนพวกคนย่ำเรื่รี—พรั้งเรา

ลองซักไซ้ไล่เลียงตักไ้”

“แต่—ประเดี๋ยวก่อน—พ่อนักเถา !”

ข้าพเจ้า สอกลขึ้น “แถมซื เลี้ยก่อน ว่า

โคบุตรนคร นมทนไหนกัน ?”

“นี่เป็นขงหาที่ลกลดลยหัตถ์จรว” เขา
พุกพลางอ่านข้อความตรงนั้น “แต่กันก็บอก
แกแต่แรก แล้วไม่ใช่ หรือว่า กันไม่เข้าใจ ข้อ
ความตอนนั้น——ถ้าแกเรียก กันว่า นักเทว
กันก็จะเภาว่าโคบุตรนครอย ไตน์ หรือไม่เช่น
นั้นก็อยู่ตรงที่แกนั้นแหละ !”

พ่อครูบุญมยม ส่วนเขาวางหน้าตาเคย
“ไหน ลอง วิสัชนา ไปดี” ข้าพเจ้า
พุกพลางเอนตัวลงเภาคอกันกันกระ โค มี
เภาศีรษะมองหน้าเขา พ่อครูบุญมยมพลอย
เภาเซนกตามลยาย

“ก่อนอื่น ต้อง พุก กัน ถึง ภูมิ ประเทศ
สุวรรณภูมิแต่สมัยโบราณกีกายารพ” เขา
อธิบาย “ครั้นนั้นทะเลทหน้าเมืองศโขทัย
กันจึงเชื่อว่า เทือกเขากองพระยาไฟ ที่เราเรียก
กันตามภาษาเขมรว่า เขาตงเว็ก แผลเป็น
ไทยว่า เขาไมคาน นั้นคงเป็นอาณาเขต
ชายทะเล ของเขมร——มีเมือง สำคัญ ตั้ง อยู่
เมืองหนึ่งซึ่งกันขอให้ ชื่อว่า โคบุตรนคร !
——โคบุตรนคร ที่เรากำลัง พุก กัน อยู่ เภยวน
แหละ——แล้วต่อมาเกิคมหาภัยพิบัติ จะเป็น
แผ่นดินไหว หรือน้ำเซาะ ข้างใต้ หรือน้ำท่วม
ก็ตาม ถ้วนครโคบุตรจึงซุกตัวลงไปกัวระกัย
พุนดินธรรมดา——คงยังเหลือแต่แนวฝั่งทะเล

สูงเท่าระกัยเคิม เพราะเป็น หินแข็ง ซึ่งก่อ
มาภายหลังจึงกลายเป็นเทือกเขากองเร็ก เทือก
เขานี้เราเรียกกันอีกอย่างหนึ่งว่า เขาเขื่อน
——ชวนให้เห็นว่าแต่เคิมคงจะเป็น เขื่อน
ริมทะเลมาแล้วจริง !

“ต่อมาพุนทะเล ดินขึ้น เข้า——ดิน รอก
ออกไปทุกที——จนกระทั่ง ถึงปากน้ำเคียน !
——และกันเข้าใจว่าต่อไป กาลภายหน้าดิน
ก็คง รอกขยาย อาณาเขต ของเรา ออก ไปเอง
ตามธรรมชาติ โดยไม่ต้องไป ปรกทัพพิศักแย่ง
ยึดอาณาเขต ของใคร !——ขึ้น เป็นความ
จริง พ่อลุงแกก็บอกเป็นพยานอยู่ทั้งกันว่า
โคราชสูงกว่าบ้านเรา ถึงเจ็ดชั่วดำตาล——
อาณาจักรสุวรรณภูมิที่เราได้เห็นในบันทึกว่า เป็น
ที่ราบ กว้างใหญ่นั้น แท้จริง เคิมก็เช่นกันทะเล
——แต่ดินขึ้นจนจนกระทั่งถึงระกัยพุนดินเคิม
เราจึงเห็นเป็นพินแผ่นดินอันเกียวกกันอย่างที่เห็น
อยู่บัดนี้”

“พ่อลุงเห็นเป็นยังงิ ?” ข้าพเจ้าเห็น
ไปตามเจ้าพอมรรคบุเทคในขณะ ที่แกกำลังเขย
คยง่วนอยู่

“จริงพะ !” พ่อครูกล่าววธิรับรอง “ผู้หลัก
ผู้ใหญ่เคยเล่าให้ กระผมฟังว่าแต่ก่อนนี้ ที่เขา
เขื่อนมีเปลือกหอยซุกซุ่มพะ ทะลพยุร คอระยก

กาญจนาศพนธ์

กุ่มกั

เหล่าน้าเขา ชุติได้ กระทบกลุปลาใหญ่ ๆ ย้อย ๆ
กรรมได้ ไปเห็นมากับตาเทียวพะ เรือตะภา
กัมพะ แหม !—ใหญ่ โคน้ำกเหลือเกิน !”
“^{๔๕๖} ทันยอน กลับไปพุท ถึง โคยบุนครใหม่”
เขาวีลชันนาต่อไป

“กินแค้นตรนังคงจะเพน ทวียใหญ่มาแต่
โบราณก็ก้าวยรพหลายพันปี—ทัถันเข้าใจ
เช่นนี้เพราะชื่อ โคยบุน ย่อยว่าเพนชอทัง
ตามสัญญาของพวกอารยในสมัยก้าวยรพ!
โค แผลว่า แผ่นดิน หรือ พระอาทิตย์
บุน แผลว่า เมือง หรือ ก่อน หรือ
ที่แรก—เมื่อรวมกันเข้าก็แผลว่า แผ่นดิน
ที่เกิดขึ้นที่แรก โคอย่างหนึ่ง หรือออก
อย่างหนึ่งแผลว่า เมืองพระอาทิตย์แรก
ขึ้น กล่าวคือเพนทวียที่อยู่ทางสุด ควันออก
ยิ่งกว่าทวียใด ๆ ในสมัยโบราณก็ก้าวยรพ !
ตกกว่าเพนทวียที่เกิดขึ้นก่อนและอยู่สุดควันออก
ที่เกียว เขาจึงให้ชื่อว่า โคยบุน อย่างที่พวก
ขึ้นในชันหลัง ให้ ชื่อประเทศของตนว่านิปยอน
แผลว่า เมืองพระอาทิตย์ขึ้น—โคยบุน

ทวียันคงเจริญสูงส่งก่อนประเทศใด ๆ ในโลก
มานมนานหลายพันปี ภายหลังเสื่อมทราม
ทรุดอลงจนกระทั่งสาปสูญไป แต่อย่างไร
ก็ดี นามทวียัน คงยังมี มนุษย์ โบราณ จำ
กันได้เพนเค้า ๆ เพราะ ฉนั้น อาณาจักร
โบราณภาควันออกกันจึงได้นามตามเค้าเดิมว่า

โคตรบุน

“กันขอสสารภาพว่ากันเถา” เขากล่าว
ต่อไปเมื่อได้หยกนังอยู่สักครู่หนึ่ง “แต่ถึง
กระนั้นกันก็หาญที่ จะกล่าวโคได้เฒ่าปาก ว่าการ
เถา ของกัน มี เหตุผล พื่อ ที่ จะยืนยันได้ว่าไม่
เหลวไหล—”

“ถ้าเช่นนั้น เมืองวัง ของคน บ้าน ก็คือ
โคยบุนคร !”

“ทามโค” เขาสิ้นศรัทธา ๆ “เมือง
นั้นเพนเมืองชันหลัง แต่กันเชื่อว่ายอายุของ
เมืองขางที่ระก่อนเมืองโคราช เมืองเสมาเพน
แน่—เมืองโคราช เมืองเสมา เพนเมือง
โบราณตั้งอยู่ทางคงพระยาไฟ เมืองโคราช
เดิมเรียก โคราชบุรี—ตาม ชื่อ เมือง ใน
อินเเคย—อย่างเคียวกับเมืองอโยธยา ลพบุรี

๑ โคตรบุน คือ อาณาเขตร มณฑล นครราชสีมา ตลอดไปจน อุรุก รัยเอ็จ อุบล
อันเพนมณฑลภาควันออกเกียวน

พ.ศ. ๒๔๗๐

วารุณ

เพชรบุรี ราชบุรี หรือ กัมพูชา อินทรีปัตตะ
ของเขมรเขยวน——ทั้งโคราช แลเสมาเป็น
เมืองร้าง มาแต่โบราณแล้ว เวลาสมเด็จพระ
นารายณ์มหาราชทรงจัดการบ้านเมือง จึง
โปรดให้ย้ายเมืองโคราชมาสร้างใหม่ เขา
นามเมืองโบราณทั้งสอง คือโคราช กับเสมา
มาผูกรวมกันเป็นนามเมืองใหม่ว่า นครราชสีมา
——คือเมืองที่เรา กำลังมาเขยวนแหละ——
แต่คนยังคงเรียกชื่อว่าโคราช อยู่อย่างเดิม——
เมืองโบราณเหล่านั้นต่างสร้างทับโคยวนครลงไป
ทั้งนั้น——และนับวัน ก็จะสาบสูญ ยมดินหาย
คาม ๆ กันลงไป !——สำหรับตัวแก่นันแก
ควรจะพอใจว่าเป็นคนแรกที่ได้เสียแผ่นดินนคร
โบราณอันมีนามว่า โคปุระ ——ซึ่งสาบสูญ
ไปเสียแล้วจนกระทั่งชื่อ——ให้โลกทราบเป็น
ครั้งแรก !”

“แต่สถาน——ลักษณะ ของ สถาน
——แสดงว่าชาวเมืองร้างแต่โบราณได้พบบา
ก่อนกันแล้ว เขากำลังทำหนทางลงไป !”

“จะมีคนพบก็เพียงสองสามคน” เขา
พูดคล่องแคล่วราวกับเขาเห็น “และคนพวกนั้น
พบแล้วก็พยายามขยับก็ไม่ให้ โลกทราบด้วย”

“เพราะเหตุอะไร ?”

“เพราะเห็นแก่ตัวเอง !” เขายิ้ม “มี

คนที่เห็น แก่ ประโยชน์ ของผู้อื่น อยู่ คนเขย
เท่านั้น คือนายฉัตร——ผู้ นักขอสรรเสริญว่า
เป็นปราชญ์แท้ ! คำที่เขาพยายามเขียนหนังสือ
บอกไว้——”

“กันประหลาดใจกันกว่า แก้ว ไต่อย่าง
ไรหนอ ?”

“รู้เพราะก่อน กันจะ ลงมาตามแกน——
กันไต่ พิจารณาจุดสถานทันตลอดแล้ว” เขา
พูดเน้นชัดถ้อยชัดคำ “โสดประหลาด
เป็นเทวสถานของ พระอินทร์ !——ที่แรก
กันก็เที่ยวขี้ขี้คนย้ายเรียกว่าพระขยงไม่ออก
เหมือนกันว่าเป็นอะไร ?——เพราะตามคตินิยม
ทางไสยศาสตร์ ไม่มีเทวรูปสถานของพระอินทร์
โดยกะเพาะ——มีแต่เทวสถาน พระอิศวรกับ
พระนารายณ์เป็นพัน พระพรหมเสียอีกเป็นใหญ่
ในพระเป็นเจ้าทั้งสาม แม้กระนั้นเทวสถาน
พระพรหมก็มีเพียง แห่งหนึ่ง สองแห่งเท่านั้น——
ทั้งนี้เพราะพราหมณ์ถือพระอิศวรนารายณ์เป็น
สำคัญ——กันพิจารณาอยู่นาน ในที่สุด
ไปจับเค้าได้ ที่อาวธกัยท่าทาง อาวธกัถวง
เป็นรูปการะยากเหมือนสัตว์สี่เท้า” เขาเอา
นิ้วชี้ เป็นรูปการะยากลงที่หิน ประกอบคำพูด
“เรียกว่า วิษีระ เป็นอาวธกัถวงของพระอินทร์
ดูสูงขึ้นไปในท่าเงอะงะวัง หักถ้ายืนน

กาญจนาภินิ

กุ่ม

ลงเบื้องต่ำ——ท่าทางหมายถึงว่าให้กระทำ
อย่างหนึ่ง อย่างใดคือ พันแผ่นดิน——ทั้งนั้น
ความก็ กระจำว่าเป็นพระอินทร์ เพราะ
พระอินทร์นั้นในยุคใดเทพ อันเป็น ยุคคั่นของ
ลัทธิไสยศาสตร์เป็นเทวดาสาคัญที่สุด นาค
สำคัญ คือ เป็น เจ้าถิ่นฟ้า อากาศ และ ฤดูกาล
ต้องคอยใช้ วัชระ คือ สายฟ้า ขว้างพาดสารที่
เป็นเจ้าแห่งความ แห้งแล้งเพื่อยังค้ำให้ฝนตก
ลงสู่พื้นดิน——ในอาณาจักร สุวรรณภูมิเมือง
ควนออกคือคอนแผ่นดินสูงเป็นภูมิประเทศที่
แห้งแล้ง ฝนน้อย อัดคัก น้ำมา แต่ สมัย ไชยราช
แม้ทุก วัน ก็ เป็น เช่น นั้น —— จริง ไหม
พ่อละ ?——” เขาหันไปยิ้มกับ เจ้าพ่อซึ่งแก
ก็พยักหน้ารับคำ “คร ในสมัยนั้นจึงสร้าง
เทวสถาน พระอินทร์ ขึ้นเป็น ที่ ยวงดวง สว่าง
เวลาทำการก่อสร้างคงจะได้พวย ไม้คั่น เห็น
ว่าเป็นโอกาส อันดี ที่ จะพวย ประสม โรงปลูก
ความ ศักดิ์สิทธิ์ ให้ ไพร่บ้าน พลเมือง เลื่อมใส
จึงทำทางขึ้นมาถึงองค์เทวรูป เมื่อใครนำเครื่อง
เส้นมาขวงสว่างไสว บัณฑิตเทวสถานเสีย
แล้วแดนชนมาชนเครื่องเส้นไปทางเทวรูป ทำ
ให้ เห็น ว่า เครื่อง เส้น หาย ไปเพราะ อำนาจ
พระอินทร์ !——และ อยู่เท่าใดก็เลยมอัน
ต้องรู้ กันเล่าฟังพวกคณาจารย์ กันจึงเชื่อ

สนิท ว่า ไม่มีใคร ได้ พย เห็น นคร ไชยรนอก
จากพวกเหล่านั้นต้องสามคนซึ่งเมื่อตายไปแล้ว
ก็เลยพาเอาความลับ ไปกับแก้วว

“ชอบกลนะพ่อละ !” ข้าพเจ้าเหลียว
ไปพกกับพ่อครูบุญมี

“พ่อ——ของท่านชอบมาพากลก็”

“ถ้าเช่นนั้น เราลองไปเที่ยว ไชยรนอก
สักทีจะดี” ข้าพเจ้ากล่าวพลางลุกขึ้น

“กันคิดว่าเราควร จะกลับ ไปนอนดีกว่า”
เขาพกลอย ๆ “บ้านผมเขาไปคงคงคนละ
กะมัง !”

“ไปอีกหน่อยเถอะนะ” ข้าพเจ้าว่า

“กันคิดใจเมืองเดิมทีแล้ว”

“เมืองนี้ไม่ใช่ที่มุ่งหมายของเรา” เขาว่า
“ทั้งกลับกอยไปด้วยภยันตรายใหญ่หลวง คอ
เมื่อเราสำเร็จ ความ ปราณา ของเรา——
ซึ่งจะช่วยให้เรา เพิ่มความรู้มากขึ้น พ่อที่ จะ
ท่องเทียบสำรวจมหานครยาคาล นี้ได้แล้ว——
จากลัษนั้นแหละเตรียมตัวของแกไว้ประชันกับ
ความมหัศจรรย์ที่นั่นเถิด !”

เราพากันกลับขึ้นมา บัณฑิตทุกกลเทวรูป
สนิทมกซิดิ เรียบร้อย ก็แล้ว ก็ออกมา ภายนอก
โยสดี——สุสานอันมคคือ เจริญสงค ปราศจาก
ผู้คน !

บทที่ ๑๓

การ์ตูน

เช้าวันรุ่งขึ้น จิตได้ตัวคนขี้นมาคนหนึ่ง
เป็นคนมีอายุค่อนข้างชรา พูดภาษาเขมร ภาษา
ลาว ได้บ้าง รู้ภาษาไทยเล็กน้อย เมื่อจิต
ทักท้วงให้แกนั่งเรียบร้อยแล้ว หนานอินก็ทำ
หน้าท้อแท้ ถามคำให้การอันเป็นเรื่องของเจ้า
ชายของฟ้า สรปความได้พอเป็นเค้าคางต่อไป

นายเมฆอนมีสมญาว่าชายของฟ้า ผู้เป็น
คนไทยชาวกรุงเก่า ได้ท่องเที่ยวขึ้นไปทาง
แถบเหนือ ถึงเมืองแสนปาง เมืองชดช้อย
สกลอาณาเขตแม่น้ำโขงฝ่ายเหนือ เป็นคนมี
สติปัญญาเฉลียวฉลาดไหวพริบดีทุกอย่าง พวก
ข้าต่าง ๆ จึงนับถือกันทั่วไป ภายหลังนายเมฆ
องตนเป็นหัวหน้าคนสมัครพรรคพวกข้าต่าง ๆ
ท่องเที่ยวเตร่เรื่อยลงมาข้างใต้ มาเห็นไชยภูมิ
เมืองวังน กจึง เข้า คึง ภูมิลำเนา อาศัยอยู่ แต่
นั้นมา

สำหรับเรื่อง ที่เที่ยวของ กัษเรนนั้น ได้
ความว่าราวต้นเดือน อ้ายนายเมฆ ธิบริงเพื่อน
คนหนึ่งซึ่งเมฆพกอยู่ สองสามวัน แล้วได้ หาย
ไปเฉย ๆ ครั้นปลายเดือนอ้ายก็กลับมา แต่
กลายเป็นคนสติวิปลาศ นายเมฆพาตัวไปส่ง

กัษเรนข้าสหายคนแต่ไพร่เหล่านันกลับมาก่อน
ตัวนายเมฆพียงจะกลับเมื่อกกลางเดือนสี่ และถูก
ย่นยาตเจยทให้ใส่ข้ายมาด้วย ได้ จักการ
รักษาพยาบาลกันอยู่ จนสิ้นเดือนจึงหาย

เมื่อวันขึ้นเดือนห้าได้ จักการพาเขื่อนำตาม
ประเพณีเข้ายาเหิน การเขื่อนำคือวางยาเยอ
สี่ตัวน้ำในลำน้ำเป็นเวลา ๓๒ วันซึ่งต้องกระทำ
กันในเดือน ๕ สามปีครั้งหนึ่ง ยาเยอใช้ราก
ง้วนซึ่งเป็นต้นไม้มีพุ่มร่ายแรงที่สุด ลำต้น
เหมือนต้นสลอต้นน้ำ ใบเหมือนใบเงิน ดอก
สีแดง ต้นง้วนนี้ไม่ว่า ราก เปลือก หรือใบ ใช้
เป็นยาพิษก็ได้ ทั้งนี้ คนหรือสัตว์ กินเข้าไป
ต้องขาดใจตายทันที ในระหว่างเดือนห้า
พวกชาวข่านจึงไม่กินน้ำแม่น้ำลำคลอง เพราะ
กลัวจะถูกยาเยอของพวกข่าน หนึ่งเวลา
กระทำพิธีนั้น ห้ามมิให้ ผู้ใด ไปมา ทางลำน้ำ

ผู้หญิง และเด็ก มิให้ ออกจากเรือน จนกว่า จะ
เสร็จพิธี พวกเราจึงไม่เห็นผู้หญิงและเด็กเลย
วันทำ พิธีนั้นเป็นวันที่ พวกเราถูกจับมาฉัง
เจ้านายเมฆตัวนายจึงศัพทวิว่ามาจักการกับพวก
เราตามประเพณีเส้นพระขยของของมัน ที่ขา

กาญจนาศพนธ์

กุ่มกั

พเจ้าถูกเข้าก่อน ถิ่น่า จะเป็นด้วย มั่นผูกใจเจ็บ
อาชญากรร้ายข้าพเจ้าไว้แล้ว แต่พระเณ
ทหารหอกไปคว่ำไธยาเบอมา ให้ มั่นตามคำสั่ง
โดยเข้าไฉ่วาเป็นไผ่เหล่า มั่นจึงหลงคม
เข้าไปชากไธยา สมตามถ้อยคำของมั่นเองที่
กล่าวไว้ว่า อะไรที่ถึงคราวยอมถึง
คราว !

ส่วน ข้าพเจ้านั้น รอค คมทอกมาไค้เพราะ
ความตกใจของเพชฌัญ มั่นเห็นนายล้ม
ลงตายในชลบทที่กำลังชกหอกมือองสนั่น ชก
หอกพลากยงวันทหมายลอคไปไค้ รึกแร้ หาก
ใจมันไม่เสียแล้ว อย่าหวังเลยว้าข้าพเจ้า
จะไม่ เป็น ทราวณั้ ครึง ประจาน ตึกอยู่ กับ หลก
กางแขนอันนั้น !

คำ ให้ การ คนย้า คอน คนย้า ค่อน ข้าง
กะพร้องกะพ่วงไม่แจ่มแจ้ง และกูทำมันจะ
ไม่ว่เรื่องกำไล ประหลาก ของเราเลย มั่นจึงไม่
พูดถึง แต่ถึงกระนั้นเรากั้พอสนันธุฐานไค้ ว่า
คนย้าคน นั้น คง เป็น นายฉัตร คนย้าผู้ เขียน
หนังสือไว้ ในโคบุตรนครและ ไปตาย ในบ้านจิก
แนไม่มัทสงสัย ประพฤติเหตุค่อนนั้นน่าจะ
เป็นว่านายเมฆพยายามจะเอา กำไลจากผู้ค้าย
ในระหว่างทางขณะไปส่ง เลยเกิดต่อสู้กันขึ้น
นายฉัตรสู้อย่าง คนย้า จึงสามารถเอา ชนะ

นายเมฆไค้ ถึงปรากฏเป็นคำละเมอเพื่อคลั่ง
จากปาก นายฉัตร เองเมื่อคอน จวนจะ สิ้นใจนั้น
แล้วต่อจากนั้นนายเมฆก็พยายามตึกตามไปจน
ถึงบ้านจิก จนเกิดเหตุ อุกฉกรรจ์ ตามทมิ เรื่อง
ราวมาแล้วข้างต้น

เราพัก อยู่ใน นครวัง อัก คนหนึ่ง ตามคำ
อัญเชิญของพวกคนย้า รุ่งเช้าวันชน ๓ คำ
จึงเกลื่อน ขบวน โคต่าง ออก จาก นครวังด้วย
ความปลอศไปร้องโล่งใจ จิตก็ขี้ ข้าพเจ้าเหลียว
คกำแพง อันรกร รุ่งรังไป ด้วยเกวาลัย แห่ง นคร
ลกลัยที่จวนเจียนจะเอา ชีวิตมาทิ้ง เสียแล้วนั้น
พลางนึก ขอบคุณ พระรัตน ไตรย ที่ บรรดาลให้
เราหลุดพ้น ทวารนครพญา มีจรรุราชออกมาไค้
อย่างนำชนพองสยงเกล้า หลังจากนั้นเรากั้คุย
กัน ถึง โชคชะตาวิช เรือยไป จนถึง คำรา ของ
เจ้าพ่อ มรรคบุเทค ที่ ทำนาย ว่าเรา จะ ปลอศภัย
อันศรย

“คำราของพ่อลงแม่นพ่อไฉ่นะ” จิตหัน
ไปสนทนากั้พ่อครูบุญมี “ทำจะ ใช้ศรวร
ฤษย์ยามประจำตัวอยู่เสมอ ?”

“กระผมใช้มาตั้งแต่หนุ่ม ก็ยังไม่เห็นว่า
พลากสักที นั้พะ” แก่ยืนยัน อย่าง เชื้อ
แนแนแผ่น.

“เรียนมาแต่ไหนพ่อลง ?” ข้าพเจ้า

พ.ศ. ๒๔๗๐

วารุณี

ซัก “ฉันเคยเห็นคนแก่ ๆ สักโไว้ตามแขนขา
สองสามหนแล้ว แต่ไม่ได้ความชัดเจน
ว่าอะไร ?”

“เขาเรียก ยัญญอุปากอง ไม่ใช่หรือ
พ่อลุง ?” จิตถามขึ้น

“พระ—ยัญญอุปากอง” เกอชียา “เป็น
ของพม่าที่ชื่อ อุปากอง ฝั่งพระ—
เป็นเชลยของเราจับมาได้จากเชียงใหม่ เมื่อ
มะเมียบ่่านดินค้นพระ—เวลานั้นกระผมอายุ
๓๓ แล้วพระ—ยังจำ ความได้ ไช อยู่—
กระผมเองก็เกิดมะเมียบ่่านกัน—มะเมียบ่่าน
ก่อนนั้นขึ้นไปรอหนึ่ง—มะเมียบ่่านกับท่าน
ภักดีลักษ์ ฝั่งพระ————————
ครอศดำรายัญญ ให้คนไทย พวกเราก็ก่อนนิยถือ
กันต่อ ๆ มา !—เขามักลอบล่าหริททองให้
จำได้ ขึ้นใจพระ—ว่า

‘สูญ ๑ อย่างพึ่งจร แม้นราญรอน
จักอัปรา

๒ สูญให้ขาดรา จะได้ลากสวัสดิ
ปลดอดสูญกุลสวัสดิ ไภยพิบัติ
ลาภมี

+ ตัวอัปปริ แม้นจรลี้จะอันตรยา

๔ สูญวิบูลย์ผล

แม้นจรลิตไ

ลากหลาย

จงจำอย่าเคลื่อนคลาย เข้าเทียบ

สายแลบ่ายเย็น”

“อ้อ————————————
ไต่ยืนเขาเล่า ๆ กันจึงนึกได้ “แต่—พ่อลุง
—ไต่ยืนเขาว่าพม่าพวกนั้นแข็งนักไม่ใช่หรือ ?
ไต่ยืนเขาที่เรารู้ได้—”

“จริงนักรั” ทิกทัยสอคขึ้น “เป็น
หมอศรัฎฐ์พม่าที่ ฝั่งไม่ด่ำคำหริทคำรา
ยาคราทิมมาเสียก่อนนะ—ทำให้พลอยขี้กัณ
ขายหน้าลัทธิยัญญอุปากองไปด้วย”

“สััน ยังรู้ พลาท—นักบวชญู ท่าน ก็
ยอมมีพลิงมั่งชัพ่อเหย !” เจ้าพ่อหัวเราะ
ร่วม. “แกไปอยู่โคราช กับข้าสัักเกื่อน
เถอะน่า”

“ไปต่อยาม ความโลภกับคน เคนตายก็ได
นัพ่อลุง” ข้าพเจ้าเข้า “ว่าแต่ว่าเขาว่าพม่า
พวกนี้ เก่งมากนัก ไม่ใช่หรือ ? ยัญญอุ
ทหารพระเจ้าแผ่นดินองค์ที่ว่าเก่งนักไม่ใช่หรือ
—ใครนะจิต ?”

“พระเจ้าปะกง” เขายอก “เป็นโอรส

๑ พระสุนทรโวหาร (ภู่) ที่เรียกกันว่าสุนทรภู่ ผู้แต่งพระอภัยมณีเกิดเมื่อยมะเมียบ่่าน

พ.ศ. ๒๔๒๔ เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลที่ ๓

กาญจนาภินิหาร

กุ่มกั

ที่ ๔ ของพระเจ้าครองพญา นัยเปรมรัชกาล
ที่ ๖ ในวงศ์ครองพญานัน — กษัตริย์พระองค์นั้น
เข้มแข็งในการศึกสงครามยิ่งกว่ารัชกาลอื่น ๆ
ทั้งสิ้น — ที่ใด เมืองยะไข่ — เมืองมณีปุระ —
เมืองกระแซ สำเร็จหมก แล้วจึงยกมาปราบ
เมืองไทย แต่กองทัพเรือกองทัพพระเจ้า
ประทุมแตกยับเยิน พระเจ้าประทุมเองเกือบ
เอาตัวไม่รอด ครอบครองกันเล่าให้ฟังว่าครั้ง
นั้นถ้ากองทัพเรือกิตตามักกระหน่ำเข้าเค็มออก
ไปแล้วก็ต้องไต่เมืองชิงวะ เพราะพม่าไพร่บ้าน
พลเมืองตนตกใจกองทัพไทยระส่ำระสายวุ่นวาย
ไปทั้งเมือง — เตรียมหอบลูกเมียอพยพเข้าป่า
กันทั้งนั้น ”

“ จี — จี — จี ! ” ข้าพเจ้ารำปาก
“ น่าเสียดายจริงนะ — ไ้ทำยังงั้น ทำไม่ไม่
เอานะ — ”

“ ก็รำพึงทงทวนแกล่เอ๊ย ” เขาว่า “ ถ้า
ยังมีบรรดาเมืองคัง เหมือนครั้ง กรุงเก่า — หรือ
ไม่ก็รอช้า ๆ ไปอีกสักหน่อย — เวลานั้นอาณา
เขตที่เราตั้งกินเสียแล้ว ! ”

คุยปลาดึงปลาดึงมากลางป่าด้วยความ
เพเลกเพเลก คุรบุญมีบอกเราว่าพวกเรากำลัง

เดินมาในป่าสูง ทำเอาข้าพเจ้าต้องผิงหึ่ง
ด้วยความเอาใจใส่ เพราะเมื่อชนชว้อเข้า
สังแล้วใคร ๆ ก็ต้องนึกว่าเป็นป่าที่ใหญ่โตอยู่
ครัน ๆ แต่ข้าพเจ้าก็ไม่เห็นว่าป่านั้นเล็กแปลก
ไปกว่าที่เคยเห็นมาแล้วอย่างใด ในที่สุด
ก็ต้องถามพ่อคุรบุญมี แกล่อธิบายให้ฟังว่า
ป่าสูงกับป่าธรรมดา มีลักษณะไม่สู้ต่างกันนัก
เท่าที่สังเกตได้ ว่าเป็นป่าสูง ก็เพราะป่าชนิดนี้
ในท่งหนึ่ง ๆ มีกิ่งหนึ่งเจ้าอยู่ ตัวหนึ่งท่งหนึ่งไป
แต่ถ้าพุดถึง โขงภัยอันตรายแล้ว แม้ป่าสูง จะ
ไม่เล็กกับป่าธรรมดาอย่างไร ก็ย่อมมีโขงภัย
อันตรายที่เราไม่ได้นึกฝันเป็นอันประการ มี
อาทิเช่น นกอินทรี ยีราฟ ผีโขง ชุกชุม !

เราพักนอนในป่าสูงคืนหนึ่งรุ่งขึ้นเพลายืน
ก็หมกเขตร้าสูง เข้าคังไม้ไผ่ ย่านสังเกต
ได้ ว่าค้อยใกล้เมืองเข้ามาแล้ว เพราะมีชื่อ
ตามพินแผ่นดินเป็นเครื่อง แสดงว่าคนมาคักไป
ขายเป็นสินค้า เรากางกระโจมพักนอนคืน
หนึ่ง เย็นวันรุ่งขึ้นกระบวนของเราผ่านไป
และหมู่บ้านราว ๕๐ หลังคาเรือนอันนั้นว่าเป็นชน
บทแห่งเดียว ที่มีอยู่ใน นครโยธาณ อันมีนามว่า

พิมาย

๑. คอไม้ไผ่ที่ถูกตัดเหลือแต่โคน

๒. บ่อหรือบึงที่ขุดขึ้นในบริเวณ

วัน ๕ ๆ ๕ ปุณทุลศักราช ๒๕๐๓ เป็นวัน
ที่เจ็ดกับข้าพเจ้าอย่างเท่าเทียมข้าประเทศกำแพงหิน
ซึ่งพอทอดสายตาตรงออกไป ข้างหน้าก็ประสพ

ภาพ ปราสาทหิน สามองค์สูงเงอม
ขึ้นไปลอยเด่นอยู่กลางเวหา—พระสุริยาทิพย์
ยามอุทัยฉายแสงมากระทบยอดปราสาทอันวิจิตร
รจนาไปด้วยลวดลาย งามกนก—แต่เห็น เป็น
ประภายพรายพรายไป ด้วยรั้งรั้งเลื่อมประกายสร
ระววยวิจิตรการตาเลือนกระไรเลย!—อา!
—ปวงท่านที่รักของข้าพเจ้าเอ๋ย!—ใน
สยามประเทศนี้ จะหาสถานที่ แห่งใดสวยงาม
วิจิตรบรรจง ยิ่งกว่าปราสาทหิน พิมานนี้ ไม่มี
แล้ว—นับเป็นโบราณ วัตถุที่ ออกหน้าได้ ใน
ชมพูทวีป! เวลานี้ข้าพเจ้ารู้สึกใจเต็มเต็ม
ไปด้วยความ ปลายปลมจน บอก ไม่ถูก—เราทั้ง
สองยืนพิงพิศดู โบราณสถาน ปราสาทหิน ที่
โผล่ขึ้นมาเป็นเวลานานนักหนาแล้วนั้นด้วยความ
อุ่มเอิบผาสุกใจ!

ความงามประหลาดของปราสาทหินเราใจ
เราให้พิศวงคลั่งชมปานใดก็ตาม แต่จะ
สามารถ หนึ่งเห็นยว คงจิต อันใด คงไว้ แล้ว
ซึ่งความมุ่งหมายอีกส่วนหนึ่งหาได้ ไม่ ทั้ง

นั้นเราทั้งสอง จึงปล่อย สิ่ง ที่ ควร ให้ผ่านพ้น
สายคาไปโดยไม่เอาใจใส่อย่างใดหมก—
พลันวัยคงหนาสำรวจตรวจค้นหาช่องทางที่จะ
นำเราไป สู่สถาน ของ พระนาง ผู้ เลอโฉม ใน
ทันที!

ปราสาท สององค์ ที่ตั้ง เป็นคู่ อยู่ ค่อนมา
ข้างหน้าทำด้วยศิลาแลงสีขาว ขอบชักรว่า
เป็นลิ่มมือเขมร โบราณเก่าแก่แท้ เราช่วยกัน
ค้น ภายใน ปราสาท ทั้งสอง นี้ ด้วย ความ พินิจ
พิเคราะห์ยิ่ง ภายในปราสาทองค์ที่วันออกมามีรูป
ศิลาสลักเป็นมนุษย์บวชสีวรคู้หนึ่ง รูปขม
ค่อนข้างใหญ่ เค้าหน้าและผมออกจะโป่งข้าง
พราหมณ์ รูปสตรีเล็กแต่โยหน้างดงาม
นัก เราพิศดูอยู่ครู่หนึ่งแล้วก็ค้นต่อไปจนถึง
ปราสาทองค์ ที่สามตลอดจนสถานอื่น ๆ ทั่ว
แต่จะ ได้พบลากลากลางอัน อะไรก็พอจะลึกลึ
ใจให้ เห็นว่า มี ช่องทาง หรืออุโมงค์ ลงไป ก็
หาไม่!

พระอาทิตย์ ชักรวด ย้าย คล้อย ลง ไป เร็ว
ยอกไม้ ในขณะที่เราออกมานั่งพักเหนื่อยอยู่บน
กำแพงแก้วภายในปราสาท ตากวาก
วิหารคดกลางปากก็เคยวนอ้อมแหงกับชาวหลาม

คือ รูปท้าว พรหมทัต กับนาง อรพิน ซึ่งมีเรื่องปรากฏในบทต่อไป เวลานั้นรูปทั้งสองอยู่
ในพิพิธภัณฑสถานสำหรับพระนคร

กาญจนาศพนธ์

กุ่มกั

ซึ่งเราเตรียมมาเป็นเลี้ยงบริวารเล็กหิว จิตนึ่ง
เอามือยักหัวแม่มือ ทาข้อมมองตบรวงศ์เล็ก
ส่งงามองค์หนึ่งซึ่งมิกะไคขึ้นไปถึงซุ้มมณูชวร
ที่ทำหลอกเข้าไว้ ส่วนข้าพเจ้าคิดข่าวหลาม
อีกยอกหนึ่ง—กำลังคิดหนักใจอยู่ว่าเราจะ
หาอุโมงค์ลับ ไม่พบ และ ยางที่ จะค่อย กลับไป
อาศัยอุโมงค์ ที่นครโคบุตร อันเต็มไปด้วยมหัน
ตราเป็นแน่แล้ว—ก็พอคืบ สัก **ตัวหิว**
ถึงกับเสียหลักพลัดตกกำแพงแก้วลงไป !

เศษะมณูกำแพงไม่สูง และข้าพเจ้า
เอามือกรานพัน ข้างล่างไว้ ได้ ในขณะที่พลัด
ลงไป จึงไม่เจ็บที่โหนมคนออกจากหินดำ
ฝ่ามือข้างขวาเลื้อยออกซิบ ๆ กับหัวเข่าดล
หน้อยหนึ่ง—ลูกขนเหล็กวไปคืบจิต เห็น
เขาเอามือยักหัวแม่มือแน่น พลงจ้องทาคูหอโค
สูงนั้นไม่ว่างคา !

ข้าพเจ้ามองตามเขาไป เห็นซุ้มประตู
หลอกแห่งหนึ่งเยือกไร ! พร้อมกันเสียงจิต
ตะโกนขึ้นว่า

“ประตูกล !”

เขา กระโจนพรวดลงมา จาก กำแพงแก้ว
ทันที ออกวิ่งพลาง เหลียวมามอง ข้าพเจ้า
ให้เขาเถียนตามไป ข้าพเจ้าร่วมเถียนใหญ่

๕ เล่มที่ วางไว้ ข้างล่างใต้แล้ว ก็วิ่ง ตามหลัง
เขาจนกระโดดไปยั้งประตูกล !

ภายในนั้นมืดคิ เราต่างจุกเถียนขึ้น
คนละเล่ม แสงไฟฉายให้เห็นห้องเล็ก ๆ ซึ่ง
พอก้าวลงไปถึงช่อง อันเป็นปาก อุโมงค์—
มิกะไคขึ้นชั้นเรื่อยลงไปข้างใต้ ! จิตถึเถียน
ลงกระโดดนำหน้า ข้าพเจ้าก้าวตามเขาลงไป
ช้า ๆ ด้วยความประหม่าอย่าง ไรชอยกล—
ลงกระโดดไปสัก ๓๐ คั่นก็ถึงที่ลาค อากาศเย็น
ชื้นจนเรารู้ สึกหนาว เราเดินตามพื้นหินลาค ๆ
หล่นลกลลงไป เป็นชั้น ๆ เหมือน คั่นกระโดด—
เลี้ยวคืบโค้งลกลิ่งลงไปทุกที !

ยิ่งลกลงไป อากาศยิ่งหนาวเย็น จิตขึ้นเป็น
ล้าคืบ—รู้ สึกว่า หายใจ เขาไอน้ำเย็นววย ๆ
ลงไป ในทรวงอก ทุกขณะ เวลานั้น ในกายคืบ
เหมือนชุ่มไปคืบ น้ำที่ละลาย จากลูกเห็บ—
เย็นเยะเยือกซึมซาบไปทั่วสรรพางค์กาย เถียน
หมกไปเล่มหนึ่งพลั เราถึงมาลงซอกเว้ง
ซึ่งคั่นหินลากลเวียนลงไป ถึง พ้นอันเถียนตายไป
ด้วยกรวดทรายแพรพราว !

สถานนั้นเป็นถ้ำตามธรรมชาติ รอบข้าง
ล้วนแล้วไปคืบศิลาเขียว อันเป็นหลั เป็นซอก
ชะเว็กว้าง เยื้องบนน้ำย้อยลงมายังคั่นเป็น
ถึงเป็นซ่อ แล คืบประคืบไว้ ด้วยพุ่มพวง ระบาย

งามประหลาด ในขณะที่เราทั้งสองหยุดยืน ชมความงาม ของถ้ำ ห้อยหิน ช่อหิน อันเป็น เกาะโค่นสุดท้ายนั้น เทียนก็หมดเล่มดับ !

มืดลงไปทันที—เราสองคน จึงเพื่อหยุดยืน ใหม่แต่ดูไม่คิดใต้อย่างไร เพราะไฟ ชื่นด้วย ความเป็นของถ้ำ——กำลังไหม้ ๆ ะคึกคิก แห่อยู่นั้น ข้าพเจ้าเอามือป้อง ไฟลงลง หน่อยหนึ่ง บัดใจเราก็มองไปเห็นแสงประหลาด ชนิดหนึ่ง ซึ่งทำให้ ข้าพเจ้าต้องตั้ง มอง ด้วย ความประหลาดใจ !

ทางด้านขวา ของถ้ำ ห่างออกไป ข้างหน้า สุกโพ้น มีแสงเขียวสลัว ๆ พุ่งเป็นลำสว่าง ราง ๆ ออกมาจากหลังมดผ่านตรงไปทางซ้าย มือ ! จิตสีกข้าพเจ้า พลางเร่ากึกขึ้น— ใจมดก็ค่อย ๆ ย่องตรงไปช้า ๆ ด้วยอาการ ประหม่าประว้าประหวั่นพรั่น ๆ กลัวอย่างไกรก็ บอกไม่ถูก !—อย่างใดแสงเขียวสลัว ๆ นั้น เข้าไปทุกที่ ๆ จนกระทั่ง ถึงคอกาแห่งหนึ่ง ซึ่ง พอเราสองคน มองเข้าไป ก็ใจเต้น ตกตลิ่ง พริ้ง เพลิด !

ภายในคอกาเป็นที่ ไร่ฐานธำมเรืองด้วย แสงเขียวสลัวแลประหลาด—จะมองไป ทางใด ล้วนงามวิจิตรการตา ประการ ทิพยมณเฑียร ทิพาลัย สันทุก ๆ ด้านแลละเลื่อมวิไล

พราวพราวมีแสงเป็นรุ่งเรือง พันศิลาเขียว ส่องมีสีสดหม่นประสาธน์แกมแสงรุ้งโรจน์เล็ด ปลายน้ำ ข้างแห่ง เขียว ลำธารเหลือง แล ประหลาดราวกับ ประดับด้วยไฟฉาย งามระยับ แฉวมันจ แฉวมสลับ ด้วยเสาศิลา อัน เกิด จาก ทยานน้ำตกขาวช่วงปานประกอยด้วยถายเงาแก้ว ประพาฬประภัสสร ปลายเสามีบัวหางนก งามชวนวิไลเพชฌัญญู อัน โอฬารแลละเลื่อม แม่น โมราไม้พุ่มฉีก ตรงกลาง มีช่อหินใหญ่ อันเกิดด้วยน้ำที่ขยอลงมาแข็งแขวนเป็นอักษณ

ระย้าแกว่งมาอภิวเรดิติ ทยานน้ำหทัยขย ฝนทางลงมาภายใน แกนระย้าหินเห็นเป็นสาย เขียวรวมรวมกันเป็นทิวโคมปลั่งวิจิตรเขียวระมา ไปทั่วมณฑลราชย์แสนมหัศจรรย์ ณสุดท้อง ไร่ฐาน คำนึงนนั้น มีแท่นหิน เขียวขจีขจี ทรนาถเร่าล้ำศิลปกรรม——เชิดช่อน โคม มนุษย์ชาวสล้างไสยาสน์เก้นเห็นอภิปาสน์แล เห็นไถณคึกในระย้า !

ทั้งสองเรย้านคั่ง——ทั้งคน ทั้ง ประหม่า ใจเต้นตึก ๆ อีกอีกพิพิทพิพวน ซอยกล !— เหลียวละล้าละลึง ๆ รอ ๆ ว่าวัน รวากับท้าว เสนาภักดิ์เข้าเมือง ! พอสงบสดีการมณเฑียร ประกิติได้—เราทั้งสองก็ยืนย่ำเท้าก้าวเดินไป กระทั่งถึงแท่นทิพไสยาสน์นั้น !

กาญจนาภรณ์

กุ่ม

ร่างของ นางมนุช น้อยอิน พริ้งเพริดเลิศ
 โคม เขาวลัถยณ์ ไสยสัน นิ่งไม่ ถึงกาย —
 คิ้ววรรณขาวเปล่งปลั่งเป็นวลโยช โคมเพราเก้น
 ชนมา จาก แท่นหินขจี อาย กับ แสงเขียว แลดู
 ประทศกอกศักดิ์คณย์ ทิยาน แล่อยเห็นอน้ำยาม
 ราชรุโณ พระจันทร์ — เกศา อันดำสลัย ทอด
 เพียบเลื้อยยาว ไปกระจายพอยเห็นอองกระซาย—
 วรพิศตรลักขณางาม วิสัยเลิศล้ำนารีในแหล่ง
 หล้า — โอษฐ์พริ้มยมนละ ไม่ในยามหลับ —
 หักดั่งสอง พากประสานกัน เห็นอดัน อันควัก
 เครื่องแต่งทรงทั้งคฤประศก อยด บัวตูม — ทรง
 ญาโกสยพิตร อันล้ำค่า งามเป็นกลีบทอดยาว
 ถึงซอชากอนสวมทวยวไลของธรรมชาติ —
 ทองคทรงแว้งสังวาลย์ทองคำควกรยปร โคม
 โนมพรรณสรวณูตา ซึ่งยังพิศยังเร้าสวาท
 ซายชานศาลฤกษ์ !

นารีผู้เลอโฉม เสน่ห์ โลกนี้คือ พระ

นางวารุณี !

เนตรทั้งสองหล้าพริ้ม — แด้มยวนชวน
 ให้เราทั้งสองเพ่งพิศดวงพิศตร ไม่อาจจิด ข้า
 พเจ้าเออมนมไปแตะที่ซอหัด พลันคองสัถ
 หกหมื่นทวยความคฤไจระคนความพิศวง !

มิ่งสาธวยเปล่งปลั่ง—คิ้ววรรณ นวลผ่องใส

เป็นมนุชขรรคมราถิ ๆ เอง แต่แทนที่
 จะนุ่มนวลมุลลไม เลอขรรษชาติ แห่ง นางงาม
 กลับเย็นเฉียบแข็งกระด้างประดุจศิลา !

ตามกระดานพระบรม ราชโองการ — พระนาง วารุณี ถูก ล่า ปืน หิน แท้งแล้ว !

จิตหิยาเอากำไลทั้งคู่ออกมาทันที แต่
 กรทั้งสอง แข็งกระชับแน่น ตายคัว ประศกหล่อ
 ค้วยศิลาไม่สามารถจะง้างออกได้ เขาจึงให้
 ข้าพเจ้าอ้อมไปยืนข้างพระแท่นด้านใน ส่ง
 กำไลข้างหนึ่งให้ ข้าพเจ้า วาง ลง บนแท่นหิน
 ข้างซ้ายนาง เขาวางอีกข้างหนึ่งลงทางขวา
 ครั้นแล้วก็หันลายสลักสลักตะเกะ ให้ตรงกัน

กระแสไฟพุ่งเรือง ๆ ออกที่ละน้อย มีข้า
 ก็ทิวเป็นประกายรุ่งโรจน์ โชติชัยสว่างสว่างจ้า
 ไปทั่วห้องเหม คุหา กระสาย พวไป ตลอดจนกาย
 พระนางวารุณี — ลูกเป็นประกายท่อมองครว
 กับอวยด้วยกระแสไฟพะเนียง !

อำนาจไฟจับรัตนคุหาพว้าวราวเรืองระยับ
 เป็นสายรุ้งพุ่งววยววย ลวกเฉียนงามมหัศจรรย์
 เหลือที่จะพรรณนา ! เราทั้งสองลานคองค้วย

ความพิศวง งง งวยใน อติเรกลาภที่ไม่มีมนุษย์

พ.ศ. ๒๔๗๐

วารณ

คนใดในโลกนี้จะได้ประสบเห็นตั้งแต่สร้าง
โลกมา—หากไหนไม่มีอีกแล้วตลอดเวลาน
กาล !

เวลาล่วงไปหลายชั่วนาฬิกา เพราะเทียน
ที่เราจุดขึ้น เล่มที่สอง บัดนี้ ตรงหลยคุหา—
เป็นเทียนใหญ่ขนาดเทียนรุ่ง—จนระหมีคอก
แล้ว—แต่ก็ไม่ปรากฏว่าแววร่องรอยอย่างไรที่
จะเป็นสัญญาณให้เห็นว่า พระนาง วารณ จะกลับ
พ้นคนชีพเป็นมนุษย์ ชน !—ข้าพเจ้า เหลียว
ไปดูเทียนซึ่งห่มมอดลงไปทุกทีจนกระทั่งดับ
ครันแล้วหันกลับมาเพ่งพิศดูร่างของพระนาง
ซึ่ง ยัง คงไสยาสน์ แน่ นิ่งไม่ ตีงกาย อยู่ กลาง
ประกายเพลิง !

รู้สึกอกซ่อน ๆ รัญจวนใจด้วยกลัวพระนาง
จะไม่พ้นคนชีพ ถึงความหวัง—เพ่งแล้ว เพ่ง
อีกดูทีท่อยาก จะเห็นพระนาง พลิกพ่นตนจาก
แท่นที่ศรี ไสยาสน์—ครันมองเห็นประหลาด
ที่เหมือนว่าพระฉวรวรณที่สองปรากฏแปรเป็นส
ขมพเรือ ๆ—ข้าพเจ้า ขยาดพาลง จึงมองดู
ให้แน่ใจว่าตาไม่ผิด !—โอ !—นั่นข้า
พเจ้าฝันไปหรือ—หรือตาข้าพเจ้าจะหลอก
ตน ของตนเอง—วิมโอย ชู้ อันยง ทั้งสอง
เปลี่ยนจากชาวชิตเป็นสักหลายอันปรากฏแก่

ดวงตาข้าพเจ้าในบัดนั้น—ทรงอภกระพือม
ขึ้นกระพือมลง น้อย ๆ พร้อมกัน นวดกิด ไหว
นิท ๆ—มีข้านेत्रทั้งสอง ก็ค่อย ๆ แลยลึ้ม
ออกทีละน้อย ๆ—เผยให้เห็นแนวทาคามคำก
มฤค !

คืนลึกลับ ด้วยความพิศวง งง งวยจนอดเห็น
ข้าพเจ้าค่อย ๆ เลี้ยวหลยมาทางปลายพระแท่น
—ไปยืนอยู่ข้างตัวจิต แล้วทั้งสองเราก็กอด
ถอยหลังออกไปจนห่างพระแท่น ทอดตามอง
ดูพระนาง ซึ่งกำลัง ลก หักดี ลง จาก พระอุระ
เหยียบไปถูกกำไล—ทำให้ประกายไฟภัย
หายไปทันที !

แสงจรัส ชีวาล วยมกลัง—คง เหลือ
แต่แสงเขียว สลัวฉาย คีระร่าง ของ พระนาง
วารณ ให้ปรากฏขาวช่วงเด่นชัดในขณะที่กำลัง
เคลอนอริยาถดงาม สละสลวยลานประหลาด
ราวกับนางเทพธิดา เจริญชายแสงเดือนอยู่กลาง
ทิว !—พระนางค่อย ๆ เอยวองคทงลกลุณ
นึ่ง พलगงอเพลาช้ายทียเพลาชวาวอยู่ในท่า
พิบพิข—ทอดกรชว อันเรียวงามเหยียบ
ช้อยออกไปนงค หักดีช้ายท้าวหยงอยู่
ชิตเพลาช้างหน้า—ยุคลันเ่งตังเค็มอระ
ชาวผอง ละลานตา—พลันนครอัน คมค้ำก้อง

๑ พระนางพ้นคนชีพได้อย่างไร ไปรคอ่านบทต่อไป

กาญจนาภรณ์

กุ่ม

เป้งมายังเราพร้อมกัน สู้เสียงหวานแหลมก้อง
ออกจากริมฝี โอยรู้อันเวียงว่า

“อินทรโคปก์ !”

ทั้งสองเรานั่งจึ่ง จ้องดู พระนาง เหมื่อน
ถูกมนต์สลัก !

“อ้าว !” เธอส่งเสียงกังพลางตะบิด
กรซ้าไขว้ ไปท้าวพระแท่นทางเบื้องหลังพร้อม
ด้วยอาการสับสนยิ่ง “พนายมิใช่อินทรโคปก์
คอกฤนั้น ?—อินทรโคปก์ ไปเสียไหนเล่า ?”

จิตสันตริษะพลางสนองเสาวนัว่า

“อินทรโคปก์ที่ไหนพระนาง ?”

“อินทรโคปก์มาหาฉัน เมื่อ สองสามวัน

เอง—เขาไปไหนเสียล่ะ ?”

“พระนาง เห็น จะหมายความว่า เมื่อ รว
พินยมาแล้ว ?”

“มิใช่” เธอขยิบนั่งตรงพลางตรัสเสียง
แหลม “นั่นเขามาที่หนึ่งแล้ว—ฉันก็รู้—
คราวหลังเขาออก เมื่อสองสามวัน เอง—
เขายังได้ปฏิญาณกับฉันว่าจะสนองพระบรมราช
โองการต่อไปให้สำเร็จ !”

“ถ้าเช่นนั้น” จิตตอบซ้า ๆ ซัดถ้อย
ซัดคำ “เขาตายเสียแล้ว !”

พระนาง วารุณี สดุ้งกับความ ตก พระทัย
นั่งคลั่งงันตรัสออกมาถึง ๆ ว่า

“ตาย—อีก—แล้ว !”

ความเจ็ยเป็นไปชั่วขณะหนึ่ง !

“อา !” พระนางถอนพระทัยยาว “อิน

ไม่เที่ยงหนอ ! เกิดแล้วตายอีก—ตายแล้วเกิด
อีก—เวียนว่ายอยู่ในวัฏสงสารน่าสังเวช !—
ฉันเขาจะไปเกิดเป็นอะไรอีกเล่า ?”

“พระนางหมายความว่า เขาเกิดมาสองหน
แล้ว ?” จิตกล่าวถามขึ้น

“อินทรโคปก์นี่ ๆ ?” พระนางตรัส
ซ้า ๆ “เกิดมาครั้งสิบหนแล้วกรรมัง !”

“สิบหน !” ข้าพเจ้ากล่าวออกไปถึง ๆ
โดยไม่ตั้งใจ

พระนาง วารุณี เบือนพักตร์ งามแลลัมมา
ทางข้าพเจ้า จ้องเนตรอันคมค้ำมอญดูข้าพเจ้า
อย่างมีสง่า—ตรัสเสียงแหลมว่า

“พนายไม่เชื่อ ๆ ?—อา ! โลกนี้เป็น
ของมหัศจรรย์สำหรับบุดูชน !—เป็นอนิจจัง
ไม่ควรคิด !—แต่สำหรับฉัน ๆ มองเห็นแล้ว
ว่าฉันเวียนว่าย ตายเกิด—ฉันได้ไปเห็นมา
หมดแล้ว—หมดทั่วจักรวาล—รู้เสียแล้วว่า
ฉันเวียนว่ายตายเกิด—อา !—” ทรงถอน
หายใจยาว “อนาถนั !—อนาถหนอ !
อุกศลมูล—โลภะ โทสะ โมหะ สามตัวเท่า
นี้เป็นมารของมนุษย์ !—เป็นมารล่อลวง

พ.ศ. ๒๔๗๐

วารุณี

ให้มนุญท์ลงเวียนว่า ยายเกิดโดยไม่รู้สำนัก
ตัว !”

“แต่——พระนาง” จิตพลชักขึ้น

“การเวียนว่ายตายเกิด

เป็นสิ่งที่ แน่ แล้วหรือ ?”

“ไหนหนอ พนาย จึงสอศแล้วไปกระนั้น
เล่า ?” พระนางตรัสอย่างทรงเชื่อมั่น “โลก

นี้ไม่มีอะไรนอกจาก วิญญาณ !—

วิญญาณเป็น นามธรรม ที่ต้องเที่ยว อาศัย รูป
ธรรมตามภพต่าง ๆ——จิตจากนั้นไปปฏิสนธิที่
นั้น——จิตจากนั้นไปปฏิสนธิที่ ไหน——เป็นคู่กัน
เสมอไป——” พระนางเหลียวมามองข้าพเจ้า

“รูปธรรมคือร่างกายของพนาย นามธรรม
คือวิญญาณของพนาย——รูปธรรมเป็นธรรมที่
แตกสลายได้ แต่นามธรรมเป็นธรรมที่ยั่งยืน
——เมื่อรูปธรรมแตกทำลายไปแล้ว นามธรรม
คือจิตวิญญาณก็หารูปธรรมอาศัยต่อไปใหม่ !

——ถึง พนาย ลองอุปมาว่า ตัว พนายเอง เป็น
วิญญาณ เคหะที่พนายอยู่เป็นรูป เมื่อเคหะ
ชุกโชกไปจนอาศัยอยู่ไม่ได้แล้ว ตัวพนาย
ก็ต้องร่อนเร่ไปหา เคหะอาศัยใหม่——ฉัน ก็
ก็——เมื่อรูปแตก ทำลายแล้ว วิญญาณ ก็ย่อม
ยกระปรี้ใหม่เป็นทาสีอาศัยต่อไป

“รูปธรรมมีอยู่ในภูมิต่าง ๆ ทั่วทั้งจักรวาล
——นรกภูมิ ทีวีจันดาภูมิ เขตภูมิ อสุรกาย
ภูมิ มนุษย์ภูมิ เทวภูมิ——ภูมิหรือภพเหล่านั้น
ฉันได้ ไปมาแล้ว——เห็นมาแล้ว——มีแบ่งแยก
เป็นชั้นสูงต่ำเหมือนภพมนุษย์ เทวภูมิมีทั้ง
แต่พรหมลงมาจน ภูมิเทวคา ที่ปราศจาก ที่อยู่
ต้องอาศัยกัน ไม่ ย้ำเขาลำเนาซบถอันเวียนเป็น
วิมาน อายาภูมิก็มีตั้งแต่สัตว์อเวเรอชจน
มาจน พวก อธิสมาณาย ที่แชก สิ่งอยู่ กับ หมู
มนุษย์เช่นเดียวกับภูมิเทวคา”

“ถ้าเช่นนั้นนรกสวรรค์ตลอดจนภพตถะต่าง
ก็มีจริง ?” จิตชัก

“จริงทั้งนั้น” พระนางตรัสเน้นว่า
อย่างแน่นแฟ้น “เพราะพวกเหล่านั้นก็คือ
วิญญาณที่ปฏิสนธิขึ้นเป็นรูปธรรมในภพหนึ่ง ๆ
เช่นเดียวกับมา ปฏิสนธิใน ภพมนุษย์——และ
ในภพหนึ่ง ๆ ก็มีบ้านเมือง มีการปกครองเป็น
ชั้นสูงต่ำ มีทาสผู้ซึ่งช่วยอย่างเดียวกับภพ
มนุษย์เราเหมือนกัน ถึงเรามาเรียกกันว่า
นรกนั้นก็คือการลงโทษ จำของของ รูปธรรมใน
อายาภูมิเช่นเดียวกับเราทำโทษจำของผู้ผิดใน
มนุษย์ภพนั้นแหละ——คราใด ที่วิญญาณของ
พนายไปปฏิสนธิ ใน อายาภูมิและถูกจองจำทำ
โทษ ครานั้น ก็หมายความว่า พนาย ตก

กาญจนาศพนธ์

กุ่มกั

นวก !—ถ้าไม่ถูก ของจำลองไทย คือไปเป็น
อธิสมานกาย ก็ หมาย ความว่า พนาย เป็น ภุ
พรายฉัษีคา !—คราใด ที่วิญญาณ ของพนาย
ไปปฏิสนธิใน เทวภูมิชั้นใด ก็เรียกว่า พนายชั้น
สวรรค์—เลวลงมาหน่อย พนายก็เป็นภูมิเทวกา
เกี่ยวข้องสติดิยาตาม วัตถุต่าง ๆ—รูปธรรม อัน
ควรวิญญาณเคลือบ ไปปฏิสนธิตามภพต่าง ๆ
เหล่านี้มีเวลาแตกก็เหมือนกันทุก ๆ ภพ—
เมื่อแตกก็แล้ววิญญาณ ก็แสวงรูปธรรมต่อไป
อีก——อาจะปฏิสนธิใน ภพเดียวกัน ซ้ำอีก
หลาย ๆ หนก็ได้—เช่นจิตจักรวาลรูปธรรมแห่ง
มนุษย์แล้วไปปฏิสนธิเป็นมนุษย์ซ้ำอีก !—
แต่แล้ว ก็แตกก็เวียนว่าย ตายเกิดอยู่ ใน ภพ
เหล่านี้ทั้งนั้น !”

“วิญญาณ ควรจะเวียนไป ปฏิสนธิใน รูป
ธรรมต่าง ๆ เวียนว่ายกลิ้งไปกลิ้งมา” จิต
ทูลซ้ำ ๆ “ถ้าเช่นนั้นมนุษย์ก็ควรระลึกชาติ
ได้ !”

“ได้สิ” พระนางทรงตอบเร็ว “แต่
การพนายเอ๋ย ! ของง่ายก็เหมือนของยาก
เพราะมนุษย์ ยังหลง อยู่ด้วยอกุศลมูล !—
อกุศลมูลเป็นเครื่องทำให้ จิตฟุ้งฉาน เมื่อจิต
ฟุ้งฉานเสียแล้วก็ทรงจำอะไรไม่ได้แน่นอน—
พนาย สองนักร้อง ญาเฒ่า ว่า เมื่ออีก พนาย พุก

อะไร ? เมื่อเข้าพนายกินอะไร ? เมื่อวาน
พนาย ทำอะไร ? เมื่อวานฉัน พนาย เล่น
อะไร ? เมื่อเดือนก่อนพนายอ่านคัมภีระไร
บ้าง ? พนายคงนึกออกบ้างไม่ออกบ้าง หนัก
ไม่ออกก็เพราะ พนายมีกังวล ที่จะต้องทำมา
งานก็ตัวอกุศลมูล—ก็เมื่อ เพียงเท่านั้นพนาย
ยังระลึกไม่ได้แล้ว พนาย จะระลึกไปถึง
ชาติก่อนได้ คงยาก”

จิตหนึ่ง
“มนุษย์ มีตัว อกุศลมูล คือ โลภ โกรธ
หลง เป็นทั้ง ” พระนางกล่าวต่อไป “จึง
ไม่สามารถจะบังคับจิตให้ระลึกชาติได้ว่าตน
เวียนว่ายตายเกิดจริง เมื่อเกิดแล้วยังมีว่
กระทำบาปซ้ำอีกแล้ว อกุศลกรรมอันนั้น
พอกพันหนาท้ายทวนเรื่อยไป จึงสนอง ให้ ได้
วิบากทุกเวทนา กล้าหาสิ ทั้ง ใน อายสภูมิ และ
มนุษยภูมิ เหตุที่วิญญาณพ่นเพนอยู่แต่
ทางขาล ไม่สามารถจะระลึกถึงอกุศลกรรม
ได้ ในขณะจิต เลย ต้องไป ปฏิสนธิ แต่ ที่ชั่ว
กรรมไม่มีสูญในโลกียกามวิโรค ฉัฉมนุษย์
มีสติฟังดูตามอิทธิยาท สอนเป็นคุณ เกรงทำ
ให้สำเร็จความประสงค์ มีพอใจกระทำ
ความเพียรให้เกิดความคึกจนได้ก็คล่องกระทั้ง
ละอกุศลมูลโลก โกรธ หลง เสียได้ ไซ้รัตน

พ.ศ. ๒๔๗๐

วารุณี

อาสามารถบังคับจิตได้ เมื่อจิตหยุดนิ่งแล้ว ก็
ยอมเลิกตัว วิบสสนา อันเป็นมหันต์
มหาพลาณาภยิ่งใหญ่ในโลก——สามารถ
กระทำอะไรก็ได้ ตั้งใจปรารถนา ยิ่งกว่ามีทองแก้ว
สารพัด رنگ ครั้นถึงเพลาจิต นามธรรมคือ
วิญญาณก็แตกดับ ไม่ยึดถือ รูปธรรมอัน เป็นตัว
เวียนว่ายตายเกิดที่จะนำไปสู่ของทุกข์ อีกต่อไป

——นั่นคือ พระนิพพาน !”

เราทั้งสองนั่งคุยสนทนา ฟัง กระแสเสาวดี
อันจับใจ โดยมีได้ปริปากกล่าวอะไรจนคำเดียว

“ท่านถึงวิมุตติสงสัยแล้ว ?” พระนาง
วารุณีทักถามตรึกเราทั้งสอง “ท่านเชื่อละ
สิว่าในโลกนี้ มีแต่วิญญาณ เป็น ของ จริง——
กาย เป็นแต่ เพียง รูปธรรม อันหนึ่ง ซึ่งมีสภาพ
แปรปรวน แดกสลายเมื่อดังคราว !—พนายเอ๋ย
——ในโลกนี้มี **ฉัน**—— ฉันคนเดียวเท่า
นั้นไหม รูปธรรม ยังยืน——อย่ามาได้ร่วม พันย

แล้ว !”

“ถ้าไม่เป็นการขัดข้องและเสียพระเกียรติ
ยศ” จิตทลชน “ข้าพเจ้าทั้งสองใคร
จะโต้ ฟังเรื่องราวของพระนางสักหน่อย !”

พระนางวารุณีจึงทรงตรัสถามคำคมฤคิมอง
ดูเราคมซึ่งราวกับจะแทงทะลุเข้าไปในทรวงอก
——ทรง ตำรวล น้อย ๆ แต่ ดู กระตุง กระตัง
พริ้งเพราไปทั้ง วรรกาย——เหยียบถกรวดพาลาง
กวัคหัด รัยสิ่งเสียงหวานว่า

“มานี่ซี——มานั่งด้วย กันกับ วารุณี !—
มิได้——พนาย——ไม่ต้อง เกรงใจ เลย !—
วารุณีเองได้บัญญัติไว้แล้วว่ามนุษย์คนใดได้
ช่วยวารุณี ให้พ้นทุกข์——ถ้าเขาเป็น สตรี—
วารุณี ก็จะยอม เป็นข้า ช่าง ใช้จรร——ผิวเขา
เป็น ขรุขระ ไชร์——วารุณี ก็จะไป เป็นบาท ยริจา
ริกา ! มา——มาเถิด พนายที่รักของวารุณี—
มานั่งฟังเรื่องราวของวารุณีด้วยกันเถิด !”

“แม่โนน”

แปลและเรียบเรียง

ถ้าจะพอกันตามความเห็นของคนทั่วไป
แล้ว นายซาร์วี เวค ก็เป็นสามัญชนคนหนึ่ง
นอกจากนี้ เขายังเป็นผู้มีกิริยาท่าทาง สมเป็น
สภาพบุรุษผู้หนึ่ง เสียอีก แต่อย่างไร ก็
โยรอนดแกน ซึ่ง เป็นหัวหน้าตำรวจ ก็ยัง
มีความระแวงสงสัยในความเจริญของเขานั่น
คง จะซ่อนเร้น อยู่ภายในตัวซาร์วี เวค อยู่
เสมอ! และเคยให้ฉายาเขาว่า ‘สตีฟ’

ในเวลา ก่อน ที่ พวกตำรวจ จะรู้ตัว และ
จัดการขอยกโทษให้ เขาก็เกิดมี ฆนัตร์ปลอมขึ้น
อย่างซุกซมทั่วพระมหานคร แต่ระหว่าง
สตีฟ ย้ายไปอยู่ เสีย ที่เมือง อน ล้าหวั
สตีฟพนน จะอย่างไร ก็ตาม บรรดาตำรวจ

และนักสืบทั้งหลาย ที่อาสาเข้ามาจับกุมเขาไป
ฟ้องร้องยังศาลหลวง ก็ไม่ปรากฏว่ามีรายใด
ที่มหลักฐานถามผล เพียงพอ ที่ จะลงโทษเขา
ได้เลย แต่ทั้งนี้ก็เหมือนจะยิ่งเพิ่มความมานะ
ให้แก่พวกตำรวจและนักสืบคนอื่น และครวญ
ไม่ว่า นายซาร์วี เวค จะย่างก้าวไปไหน ก็ต้อง
มีผู้คอยสกัดตรวจตามไปอยู่ทุกก้าว

กิริยาท่าทาง ของ สตีฟ ก็ไม่ผิดแผกไป
จากธรรมดาอย่างไร เขาย้ายไปเช่าห้อง
เล็ก ๆ อยู่ห้องหนึ่งภายนอกพระมหานคร และ
อาศัยอยู่เพราะตัวคนเดียว ทุก ๆ เช้าเขา
มักจะเดินไป รับประทานอาหารเข้าที่ห้องคิด ๆ
กันนั้นเสมอเป็นนิจ ซึ่งขณะตามประกบก็มัก

พ.ศ. ๒๔๗๐

กลอนกล

เป็นเวลาหนึ่งโมงเช้า ส่วนอาหารกลางวัน เวลาบ่าย ๒ โมง และอาหารเย็นเวลาประมาณ หนึ่งทุ่ม

ทุก ๆ วัน ขณะที่เขาไปรับประทานอาหาร เข้า ซึ่งเป็นเวลาวันละเกือบหนึ่งชั่วโมง ก็มี หญิงคนหนึ่งมาซักและซักกวาด, ก็ต้องให้ เรียบร้อย แล้วก็ออกไปทันที บางทีก็ก่อน บางทีก็หลัง เขากลับเข้ามา บรรดาสรรพ วัตถุหมายของเขาก็ไม่ค่อยจะมี และท่าทาง ของเขาก็ดูเหมือนจะแสดงว่าไม่ อยากจะคบค้า สัมภาษกับใคร ซึ่งมีนิสัยเป็นคนช่างถาม โน่นนั่น

นั่นแหละคือ เยน ประวัตติ ของเขา เท่าที่ นาย คำววจกแถม ทราบมา และกำลังตรงหาอยู่ ยะไรอย่างอยู่ ในเวลาอันยี่สิบสองถึงยี่สิบสามมาเรื่อย ๆ แต่ก็น้อยลง กว่าคราวก่อน กระนั้นก้ ก็ยังเพิ่มความประหลาดใจให้แก่ ท่านนายคำววจกัยพวกลูกน้องยังเช่น

อีกสักพักหนึ่ง ก็ล่องพ้นไปอีก ทำให้ นายคำววจกัยที่จะออกกลืนใจค่อยอยู่ต่อไปได้

“เฮ้อ! ทุ ๆ ยังก๊วยว่า อ้ายหัวสมอง ของ พวกเราน่ะมันเป็นอิฐก๊วยเป็นหินอย่างไรไม่รู้” นายคำววจกัยปรารภแก่ ยอน โทมัส ผู้ช่วยซึ่ง เขากเห็นพ้องด้วย “เจ้าสตีฟคงจะกำลัง

ย้าย ยอนยี่สิบสองมนัน ออก จำหน่าย อยู่ เรียบ ๆ เราวัย พา กันไป ช่วย กัน คั้นหึ่งของมัน จะคิ กระมังนะ ! เพราะมันเป็นหน้าทของเราโดย ตรง ที่จะต้อง คั้นหา สีสวน เลีย ที่เคยวัน.”

เขาเอ่ยตอบ

“ผมนะเห็นว่า ควร จะออก หมายจับ เลีย ก่อนแล้วจึงค่อยไปค้นจะมีดีกว่าหรือครับ.”

“หมายจับกะผีไหนล่ะ !” นายคำววจกัย คำราม “เราไม่ต้องใช้หรง เราพากัน ตรงไปดังก็กันเลียที่เคียว วน กว่าเรา จะได้ ของมัน ก้ได้ น.”

“แต่ถ้าเรา คั้น หาอะไรไม่พยะ !”

โทมัส ตามขึ้น “บางทีอาจเป็นคนภายนอก คนใดคนหนึ่ง ก็ได้ ที่ จำหน่ายยอนยี่สิบสองมนัน เอาไป.”

“แต่กันเชื่อว่า เจ้าสตีฟ คง จะทำการนี้ แต่ผู้เคียวเฮ้ !” คุณแถม ตอบ “กันเห็นว่ามัน คงจะไม่มี ใคร เป็นคิคิดหรง และคงจะมี ของกลางอยู่เป็นแน่ขึ้นว่า เราลองพากันไป คั้นหาทุกที่เถอะ.”

การค้นหาคำเนินไปเรื่อย ๆ ในขณะที่ เวท ปฏิเสธอะไรทั้งหมด และตนเองก็เดินตามนาย คำววจกัยไปค้นหาจนทุก ๆ หึ่ง แต่การค้นหา อย่างระมัดระวังอย่างที่สุดนั้น ก้ทำได้ ให้ผลคิ

แม่ใน

กุ่ม

แต่อย่างไรไม่

ในที่สุด คุณแค้น ก็พรคพวกก็ยอมเลิกกัน

“ฉันคนไปออกก็ช่วยการ” นายตำรวจพูด

“ต่อไป ออกยหนงรวกหาของกลางนั้นไม่ได้”

แล้วก็หันหน้ามาทางสตีฟและกล่าวว่า “ฉัน

รู้ ได้ดี หรือท น่ว่า แคนะ เป็น คนทจริตจริง

คอยคุณะ ! ไม่ช้าก็เร็วแน่แหละ ฉันเป็นจะต้อง

ลากเขาไปใส่ความยุติธรรมให้จงได้”

สตีฟ ยม.....!

“ขอ อภัยเถะครับ, คุณตำรวจ, แต่ผม

นะขอ เวค นะครับ และผมเอง ก็ เป็น ชาว

อเมริกันผู้ มีสิทธิเต็มตัวผู้หนึ่ง ซึ่งทั้งงาน

คงจะลมนักถึงไปกระมัง ท่านเล่นมาสงสัยคน

ง่าย ๆ นั ! ผมไม่เห็นมีอะไรเลยสักนึคนครับ

ทพอจะเป็นหลักฐานได้ว่าผมเป็นคนทจริตจริง

ฮายเรื่องทแล้ว ๆ มาของคณรณะ ไม่ควรระ

เกียเขามาคำนังถึงหรือท เพราะคณเราอาจ

จะกลับตัวได้”

คุณแค้น ยมหัวเราะเยาะ

“อ้อ, คุณนะขอ เวค อ้อ คิละ แต่

ฉันเคยเรียกแกว่า สตีฟ ผู้ลึกลับขยาของ

เถอนน ! จริงของแกที่ว่าเราต่างก็เป็นคน

อเมริกันผู้ มีสิทธิเต็มตัวด้วยกัน แต่แกเคย

หยุคคึกคักหรือเปล่านั้น คณทคณนยิทรเถอน

อย่างแค้นนะ จะควรให้อยู่ในจำพวกเดียวกัน

ฉันเคยด้วยกันคนอื่น ๆ ทกระทำการโดยสุจริต

ได้ ไหม ? และตามซึ่งแกว่ากลัใจได้นั้น

ฉันเองก็ยังไม่เห็นว่าแกกลัใจอย่างไร พัง

นั่นนะ ! สตีฟ แคนะเป็นคนทจริตจริงอย่าง

แน่นอน และฉันกำลังจะพิสูจน์ให้เห็นอยู่

เถยว่น”

“คุณ ออก จะกล่าว เขาบุญเขาคุณแก่ผม

มากเกินไปสักหน่อยกระมัง” เวคพูด “ผม

อาหรับของได้ว่า, เขาเถะ, จะอย่างไรก็ตาม

คุณจะต้องรู้ สักว่า ทวิคุณเองก็มีลัทยหลาย

ข้อเหมือนนั้น ผมจะบอกให้สักอย่างหนึ่งคือ

ในฐานะที่ ผม ก็เป็นพลเมืองผู้หนึ่ง ผมก็มี

หน้าที่ ๆ จะใช้ สิทธิของผมได้ โดย ขอขรรณ

ฉนั้น คุณจงคอยคว่า ถ้ามี พวก อีก พวกหนึ่ง

นอกจากพวกคุณ ที่มาน พากันเข้ามาโดย

ไม่มีใบอนุญาตแล้วผมจะทำอย่างไร ผมจะ

ต้องไล่ไล่มัน ออกไป จาก บ้าน ที่นี้ที่ แต่

สำหรับคุณละก็อ แทนที่ผมจะทำคังเช่นว่า

นั้น ผม กลัใจใครทจะขอกล่าวคำ อรณ

สวัสดิ์”

คุณแค้นก็พวกก็พากันออกไปจากบ้านทันที

ขณะที่กำลังเืนอยู่ในเถอนนั้น โทมัส ลาม

ชนว่า

พ.ศ. ๒๔๗๐

กลีลอนกล

“โอ้ ครัว, สำหรับเจ้าหมอนี่ คุณจะได้เห็น
เป็นอย่างไร!”

“ก็ เหมือน กับ ที่ คุณเคยคิดมาแต่แรกนะ
แหละแก” นายตำรวจตอบ “ว่ามันเคยมี
กิริยาเลวทราม มันเป็นคนทุจริตและมีอันชั่ว
ปลอมอยู่ในบ้านนั่น แต่ยังมีปัญหาอยู่ว่าเรา
จะต้องค้นหามันให้ได้ ฉันไม่คิดว่ามันจะ
มีที่กำบังหรอก, แต่ถ้าหากมันมี, เราจะต้อง
หามันให้ได้ ฉันจะต้องวางยามให้คน
สอกแนมตรวจตราดูรอบ ๆ บ้านนั่น.”

ภายในชั่วโมงนั้น ก็ ปรากฏมีคนผู้หนึ่งมา
คอยดั้มมองที่บ้านตรงข้ามกับห้องของ เวค
และออกคนหนึ่งเดินไปมาที่ซาลซาลห้อง พวก
เหล่านั้น จะต้องหาโอกาส พกกันให้ ได้ ชั่วโมง
ละครึ่งฤมากกว่านั้นก็ได้ ถ้ามีการจำเอนอีก
คนหนึ่งแต่งตัวเป็นคนใช้ประจำอยู่ที่ห้องอาหาร
และคนที่สนั้น เป็นคนคอยสอก รอยตามคุณหญิง
คนใช้ ที่ จะเข้ามาเสิร์ฟที่กวาดห้อง แต่ สำนึก
หรือท่านนายตำรวจ ดุแกะนั้น ทำอะไรไม่
วันรุ่งขึ้นก็ไม่ได้รู้ อะไรที่ขึ้น มาก กว่าวัน
ก่อน ๆ สตีฟ ไป รับประทานอาหาร เข้า
เวลาโมงเช้า หญิงคนใช้ ก็ มาเสิร์ฟห้องตาม
ธรรมเนียม ส่วนคนที่คนยืนโต และพวกกันสอง
สามคำ สองโมงเช้ากว่านิกทอนอย เขาก็กลับ

มาและหญิงนั้นก็กลับออกไป

เวลานี้ได้เวลาบ่ายไปรษณีย์ เอา จกหมาย
มาส่ง สตีฟ ออกไป ที่ คนยืนโต และส่ง
จกหมายให้นำไป คุยกับ หญิง แต่ พอ บ่าย
ไปรษณีย์นั้น เดินเลยไป ถึงมุมเฉลียงห้อง ก็ถูก
ชายผู้หนึ่ง แต่งกายสุภาพเรียบร้อยก็ ออกให้
หยกด้วยกิริยาขำกลาย ๆ และขอจกหมายซึ่ง
สตีฟ ได้ พงส่งให้เมื่อตะกี้นี้ บ่ายไปรษณีย์
ก็ยอม จกหมายนั้นเข้ามาของถึงเจ้าของบ้าน
ซึ่ง สตีฟ เข้าอยู่

พออย่า ดูแกน ก็ให้คนไปตามเจ้าของบ้าน
นั้นมา และกล่าวขออ่าน จกหมาย ฉะนั้น
เจ้าของบ้าน ก็เอาส่งให้ จกหมายนั้นมิใช่
ความดังต่อไปนี้

“คุณทนายดี,

ผมได้ สอเงินค่าเช่าบ้าน สำหรับอีก
เดือนหนึ่ง มา พร้อมกับจกหมาย ฉะนั้น ผม
ออกให้ สอชอยทำเลขนจริง ๆ แต่ฉันแหละเนื่อง
จากการอยู่ที่นี่ ผมไม่ใคร่จะมีสิทธิได้มันอีก
ผม จึงเห็นจะต้องลา กลับ ภายใน สองสามวัน
ผมจะบอกกำหนดย้ายให้ทราบล่วงหน้าให้มาก
ที่สุดที่จะทำได้

ในที่สุดก็ขอได้รับความยินยอมจากกระผม
ฮาร์รี เวค.”

แม่ใน

กุมภ

แต่ในขณะนั้น ชนยัตริ ทศกธประสงคอยู่
ทวยหรือเปล่าเล่า? ชนยัตรินั้นปรากฏว่ามีอยู่
จริง แต่ทว่าชนยัตริเหล่านั้นเป็นชนยัตริที่
ทั้งสิ้น หาใช่เป็นชนยัตริปลอมไม่

คืนนั้นเวลาสี่ทุ่ม ทุก ๆ อย่าง ค้างเงย
สังก คณยามที่อยู่ถนนตรงข้ามนั้นเห็นสคัมพิ
ใส่เสื้อเชิ้ต นุ่งกางเกง เดินออกไปที่หน้าค่าง
มองสายไปมาตามถนน ยึดตัวขึ้น แล้วก็หาย
กลับเข้าไป ค่อม้าอีกสักครู่หนึ่ง เขาก็แยก
ประตูออกเดินลงบันไดมา และออกถนนเดินตรง
ไปยังห้องรับประทานอาหาร

การ สกต รอยคอยมองคณยาม คงจะเป็นค่อม้า
อีกสองวัน เช้าวันที่สามรู้สึกว่ามีสคัมพิกลับ
จากห้องอาหารเข้าไป เขากลับมาเวลาสาม
โมงเช้า มีรถกั๊กคันหนึ่ง จอดคอยอยู่หน้า
บ้านเขานั้น คนขับรถเป็นคนไปยก เอา ห่อ
สัมภาระอะไร ค่อม้าอะไร ออก มา ที่ รถ คนที่
สกตรอย อยู่ถนนตรงข้ามบ้านนั้นได้ยินเสียง
สคัมพิถามอย่างซัดใจว่า “คนขับรถกลับ
มา ขนของ เขา อีก ใน เวลาเช้าได้ หรือ ไม่?”
และสคัมพิแสดงความเสียใจไม่ทราบว่ามัน
เป็นวันจะต้องย้ายไป คน ขับ รถ ก็ คอย รวย
ภายหลัง ที่ สคัมพิ โยน เงิน เหยื่อ ญ ให้ คน รถ
อันหนึ่ง

เช้า วันรุ่งขึ้น เวลาประมาณ โมงเช้า
ชายที่ถูกสกตรอยลักออกไปไว้ยประทานอาหาร
ตามเคย พอยกยหญิงคนใช้ ที่ คั่น ยัน ไค เวค
หยดและสิ่งห่ออะไร ไม่ทราบให้หญิงนั้นห่อหนึ่ง
แต่ ข้าง ที่ ก็ จะเป็นเงินเคียน ของ หล่อน กระมัง
ก่อนสอง โมงเช้า ก็ เห็น ยหญิง นั้น ก็ กลับ ซึ่ง
ได้เวลากลับที่สคัมพิเดินเข้ามา

พอเวลาสามโมงเช้าครึ่งตรง รถกั๊กนั้น
ก็มาจอดหน้าบ้านพร้อมทั้งคนขับคนเก่า และ
มีชายหนุ่ม ๆ คนหนึ่งมาด้วยทั้งสองคน พา
กัน เดิน เข้า ไป ใน บ้าน สกตรู ก็ ขน ของ ต่าง ๆ

ออกมา คุยกันพลาง หัวเราะเล่นกันพลาง
ในขณะ ที่ ช่วยกัน จัด ของ ให้ ได้ ระเบียบ ใน รถ
แล้วก็นั่งที่คนขับ ขับ เร็ว ไป ตาม ถนน

เวลาบ่ายสองโมงเย็น คนสกตแนมที่อยู่
ฝั่งถนนตรงข้าม ก็ ไตรศัพท บอก กุณ แกน ว่า
“เขาแน่ใจว่า สคัมพิ ! คงจะย้ายไปแล้ว”

“สมนึกประหลาดใจว่า เจ้าสคัมพิ คงจะ
ไม่ขยาย ชนยัตริปลอมของมัน ออกมา ให้ เรา
แล้วเป็นแน่” เขากล่าวกับนายตำรวจผู้เป็น
ประมุข “แต่ผมไม่เห็นเลยว่ามันจะขยายให้
เราได้อย่างไร นี่กระผมไม่ได้เห็นหน้ามัน
อีกเลยเทียวครับ ตั้งแต่เช้าที่มันกลับจาก
รับประทานอาหารเข้าแล้ว”

พ.ศ. ๒๔๗๐

กลศย้อนกล

อีกสัปดาห์ต่อมา ท่านคุณแถม ก็มา ยิงที่
เกิดเหตุ พลัง กระโชกถาม ยาม คนหน้า
คำรามพลงเดินไปตามคนที่อยู่แต่เสียง แต่
คนรายางว่าไม่มีใครได้ ไปมาทางนี้เลย

“เรายังคงมีหน้าที่นอกจากนี้ อย่างหนึ่ง
เท่านั้น และนอกจากนี้แล้วพวกเราไม่ต้อง

ทำอะไรกันอีก” นายตำรวจคนพูด “และ
สิ่งนั้นก็คือ เราควร จะเข้าไปอยู่ในห้องนี้”

เขาพากันเดินเข้าไป มีครึ่งหนึ่งที่ท่านคุณแถม
ยกมือขึ้น พวกนั้นยืนนิ่งเงียบคอยฟัง ทุกสิ่ง
ทุกอย่างที่ตกอยู่ในความเงยเงยสังก

ประตูห้องไปยังห้องนั่งเล่นของ สตีฟ นั้น
ยังคงเปิดอยู่ คุณแถมกับพวกพากันเดินเข้าไป

และพากันดู รอบ ๆ ห้อง ที่นั่น สายตา
ของท่านนายตำรวจเหลือบเห็นมีกระดากเล็ก ๆ

แผ่นหนึ่ง วาง อยู่บน โต๊ะหนังสือ คุณแถม จึง
หยิบขึ้นดู เห็นมีจำนวนาของถึงตน ก็ยิ่งทำให้

ท่านนายตำรวจเพิ่มความกระหาย และรีบ อ่าน
จากหมายนั้นดังต่อไปนี้ :—

“ท่านนายตำรวจคุณแถม ทวีกร

เวลาที่ท่านอ่านจากหมายของฉันทฉยนั้น
นั้น ฉันทฉยจะเปิดไปเสียไกลลึกลับแล้ว และ

ไปไกลจนท่านไม่ต้องลำบากที่จะต้องเที่ยวตาม
หาฉันทฉยอีกต่อไป ฉันทฉยแสดงความขอยใจต่อ

ท่านและผู้ช่วยหน้าโรงของท่านเป็นอันมากที่ได้
ให้ฉันทฉยกับหญิงคนใช้ของฉันทฉย ตามที่ท่านเข้าใจ

นั้นทำการหลบหนีหนีรู้ภัยคุกคามอันชั่วของท่าน
เองได้เสมอมา ท่านเห็นจะไม่เคยพบ, ไม่เคย

รู้จัก, ไม่เคยได้ยิน ชื่อ “เสือ สลิกโรค”
เลยกระมัง? ในกรณี, ท่านนายตำรวจ เขา

แต่งตัวเป็นผู้หญิงคนใช้ ได้สนิทกันนะท่าน
หรือท่านจะปฏิเสธ เขานั้นเองแหละเป็นคน

ช่วยพาฉันทฉยไปจากนี้ โดยที่ฉันทฉยไปซ่อนอยู่ใน
ตะกร้าของของอย่างไรของท่าน แต่นั่นแหละ

ไม่เป็นไร ชื่อนี้ท่านไม่ต้องวิตก พอฉันทฉย
คนแล้วฉันทฉย ก็ จะออกมาเสียจาก ตะกร้านี้ได้

อย่างง่ายดาย และบัดนี้ สลิกโรค และฉันทฉย
ต่างก็จะพากันชนเหยียบสู่ฉันทฉยแห่ง ความ พ้น

ภัยเสียนาน — นานกว่าที่ท่านจะได้ทราบข่าว
จากฉันทฉยนั้นนัก

ซึ่งท่านว่าฉันทฉยเป็นคนค่าของเดือนนั้น ย่อม
เป็น ของ ถูก แท้ โดย ปราศจาก ข้อหา อันใด

เพราะพอ ฉันทฉยปลอมทั้งหลาย อยู่ในมือ ของ
ฉันทฉยแล้ว ฉันทฉยก็เริ่มจำหน้าออกไปทั่วทั้งพระ

มมหานคร แต่กระนั้นก็ดี สลิกโรค ก็ยังคงแอบ
ขายเพิ่มเติม อีก บ้าง ใน เวลา ต่อ มา ภายหลัง

ถ้าจะพากันตามจริงแล้ว เวลาที่ท่านมาค้น
ห้องฉันทฉยนั้น บรรดา ฉันทฉยปลอมทั้งหลายก็

แม่ใน

กุ่ม

ยังอยู่ในห้องนั้นเองนะแหละ แต่คุณตำรวจ
ครับ คุณเห็นจะหลงลืมไปแล้วละกระมัง
ว่า ฉันใช้ชาทำถ้วยไม้ เจ้าชาไม้ นั้นเองแหละ
ข้างในมันกลวง และก็เป็นที่ ๆ ก็พอใช้นะครับ
ท่าน สำหรับเก็บของเบา ๆ เช่นนชมิตร่าง ๆ
ได้สกวัก

ลาก่อนละท่าน, คุณตำรวจ คุณแกน, ขอ
แสดงความหวังก็ต่อท่านผู้ช่วยหน้าโรงของท่าน
ด้วย เพราะเราจะไม่เวลาได้พบกันอีกแล้ว

ในที่สุดขอได้รับความนับถือจากฉัน

ฮาร์วี (สตีฟ) เวค."

พออ่านจดหมายนั้น จบลง นายตำรวจ
คุณแกน ก็กลับหัวเราะขึ้น

"เฮ! ค่ะ คอยดูสิ ว่าใครจะเป็น
อ้ายหน้าโรงแน่!" นายตำรวจกล่าว "นาย
เฮล เขายืมเจ้า สติกโรคไคแล้วเมื่อเช้านี้ เวลา
สองโมงครึ่ง แล้วก็เลยกันได้ยรวกสรวพ
หนังสือต่าง ๆ สิ้น พร้อมทั้ง นชมิตรปลอม
เป็นหลายฉบับ แล้วเขาก็กำลังปลอมตัวเป็น

เจ้าสติกโรคมาซ่อนกล้าง และได้มากับรถ
เก็บของช่วยให้เจ้าสตีฟซ่อนออกไปในตะกร้า
ไค คนทั้งสองนั้นเวลานี้ ต้อง ถูกคุมขังไว้
เรียบร้อยแล้ว ปัญหาที่ยังเหลืออยู่อีกข้อเดียว
ก็คือว่า เครื่องมือทำนชมิตรปลอมนั้นอยู่ที่ไหน
มานะ!" นายตำรวจ กล่าวแก่พวกที่มา
คอยสวดนม เราพากันไปสอยสวนคุชชา
กลไกอันวิเศษของ สตีฟ ดีกว่า."

หัวใจ ภรรยา

โดย

สุนทร สัมย์

(ผู้เขียนเรื่อง "ผีหลอก" "ตัดขา")

นางอำไพ รัตนกุล ทบิยภทหมายชนก เจ้าหล่อนไม่ได้นึกฝันว่าจะมีสิ่งมาทำลายความ
ฮักครั้งหนึ่งแล้วคงทนอ่านจนจบ. หน้าของ สุธชินทวนซ่งเช่นนี้.
เจ้าหล่อนซัดและย่นยัย, นัยน์ตาตกเพราะ จกหมายหล่นจากมือของเจ้าหล่อน ครั้น
ความทกซ. กระคายเขียนจกหมายนบนเป็น แล้วเจ้าหล่อน ก็เอามือ ถม ฮัก คล้ายกับว่า เจ็บ
ชนก, มีที่อยู่ของบ้านเช่าราคาแพงแห่ง ปลูก. สำเริง—สามทริกของเจ้าหล่อน—กับ
หนึ่ง ในถนนสี่ลมเขียนไว้ ทหวักระคาย แต่ หลึงฮักคนหนึ่ง โอ! คิด ๆ ขึ้นมาช่างปวด
สิ่งททำให้เจ้าหล่อนต้องเกือกร้อนก็ เพราะจก- ร้าวในหัวใจ—แต่มันเป็นความจริง, แน่แล้ว,
หมายนบนของผู้นึงซ่งคงทนว่า “ฮอก เจ้าหล่อนดกหลอกและททำให้เจ็บใจ ยิ่งก็ คือ
รัก” และค่านไซเรียกสามของเจ้าหล่อน. ว่าเรื่อนคำเนินมาแล้ว ๓ ปี! ความในจก-
วิมสปากของเจ้าหล่อนสั้นอย่างน่าสังสาร หมายค่อนหนึ่งว่า ๓ ปีที่เราเป็น มิตรสนิท กัน

สุนทรสมัย

กุ่มกั

อย่างประหลาด! โอ! เขาเคยกับหญิงผู้หนึ่ง
เวลา ๓ ปี, และระหว่างนั้นเขายังทำเป็นว่า
รักเจ้าหล่อน—ลวนเจ้าหล่อนให้แต่งงานด้วย.

จะเป็นการคลั่งไคล้ โหลหลงหรือเป็นการ
รักเล่นชั่วควรวกระไรได้ เวลา ๓ ปียังไม่
เพียงพอที่จะพิสูจน์ความจริงอีกหรือ? หญิง
ฉลาดอาจยังกับคนไม่ให้บอกความว่าเคยไต่ถาม
รู้ว่าสามีของตนถูกทำให้ หล่ม หลง เป็น ครัง
ควรว แต่คำว่ามิตรสันทิระหว่างชายกับหญิง
นั้นคืออะไร? เป็นมิตรสันทิกันนับเวลาถึง ๓ ปี
จะเรียกว่าชั่วครึ่งชั่วควรวได้หรือ? โอ!
ผิดกันจนทุกที.

ทันใดนั้นนิสัยสลดของเจ้าหล่อนก็โหลอา
หน้า. เจ้าหล่อนไม่ใช่คนที่ร้องไห้ง่าย ๆ.
ทุก ๆ คนที่รู้จักเจ้าหล่อนมักกล่าวว่า เจ้า
หล่อนเป็นคนไวเกียบริยศ, นิสัยเยือกเย็นและ
หนักแน่นไว้ใจตนเอง. แต่ความจริงเจ้าหล่อน
ไม่เป็นเช่นนั้นสักอย่าง เจ้าหล่อนใจอ่อนและ
ค่อนข้างซ้อาย, มีอธิบายเสียงขมขื่นไม่
โดยเฉยอย่างหญิงสมัยใหม่ทั้งหลาย.

ท้ายจดหมายเขียนชื่อ “ประภา” เจ้า
หล่อนก็มึนงงขึ้นมาอ่านอีก และพยายาม
นึกภาพและนิสัยใจคอของผู้เขียน. จดหมาย
มีข้อความถึงต่อไปนี้.

“ยอกรัก, คุณต้องเลิกมาหาที่ดินสัก ๒-๓
วัน. ที่ดินรู้สึกลำบากอย่างยิ่งที่ใช้คำพูด
เช่นนั้น เพราะที่ดินพยายามจะบอกแก่คุณมา
หลายสัปดาห์แล้ว — แต่ ที่ดินรักคุณ — รักยิ่ง
กว่าดวงใจของที่ดินเสียอีก. โปรดอย่าเข้าใจ
ว่าที่ดินไม่ต้องการคุณ. เพราะความเจ็บ
ปวดไม่สมรักกันแหละ! จึงทำให้เราต้องห่าง
เหินกันชั่วครว. โอ! ยอกรักของที่ดิน. หวัง
ว่าคุณคงลืมทราบดีเมื่อภายหลังกันนั้น — คนที่
คุณโอบอุ้มที่ดินไว้ในแขน. โอเอ๋ย! วัน
บรมสุขแห่งขัณธันแสนพิศว — ๓ ปีที่เราเป็น
มิตรสันทิกันอย่างประหลาด ที่ดินคิดว่าการฉ
กงั้นแต่เพียงเท่านั้น แต่มาเมื่อคุณอุ้มที่ดิน
ไว้ในและสภาวะความรักอันหวานด้า การฉ
กลับทำให้เราสนิทกันยิ่งขึ้น และคุณคงจำได้
ก็. ส่วนที่ดินก็เหมือนกัน — ที่ดินรักคุณ —
รักเหมือนกับหญิงซึ่งสามารถให้ ความรัก แก่
บุรุษได้เพราะคนเกี้ยว — และบุรุษของที่ดินคือ
ตัวคุณ!

คุณถูกมัดไว้ที่ วยเชือกแห่ง ความ กลืนก
ซึ่งอย่างเหลือประมาณ แต่กระนั้นคุณก็คง
เป็นของที่ดิน, นี่เป็นความจริงแท้, และ
ทำให้ที่ดินรู้สึกพอใจในข้อนี้ยิ่งนัก. ถึงแม้
เราจะรักกันมากเพียงใดก็ตาม แต่ก็ที่ดินจำเป็น

พ.ศ. ๒๔๗๐

หัวใจรวรยา

ก็ต้องมีเวลาพักและสังยลัก ๒-๓ วัน. ยึด^๕คนถึง
เวลาที่เราระ^๕ต้องหาหนทาง คัก^๕สินใจว่า จะคว^๕
ทำอะไรแล้ว ถ้าคุณระ^๕มาหา^๕คิด^๕ได้^๕เมื่อ
ไร^๕คิด^๕จึง^๕จะ^๕เขียน^๕จด^๕หมาย^๕ออก^๕ให้^๕ทราบ แต่
เวลาน^๕ไป^๕รค^๕ปล่อย^๕ให้^๕คิด^๕คัก^๕หา^๕หนทาง^๕ลัก

หน้อย^๕เด็ก คิด^๕น^๕ท^๕ร^๕ว^๕ย^๕คัก^๕เกีย^๕ว^๕ว่า^๕คุณ^๕รัก^๕คิด^๕น^๕,
และ^๕รู้^๕ข้อ^๕ไป^๕ลัก^๕ก็^๕ว^๕ย^๕ว่า^๕ไม่^๕มี^๕ส^๕ต^๕ร^๕อื่น^๕จะ^๕เป็น^๕น^๕า^๕ย^๕
ท^๕ว^๕ใจ^๕ของ^๕คุณ^๕ได้^๕ ส่วน^๕ตัว^๕คิด^๕น^๕คุณ^๕ย่อ^๕ม^๕ท^๕ร^๕ว^๕ย^๕
คัก^๕ว่า^๕ได้^๕ม^๕อบ^๕ท^๕ว^๕ย^๕วิ^๕ญ^๕ญ^๕า^๕ด^๕ให้^๕แก่^๕คุณ^๕อย่าง^๕เต็ม^๕ใจ
แล้ว—ประ^๕ภา”

นี่^๕คือ^๕จด^๕หมาย^๕ของ^๕ส^๕ต^๕ร^๕ท^๕ม^๕ความ^๕เช^๕อ^๕ใจ^๕และ
ความ^๕รัก^๕ของ^๕คน^๕อย่าง^๕แน^๕ว^๕แน^๕, ท^๕ง^๕ย^๕ง^๕เช^๕อ^๕
ความ^๕รัก^๕ของ^๕ม^๕ร^๕ย^๕อีก^๕ท^๕ว^๕ย^๕.

อา^๕ไฟ^๕เค^๕น^๕ช^๕ว^๕น^๕เช^๕คว^๕า^๕หา^๕เก^๕อ^๕ คร^๕น^๕แล้ว
ก^๕็น^๕ง^๕ลง^๕ส^๕อ^๕น^๕อย^๕ย^๕ัก^๕ ๆ.

“เรา^๕จะ^๕ไม่^๕ร^๕อ^๕ง^๕! จะ^๕ไม่^๕ร^๕อ^๕ง^๕ให้^๕เป็น^๕อัน
ชา^๕ค^๕!” เจ^๕้า^๕ท^๕ล^๕อ^๕น^๕พ^๕ก^๕เ^๕ียง^๕แ^๕่ง^๕แ^๕ก^๕น^๕เอง
แ^๕ก^๕เ^๕ส^๕ส^๕ซ^๕ซ^๕ล^๕ได้^๕ห^๕ล^๕ง^๕ไ^๕ด^๕ลง^๕ไม่^๕ชา^๕ค^๕ส^๕ย^๕ และ^๕ร^๕ม^๕
ฝ^๕ปาก^๕ของ^๕เจ^๕้า^๕ท^๕ล^๕อ^๕น^๕ส^๕ัน^๕อ^๕ย^๕ห^๕ม^๕ห^๕ม^๕ย^๕.

คร^๕น^๕แล้ว^๕เจ^๕้า^๕ท^๕ล^๕อ^๕น^๕ค^๕อย^๕ม^๕ อา^๕การ^๕ ส^๕ง^๕ย^๕และ
เช^๕ค^๕น^๕้า^๕ค^๕า. เจ^๕้า^๕ท^๕ล^๕อ^๕น^๕พ^๕ย^๕า^๕ม^๕น^๕ก^๕ด^๕ง^๕ความ^๕
เ^๕น^๕อ^๕ย^๕ด้วย^๕อา^๕การ^๕ซ^๕ม^๕ซ^๕น. อา! เจ^๕้า^๕ท^๕ล^๕อ^๕น^๕มี^๕
ความ^๕ส^๕ซ^๕ซ^๕ง^๕ แ^๕ต^๕ว^๕น^๕แ^๕่ง^๕งาน^๕เร^๕อ^๕ย^๕มา^๕เป็น^๕เวลา
กว่า^๕๖^๕เก^๕อ^๕น เจ^๕้า^๕ท^๕ล^๕อ^๕น^๕ย^๕ชา^๕ความ^๕รัก^๕ของ

ส^๕ำ^๕ม^๕และ^๕ไว^๕ใจ^๕เขา^๕ท^๕ก^๕อย่าง^๕ แต่^๕ย^๕ก^๕เ^๕ความ^๕
ร^๕ิง^๕ปร^๕า^๕ก^๕ว^๕เ^๕น^๕ซ^๕ัก^๕ว่า^๕เขา^๕ได้^๕ส^๕มา^๕ค^๕ม^๕ก^๕ย^๕ห^๕ญ^๕ง^๕อื่น^๕
เป็น^๕เวลา^๕ท^๕ง^๕ ๓^๕ บ^๕, และ^๕ได้^๕แสดง^๕ความ^๕ร^๕ัก^๕อย่าง^๕
ค^๕ด^๕ก^๕ม^๕ต^๕อ^๕ก^๕น^๕ใน^๕ค^๕น^๕ท^๕น^๕ง^๕เมื่อ^๕เวลา^๕ไม่^๕น^๕า^๕น^๕า^๕.

ย^๕ึด^๕คน^๕เจ^๕้า^๕ท^๕ล^๕อ^๕น^๕น^๕ก^๕อ^๕ก^๕ว^๕า ใน^๕ส^๕ป^๕า^๕ท^๕ห^๕
ท^๕น^๕ง^๕ ๆ ส^๕ำ^๕ม^๕เ^๕ค^๕ย^๕ก^๕ล^๕ย^๕ย^๕ำ^๕น^๕ค^๕ัก^๕ท^๕ล^๕า^๕ะ^๕ค^๕ร^๕ิง^๕, และ
เป็น^๕เช^๕น^๕น^๕ท^๕ล^๕า^๕ย^๕เก^๕อ^๕น^๕มา^๕แล้ว, แต่^๕เจ^๕้า^๕ท^๕ล^๕อ^๕น^๕
ไม่^๕เ^๕ค^๕ย^๕ถาม^๕เขา^๕น^๕ล^๕ย^๕. เจ^๕้า^๕ท^๕ล^๕อ^๕น^๕เป็น^๕ห^๕ญ^๕ง^๕ซ^๕อ^๕ย^๕ทำ
งาน^๕ค^๕ง^๕แ^๕ก^๕่^๕ก^๕อ^๕น^๕แ^๕่ง^๕งาน^๕มา^๕แล้ว^๕ ก^๕็น^๕ง^๕ด^๕ัง^๕แม^๕
เ^๕น^๕ว^๕น^๕ไ^๕น^๕ส^๕ำ^๕ม^๕ไม่^๕ก^๕ล^๕ย^๕ย^๕ำ^๕น, เจ^๕้า^๕ท^๕ล^๕อ^๕น^๕ก^๕

ย^๕ิน^๕ค^๕เ^๕า^๕ว^๕ล^๕า^๕ว^๕าง^๕ร^๕าก^๕การ^๕ป^๕ฏิ^๕ย^๕ิต^๕เ^๕า^๕มา^๕ใช้^๕ใน
การ^๕ย^๕ำ^๕น^๕เร^๕อ^๕น และ^๕การ^๕เ^๕ย^๕ย^๕ัก^๕ถ^๕ัก^๕ร^๕อ^๕ย^๕ต่าง^๕ ๆ
เพ^๕ว^๕ะ^๕เจ^๕้า^๕ท^๕ล^๕อ^๕น^๕และ^๕ส^๕ำ^๕ว^๕ิง^๕ไม่^๕ใช้^๕ค^๕น^๕ม^๕ึง^๕มี^๕, ร^๕ว^๕
ได้^๕ของ^๕ส^๕ำ^๕ม^๕และ^๕เจ^๕้า^๕ท^๕ล^๕อ^๕น^๕เ^๕ค^๕น^๕ ท^๕น^๕ง^๕ร^๕วม^๕ก^๕น^๕
เ^๕ียง^๕ ๒๐๐^๕ บาท^๕. เ^๕น^๕จ^๕ำ^๕น^๕ว^๕น^๕ย^๕ง^๕ค^๕อ^๕ง^๕ให้^๕ส^๕ำ^๕ว^๕
ใช้^๕ส^๕ำ^๕ห^๕ร^๕ย^๕ค^๕แล^๕ย^๕ำ^๕น^๕และ^๕จ^๕ัก^๕อา^๕หาร^๕เส^๕ย^๕เ^๕ค^๕น^๕ละ
๓๐^๕ บาท^๕.

เขา^๕ท^๕ง^๕ส^๕อ^๕ง^๕ซ^๕ส^๕ำ^๕ห^๕เ^๕ก^๕ย^๕ห^๕อม^๕ร^๕อม^๕
ร^๕ิ^๕ย^๕ไว้^๕ส^๕ำ^๕ห^๕ร^๕ย^๕ซ^๕อ^๕ย^๕ำ^๕น^๕เร^๕อ^๕น^๕ใน^๕ว^๕น^๕ซ^๕ำ^๕ง^๕ท^๕น^๕า^๕.

ย^๕ำ^๕น^๕! ค^๕ำ^๕น^๕ทำ^๕ให้^๕ร^๕ม^๕ผล^๕ปาก^๕ของ^๕เจ^๕้า^๕ท^๕ล^๕อ^๕น^๕
ร^๕ิ^๕น^๕ฉ^๕ว^๕า^๕และ^๕ส^๕ัน^๕อ^๕ก^๕ท^๕น^๕ท^๕น^๕ง^๕. ส^๕ำ^๕ว^๕ิง^๕และ^๕เจ^๕้า^๕
ท^๕ล^๕อ^๕น^๕เ^๕ค^๕ย^๕ป^๕ร^๕ก^๕ย^๕ำ^๕ก^๕ัน^๕ว่า^๕จะ^๕ซ^๕อ^๕ย^๕ำ^๕น^๕และ^๕กะ^๕แ^๕ย^๕แล^๕น^๕
ป^๕ล^๕ก^๕เร^๕อ^๕น^๕ใน^๕ย^๕ท^๕น^๕า^๕ท^๕ง^๕ท^๕ว^๕ค^๕พระ^๕น^๕คร^๕ (เพ^๕ว^๕ะ^๕
เวลา^๕น^๕อ^๕ย^๕ง^๕จ^๕ัก^๕ท^๕ว^๕ค^๕น^๕ย^๕ร^๕) เ^๕า^๕ย^๕ร^๕ิ^๕ก^๕ย^๕ำ^๕ก^๕ัน^๕ด^๕ัง^๕
เร^๕อ^๕ง^๕เ^๕ร^๕อ^๕ง^๕ประ^๕ค^๕ิ^๕ย^๕เร^๕อ^๕น^๕ต่าง^๕ ๆ และ—แล้ว^๕ท^๕น^๕า^๕

ขุนทรสมบัติ

กุ่ม

เจ้าหล่อนกริ๊กริ๊กว่า — เขาทั้งสองได้พอกันถึง
เรือนลูกชายและลูกสาว. อ่า! จนบัดนี้เจ้า
หล่อนก็ยังไม่มีครอบครัว.

“ลูกชายกับนยิตดาเหมือนเธอ และลูก
สาวก็มรูปร่างเหมือนเธออีกนะแหละ” นั่นคือ
คำพูดของสำเริง และตลอดเวลานั้นเขาคงคิด
สองหน้าคือเจ้าหล่อน เขาพูดให้เจ้าหล่อนก็ใจ
บอกว่าจะซื่อซื่อ, บอกให้เจ้าหล่อนลาออก
จากงานในวันถัดไป “สัปดาห์นี้,”

บอกว่าเขาจะได้เงินเดือนขึ้นอีก, แลในเวลา
ที่พอกันเขาก็ใช้เงินสำหรับย่ำเรือผู้หญิงอื่น!

ฮ! ถ้าใครรู้ว่าหญิงที่สามีของเจ้าหล่อน
หลงใหลนั้นเป็นคนชนิดใด — มันเป็นคนคาว
คาวสำหรับภักดิ์ของบรรดาผู้มรั — นางสาว
ประภา ผู้ซึ่งอยู่ในบ้านเช่าอันสวยงาม, เสีย
ค่าเช่าแพง ๆ คงไม่ใช่สตรีที่จะละเว้นกระยา
ของขมขื่นที่มหาไว ให้คงหนักกลัไป. อ่า!
สำเริงได้ใช้เงินย่ำเรือเจ้าหล่อนในเวลา ๓ ปี
นี้นานน้อยเท่าใดหนอ? ไม่ต้องสงสัย, เจ้า
หล่อนแสร้งทำอวดดี! เจ้าหล่อนปากคอสั้น
ในเมื่อถนัดการที่เจ้าหล่อนถือส่าหื้อกเปรี้ยว
ออกหวานเพื่อยั่วยุเงินไว้ใช้ ในวันข้างหน้า
แต่สามีของเจ้าหล่อนกลับนำรายได้ไปย่ำเรือ
ผู้หญิงอื่น,

วันข้างหน้าไม่มีอีกแล้ว! เมื่อความรัก
ของสำเริงไม่มีต่อเจ้าหล่อนเช่นการที่กระทำ
เนินชีวิตต่อไปในนิมิตอะไร? ครั้น
แล้วก็มีสิ่งหนึ่งฝังอยู่ในใจของเจ้าหล่อน, สิ่ง
นั้นมันน่าจะทำให้เจ้าหล่อนช้ำเหิม,

“เธอเป็นของเรา! ของเรา—ของเรา!”
เจ้าหล่อนร้องถึงกับ “เราจะให้แก่มันไม่ได้
เราจะให้เธอแก่มันทำไม? เธอเป็นของเรา,
เธอแต่งงานกับเราอีกทีเธอจะหลงใหลมัน”

เจ้าหล่อนขมขื่นและมองดูเสื้อชั้นนอกที่
เจ้าหล่อนจะเก็บไปซัก — เสื้อชั้นนอกที่ สำเริง
สวมอยู่เมื่อวาน, เมื่อเช้าเจ้าหล่อนได้
เปลี่ยนเสื้อให้เขาโดยรีบร้อน, เจตหมายจึง
คงติดอยู่ในกระเป๋, ครั้นเจ้าหล่อนตรวจ
ดูเมื่อเวลาที่จะนำไปซักอีกครั้ง หนึ่งจึงพบ เจ-
ตหมายขมขื่น, ไม่มีวันที่จะเห็น, มีแต่
สถานที่อยู่, เจ้าหล่อนพยายามคิดถึงคนที่
เขากลับมานึก. เมื่อเขากลับมาก็คำขอ
โทษต่าง ๆ ว่าติดใจจำเป็นอย่าง ซึ่งกับเจ้า
หล่อนรู้ว่าเป็นการ แก้วของ ผู้ชายที่ไปติด
พันหญิงอื่นด้วยกับทุกคน. ครั้นแล้วเจ้าหล่อน
ก็นำเสื้อไปซัก ส่วนเจตหมายนั้นเอาใส่ถุงแ
ไว้ในลิ้นชักโต๊ะ.

“เมื่อเธอเห็นเจตหมายหายไปเธอคงถาม”

พ.ศ. ๒๔๗๐

หัวใจภรรยา

เจ้าหล่อนว่าพึ่งแก่ตนเอง “และเราจะไ้
พอกับเขาให้เป็นที่ตกลงกัน อย่าง เกิดขาดเสีย
ที่เกี่ยว จะปล่อยให้ความเป็นอยู่ดำเนินไป
กัวยอาการแสร้งประพฤติก่อกันเช่นนี้ไม่ได้”

เจ้าหล่อนนั่งตรองอยู่สักครู่, ครั้นแล้ว
ก็ทวนคิดว่าสำเริงคงไม่ถามถึงเจตนาของชีวิต
นี้ เพราะเขาคงมีความอายในการที่ได้ประพฤ
ติต่อเจ้าหล่อนกัวยอาการทั้งสองหน้า ดังนั้น
เจ้าหล่อนจึงรู้สึกขมขื่นอย่างที่สุด เพราะ
ความรักของ เจ้าหล่อน ทั้งหมด ได้มอบให้แก่
สามคนเกี่ยว ส่วนเขาสัก กลับมอบความรัก
ให้แก่หญิงอื่น. เจ้าหล่อนรู้สึกว่ามีบุญช
เคยแล้วพานทวงใจของเจ้าหล่อน และจะบ
กันไม่ให้มีแล้วพานต่อไปอีกกัวย. ตามความ
เป็นอยู่มาแล้ว, เจ้าหล่อนคิดว่าอย่างไร
เสีย สำเริงคงรัก เจ้าหล่อนใน ชั้นต้น เป็น แน.
บัดนี้ เจ้าหล่อนคงทำให้เขา ขาด ความพอใจ
อย่างใดอย่างหนึ่ง. ความบกพร่องนี้แหละ

ก่อให้เกิดการทรมานชีวิต, และเจ้าหล่อนรู้
ว่า มีหญิงเป็นจำนวนมากได้รับการทรมาน
เช่น, เจ้าหล่อนเหล่านั้นต่างพยายามหา
ช่องทางหลีกเลี่ยงความทุกข์อย่างบ้า ๆ หน่อ
ความรำคาญให้มากขึ้น. ถ้าไฟไม่ใช่หญิง

เช่นว่า ก่อนที่จะทำอะไรลงไป เจ้าหล่อนจะ
ต้องนึกใจให้แน่วแน่ในสิ่งนั้นเสียก่อน เจ้า
หล่อนจะต้องให้ความยุติธรรมแก่ความรักทั้ง
สองฝ่าย. ดังนั้นเจ้าหล่อนจึงตั้งใจจะไปพบ
หญิงซึ่งมีนามว่า ประภา และค้นหาความจริง
ว่าหญิงผู้นี้ มีอะไร ทำให้ ได้ ชัยชนะต่อ ความ
รักของสามเจ้าหล่อน.

เจ้าหล่อน คง ทำงาน เป็น ประดิษฐ์ ใน ร้าน
“สยามภรณ์” ได้ตลอดวัน เจ้าหล่อนเคยสั่ง
การงานแก่ หญิงใต้บังคับ อย่างไม่รู้ อดทน
อยู่อย่างนั้น ไม่มีผู้ใดสังเกตได้ว่าเจ้าหล่อน
มีอาการผิดปกติ, ไม่มีใครสงสัยเลยว่า
หัวใจ ของสตรี ผู้ คล่องแคล่ว ชำนาญ ใน การ
ตัดเสื้อผ้า กำลัง ดัน อยู่ใน ชักตึงสุด.

“คุณอำไพเป็นคนตรงแท้”, เธอพอ
ใจจะฟังความทั้งสองข้างเสมอ” นึกข้อ
ความ ที่ อำไพ ได้ยิน หญิงใต้บังคับ ของ เจ้า
หล่อนทุกคน และจำได้ว่า ผู้หนึ่งในพวก
นั้นเป็นเด็กหญิงที่เจ้าหล่อนได้ว่ากล่าวถึงข้อ
บกพร่องเดินเล่นในการงานเมื่อตอนเช้า บัดนี้
ถ้อยคำนั้นกลับถูกนำมาใช้ ในความรู้ สึกของ
เจ้าหล่อน. คนตรง-ยุติธรรม? พอใจฟัง
ความทั้งสองข้างหรือ? โอ! แน่หนอนที่เกี่ยว,
ถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องของเจ้าหล่อนเอง. ในบัด

สุนทรสมย์

กุ่มกั

น้เจ้าหล่อนก็ต้องฟังความทั้งสองฝ่าย. เจ้าหล่อนก็รู้ว่าตัวเองมีความบกพร่องอย่างไร.

เจ้าหล่อนรู้สึกตัวที่ตนในเมื่อคิดว่าเป็นผู้ที่กินความสุขของสามี, เจ้าหล่อนได้รู้สึกทำงานอย่างเห็นอกเห็นใจ และคิดการต่างหน้าไว้เพื่อเขาผู้เป็นสามีที่รัก แต่อา! เขากลับทำให้ความหวังของเจ้าหล่อนสูญหายไปสิ้น.

เมื่อเจ้าหล่อนกลับจากร้านถึงบ้าน สาวใช้ซึ่งเจ้าหล่อนจ้างมาสำหรับดูแลบ้านในเวลากลางวันและจัดหาอาหารการกินอยู่ได้ ออกมารับหน้าด้วยความขมขื่น,

“วันนี้คุณนายคงมีเวลาว่างมาก” สาวใช้กล่าวด้วยความคุ้นเคยที่เห็นนายสาวใจดี “คุณผู้ชายให้คนมาแจ้งว่าจะไม่กลับมารับประทานอาหารเย็นและอย่าให้คุณนายคอยเลย ดังนั้นก็ฉันจึงจัดหาอาหารไว้ที่เฉลียงด้านสวนออกไม่ให้ที่คณนายรับประทานเมื่อวานนี้ แทนที่จะยกตั้งในห้องอาหาร เพราะคิดว่าคุณอาจาคิดทรมานเสียย่ะ.”

ถ้าใครรู้สึกว่าหัวใจของตนหนัก คล้ายกับศิลาแต่ก็เป็นการที่ยังที่เจ้าหล่อนจะไม่ต้องทนเข้าใจในการที่รับรับประทานอาหารพร้อมกับสามีซึ่งทำที่ประหนึ่งว่าผู้ชายเจ้าหล่อน, ไม่ต้อง

ทนฟังคำที่เขาสรรพนมาโต้ถามถึงการทำงานของเจ้าหล่อนคล้ายกับว่าการนั้นสำคัญยิ่งกว่าของเขาเอง. อา! แต่ก่อนเจ้าหล่อนเคยคิดว่าสามีของใคร ๆ ในโลกนี้ไม่มีที่เสมอเหมือนของเจ้าหล่อนอีกแล้ว.

“นั่นก็แล้ว ชิน” เจ้าหล่อนกล่าวตอบคนใช้ซึ่งกำลังจ้องดูเจ้าหล่อนอยู่ อย่างเอาใจใส่. ความคิดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นทันใด บางทีชินจะรู้สึกสงสัยเจ้าหล่อนกระมัง คนใช้โดยมาก รู้ความจริง ก่อนนายในเรื่องเช่นนี้ ถ้าชินรู้เรื่องจริง, เจ้าหล่อนต้องออกสังสารไม่ได้เป็นแน่.

ภายหลังที่ขายน้สำเร็จ, ถ้าไฟสุสว่างแจ้งใจกลืนข้าวอย่างยากเย็น อาหารอันเคยโอชะรสอันดีแทบจะกลืนไม่ลง เมื่ออิ่มแล้วเจ้าหล่อนได้กล่าวคำชมเชยสาวใช้ซึ่งทำให้เขาหน้าแดงก้วยความยินดี.

“คิดนะ เกือบจะรอน้ำ คุณนายได้หรือยังคะ?” สาวใช้ถามอย่างอ่อนน้อม แต่ถ้าไฟสิ้นคี่ระ.

“ไม่ต้องบอก ชิน ฉันจะออกไปเดินเล่นประเดี๋ยว, คงกลับมาไม่ช้าหรอก แต่ถ้าเกิน ๘ ล. ท. แล้ว หล่อนจะกลับมานักได้ ขยำลิ้มใส่กุ่มเจหน้าบ้านก็แล้วกัน.”

พ.ศ. ๒๔๗๐

หัวใจกรวย

เจ้าหล่อนเข้าไปแต่งตัวในห้องนอน อย่าง
เอาใจใส่ และไต่ส้อมกระຈกตัวของเธออย่าง
ละเอียด. เจ้าหล่อนซัด — ซัดกว่าเก่าก่อน
มาก. เจ้าหล่อนควักเอาแป้งผัดหน้าขึ้นมา,
แต่แล้วกลับโยนลงไปไว้ในโถตามเดิม.

“ไม่! เราจะแต่งตัวไปเอาแก้วอะไร?”

เจ้าหล่อนกล่าวอย่างตกใจ แต่ความจริงรู้
สึกว่าอยากเห็น ตัวเอง แต่งกายสวยที่ สัก
เพราะความมีรู้สึกในการแข่งขัน, การเป็น
เจ้าของและความเกลียดชังที่ประดัง กันท่วม
หัวใจของเจ้าหล่อนอย่างสูงส่ง.

เจ้าหล่อนรู้สึกตัวว่าไม่ใช่เป็นคนสวย แต่
มีบางสิ่งอยู่ในดวงหนารูปไข่ ซึ่งทำให้เจ้า
หล่อนเป็นคนมีเสน่ห์ ในตัว นัยน์ตาของ
เจ้าหล่อนแจ่มแวววับกับควอนโก้งโค้งคำก
ทรงผมขึ้นห้อย แต่งไว้เรียบร้อย หน้า คล้าย กับ ว่า
เจ้าหล่อนยังไม่อย่างชนวิยสาว ผู้ที่รู้จักอาไฟ
ก็ต่างพูดว่าเจ้าหล่อนมีดวงใจไม่เคียงสา ไม่รู้
ความเยนเยนของโลก กล่าวคือมีวิญญาณ
ของทารกซ่อนอยู่ในรูปของสตรี เจ้าหล่อน
ไม่รู้ถึงความชั่วและคือนมีประจำชีวิต ดังนั้น
ใคร ๆ ก็อาจทำให้เจ้าหล่อนเข้าใจได้.

เมื่อหวนไปนั่งถึงเจ้าของรถหมายที่หล่อน
ไม่รู้จัก เจ้าหล่อนอยากให้สตรีนั่นมีรูปร่าง

สูง, มีสง่า, มีความงามยิ่งยวด. ผู้มีรูป
ร่างสะสวยย่อมได้เปรียบคนชั่วไว้ในเรื่องความ
รัก นี่คือความจริงโดยมากซึ่งอาไฟคิดว่า
เป็นเช่นนั้น.

เจ้าหล่อนโต ไปยัง บ้านของ สตรีผู้ มีนาม
ว่า “ประภา” ซึ่งอยู่ในถนนสีลมในเย็นวัน
นั้น เมื่อหาเลขบ้านที่ ปรากฏใน จดหมายได้
แล้ว เจ้าหล่อนจึงอ่านย้ายไปเลขที่บ้านว่า
“น. ส. ประภา เวณิจจิตต์ นางเอกละครคอน
และนักดนตรีผู้ลือนาม” ไปมา ๒ เทียว ครั้น

แล้วเจ้าหล่อนจึงค่อย ๆ เดินเข้าไป. สนาม
หน้าบ้านมีต้นไม้หอมต่าง ๆ ส่งกลิ่นรวย ๆ
เจ้าหล่อนไม่ชอบใช้น้ำหอม แต่รู้สึกว่
กลิ่นดอกไม้นี้เหล่านั้นชวนใจมากอยู่. บ้านเจ้า
ที่ประภาอยู่มี ๒ ชั้น ชั้นล่างเป็นห้องโถง
สำหรับรับแขกและห้องรับประทานอาหาร ชั้น
บนเป็นห้องนอน หน้าบ้านมีต้นไม้ที่หน้าที่ยัง
คนอาจซ่อนตัวอยู่ได้ จากประตูบ้านถึงตัว
ตึกประมาณ ๓ เส้น อาไฟคาดคะเนว่าบ้านนี้
ค่าเช่าไม่น้อยกว่า ๓๐๐ บาท.

เมื่อย่างเท้าเข้าไปในห้องโถง อาไฟพิศ
เครื่องประดับต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่
สิ่งของเหล่านั้นล้วนแต่มีค่าทั้งสิ้น เจ้าหล่อน
ลงความเห็นว่ ประภา เป็นคน สบายสบาย มาก

สุนทรสมย

กุ่มกั

ทั้งนี้เพราะเนื่องจากเจ้าหล่อนมีรายได้นั้นมากนั้นเอง เพราะเจ้าหล่อนเป็นนางละครคอนและนักดนตรีที่มีชื่อเสียงโด่งดังมาก แต่อาไฟไม่ใช้สตรีที่ชวยการเที่ยวเตร่ทุกหนทุกแห่ง เจ้าหล่อนจึงไม่เคยรู้จักประภามาคู่ก่อน. อาไฟคิดว่าประภามาคู่อะไร ๆ ที่สตรีประสงค์ได้ทุกอย่าง แต่กระนั้นเจ้าหล่อนยังจะไม่ยอมไขว่ของสามีไปจากภรรยาของเขา. ทันใดนั้นความคิดแล่นมาสู่เจ้าหล่อนว่าช่างที่ประภามาคู่ไม่อยู่บ้าน แต่ไหน ๆ ก็ได้เข้ามาแล้ว, ควรจะถามดูให้รู้เรื่อง ดังนั้นเจ้าหล่อนจึงทักกระซิบถามหญิงเรียกเจ้านางซึ่งมอยในท้องโถงนั้น สักครู่มีสาวใช้รูปร่างประเปรียวคนหนึ่งโผล่เข้ามา, อาไฟถามว่า.

“ฉันจะพบคุณละมุนได้ไหม?”

สาวใช้ “เสียใจเจ้าค่ะ คุณนายถูกเชิญไปกินน้ำชาที่บ้าน คุณพระเสน่ห่เสียเมื่อเช้านี้หาก่อนนี้เอง ทั้งนี้ได้กำหนดเวลากลับไว้ด้วยเจ้าค่ะ.

อาไฟ “.....”

การที่อาไฟไปหาประภา ครั้นนี้แต่ได้พบปะนั้น จะนับว่าเจ้าหล่อนมีโชคไม่ก็จึงไปไม่เหมาะสมเวลา หรือว่าเป็นเพราะดวงชะตาของเจ้าหล่อนยังตกอับอยู่ จำต้องรอนความ

ซ้ำไปอีกต่อไปนั้นหาได้ไม่ เพราะปรากฏว่าเมื่ออาไฟเดินกลับออกมาจากบ้าน “เวณิจิตต์” ทั้งระยะทางประมาณสักสามเส้นหรือสองคืบผ่านหน้าร้านกาแฟนั้นชื่อ ในถนนนั้นไป ได้ทำให้ทักท้วง น้องอันเป็นปลื้มของเจ้าหล่อน ถูกกระต่ายขี้ก้อยม ๆ ขี้ก ๑ ซึ่งปลิวตามลมมาจากกองฝุ่นกลางถนนปะทะ ทำให้เจ้าหล่อนกระเซาะคว รบกวนถึงกระต่ายขี้ก้อยนั้นจนมาตย์ก็อยู่ ๆ เพื่อจะเหวี่ยงไปเสียให้พ้นคนเหยียบย่ำ แต่กระต่ายขี้ก้อยนั้นเต็มไป ด้วยหนังสือไทยเป็นเรื่องเป็นราวเขียนด้วยหมึกด้วยลายมือของผู้ที่คงแก่เรียน ดังนั้นการจึงโผล่เพื่อ แม่แต่เพียงชื่อเรื่องเท่านั้นเมื่อผ่านสายตาเจ้าหล่อนก็ยิ่งเข้าใจให้ชยากอ่าน ที่สุดเสียแล้ว.

ขณะนั้น เผลอญ มีรถ Fiat แขนงขาย Taxi ไม่มีคนนั่งแล่นมา เจ้าหล่อนเลยคิดว่าเขาเป็นยานกลียบ้าน และเป็นสถานอันเรื่องราวอัน ปรากฏที่แผ่น กระต่ายขี้ก้อย นั้น พร่อม ไปในตัวเสร็จ. ได้กล่าวแล้วว่า บ้านของอาไฟไม่ได้อยู่จังหวัดพระนคร เจ้าหล่อนอยู่จังหวัดขอนแก่น (ริมแม่น้ำเจ้าพระยา) ดังนั้นเจ้าหล่อนจึงต้องลงเรือออกทอดหนึ่ง ขณะที่เจ้าหล่อนนั่งอยู่ในเรือจ้าง, มือก็ลูบคลำภรรยา

สุนทรสมีย

กุ่ม

ขอวิงวอนท่านผู้อ่านโปรดอย่าถือว่าผู้เขียนอวด
กึ๋นในทางที่จะเขียนคำราว เพราะนั่นเป็นการ
เกินความปรารถนาและความสามารถของผู้เขียน
— ผู้เขียน.)

๑. เวลานอน— ถึงเวลาเย็น จงทรว
กัถนอนหมอนมุ้งให้เรียบร้อยเสมอไป. อย่าไ
ใจเท็ก จงพยายามนอนที่หลังสามทุกเม
นอกจากเขาจะชวนนอนพร้อมด้วย แม่กระ
นนักงนทนอนที่หลัง และอย่าล้มพิทว
ให้เขาในเมื่ออากาศค้ออ้าว.

๒. เวลาตื่น— จงพยายามตื่นก่อนสาม
และอย่าให้เขารู้ ลักเมื่อ เวลาที่ท่านลุกจากที่
นอน. ถ้าเขาลมตาชนไม่เห็นท่าน แต่
เห็นน้ำล้างหน้าและ เกรืองใช้ ในเวลาตื่นนอน
จิกไว้พร้อมแท่นที่ เมื่อมองไปในครัวจะเห็น
ท่านกำลังล็กจอกอาหารการกินอยู่ (ถึงแม้
ท่านจะมีครอบครัว) ทั้งนี้เขาจะมีความยินดี
และมีความสุขอย่างบอกเอี่ยม.

๓. เวลาอาหารเช้า— เมื่ออาหารสุก
แล้วท่านจงยกมาคองอย่างร้อช้ำ แม้ว่าเขาจะ
วิญประทานหรือไม่ก็ตาม (เผื่อเขาหิว). จง
พยายามให้อาหารตรงเวลาที่สุก. ถ้าเขายัง
ไม่อาบน้ำแต่ตัวก็ควรจะได้คิดว่า “คุณคะ,
จนถึงเวลาอาหารแล้ว (แม้ว่าจะเลยเวลา),

เชิญคุณยายน้ำเถิก เคี้ยวอาหารจะเย็นเสีย
วันนี้ฉันทำ.....” (บอกชื่ออาหารที่
เห็นว่าดีที่สุดในวันนั้น). เมื่อเวลาที่สาม
วิญประทานท่านจะสมัครร่วมด้วยก็ได้ แต่อย่า
ลืมนะว่าท่านจงทำตัวคล้ายข่าว, คอยปฏิบัติ
หยิบโน่นหยิบนั่น ส่งให้ ในเมื่อเขา เออไม่ถึง
หรือถึงยาก และช่วยเหลือในอาหารที่ วิญประ
ทานลำบาก เช่นอาหารบางชนิดที่มิถัก
หยาย, วิญประทานด้วยช้อนซ่อมไม้สควก
เป็นต้น. นอกจากท่านยังจะต้องคอยสังเกต
ว่าสามวิญประทานได้หรือไม่ ถ้าเห็นท่า
ทางแสดงว่าไม่ร้อช้อย ท่านจงหาวิธีแก้ ไซ้ทันที
อย่าปล่อยให้กลกลามจนถึงเขาต้องออกปากบ่น
เป็นต้นว่า “แกงนี้ถ้าจะอ่อนหวานไปกระมัง
คะ? นั่นถ้าจะร้กไป, นี่คุณวิญประทาน
แล้วหรือยังคะ? ลองหน่อยเถอะคะ, รส
กลมกล่อมกิด” เหล่านี้ ล้วนเป็นทางทำ
ให้สามยินดี แม้จะวิญประทานไม่ได้จริง, ก็
คงไม่มากกว่าปรกติที่ท่านไม่เอาใจใส่เสียเลย.
ถูกแต่ท่านหลอกให้ชิม โมนชิมนี้ถ้วมอิมไป
แล้ว. แต่ท่านอย่าลืมนะว่าท่านทำกระดังกระคัง
เกินไป จะทำให้ คำชักชวนของท่านกลายเป็น
เป็นขอเขาจะ จะเลยเป็นท้วงนัยนาคาของ
ผู้อื่น (หรือสามเอง!)

พ.ศ. ๒๔๗๐

หัวใจภรรยา

เมื่อสังเกตเห็นสามวันระอิม ทยกของ ของเขาทางหนึ่ง.

หวานมาเทียบไว้ทันที และเชิญชวนเขารับ
ประทานเช่นเดียวกับของคาว.

ทุกคราวมาแล้วนี้ คือ ท่านรับประทาน
ด้วยและปฏิบัติสามด้วย จึงจำเป็นต้องทำท่าน
ต้องอิมที่หลัง แม้กระนั้นท่านก็จำเป็นต้อง
ปรนนิบัติเขาในเรื่องของหวานทั้งที่ท่านเองก็ยัง
ไม่เสีรจากของคาว. ขันท่านทำไ้ไม่

ยาก, นอกจากท่านจะไม่ทำเอง. ภรรยา
บางคนไม่ชอบ รับประทาน อาหาร พร้อม สาม
ท่านจะทำเช่นนี้ไ้ ในเมื่อ ท่านมี ก็ควรจะ
ต้องไปไหน (ทำงานหรืออะไรอย่างอื่น), แต่
อย่าลืมนะว่า, ถึงแม้ ท่านจะไม่รับประทาน
พร้อมกัน, แต่ท่านก็ต้องมานั่งอยู่ด้วย และ
คอยปฏิบัติเขาเช่นเดียวกับที่กล่าวมาแล้ว. เมื่อ
เสีรจากการรับประทาน อาหาร ถ้ามี เวลาพอ,
ท่านจะชวนเขาคุยหรือจะสั่งเสียให้เขาทำอะไร
ให้ไ้ไ้ แต่จงดูอารมณ์เขาอีกก่อน และระวัง
อย่าพูดเรื่องยุ่งย้งใจ เพราะจะทำให้เขา
ทำงานไม่สะดวก ต่อจากนั้นถึงเวลาที่ท่าน
จะต้อง ช่วยเหลือ เขาในการ แต่งตัวไป ทำงาน
อย่าให้เขาต้องค้นหาผ้าม่วงผืนที่อดแล้ว, ต้อง
เปลี่ยนเสื้อชั้นนอกเอง ต้องหาถุงเท้าคู่ที่

ไม่มีรอยขาด ใด ๆ เพราะนั่นคือทางทอนอายุ

๔. เวลาที่สามไปทำงาน— เมื่อสาม

ออกจากบ้านไปแล้ว ท่านจึงเตรียมตัวบ้าน
เรือนทั่วไป ว่าสิ่งของอะไรสูญหายหรือขาด
ตกบกพร่อง, แะงใดจะต้องทำความสะอาด,
เสื่อผืน ฝาผนังใด จะต้อง ซักหรือเย็บซุน เพิ่มเติม
เหล่านี้ท่านจะต้องประณัติหาให้เรียบร้อยด้วย
ตนเองหรือให้คนที่ไว้วางใจทำแทน. นอกจาก
นั้นก็คืออาหารเย็น, ท่านต้องคิดตกลงใจว่า
จะทำอะไรไว้ก่อน จะมัวคิดทำเมื่อถึงเช้า
มาถึงครั้นแล้วนั้นไม่ทันการ. กับข้าวที่ท่าน
หรือแม่ครัวเห็นว่าแปลกหรือไม่น่ารับประทานจึง
ไ้ ซ้อมมาจากตลาดนอกจากนั้นก็ควรจะไ้กิน
ควรมี เข้าใน จำพวก อาหาร พิเศษ ต่างหาก.
อย่าลืมนะสิ สัตย์ที่ ว่า ไปตลาด เทียบ คุมี อะไร
แปลก ๆ ก็ซื้อมาก็ไ้แล้วกัน เพราะนอกจาก
จะหาแปลกไ้ยากแล้ว ยังจะต้องเสียเวลา
คิดนึกและตกลงใจอีก.

เมื่อเสีรจกิเหล่านี้แล้วจึง จะถึง เวลาพัก
ผ่อนของท่าน ถ้ารู้สึกเหนื่อยอ่อนและเห็น
ว่าเมื่อเวลาพอ ท่านจะนอนหลับหรือนอนเล่น
สักหนึ่งหรือสองชั่วโมงก็คงไม่มีใครว่าชเกีย,
หรือท่านจะอ่านหนังสือหรือนกวีกรรม หรือวิช-
ชาความรู้ ก็ไ้ แต่อย่าลืมนะว่าสิ่งที่เหล่านี้มา

สุนทรสมัย

กุ่มกั

ที่หลัง การเขียนอักษรอันเป็นกิจประจำ
ของท่าน ถ้าท่านนั่งเขียนเสียได้เองแทน
การนั่งท่งไฟแล้ว ยี่หนึ่งท่านจะทุนเงินราย
จ่ายหลายสิบบาท.

๕. เวลาอาหารเย็น— ท่านต้องรู้เวลา
กลักรางานของตัว. แม้ท่านจะคิดอะไร
ใดๆ (เช่นทำครัว) ก็จงหยุดงานนั้นเสีย
ชั่วคราว พอให้มีเวลาเตรียมตัวมาต้อนรับ
แขกก่อนเลิกเครื่องแต่งตัวเสร็จ เพราะเป็น
หน้าที่ของท่านที่จะต้องจัดเสิร์ฟให้เขาผลัด,
และช่วยเก็บสำรับที่ใส่ ในเวลานั้นให้เรียบร้อย
ไม่ใช่ปล่อยให้เขาเที่ยวหากทางเองหรือเสื่อผลัด
เอง, จงจำไว้ว่าหน้าที่นายแม่ไม่หมอง
คล้ำ, แต่งตัวเรียบร้อยพองามตา และ
วาจาอันไพเราะ ในเวลาที่ต้อนรับ สามเณร กลักร
จากงานนั้นคือโอสดี อันประเสริฐสำหรับเขา
แม้จะเห็นเจตนาหรือกลักรักใคร่รักกัน
ไกลลงทันที. ถ้าเขาเห็นท่านหนักคำคร่ำ
คร่ำครวญ, ผมเผ้ารุงรัง, ปลัดขีธรรมชาติ
โทงเทง, หน้ายอกขลุ่ยไม่เรียบร้อย ก็จงทรา
ยเถิดว่าท่านได้ให้ ยากพิณสามัคคีโดยทางอ้อม
แล้ว. แต่โปรดจำไว้ว่าท่านต้องแต่งตัวให้
พอเหมาะพองาม ไม่ใช่แต่งไว้สำหรับยั่ว
ผิว (หรือผู้อื่น!). เมื่อต้อนรับเขาเรียบร้อยแล้ว

เรียบร้อยแล้ว ถ้าท่านยังทำกิจใดไม่เสร็จ ก็
จงขอตัวไปทำขณะนั้น. ถ้าไม่มีอะไรทำและ
กับแขกก็เสร็จแล้ว ยิ่งแต่จะถ่มหรือปรุงเท่า
นั้น หรือถ้ายังไม่เสร็จ แต่ท่านได้จบการ
ให้แม่ครัวทำอยู่แล้ว, เช่นนั้นท่านจงอยู่สนทนา
กับเขา, ใ้ถามถึงการทำงานหรือฐานะอย่าง
(ต้องดูอารมณ์เขาด้วย) ถ้ามีเวลาพอจะ
ชวนเขาออกกำลังกาย เช่นตบะตีมันคั้น,
เทนนิสหรือออกกำลังอย่างอื่น มีเวลาน้ำดื่ม
ไม่, ตอนคั้นไม้, พรวนกินเล็ก ๆ น้อย ๆ อัน
นัยเป็นงานอดิเรกก็เหมาะก็เหมือนกัน. เสร็จ
จากนั้นแล้วท่านและสามเณร ชวนกันอาบน้ำ แต่ง
ตัวเพื่อคอยเวลาอาหารเย็นต่อไป และท่าน
ก็ต้องปฏิบัติเขาเช่นเดียวกับเวลาอาหารอื่น ๆ.
เมื่อเสร็จจากอาหารเย็นแล้ว นัยว่าถึง
เวลาว่างของท่าน, และเป็นเวลาสนทนาได้
นาน, ทั้งนั้นท่านอย่าลืมนึกหาได้ถามถึงวิชา
ความรู้ จากเขา, ท่านจะอ่านหนังสือที่เป็น
ประโยชน์หรืออะไรวางร่ายก็ได้ ถ้าสงสัย
หรือไม่เข้าใจจะได้ขอความช่วยเหลือจากเขา
ถ้าเห็นว่าอารมณ์เขาดี จะปรึกษาหาหรือกิจการ
สำคัญ หรือชักชวนไปดูการรื่นเริงอย่างใด
แต่อย่าให้บ่อยครั้งนัก. อะไรไม่สำคัญเท่า
ที่คือนักเลมอว่า บ้านช่องของท่านยังมั่นคง

พ.ศ. ๒๔๗๐

หัวใจภรรยา

คงเปรียบยอัยยักอยู่ดกหรือ ถ้าเห็น ว่ายกพร่อง
จงพยายาม เก่งเงินไว้ ย่าง ครอบครองไว้ ก็ว่า
เพราะการคบหนึ่งคนละคน ไม่ใช่อาหารที่จำเป็น
นักดอก ถึงแม่ท่านและสามีจะมีมั่งศรีสุข
ปานใดก็ตาม การเที่ยวเตร่จะต้องนำความทุกข์
มาสู่ท่านสักครั้งหนึ่ง แม้ ไม่โดยทางตรงก็
คงโดยทางอ้อม.

จงตระหนักว่าบ้านเมือง
สมัยนี้, ทุกคนยังแต่เศรษฐกิจลงมาถึง
ภรรยาจะต้องเป็นคนเองงาน (Business Man)
ไม่ใช่คนงอมองเอาแต่เที่ยวเตร่.

เท่าที่กล่าวมานี้ เป็น แต่เพียงหัวใจ สำคัญ
ของภรรยา, แม้กระนั้นก็ยังเหลือความสามารถ
ที่ แม่เรือน จะ ประพฤติได้ เต็ม เต็ม เต็ม หน่วย
เพราะถ้าแม่เรือนมีบุตรแล้ว, บุตรย่อมคง
เอาการปฏิบัติสามีไปมากกว่าทั้งนี้ ถึง
นั้นขอท่านผู้ อ่านพึงเข้าใจว่า หัวใจภรรยา
ที่ผู้ เขียนร่ำพันมานี้ เหมาะ แก่ ภรรยาสาวหรือ
ภรรยาที่ไม่ค่อยมี ทรัพย์ ในบุตร มากมายนัก.
แต่ถึงแม้ภรรยาที่มี หน้าที่ ข้าราชการ ทหาร ก็สา-
มารถจะประพฤติได้อย่างเหมือนกัน แม้ประ-
พฤติได้ ไม่บริบูรณ์ก็ ก็คงจะยังผลให้สามี
ไม่ต้องเที่ยวเตร่หรือคบหญิงอื่น และท่าน

อย่าวิตกว่าเขาจะอยากภรรยาน้อยนอกจากจะ
จำเป็นในเมื่อท่านมีอันเป็นเงินไม่สามารถปฏิบัติ
เขาได้ ถึงกล่าวมาแล้วเท่านั้น. ถ้าท่านได้
ประพฤติถึงกล่าวมานี้, แต่กลับทำให้สามี
ทรักท่านอยู่แล้วรักกันน้อยลง, ไม่รักอยู่แล้ว
กลายเป็นชัง, ไม่ชอบเที่ยวกลายเป็นชอย

ฯลฯ เหล่านี้แล้ว, ท่านจงหาเหตุอย่ากับ
เขาเสียเถิด ขึ้นอยู่กับท่านไปก็ไม่เจริญ, สู้
อย่าพึ่งคนอื่นเลยไม่ได้. เพราะถ้าสามีคน
ใดไม่รู้คุณความดี ของ ภรรยาถึง ว่ามานี้แล้ว
สามีคนนั้นก็ไม่มีอะไรกับใคร่ครวญ. (ที่ผู้

เขียนกล่าวมาเช่นนี้ เพราะเป็นความจริง
ออกมาจากดวงจิตต์ของบรรดาผู้หนึ่ง, แต่บรรดา
ผู้หนึ่งจะเป็นสามีที่ดีหรือไม่ ต้องยกให้ ไว้เป็น
ปัญหาของภรรยาของเขา).

ตามที่ร่ำพันมานี้, ยังจะนับว่าเพียงพอ
แก่หน้าที่ภรรยาไม่ได้, เพราะมีสิ่งอื่นซึ่ง
เป็นเครื่องอุปการะอีกนอกภรรยา. ถ้าข้าพเจ้า
(ผู้ เขียน) มีเวลาพอ ก็หวัง ว่า จะได้ บรรยาย
อีกในคราวหน้า.

ขอท่าน สตรีทั้งหลายได้ รับ ความหวังดี
จากข้าพเจ้า (ผู้เขียน).

(อวสาน)

แถลงการณ์สาธารณสุขพิเศษ

เรื่อง

“โรคพยาธิขอ”

โรคพยาธิขอคืออะไร? — โรคนี้เป็น

โรคหนึ่ง ซึ่งเกิดเพราะ มีพยาธิเล็ก ๆ เรียก
ว่าพยาธิขอ อยู่ในลำไส้ ซึ่งทำให้ผู้ป่วย
ชักเขียวและอ่อนเพลีย ทั้งยังเกิดอาการอย่าง
อื่น ๆ อีกด้วย

ตัวพยาธิขอเป็นอย่างไร? — พยาธิ

ขอเป็น พยาธิ ตัวเล็ก สีขาว ยาวไม่ถึงครึ่ง นิ้ว
และ โตะเท่าเข็มหมุด อาจเห็นด้วยตาเปล่า
ไถ่ภายในอุจจาระของผู้ป่วย ด้วยโรคพยาธิขอ
พยาธิที่เคี้ยวแล้วนั้นอาศัยอยู่ในลำไส้ของผู้ป่วย
ด้วยโรคนี้ และเมื่อถ่ายออกมาพร้อมกับ
อุจจาระแล้วไม่ช้าก็ตาย

โรคพยาธิขอแพร่หลายอย่างไร? —

ผู้ป่วยด้วยโรคนี้ทำให้ โรคแพร่หลายไปโดย
ถ่ายอุจจาระลงบนพื้นดิน ซึ่งเป็นด้วยมือสัมผัส
หรือใช้ สวมที่ ไม่ ได้ลักษณะสุขาภิบาล พยาธิ
ในลำไส้ นั้นมีใช้นับด้วยจำนวนร้อย ซึ่งปน
ออกมากับอุจจาระ

ไข่เหล่านี้จะเป็น อย่างไร ต่อไป? —

เมื่อมีลักษณะอาการในส่วน อากาศ และ ความ
ชื้นเหมาะ ไข่จะแตกเป็นตัวพยาธิเล็ก ๆ ภายใน
วันหนึ่งหรือ สองสามวัน พยาธิเล็ก ๆ
เหล่านี้หาอาหารเลี้ยงตัวเอง ลอกคราบสอง
ครั้งในสัปดาห์ หนึ่ง แล้วหุบกินอาหาร และ
พร้อมที่จะหาโอกาสเข้าสู่ร่างกายคน ระยะ
นี้เรียกว่าระยะ “ดึกดำบรรพ์”

ตัวพยาธิขอในระยะนี้มีชีวิตอยู่ได้

นานหรือไม่? — ไข่พยาธิขอในระยะ “ดึก
ดำบรรพ์” นี้ อาจมีชีวิตอยู่ได้ ถึงหลาย เดือน ในที่
ที่ชื้น

ตัวพยาธิขอเข้าสู่ร่างกายคนอย่างไร?

— พยาธิขอตัวอ่อนนั้น เข้าสู่ร่างกายโดย
ไข่เข้าทางผิวหนัง

ทำไมจึงจะรู้ได้ว่าตัวพยาธิอ่อนไข่เข้า

ทางผิวหนัง มีอาการอย่างไรบ้างหรือ

เปล่า? — มี ทำให้ผิวหนังขม คัน ซึ่ง

พ.ศ. ๒๔๗๐

แถลงการณ์สาธารณสุขพิเศษ

ชาวเหนือเรียกกันว่า “หื้อคัน” ตำแหน่งที่
มีอาการนั้นมักจะปรากฏทั้งามันว่เท่ามากกว่า
หื้อคัน

อาการ ผิวหนัง บวมและ คันนี้ เกี่ยว

ข้องอย่างไรกับโรคพยาธิขอ? — อาการ
นี้ในระยะแรกของ โรคพยาธิขอ ถ้าท่าน
บ่งชี้กันอาการนี้ได้ ท่านก็บ่งชี้กันโรคพยาธิ
ขอได้

เมื่อ พยาธิขอ ตัวอ่อนไข เข้า ใน ผิว
หนังแล้ว เป็นอย่างไรต่อไป? — พยาธิ
เหล่านี้ก็ไชเรื่อยเข้าไปในร่างกาย จนที่
สุดเข้าสู่โลหิต และโลหิตนำจากหัวใจเข้า
ในปอด และออกจากปอด แล้วก็ไชออก
จากหลอดเลือดเข้าสู่ตามช่องหลอดอากาศ
ในปอด มาจนลำคอ ที่สุดท้ายก็ลงไปถึง
ลำไส้ และเคี้ยวไชเรื่อยไป

ตัวพยาธิขอในลำไส้มัน บังเกิดผล

อย่างไรแก่บุคคล? — หลายทาง ตัวพยาธิ
ขอไชปากเกาะติดกับลำไส้ แล้วดูดโลหิต
กิน เมื่อตัวพยาธิปล่อยเพื่อเคลื่อนไปตำแหน่ง
อื่นต่อไปแล้ว แผลนั้นอาจมีโลหิตไหลอยู่
ได้ทั้งหลายชั่วนาฬิกา เพื่อจะให้โลหิต
ออกไหลมากจน ตัวพยาธิฉีกน้ำพิษอย่างหนึ่ง

เข้าด้วย ซึ่งเป็นอันตรายแก่ผู้ช่วย แผล
เล็ก ๆ ที่ตัวพยาธิเจาะนั้นอาจเป็นแผลย่อยเล็ก ๆ
และอีกเสบ แล้วเชื้อโรคอันตรายเข้าสู่โลหิต
ทางแผลเหล่านี้ได้ พืชที่ตัวพยาธิทำให้เกิด
นั้น ดูเหมือนเป็นผลร้ายแก่โลหิตของผู้ช่วยด้วย

การเสียโลหิตเช่นนั้น บังเกิดผลอย่าง

ไรแก่ผู้ช่วยบ้าง? — ทำให้โลหิตทางและ
ใส จนไม่สามารถจะบำรุงกระดูกและกล้ามเนื้อ
เนื้อที่เคี้ยวโดนนี้ได้ตามสมควร

อาการของโรคพยาธิขอ? — ในราย

ที่เป็นอย่างร้ายแรงนั้น เนื่องจากมีตัวพยาธิอยู่ใน
ในลำไส้มาก ริมฝีปากและเหงือกของผู้
ช่วยช้ำ ผิวหนังเหลือง ท้องบวม ทั้งเท้า
และขาที่อาจบวมได้ ด้วย ผู้ช่วยมีความคึก
กั๊ก และไม่มีมานะอดทนที่จะทำการงาน
ใด ๆ ผู้ช่วยมักอยากกินของแปลก ๆ และ
โดยมารายถึงกี้ยกินฝุ่นละออง ดินเหนียว
 ฯลฯ ก็มี

มี อาการ เช่นเดียว กัน นี้ ทุก รายไป

หรือ? — ไม่จำเป็น บางทีเป็นอย่างอื่น ซึ่ง
มีตัวพยาธิขออยู่ในลำไส้แต่เล็กน้อยนั้น อาจ
มีอาการเพียงขาดพิการ อ่อนกำลัง และหน้า
ช้ำเล็กน้อยเท่านั้นก็ได้

กรมสาธารณสุข

กุ่ม

โรคพยาธิขอ บังเกิด ผลอย่างไร แก่
เด็ก? — ทำให้เด็กแกร็น เด็กอายุ ๑๔ ปี

อาจเหมือนกับอายุเพียง ๑๐ ขวบเท่านั้น ทำให้
เด็กมีปัญญาทึบ การเล่าเรียนล่าช้าหลังเพื่อน

จะรู้ ได้อย่างไรว่าใครเป็นโรค พยาธิ

ขอ? — รู้ได้ โดยการตรวจอุจจาระด้วยกล้อง
จุลทรรศน์ งานนี้เจ้าหน้าที่ในกองอนามัยแห่ง
สภากาชาดสยาม และกองส่งเสริมสุขภาพ
กรมสาธารณสุข รับผิดชอบทำให้ โดยไม่คิดมูลค่า
ค่า

ทำไมการตรวจอุจจาระจึงรู้ว่า เป็นโรค

พยาธิขอ? — โดยได้พบไข่ของพยาธิขอใน
อุจจาระ พยาธิขอตัวเมียนั้น ออกไข่เป็น
จำนวนมาก ซึ่งผู้ช่วยถ่ายออกมาพร้อมกับ

อุจจาระ และอาจเห็นได้เมื่อตรวจอุจจาระ
นั้นด้วยกล้องจุลทรรศน์

จะป้องกันโรคพยาธิขอได้ อย่างไร?

— โดยไม่ถ่ายอุจจาระลงบนพื้นดิน ถ้าได้
ก็กั้นไม่ให้ ไข่พยาธิขอตกลง ดินได้แล้ว ไข่
นั้นมักไม่มีโอกาสแตกเกิดเป็นตัวและ ติดต่อกับ
คนอื่นได้ จึงควรทำสวนทึบเพื่อพื้นดินจะ
ได้ ไม่โสโครก และประชาชนควรได้รับ

คำชี้แจงสั่งสอนเพื่อไม่ให้ ถ่ายอุจจาระ ลงบน
พื้นดิน โรคพยาธิขอขึ้นอาชงกันได้ใน

บางส่วนโดยการ สวมรองเท้าเสมอ แต่วิธี
ที่ปลอดภัยที่สุดนั้น คือของกันไม่ให้ถ่ายอุจจาระ
ลงบนพื้นดิน

โรคพยาธิขอนั้นบำบัดได้หรือไม่?

ได้ และบำบัดได้โดยง่าย แต่ผู้ช่วยควร
จักต้องหาวิธีบำบัดกับแพทย์ เพื่อแพทย์
จะได้พิจารณาว่ายาอย่างไหนจะใช้ ได้ดีที่สุด
และจะควรกินเป็นปริมาณสักเท่าใด

อะไรเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อบำบัดโรคนี้?

— สิ่งจำเป็นนั้น คือ เพียงแต่ ขยับ ตัวพยาธิ
ออกเสียจากลำไส้ แล้วผู้ช่วยก็จะหายจาก
โรค

ผู้ช่วย ด้วย โรค พยาธิขอ จะ ควร ทำ

อย่างไร? — ควรหาปรึกษากับแพทย์ หรือ

มีฉะนั้นก็จักส่งอุจจาระ ของคนไปย้ง เจ้าหน้าที่
ผู้ทำการบำบัดโรคพยาธิขอสองแผนก ดังกล่าว
มาแล้วนั้น เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่าเป็น

โรคพยาธิขอแล้ว จะได้แนะนำวิธีการบำบัด
และแจก ยา สำหรับบำบัดโรคให้ โดย ไม่ คิด
มูลค่า

พ.ศ. ๒๔๗๐

แถลงการณ์สาธารณสุขพิเศษ

อะไรเป็นสิ่งสำคัญที่สุดเพื่อบ่งกัน หรือล้าช้าได้

โรคนี้? — การสร้างสัมพันธ์ได้ลักษณะ สุข
ภีบาลเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดใน การบ่งกัน โรค
พยาธิขอ

ส่วนที่ได้ ลักษณะสุขภีบาลทำอย่าง

ไร? — ควรทำเป็นสัมพันธ์ หลุม หรือ สัมพันธ์
ตามแบบ ของ กรมสาธารณสุข ซึ่งได้ ชี้แจงไว้

ส่วนที่ “ได้ลักษณะสุขภีบาล” นั้น

แล้วในเอกสารสาธารณสุขเรื่อง “สัมพันธ์หลุม”

เป็นอย่างไร? — สัมพันธ์ได้ ลักษณะสุขภี
บาลนั้น คือ ทบองกันไม่ให้แมลงวันลงคอม
อุจจาระได้ และบ่งกันไม่ให้อุจจาระเหล้า
นั้น เรียวราไป ยังกินหรือไหลซึมลง ไปใน บ่อ

และเรื่อง “การกำจัดอุจจาระในกรุงสยาม”
เจ้าหน้าที่หน่วยส่งเสริมสุขภีบาล กรม
สาธารณสุข ยินดีที่จะแนะนำในเรื่องสัมพันธ์
เหล่านี้โดยตลอด

๑. เอกสารสาธารณสุขเรื่อง “การกำจัดอุจจาระในกรุงสยาม” กำลังจัดพิมพ์อยู่
แล้วเสร็จ และออกจำหน่ายได้ ในไม่ช้า

๔. หนทางที่จะยังความรู้ในเรื่องการสัมพันธ์ รักใคร่ และวิวาทระหว่างชาย
หญิงทั่วไป ให้เป็นผลดีแก่คนรุ่นใหม่ นั้น คือการศึกษาแก่ประชาชนในเรื่อง
เหล่านี้

กองบรรณาธิการ กรมสาธารณสุข

[๑๔๕๓]

ผู้ปกครองนางสาว

โดย

“ บัณฑิต ”

นายปราณี จิตรประเสริฐ ทอดสายตามอง
บรรดา จิตหมาย ซึ่งวางกอง อยู่ บนโต๊ะ เขียน
หนังสือตรงหน้า. กว๊วอาการอันแสดงเห็น

ประจักษ์ว่า มีความเขื่อนหนายต่อการงานอย่าง
เหลือล้น แต่ก็เป็นสิ่งธรรมดาอันหนึ่งของ

บุคคลผู้ ใฝ่ทะการงานไปเที่ยว คากอากาศเสีย
ช้านานนับจำนวนเดือน, แล่งพลงกลับมา

เข้านั่งทำการเป็นวันแรก. ภาพอันสง่างาม
ของกอบสุเทพ, อากาศอันชื่นสด, ผิวเนื้อ

เปลือยเป็นมวลปลั่งของสาวสาวน้อย ๆ ทั้งหลาย
ในมณฑลภาคฝ่ายเหนือ, ยังคงติดตาจิตใจ

อยู่มิรู้หาย. โอ! เมื่อลองยกเอาความเพิก
เพลินซึ่งได้ประสพมาแล้ว เปรียบกับการที่

ต้องมานั่ง แก้วว วดรากตัว อยู่ในห้อง ทำงาน
เช่นนี้ให้ รู้สึกว่าแทบจะเหลือทนทีเดียว!

บุคคลผู้ ใฝ่รับเกียรติ ชื่นเนติบัณฑิตมิอยู่

เป็นจำนวนมากหลาย, เหนเกินกว่าทางราชการ
จะพึงสามารถรับเข้าบรรจตำแหน่ง นำที่ใด ที่
ถึง, จำต้องพากันเที่ยวกระ จักกระจายแพร่

หลายไปประกอบการทำงานตามลำพัง—มี
อาทิเข้ารับเป็นทนายว่าความ, ถึงกระนั้นก็ยัง

มากเกินกว่าที่จะมีความไหวไปอีก. นาย
ปราณีผู้หนึ่งซึ่งจมอยู่ในฐานะเช่นนี้, แต่

หมั่นตัว เขาแต่งหนังสือ อ่านเล่น ต่าง ๆ เป็น
พิเศษจนออกด้วย. ถึงหากผู้ปกครองไม่ชาญ

เขี้ยว, และไม่ใช้คนที่มีชื่อเสียงในทางนัก
ก็ตาม, ก็ยังปรากฏว่า มีบรรณาธิการหลาย

นายที่นับถือ คอยรับบรรดาเรื่อง ทั้งหลายแลดู ที่
เขาร้อยกรองขึ้นนั้นน้อยเสมอ. ความเป็นอย่าง

เขาไม่ใช่ คนโง่ หรือ ขาดความสามารถโดย
ประการใด, หากว่าโชคบรรดาลให้เขาเสีย

กำเนิดมาจากตระกูล “จิตรประเสริฐ,” อัน

พ.ศ. ๒๔๗๐

ผู้ปกครองนางสาว

เจนวงษ์ ขี้ขลาดสนอห์น้อย. จึงมีสามารขยับ
ฐานะเล่นชนหน้าคนอื่น ๆ ได้.

อิสระ ความเพิกเฉย อันไ้รับ จาก ภูมิ
ประเทศฝ่ายเหนือ. จากแนววิถีความคิด, หัน
ลงนั่ง และเริ่มฝึก สรรพเจตมหาย เหล่านั้น ออก
อ่าน มีปรากฏเล่นหนังสือ ทวงเงินข้างตาม
ธรรมชา, ก้าวเขิญ ๒-๓ ฉบับ, เจตมหายมา
จากพวกบรรณาธิการ, แล้วต่อมาถึงซองใหญ่
ซองหนึ่งคงตราประทับ แสดงว่ามาจากมณ
ฑลภาค. เขาค้นออกครั้งแรกด้วยความสนใจ,
แล้วแปลรูปเล่นประหลาดใจ ในขณะที่ เมื่ออ่าน
ข้อความในเจตมหาย

ครันอ่านไปไ้ครึ่ง. หันพลิกดูนามข้าง
ท้ายเจตมหายฉบับนั้น

“ชื่อสุธา? เฮ! สุธามาแล้วนี่, เจ้า
หมอน นั้นใครกันหนอ? เขาย่นพึมพำ.

ความทรงจำคลอนไปถึง เมื่อครั้งเป็นเด็ก
จึงรำลึกได้. นายสุธาเป็นเด็กตาโปน. มีนิสัย
เซื่องซึม, เพื่อนกันครั้งอยู่โรงเรียน. แต่นาย
สุธามักจะ แก่กว่า นายปรานี คงจำนวน ๓๐ ปี
จึงหาได้เป็นเพื่อนสนิทซิดซอซกันนักไม่. ภายหลัง
เมื่อโตใหญ่. นายสุธาไปอยู่ทางดินแดน
ภาคใต้, แลประกอบอาชีพ ทางเหมืองแร่,
มีมีชนในเกาะภูเก็ต. เขาแต่งงานแต่เมื่อยัง

อยู่ในเยาว์วัย, ไ้กับหญิง ที่ต่ำตระกลุกว่า.
ยกับตระกูล “มาลวงษ์” ยังคงเหลือ ตกค้าง

อยู่ในโลกก็แต่ลูกสาว ของเขาค้นเคย เท่านั้น
เจตมหาย ฉบับนี้ ไ้เขียนขึ้น เมื่อรู้ คว้า จะ คง
ดำรงชีพอยู่ต่อไปไ้อีกในโลกไม่นานวัน จึง
มอຍอำนาจสิทธิขาด ทั้ง นายปรานี จิตร-
ประเสริฐ เป็นผู้ จัดการ ทรัพย์ สมบัติ ทั้งหลาย
แหล่งของเขา, และมอຍให้เป็นผู้ยกยักรักษา
ดูแลบุตรสาวของเขาสืบไปด้วย.

นายสุธา คงมั่นใจ ที่จะให้ นายปรานี เกิด
ความประหลาดใจถึงขีดที่สุด, ไ้ยข้อความ
ที่เขาเขียนลงในเจตมหายฉบับนั้น ตอนหนึ่งมีว่า

“แกคงมีความ ประหลาดใจ มากไ้ต้อง
สงสัย, ไ้ยกันขอยอดว่า กันไ้เอาใจไ้สอศ
ลงในความสนใจแห่งตัวแกอยู่เสมอ, แลแก
ปรากฏตนไ้เห็นประจักษ์แก่ตาโลก—สมอย่าง
ที่กันไ้ได้นักทำนายล่วงหน้ามานานแล้ว—คือว่า
เป็นคนไ้โดยที่มีนิสัยใจคอ อัน มันคง น่ามั่งค
แลพอเป็นที่ไว้วางใจไ้ผู้หนึ่ง! นั้นแหละเป็น
บุคคลที่กันแสวงหา—หานักหาหนา เพไ้ไ้
ไ้เป็นผู้ ดูแลยกยักรักษาลูกสาว, แลเงินทอง
ของกันทั้งมวณ. กันรู้ สักอยู่เสมอว่า เพื่อน
คงไ้มีภัยเสียซึ่งคำขอรองนั้น กันไ้ไ้ไ้คิด
กะจำนวนสินจ้างรางวัลให้แก่นักนี้ด้วย, เพราะ

ปัทมา

กุ่ม

กันไม่ไวพอดถึงกับหทัยตาไม่รู้สึกรู้สึก. ถ้ากันคิด
กะคำร้างหรือวางวลอย่างไครอย่างหนึ่งให้แล้ว,
ก็เท่ากันขุให้แกไขว้เสื่อไม่ยอมรับน้ำที่ซังกันขอ
มอมหมายให้ในเสียง่าย ๆ. อ่า! กันขอออก
หน่อยว่า กรองทองเป็นเด็กทัก, เพราะสืบมา
จากเลื่อมมารดาซึ่งเป็นหญิงที่จกตัวใดคนหนึ่ง
ถ้าไม่ไว้ เพราะความ ช่วยเหลือ ของเจ้าหล่อน
แล้ว, กันก็ยังไม่สามารถจะคงตัวใดถึงปานนี้
กรองทอง เป็นเด็ก ที่มันระ แลโมโหคนเดียว
สักหน่อย, แต่ก็ยังงั้นน้ำใจอันก็อยู่เหมือนกัน
กัน รู้สึกว่า มันคงไม่ทำ ความลำบาก ให้แก่
มากนักขอ, ถ้าแก่รู้ จักน้ำใจเสียแล้ว."

ข้อความอันต่อไปแสดงว่า นายสุชาได้
ข้อที่ขานไว้หลังหนึ่ง ในจังหวัดเพชรบุรี, ซึ่ง
นางสาวกรองทองจะได้เข้าไปอยู่ณที่นั้นเมื่อเขา
หาชีวิตได้แล้ว.

พลิกถวนซึ่งลงในจดหมาย, ปรากฏว่า
เขียนไว้แล้วทั้งสองข. ครอบครวประจักษ์
ประทัยทวงไปรษณียบาร ทของ แสดงว่า เป็น
วันที่ ๔ เมษายน, แต่วันนั้นเป็นวันที่ ๒ กรกฎาคม,
ซึ่งล่วงเวลามาช้านานถึงปานนี้, ไม่ต้องสงสัย,
นางสาวกรองทองคงมาจากกาเกิดและได้ขุใน
ขานหลังแล้ว.

หยิบจดหมายฉบับขานอ่านต่อไป, พบ

จดหมาย จาก สำนักงาน ทนายความ แห่งหนึ่ง
บอกมาว่าให้ส่งจดหมายของนายสุชามาถึง
มาให้แล้ว, แลยื่นที่รอคำสั่งอยู่เสมอ. ก
จดหมายทุกฉบับจนถึงสุดท้าย, เป็นโทรเลข
มีมาจากขาน "มาลวงษ์" เพชรบุรี, คือนาม
ขานที่นายสุชาซอเขาไว้นั้น, ปรากฏข้อความ
ห้วน ๆ ว่า

"ถึงแล้ว, ลงมาถ้าสัทว—กรองทอง."

นายปราดหนึ่งพึงพนึกเก้อ, เขามือใส่
กระเป๋าสื่อ, จึงจกจดหมายท่านพ่อ, แล
โทรเลขของแม่ลูกสาวเป็นเวลาช้านาน, แต่
ไม่สามารถทำความตกลงใจได้ว่า จะควรทำ
ประการใด.

ความคิดแรก นั้นจะไม่ยอมรับน้ำที่อัน
เสียทีเดียว, แต่ข้อความในจดหมายของนาย
สุชาเผ่าปลุกใจให้ คำนึง ถึงความหลัง เมื่อยัง
เป็นเด็กอยู่เสมอ, จึงเป็นการเหลือวิสัยที่จะ
สลัดคำร้องขอของเพื่อนผู้ ซึ่งล่วงลับไปแล้วนั้น
ได้, เลยตกลงใจว่าจะต้องส่งไปทุกแห่งที่ภริยา
ของเขาคิดคนสักครั้งก่อน.

เมื่อไปถึงขาน "มาลวงษ์" นายปราด
รู้สึกว่าการที่นายสุชาซอขานหลังไว้นั้น เป็น
การ แสดง ความ ฉลาดในเชิง เลือด อย่างยิ่ง,

พ.ศ. ๒๔๗๐

ผู้ปกครองนางสาว

ด้วยเป็นสถานที่เหมาะแก่ที่สุด อันจะพึงหา
ได้ ในเขตรัฐ จังหวัดเพชรบุรี. บ้านใหญ่โต
ระโหฐานสง่างาม ตั้งอยู่เด่น, พึ่งเห็นได้แต่
ไกล. ลานใหญ่หน้าบ้านโอบล้อมเนินเตี้ยแบน.
ตะโกและรถหลายนา ๆ พรรณ ใส่กระถางต่าง
ชนิดไว้เรียงอยู่เป็นแถว, สองข้างเป็นรั้วคอกไม้
เงา, ต่างขยายกลืนออกซ้นแข่งชิงกันแลกัน
โอบล้อมมา. สมแต่ที่ขนานนามบ้านว่า
“มาลิ้งย์.” ถัดออกไปโดยรอบทิศ ปรากฏ
สวนใหญ่น้อยเป็นซ้น ๆ ไป, ต้นไม้ต้นหมาก
หลากหลายแลสด้าง. มีลำธารใหญ่ผ่าไปกลาง
สวน, คุเป็นท่อน้ำชวนซ้นซมยั้งกัน.

คนใช้เรียกประจักษ์นายปรารถนาเข้าไปข้างใน
พอจะเอ่ยปากถามหานางสาวรองทองเจ้าของ
เคหสถาน, ประจักษ์รับแขกก็เรียกนางสาวในทันที
หญิงสาวคนหนึ่งวิ่งออกมา, กิริยาร่าเริงอย่าง
สาวเด็ก ๆ, มีสุนัขเล็ก ๆ สองตัวพากันวิ่ง
พรวนตามติดมาด้วย. เจ้าหล่อนเป็นคนตก
อยู่ในจำพวกที่เรียกกันว่า “สวียิ้ม” ได้
คนหนึ่ง. ผมสีน้ำตาลเป็นลูกคลื่นประจุกก่อน
เมฆน้อยใหญ่ลอยเลือนอยู่เบื้องบน. ภายใต้
ก็ทวงตาสินลันคิมซ้งทั้งสอง ซึ่งสกุใส่แจว
เสมือนดวงดาวในนภา. ถัดลงมาถึง
ริมฝีปากอันกลม. แต่ทว่ามีรอยยิ้มอย่าง

ประหลาด, ซึ่งสกุใจนายปรารถนาเป็นข้อแรกว่า
“เจ้าของผู้ครองริมฝีปากอันนี้ เป็นคนมีมานะ,
แลไม่โหล่นเฉียวอยู่ครัน ๆ!”

เจ้าหล่อนแต่งชุดสีชมพู, เป็นภาพงาม
ชวนตาแลน่าเอ็นดูมาก. เมื่อใดเห็นแล้วหน
หนึ่ง, ก็ยากนักที่จะหักใจละเลยเสียไม่มอง
ซ้ำอีกได้. คนทั้งสองต่างหยุดยืนจ้องกันเป็น
ครู่ใหญ่.

“คิดน้าขอยกแล้วว่า คุณเป็นใคร” เจ้า
หล่อนเริ่มก่อน “คุณคือ คุณปรารถนา—ใช่ไหม
คะ? แหม, กว่าจะลงมาได้ ก็ถึงหลายเดือน.”

“ฉันไปตากอากาศเสียทางพายัพ, พึ่ง
กลับมาถึงเมื่อวานนี้เอง.” เจ้าหญิงยลัน ๆ
“แลมาพบคุณหมายของบิดาขอ — — —”

“แล้วคุณก็เลยรีบตรงมาที่เคียว,” เจ้า
หล่อนตอบ “นั่นเป็นการแสดงความกรุณา
ของคุณอย่างเอก.” เสียงเจ้าหล่อนไพเราะแล
ซุกถ้อยคำ. แต่มีกระตือรือร้นสำเนียงชาวใต้
อยู่นิด ๆ. “เชิญเข้ามาข้างในซิคะ.”

เจ้าหล่อนเรียกประจักษ์หรือรับแขกเอง, นาย
ปรารถนาเดินตามเข้าไปในห้อง, ค่อยไปอีกเจ้า
สุนัขน้อยทั้งสอง.

“อา, นั่นนอ ติดน้าขอปรว้างของคุณ
แล้ว.” เจ้าหล่อนพูดเมื่อใด นิ่งพิทพิทเพราะที่

ปักษไค

กุมภ

ชยูนาน. “รู้สึกโล่งใจมากทีเดียว, เพราะ
ตามที่^๑คุณพ่อได้เคยปรารภถึงนั้น, กล่าวว่าคุณ
เป็นคนมีอาย, แก่กว่า^๒คิดินมาก, ทำให้^๓คิดิน
รู้สึกไม่พอใจ^๔ไปไม่น้อย. เตรียมตัวพร้อมที่จะ
โต้พธคาแก่^๕กว่า^๖ครืออย่างนายชอย ทยายประจำ
ตระกูลของเราเสียอีก อ้อ, ขอประทานโทษ
นะคะ, คิดินเป็นคนชอบชกติดวงไปตรงมา
แบบฝรั่ง, เพราะ^๗คิดินสืบทอดมาจากคอนเวนต์
ทิพย์, หากจะมีการพล่งพลากในกิริยาหรือ
ด้อยคำ, ขอขานักเสียวว่าเป็นหญิงบ้านนอกไม่
สันติ^๘กในการสมาคมตามแผนไทยชั้นสูง^๙แล้ว
กัน.”

“โอ๊ย, ไม่ต้องถ่อมตัวหรอกจ้ะ. แลฉัน
ไม่ใช่ผู้^{๑๐}ที่แปลสา^{๑๑}แหวก^{๑๒}ที่ไหน, จะได^{๑๓}มาคอย
ถือสา^{๑๔}หาโทษแก่เธอ”

“เป็นพระคุณยิ่งละคะ. ถ้าไม่เป็นการ
หยายจนเกินงามแล้ว, ขอถามนิกะคะว่าอายุ
คุณไคเท่าไร?”

“ร่วม ๓๓ ปีแล้ว”

“ฮือท่าย! คุณแต่^{๑๕}รูปร่างก็^{๑๖}ไม่^{๑๗}บอกว่าจะมี
อายแก่ถึงเพียงนั้นเลย. คิดินรู้สึกว่าคุณเป็น
คนมี^{๑๘}สมบัต^{๑๙}ผู้^{๒๐}ที่เกินควรไปสักหน่อย, ที่ไม่ถาม
อายุอา^{๒๑}นามของ^{๒๒}คิดินบ้าง คิดินไค ๑๘ แล้วนิกะ
—ที่จริงก็^{๒๓}แก่^{๒๔}พอจะ^{๒๕}ครอง^{๒๖}ครอง^{๒๗}ตัวเองได้^{๒๘} กระมัง

—คิดินเฝ้าว่าคุณคงคิดเช่นนี้. ถ้าถูกต้องตาม
เถา, ใจ^{๒๙}คิดินก็^{๓๐}ตรงกับ^{๓๑}ใจ^{๓๒}ของคุณ, เพราะเคย
นั่งอยู่^{๓๓}ถึง^{๓๔}นั้น^{๓๕}เสมอ^{๓๖}เหมือนกัน. แต่^{๓๗}อนิจจา คุณ
พ่อ^{๓๘}ท่าน^{๓๙}ไม่เห็น^{๔๐}พ้อง^{๔๑}ด้วย. ตาม^{๔๒}พินัยกรรม^{๔๓}มั่ง^{๔๔}ชัก
ว่า^{๔๕} ต้อง^{๔๖}ให้อายุ^{๔๗}ครบ^{๔๘} ๒๐ ปี^{๔๙}บริบูรณ์^{๕๐}, ซึ่ง^{๕๑}เรียก
ว่า^{๕๒}เปลี่ยน^{๕๓}สภาพ^{๕๔}จาก^{๕๕}ผู้^{๕๖}เยาว^{๕๗}เสีย^{๕๘}ก่อน. เฮ้อ, ลม
จะ^{๕๙}จับ^{๖๐}เสีย^{๖๑}ให้^{๖๒}. คนอย่าง^{๖๓}คิดิน^{๖๔}ยัง^{๖๕}เร่^{๖๖}กว่า^{๖๗}ว่า^{๖๘}
เยาว^{๖๙}—ผู้^{๗๐}เยาว^{๗๑} มัน^{๗๒}ก็^{๗๓}เด็ก^{๗๔}ไม่^{๗๕}ใช่^{๗๖}หรือ^{๗๗}คะ? แต่^{๗๘}
ช่าง^{๗๙}เถอะ. ถึง^{๘๐}อย่าง^{๘๑}ไร^{๘๒}คุณ^{๘๓}ก็^{๘๔}ต้อง^{๘๕}รับ^{๘๖}นำ^{๘๗}ที่^{๘๘}เป็นผู้^{๘๙}
แทน^{๙๐}โดย^{๙๑}ชอบ^{๙๒}ธรรม^{๙๓} หรือ^{๙๔}ปกครอง^{๙๕}คิดิน^{๙๖}สืบ^{๙๗}ไป
สัก ๑ ปี. คุณ^{๙๘}คิดว่า^{๙๙}จะ^{๑๐๐}สามารถ^{๑๐๑}รับ^{๑๐๒}ไค^{๑๐๓}หรือ?”

นายปรา^{๑๐๔}ดิ^{๑๐๕}รู้สึก^{๑๐๖}แน่น^{๑๐๗}แน่น^{๑๐๘}ว่า^{๑๐๙}ไม่^{๑๑๐}ไหว, ขยับ
ปาก^{๑๑๑}จะ^{๑๑๒}ปฏิเสธ^{๑๑๓}ว่า^{๑๑๔} ไม่^{๑๑๕}สามารถ^{๑๑๖}อยู่^{๑๑๗}ร่วม^{๑๑๘}ระ^{๑๑๙}ว้อ, แต่^{๑๒๐}
เจ้า^{๑๒๑}หล่อน^{๑๒๒}อ่าน^{๑๒๓}ความ^{๑๒๔}คิด^{๑๒๕}เขา^{๑๒๖}ออก, ซึ่ง^{๑๒๗}หัว^{๑๒๘}เราะ
แล^{๑๒๙}พูด^{๑๓๐}เสีย^{๑๓๑}ก่อน^{๑๓๒}ว่า

“ไม่ได้? อ่า, ถ้า^{๑๓๓}เช่นนั้น^{๑๓๔}ก็น่า^{๑๓๕}เสีย^{๑๓๖}ตาย
แต่^{๑๓๗}คุณพ่อ^{๑๓๘} ท่าน^{๑๓๙}ตั้งใจ^{๑๔๐}ให้^{๑๔๑} เป็น^{๑๔๒}ไป^{๑๔๓}ถึง^{๑๔๔}นั้น^{๑๔๕} เสีย^{๑๔๖}แล้ว.
มัน^{๑๔๗}ออก^{๑๔๘} จะ^{๑๔๙}สาย^{๑๕๐}เกิน^{๑๕๑}ไป^{๑๕๒} สำหรับ^{๑๕๓} การ^{๑๕๔} ปฏิเสธ^{๑๕๕}ใน
เวลา^{๑๕๖}นั้น. คุณ^{๑๕๗}ไม่^{๑๕๘}คิด^{๑๕๙}จะ^{๑๖๐}ลอง^{๑๖๑}ทดลอง^{๑๖๒}ดู^{๑๖๓}หน่อย^{๑๖๔}หรือ?
คิดิน^{๑๖๕}เป็น^{๑๖๖}คน^{๑๖๗}ที่^{๑๖๘}เหลือ^{๑๖๙}เช่น^{๑๗๐}อยู่^{๑๗๑}อย่าง^{๑๗๒}จริงจัง, แต่^{๑๗๓}ก็^{๑๗๔}ยอม
ให้^{๑๗๕}รุ่น^{๑๗๖}มา^{๑๗๗}เล่น^{๑๗๘}ได้^{๑๗๙}เหมือน^{๑๘๐}กัน, ยก^{๑๘๑}เสีย^{๑๘๒}ข้อ^{๑๘๓}เกี่ยว
จะ^{๑๘๔}มาใช้^{๑๘๕} ลักษณะ^{๑๘๖}ยัง^{๑๘๗}คง^{๑๘๘}ไม่^{๑๘๙}ได้^{๑๙๐}เป็น^{๑๙๑}อัน^{๑๙๒}ขาด. หรือ
เรา^{๑๙๓}ลอง^{๑๙๔}ดู^{๑๙๕}กัน^{๑๙๖}เพียง ๓ เดือน^{๑๙๗}ก่อน. คุณ^{๑๙๘}จะ^{๑๙๙}ว่า
อย่าง^{๒๐๐}ไร^{๒๐๑}คะ?”

พ.ศ. ๒๔๗๐

ผู้ปกครองนางสาว

“ถ้าเพียง ๓ เดือน ก็เอาเป็นตกลง!” นายปราชญ์ตอบ, พยายามฉกศกที่จะคลี่คลายหัวเราะ.

“ถ้าเช่นนั้นก็เป็นตกลงกัน” เจ้าหล่อนพูดอย่างว่าเง. “กว่าจะ ๓ เดือนก็พอตกลงเดือนตุลาคมซึ่งเป็นวันเกิดของกิดินด้วย, คงสนุกกันใหญ่. อ้าวถึงเวลารับประทานอาหารกลางวันแล้ว, เชิญซิคะ.”

นายปราชญ์เห็นตรงรู้ลึกทั่วว่าเป็นอ้ายโง่ขี้ขบ ที่ไปยอมรับภาระอันหนัก เข้าไว้ ย่นฆ่า, แต่พอระงับใจได้ ว่า สัญญามีเพียง ๓ เดือนเท่านั้น.

อาหารกลางวัน ออกรส คือก ครัวนี้มาก, เจ้าหล่อนเป็นคนพูดคล่องเวลา. พอหยกพอกก็หยกสนั่นขึ้นอัยทั้งสองเล่น, ซึ่งมีนัยเสียงแสดงความยินดีกันเสียงขรม. ส่วนคนใช้สำหรับ เติบ โต๊ะ นั้น ชิน เสีย แล้ว คอ เสียง อันหวนกหูเช่นนั้น.

พอคนใช้ออกจากห้องไปแล้ว, เจ้าหล่อนเอาข้อศอกยันก้นโต๊ะอาหารท้าวคางย่นหน้าไป จ้องหน้านายปราชญ์แลกล่าว่า

“คุณไม่ต้องการทราวยประวัติของกิดินบ้างวิคะ? แน่นอน, คงอยากทราวย, เพราะคุณพ่อคงไม่ไ้ยกอดอะไรแก่คุณมากนัก. ก่อนที่จะ

เล่าให้ฟัง, ขอถามนิชนะ คุณคิดเห็นเป็นอย่างไรรายสำหรับตัวกิดิน?” นายปราชญ์หยกทำธุระกัยอาหาร, วางช้อนช้อมลงทันที เอนหลังพิงพนักเก้าอี้ แล้วมอมอย่างแน่น, แต่เจ้าหล่อนพูดสลับไปอีก. “คุณคิดว่ากิดินสวยไหมคะ? นี่กิดินตามจริง ๆ. อย่าคอยส่งไป, จนกว่าคุณจะได้แน่นอนแก่ใจแล้ว, เพราะกิดินต้องการทราวยจากน้ำใสใจจริงของคุณแท้ ๆ”

“แน่นอน. เธอเป็นคนทั้งามมาก.” เขาตอบ. “ถ้าจะพูดกันอย่างตรงไปตรงมาแล้ว, ฉันคิดว่า เธอเป็นหญิงที่สวยที่สุด!”

“ขอบพระคุณค่ะ, กิดินยินดีมากที่ไ้รับเกียรติยศเช่นนั้น.” เจ้าหล่อนพูดพลางเอนหลังพิงพนัก. สายตาชำเลืองควงหน้าเขาอยู่เรื่อย ๆ. “ความหวังในชีวิตของกิดินมีอยู่สิ่งเดียว—เช่นเดียวกับหญิงสาวทั้งหลายจะพึงหวัง—คือว่า—ง่า—อ้า—จะต้องแต่งงานกับ, ไม่คุณหลวงก็เขยขึ้นถึงเจ้าคุณ, เพื่อเหยียบตำแหน่งคุณนาย หรือ คุณหญิง. แลย์อ้อมเป็นสังขรรณภักที่หญิงสาวผู้ไ้ รัยทรัพย์มฤตกอนเป็นจำนวนกำยกอง, ทั้งมีรูปโฉม โนมพระณอันงาม, จะพึงมีโอกาศแสวงหาไ้โดยง่ายคาย อย่างนั้นไม่ใช่หรือคะ?”

“โอ, ข้อนั้นแน่นอนก็เคยจะ” เขารับ

ปักษี

กุ่ม

รอง “อา—แล้วก็—เวลานะได้ทอดสายตา
เจาะรูลงที่—ง่า—คุณหลวงหรือเจ้าคุณคนไหน
บ้างหรือยัง?”

“อาบ, ไม่ต้องสงสัย. ที่ฉันเพิ่งได้
แล้ว.” เจ้าหล่อนตอบทันควัน, ซึ่งกระทำให้
เขาตลึง. “ผู้คนที่หลวงนราทรฯ ผู้ซึ่งอยู่
ติดต่อกับของเรามาในเอง. ระหว่างเวลา
๓ เดือนที่ฉันมาอยู่ที่นั่น และเป็นเวลาระหว่าง
คอยคุณนั้น, ที่ฉันได้ไปกระทำควมคุ้นเคย
กับเพื่อนบ้านของเราจนตลอด, แลคงใจว่าเมื่อ
คุณมาถึงแล้ว, จะได้เชิญท่านเหล่านั้นมา
รับประทานอาหารที่บ้านเราด้วย. โอ๊ย! พก
จนเข็ญ เกือบล้มข้อที่กลางพิศวงอยู่เคียววัน,
คือ ที่ฉันอยากรู้ นึกว่า ที่เรียกกันว่าผู้ปกครอง
นั้นคืออะไร?”

“นั่นนะซี, ฉันเอง ก็อยากทราบอยู่
เหมือนกัน” นายปราชญ์รับอย่างจริงใจ.

“ผู้ปกครอง ก็เหมือน มีฐานะ คล้ายนัก
ไม่ใช่หรือคะ? แลคุณะลองรับว่าจะเป็นนัก
ที่ฉันรู้จัก ๓ เดือน, นั้นไม่ใช่หรือคะ — คุณ
ปราชญ์?” เจ้าหล่อนถามเป็นเชิงขี้ขลาด ซึ่ง
กระทำให้เธอแล่นขนหน้าผากนายปราชญ์ขึ้นสู่
หน้าผาก. “คุณจะต้องจัดการในเรื่องเงินทอง
ของที่นี่ทั้งหมด, แลการอื่น ๆ อีกทุกอย่าง

แต่ยังสงสัยกันว่าจะมีนาถถึงกับต้องเลือก ผ่า
ชั้น หรือ เสือ สำหรับที่ฉันด้วยหรือไม่? ซื่อ,
ที่ฉัน คิดว่าจะไม่ต้อง ระบายจนถึง เพียง นั้นก็ได้
เว้นแต่จะเป็นที่พอใจของคุณเอง, เพราะว่า
ที่ฉันมีพลอยู่แล้ว คือ ข้าสอง, คงสามารถ
เลือกเครื่องแต่งตัวให้ที่ฉันได้. แต่เธอ, แล้ว
เรื่องเงินทองนั้น, คุณทราบไหมคะว่าที่ฉันมี
ทรัพย์สินสมบัติราคาเป็นจำนวนเงินสักเท่าไร?”

“เกรงว่าไม่สามารถรู้ได้, เพราะฉันยัง
ไม่มีโอกาสไปพบกันทนายความผู้คล่องแคล่ว”

“แต่ที่ฉันได้พบ นายชอยหลายครั้งแล้ว.
แกเป็นคนดีมาก, อุตสาหะพยายามเทศนาสั่งสอน
ที่ฉันเสมอ. แกบอกว่าคุณที่แก่รู้มา ที่ฉันมี
ทรัพย์สินสมบัติอยู่ทั้งหมด คิดเป็น ราคา ประมาณ
๕ แสนบาทเลย. อ้าย, ไม่ใช่สตางค์—
—บาทค่ะ!”

“เฮ้อเฮ้อ!” นายปราชญ์ถอนใจใหญ่.

“มันเป็นจำนวน มากมาย อยู่ไม่ใช่หรือ
คะ?” เจ้าหล่อนถาม. “ที่ฉันเกรงว่าจะเป
ภาระอันหนักสำหรับคุณมากอยู่, ที่จะต้อง
ให้เรียบร้อยได้. แต่ก็ไม่ใช่ไร ปล่อยตามชอย
แกทำซะให้ค่อยไปตามเดิมดีกว่า. รู้อย่าง
คุณไม่เห็นทำจะสามารถจัดการให้เรียบร้อย
ได้เลย.”

พ.ศ. ๒๔๗๐

ผู้ปกครองนางสาว

“โอ แนนอนเที่ยวห๊ะ, ฉันรู้ว่าไม่สามารถแลไม่อยากจะสามารถเสียด้วย” เขากล่าวอย่างกลุ้มใจ.

“ไปตระลึกลับว่า ชั่วโมง เพียง ๓ เดือนเท่านั้นละ, อย่าเพิ่งทำอะไรเสียไป” เจ้าหล่อนเตือนสติ. “คิดฉันจะรู้สึกเป็นสุขใจมากเมื่อเวลาถึงกล่าวได้ผ่านพ้นไปแล้ว, เพราะว่า—ว่า คิดฉันจะได้ปลุกเปลี่ยนของความรับผิดชอบให้พ้นจากไหล่—โอ, ไหล่อันผ่องผายมาส่งๆของคุณ” เจ้าหล่อนหยอดเข้าให้.

“สำหรับความลำบาก ของฉัน ไม่ใช่ข้อสำคัญ, ข้า—ฉันมั่นใจว่า เราคงดำเนินการลงรอยกันไปได้อย่างสนิทสนมเป็นแน่” เขาคอย, แต่ในใจให้ คิดปริวิตกเป็นหนักหนาว่า ความเรียบร้อย จะพียงมี ระหว่างตัวเขากับเจ้าหล่อนไปได้สักกี่วัน, น่ากลัวจะไม่ทันทานตลอดถึง ๓ เดือนได้เลย.

“คิดฉันเองก็คิดว่าคงเป็นเช่นนั้น. ส่วนตัวคิดฉันนะ, การที่จะปฏิบัติให้ถูกอธิษฐานไว้ของยาก. ขออย่างเกี่ยวข้องอย่าให้ คิดฉันมีอิสระทำอะไรทำได้ตามอำเภอใจเป็นพอ. คิดฉันไม่ขอให้ ใครมาขัดขวางน้ำใจ. เมื่อคุณปฏิบัติการได้ ดังกล่าว, ก็จะได้เห็นว่าคิดฉันเป็นเด็กดีที่สุด. ถ้าการเกิดแปรปรวนตรงข้าม คิดฉัน

ก็รับรองไม่ได้ว่า คุณจะได้เคยเห็น การกระทำอย่างร้ายๆ — ยิ่งกว่าที่คิดฉัน จะแสดงให้คุณดู—มาแล้วบ้างหรือยัง?”

เท่าที่ได้ปรากฏแก่ตาเพียงนี้, นายปราณีพอสังเกตได้แล้วว่า นางสาวรองทองเป็นหญิงที่มีความสามารถในเชิงจัดการบ้านเรือนได้ทีเดียว, และสามารถพอปกครองตัวเองได้อย่างดีทีเดียว.

ก่อนเจ้าหล่อนชวนเขาไปช้อปปิ้งด้วยกันเป็นรถเพียงคนเดียวใหม่เอี่ยม, บรรดาได้เพียง ๒ คนเคียงคู่กันไป, เจ้าหล่อนทำหน้าที่คนขับในครัว, แรกออกแม่โขเพื่อวิ่งเร่งนำมันถึงซั๊กที่สัก, ต้นมะขวิดแกน ๒ ข้างถนน, ตามตานายปราณีเห็น, คนเหมือนจะตกเป็นพัวเกี่ยวกันไปหมด, แทนที่จะปลุกเรียงกันโดยสภาพธรรมดา ซึ่งมีระยะถึง ๑๐ วาที่ฉัน. เวลาเลี้ยวก็หักพวงมาลัยขี้นักปราย, แทนที่จะเอียงกว่าเป็นอาการแสดงชัดว่า คนขับต้องการทดลองเส้นประสาทของผู้โดยสารเคียงข้างเจ้าหล่อนว่าจะมีความคงที่หรือห้อยอนสักระไร, แต่นายปราณีก็ยังคงเคยเป็นปกติเหมือนไม่เห็นประหลาดไปถนัดนักในท้องที่อันนี้. การเป็นไปดังนี้สักพักใหญ่, เสมือนหนึ่งเจ้าหล่อนมีความพอใจแล้วในการทดลอง, จึงมีคำแนะนำ

บัญชี

กุ่ม

ให้รดแล่นไปช้า ๆ ตามสยาย, แดง ถอน
หายใจใหญ่อย่างโล่งนำออกครั้งทวี.

๑ ๑ ๑
ตอนบ่ายวันรุ่งขึ้น มีการเลี้ยง น้ำชา ที่ลาน
สิเมนต์หน้าบ้าน, ในจำนวนแขกที่รับเชิญ. มี
บุคคลที่ควรกล่าวก็คือ, ชายหนุ่มรูปร่างแน่น
น้อยสะ โศกสะของคนหนึ่งซึ่งมาดั่งก้อนเพื่อน.

“แหม มาเป็นนายบอร์ วัน ที่เคยวันละ”
เจ้าหล่อนกล่าว

“ก็ไม่ใช่ของแปลกกันจะ. แยกอย่างตัว
ฉัน, แลเจ้าของบ้านเช่นเธอ, โฉนฉันจะไม่
เวียนมาเล่าจะ, แม่ครองทอง.” เขาตอบพลาง
หัวเราะ.

“อ้อ, ก็ฉันขอแนะนำ. อ้า—คุณปราณี
จิตรประเสริฐผู้ปกครองของที่ดินค่ะ. แล้ว, นั,
คุณหลวงนราทร ๑ ผู้ซึ่งที่ดินได้เคยกล่าวขวัญ
ถึงอยู่เสมอเวลานั้น. เป็นเพื่อนบ้านของเราเอง,
หวังไว้ว่าเธอทั้งสอง คงจะชอบพอในกันแลกัน
ไม่ช้า”

จริงทั้งคำของเจ้าหล่อน. นายปราณีกับ
หลวง นราทร ๑ สนิทสนมกันได้อย่างรวดเร็ว,
เพราะหลวงนราทร ๑ เป็นคนมีกิริยา มรรยาท.
สุภาพ อ่อนโยน, ไม่เป็นที่ขี้อาย ขี้ใจแก่ผู้
จะสมาคมด้วยเสียเลย รวมทั้งตัวนายปราณี.

การเข้ารับตำแหน่งเป็นผู้ปกครองนางสาว
ของนายปราณีซึ่งปรากฏในวันต่อมา, กระทำ
ให้นายปราณีรู้สึกทลากใจอยู่ครัน ๆ, เพราะ
ไม่เคยคิดเลยว่า การจะดำเนินไปได้ โดยเรียบ
ร้อยถึงปานนั้น. เจ้าหล่อนแสดงกิริยาอาการต่อ
เขา. เสมือนหนึ่งเป็นน้องสาว, มักปลุกญา
หารือ ขอความเห็นใน กิจการ ทุกสิ่ง ทุกอย่าง.
ตั้งแต่การเงิน, การย้าย, ตลอดจนการกิน. แล้ว
ก็ปฏิบัติการตามความเห็นของเขาโดยครบถ้วน
ทุกประการ, ยังไม่เคยปรากฏว่ามีความคิด
แย้งขึ้นเลยสักคราว. บางครั้งจะ โทณเรียกเขา
ลงมาจากห้อง, ออกเสด็จใหม่ที่กำลังลง,
แลขอความวินิจฉัยว่าจะสมควรของเจ้าหล่อน
แล้ว หรือ มีที่ควรคิด อีกควร แก่ ใจ ประการใด.
ในคราวเช่นนี้เจ้าหล่อนมัก จะยินดี ๆ ตัวเขา,
กางแขนทั้งสองข้างออกโถม, หันไปมาให้ดู
จนทั่วทั้งข้างหน้า, หลัง, และข้าง, แล้วยก
คางจ้องจ้องอยู่ที่วงหน้าเขามิรู้วาย.

“คุณคิดว่า งาม เหมาะกับตัวที่ดินหรือ
ยังคะ?” เป็นคำถามที่เจ้าหล่อนมักจะใช้

“ฉันคิดว่าตอบไม่ถูก, แต่ที่จริงมันดีงาม
ถูกใจฉันมากอยู่” เขากลับตอบยั้งคำถามเคย

“ถ้าเช่นนั้นก็เป็นอันใช้ได้. สิ่งใดที่คุณ
ชอบ, สิ่งนั้นก็ย่อมต้องเป็นของดีสำหรับที่ดิน”

พ.ศ. ๒๔๗๐

ผู้ปกครองนางสาว

หลังจากนั้น นายปราณีก็มีภาระมาถวาทเกิน
ซมกลบขุ่นไปยังห้องทำการของตน. แลควง
หน้าอันแลลมีภาระติดตามลอบคว้าง อยู่ตาม
ผาผนังห้องข้าง, ที่ประตูข้าง. หรือบนแผ่น
กระดากที่เขาตั้งใจจะเขียนหนังสืออันเสมอทุก
คราวไป. ต่อเมื่ภาพเหล่านั้นเลือนหายไปแล้ว
จึงสามารถเริ่มการงานของตนสืบไปได้. อ่า!
ทั้งนี้เป็นเพราะเหตุผลกลใดหนอ?

ความพฤติการณ์อันเป็นปกติ, น่าจะจำกัด
เวลาในวันหนึ่ง ๆ ออกได้เป็น ๒ ตอน, คือตอน
เช้าเป็นเวลาของนายปราณีเองโดยเฉพาะ. ซึ่ง
เขาเป็นอิสระตามอำเภอใจ. แต่ล่วงเวลาตอน
นี้ไปแล้ว ส่วนที่เหลือตลอดทั้งวันต้องตกเป็น
เวลาของเจ้าหล่อน. แลเจ้าหล่อนมักชวนเขา
ออกซมมาเล่นข้าง, ซมรดด้วยกันข้างคองเสมอ
เป็นนิจ. แลเจ้าหล่อนมักถือโอกาสได้เลี้ยง
เขาค้วยอุยยา ๆ ประการ. ภายในสัปดาห์
เดียว, เจ้าหล่อนก็สามารถรื้อรื้อประวัติเดิม,
แลความเป็นอยู่ของเขาในหนหลังได้ตลอดทุก
ประการ. เจ้าหล่อนซมได้ ๆ ว่าเขาเป็นคน
โสด,—ไม่สมบรูณ์ ในโลกทวีป, แลเพื่อน
ฝูงก็ไม่มีกคน. แต่เขาเป็นคนมีน้อย, มี
ความพอใจในความเป็นผู้ ของเขานั้น ตลอด
กาล.

เขาเคยเห็น เจ้าหล่อน ถู หนังสือ อ่านเล่น
ข้างใน ขาง ครัว, แต่จะได้เคยนึกฝันว่า
เหล่านั้น เป็น หนังสือ ช่าง ได้ ระวัง กวอง ขน โดย
ผู้ปากของตัวเขาเองก็ทำมิได้.

ตามอาการที่แสดงออกเห็นปรากฏ, ซึ่ง
เป็นด้วยเหตุผลภายนอกยังคงยึดโดยความจำเป็น
—เพราะว่าหลวงนราทร ๆ จึงจะมีศนกันก็คิด
ใหญ่ก็แคชช ส่วนกระเป๋าคาได้หนักตามไป
ด้วยไม่—หรือจะเป็นด้วยน้ำใจอันแท้จริงก็ตาม
ก็. หลวงนราทร ๆ ได้แสดงกิริยาจนออกหน้า
ตาว่า มีความประสงค์จะ ได้แต่งงานกับนาง
สาวรองทองสาวสวยผู้นั้น. แม้ตัวแม่สาวเอง
ก็ ค สนิท ซิด ชอบ หลวง นราทร ๆ อยู่ ไม่น้อย
เหมือนกัน, ซึ่งน่าจะเห็นว่า ความหวังหรือ
ความฝันในตำแหน่งคุณนายคงจักสำเร็จผลใน
เร็ววันแล้ว. ชั่วแต่รอเวลาให้คุณหลวงยื่น
ใบสมัครประกาศตนขอยอมเป็นทาสในความรัก
ของเจ้าหล่อนเท่านั้น, ความคงจักสำเร็จผล.
ก็ย่อมกลายเป็นผลสำเร็จ ไปทีเดียว. ถึงนาง
สาวรองทองก็ดูเหมือนหนึ่งกำลัง รอคอยวาระ
อันอยู่เสมอเป็นนิจเหมือนกัน, ถึงปรากฏจาก
คำพูดของเจ้าหล่อนค่อนนายปราณีดังนี้.

“คุณ คิดเห็น เป็นอย่างไร ข้างในตัว คุณ
หลวงนราทร ๆ” เจ้าหล่อนถาม ขณะนั้นอยู่

นักข ไต

กุ่มก

ด้วยกันในห้องนั่งเล่น สองคอสอง, เย็นวันหนึ่ง

“ฉันคิดเห็นเป็นอย่างไรวัยังในตัว—?”

โอ, ฉันคิดว่า เขาเป็นเด็กที่สุก! เขา
กล่าวทอຍ เสร็จคำถามนั้นปลุกให้เขาพ้น
จากความฝัน

“แหม, พูกราวกับว่าตัวคุณนี่เป็นคนเฒ่า
และคุณหลวงนราทร ๆ เป็น เด็กนักเรียนน้อย ๆ
ที่เคียวนะ” เจ้าหล่อนพทพลาญยิ้มอย่างหวาน

“ก็ไม่มีใครถึงได้ นะ, ฉันแก่กว่า
หลวงนราทร ๆ เป็นหลายปี. แต่เป็นความจริงที่
ฉันกล่าวว่า เขาเป็นคนดีมาก—ที่รอบตัวตลอด
จนการขมุกแก่ง, ละครกรณชาติก็เก่าแก่มชื้อ
เสียงมาแต่ครั้งโบราณกาล. ที่กินแต่เคหาศน์
ใหญ่ อันสืบต่อกันมาโดย ทาง มรดกจาก ตัน
ตระกูล, ซึ่งยกขึ้นเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ไปเป็นของ
คนอื่นแล้ว, ก็อาจซื้อหากลับคืนมาได้อย่างเก่า
——, แต่ก็ต้องอาศัยเงินเป็นขรรพคา.

“ก็เงินของคิฉันนี่สิ” เจ้าหล่อนพูดเรื่อย ๆ
วางหน้าตาเฉย.

“เห็นจะไม่ผิด, แน่นอนที่เคียว ต้องเป็น
เงินของเธอ.” นายปราวณค้อย รู้สึกเล็ดคช
หน้า, ที่เจ้าหล่อนสามารถกล่าววรัยรับรองออกมา
ได้เช่นนั้น “ถ้าเธอคงยังหวัง—อ้า—ตำแหน่ง
คุณนายอยู่แล้ว, ฉันขอรับรองอีกครั้งว่าหลวง

นราทร ๆ เป็นบุคคลที่สมควรที่สุด, พังรปร่าง
ถึงทงามเป็นที่น่าสันทา. แล้วก็——”

โอ พอกี้—พอกี้, ขอบใจมากละค่ะ, ไม่
จำต้องอ้างเหตุยกผลมาอธิบายให้ยืดยาวออก

เจ้าหล่อนชักขึ้นมาจากที่นั่ง. ถ้านายปราวณเป็นคน
ช่างสังเกต กว่าจะรู้ สักหน่อย จะเห็นได้ คิฉันว่า

สีหน้า ของเจ้าหล่อน ไกล ไปทาง สี กุหลาย.
“คุณแนใจละหรือว่า คิฉันควรจะ แต่งงานกับ
หลวงนราทร ๆ ละ! คิฉันคิดว่า คุณเห็น
ได้ โอกาสเหมาะในคราวนี้, เลยพลอยช่วย
หนุนส่ง, เพื่อหวังผลลยว่า ถ้าคิฉันรับแต่งงาน
เสียแล้ว, คุณจะได้ พ้นจากความจำต้องเป็น
ห่วงห่วงใยในตัวคิฉัน.”

นายปราวณนั่งตรงที่รู้สึก ใจว่า ถ้อยคำ
ที่เจ้าหล่อนกล่าวมานั้น มีเงาแห่งความจริง
อยู่บ้างเหมือนกัน, แต่ทวนคึกไปอีกทางหนึ่ง
ก็ให้รู้สึกไม่สบายใจใน ๆ ซึ่งอธิบายไม่ถูก
ว่าเป็นเพราะเหตุอะไร!

“โอ เยล่าเลย! ฉันยังไม่เคยแสดงกิริยา
อย่างหนึ่งประการใดอันจะพึงทำให้เห็นว่า เมือ
หน้ายค่อนำที่ของคิฉันเลยนะ. และ——”
เขาพยายามแก้ตัว แต่เจ้าหล่อนตักยทเสีย,
โดยลุกขึ้น จาก เก้าอี้ แล้วหัวเราะ กลย เสียง
ของเขา, ส่วนสายตาจึงจ้องหน้าเขาจนแทบ

พ.ศ. ๒๔๗๐

ผู้ปกครองนางสาว

ไม่กระพริบ. และในขณะที่ฉันลืมปาก
ปรากฏเกิดมรอยยิ้ม อย่างประหลาด ชื่นทันที,
แสดงว่าลมสลาคันกำลังจะพัดผ่านมาฉะบับกัน
แล้ว!

“อา, แน่นอนเทียวคำ——เปล่าเลย——
——เปล่าเลยที่เดียว——คุณไม่โกเอะหน่า
เลยแหละ” เจ้าหล่อนพูด “อ๊อ, คุณเป็นคน
ก็ออกจะตายไป, เป็นผู้ปกครองทุกทิศ ซึ่ง
จะหาเปรียบยมิได้แล้วในโลกสาม, เป็นคนที่
เรียบร้อยที่สุด, มิน่าใจหนักแน่น, น่ารัก,
น่านับถือที่สุด! ฮะ——ฮะ! กระสุมขี้ถาก
อย่างหลีกถาน. นัยังโลละกะ, คุณเห็นหรือยัง
ว่า, คิณก็สามารธ้างหลีกถาน อธิบายได้ก็
เท่า ๆ หรือจะดีกว่าคุณเสียอีก แต่ถึงยกเหตุ
อันวิจิตร พิศดารขึ้นมาอ้าง, ส่วนผลมันก็คง
เกิมนั่นเอง, จะได้พลอยวิจิตร ไปตามเหตุ
ก็หาไม่. คิณชิมได้ก็ ๆ ว่า คุณประสงค์จะ
ปลีกตัวไปเสีย ให้พ้นจากคิณเท่านั้น, แม้ถึง
ว่าคิณจะได้พยายามฆ่าเพื่อกันให้เป็นคนคิณ
กว่าที่ควร ——” เจ้าหล่อนพูดเสียงระหือ
ยิบโ. สักหน้าที่ยิ้มแสดงให้ เห็นได้ชัดว่าเป็น
การฉ้อ. “คุณคงไม่รู้ สักว่า มันเป็นการ
ลำบากยากเย็นแก่ตัวคิณเพียงไร, ที่อุส่าห์
พยายาม ทำคนให้เป็นคนก็ แลสภาพ เรียบร้อย

ถึงปานนี้, ถ้าคิณต้องการจะทำคนให้ตรงข้าม
ก็อาจทำได้ก็ ๆ เหมือนกันนา, หรือคุณไม่
เชื่ออยากถูกใจ, จะแสดงให้เห็นเสียเดี๋ยว
แหละ ——” เจ้าหล่อนทิ้งคำพูดไว้เพียง
นั้นแล้วเดินตรงไปที่โต๊ะหยิบหนังสือโยนลงก้น
เดินลงสนอย่างไม่เห็นหัวมันยไปก็ประต. พอ
จะก้าวออกพ้นประตู, กลับหันหลังเหลียวมา
ขณะนั้นนายปราดกำลังยืนหันหลังพิงโต๊ะ, ส
หน้าเศร้าสลด, ในใจให้รู้ สักกระวนกระวาย
อย่างยิ่ง. “คิณคิดว่า คุณเป็นคนฉลาด
สามารธอยู ในกิจการทั้งปวงทุกสิ่งทุกอย่าง,
เป็นจริงเช่นนั้นไม่ใช่หรือคะ? อา, แน่นอน
ที่เดิวนั้นต้องเป็นเช่นนั้น, เพราะ——ว่า——
นักประพันธ์ต้องเป็นคนเฉลียวฉลาดสามารธใน
กิจการทั้งปวง. นั่นความเป็นคติชนิดจิตของ
คุณก็เป็นข้อประกอบอยู่อีก โสดหนึ่ง, รวมกัน
เป็นสองฉลาด. แต่ฉันจาง, น่าเสียใจ, เสียใจ
จริง ๆ, ที่คิณจะต้องกล่าวว่า คุณนะเป็นคน
เซอะที่สุด.——เซอะในความเป็นไปของโลกบาง
อย่าง——เซอะเสียยิ่งกว่าเด็กอมมือก็ไม่ปาน!”
โตนเข้าจิง ๆ เช่นนี้, นายปราดเลยถึง
ซึ่งอาการงง, ทั้ง ๆ ที่ เป็น คนชนิดจิตแล่นก็
ประพันธ์. แลก่อนที่เขาจะมีโอกาสเยียดปาก
พูด, หรือขอร้องให้อธิบายเหตุผลในข้อหา

บักไซโต

กุ่มภัก

เหล่านั้, เจ้าหล่อนให้หลังขีตประทุขัง, เเดิน
ออกจากห้องไปเสียแล้ว!

ทั้งแะช้วน่าพิภานันเป็นคันมา, อากัปี
กิริยาทงหลายแหล่ ของ เจ้าหล่อน แะลงรยไป
หมก, ผิดแะกกับที่แล้วมาอย่างไม่น่าเชื่อ,
ประทุขังว่า การกระทำคน สงบเสงี่ยม เช่นเดิม
มาเป็นการเห็ดอวิสัยที่เจ้าหล่อน จะผ่นแะกได้
ค่อไปแล้ว, แะเริ่มลงมือประกาศสงคราม คือ
คังตันรยกวนแะ พยายามในทุกสิ่ง, ชั่งปรากฏ
ว่าสามารถจะทำให้เป็นทีเกือคร้อัน ว่าคาญแะ
เขาได้แล้ว, เจ้าหล่อน เป็น รียมฉวย โอกาศ
ประทุทันทัน!

ในวันรุ่งขึ้น อากาศคลมเคลือ แต่เข้าตัว,
ตกส่ายหน้อยผ่นกักค่ออยู่เรื่อย ๆ, เจ้าหล่อนมี
เสียงมันจุกจิกในเรื่องอาหารเข้าว่าหมกครสชาติ
ด้วยประการค่าง ๆ, แะรีจากการคิเรงอาหาร
หันไปชนาคนเลียงม้า, ทาวว่าไม่เอาใจใส่ต
แลกรัษาม้าให้เป็นที่สอากเรียบร้อย, แะสำทมิ
เป็นเชิงชุกกลาย ๆ ว่า ถ้าปรากฏความขกพร่อง
อีกเป็นค่างพสอง, จะดังคองถูกไล่ออกจาก
นำททกเขว, พอหมกเรองการงานในย่าน, กั
จิกแะแะกตัวจะออกนอกย่านค่อไปอีก, โดยมิ
พักคองค่านังว่าผ่นรเมทลงมาหนักเบาสักปาน
ใด, แะไม่หวังพรมหรือเสอผ่น, กัยอมเป็น

ขรรคมาอยู่เองที่นายปาวฉิ่งเล็งเห็นความบ้าของ
เจ้าหล่อนจนถึงขีตสุกคังประการฉนั้นแล้ว, จึง
เข้าคักเคื่อนแลขีตขวางไว้ อ้างเหตว่าอาจะ
จับไซโตไปเจยชน, แต่แทนที่เจ้าหล่อนจะเชือ
ฟังถ้อยคำของเขาเหมือนก่อนมา, กลับทวาท
ให้อีกว่า

“ โอ๊ย, ยุงไม่เข้าเรือนนั้! คุณมี
ฉานะเป็นแต่เพียงผู้ปกครองเท่านั้น, ไม่มีหน้า
ที่เป็นนางพยายาลด้วยเลย, จะได้มากอขยระวัง
ถึงว่างกายแลความสุขสบายของตัวคิฉิน, คิฉิน
ชอยอย่างไว้ก็จะทำอย่างนั้น, ไม่ใช่น่าที่คน
อื่นจะมาชักขวาง, แะเวลานักำลังคองการจะ
ให้มันเยือกผ่นเล่นยังงั้แหละ ” พูดแล้วเดิน
ออกนอกย่านไปเ็นกลางผ่น.

นายปาวฉิ่งหมกทำ เลยหันกลับชนขรรโค
ไปสั้ห้องของคน, พยายามแล้วพยายามแล้วจะ
ลงมือทำงาน ทคองไว้แต่เมื่อคนเสียให้แะรี,
แต่หาเป็นผลสำเร็จไม่, จิตใจไปคอยกัवलอยู่
แต่ในตัวเจ้าหล่อนเท่านั้น, ลงท้ายคองกลับ
ลงมาคินงุ่นง่านอยู่คนเกี่ยวข้างล่าง, แะ
สักครู่ฉวยเสอผ่นใส่ ออกคิกตาม เจ้าหล่อนไป
ยั้ง, พยกำลังนังอยู่ย่นราวสพานข้ามลำธาร
ใหญ่ในสวน, ผ่นไซคองแต่คิระะคดลคองมา
จนเยือกคำเสอแะงเยือกย่นไปทงตัว, แต่

พ.ศ. ๒๔๗๐

ดูเหมือนเจ้าหล่อนจะไม่รู้สึกเลยว่าเขยยก. มีหน้าซำยังทอดเท้าลงไปเขยเล่นในหลมอันเต็ม

ความโกรธ, ซึ่งเป็นครั้งแรกที่เจ้าหล่อนได้เห็นกิริยาเช่นนั้น.

ไปด้วยโคลนอีกด้วย !

ตกย้ายสนหยศแล้ว. เจ้าหล่อนแต่งตัว

“นี่เธอเสียดสีไปแล้วหรือ ?” เขาถามเสียงเขี้ยว เพราะความขำของเจ้าหล่อนกระทำให้เขาพอจะเป็นขำได้ปาน ๆ กัน, “โผล่มานั่งตากฝนเล่นไ้. นี่จะให้ มันเป็นหวัคตายกระนั้นหรือ ?”

อย่างหร ออกไปขมา เทยว กับ หลวง นรารทร ๆ แลน่ายปรวณไม่ได้ไปพยหน้าเจ้าหล่อน อีกเลยจนถึงเวลาอาหารค่ำ. แต่เสียงเจ้าหล่อนซึ่งเคยไ้ยินอยู่แจ้ว ๆ ตลอดเวลารับประทานนั้น, ก็บรรลาลงยับไป, เพราะเจ้าหล่อนไม่ปรวณนาเยคปากพุกเลยสักคำเดียว.

“ไม่เห็นว่ามีนจะเป็นหวัคไปไ้ไ้ ยังไ้” เจ้าหล่อนตอบเสียง ๆ. “คิดนเคยตากฟ้าฝนมาเสียนกัถอนักละ ะบอกไ้.”

ตลอดเวลาสามวันต่อมา, เจ้าหล่อนก็ยังคงประพฤคเหมือนวันก่อน, ะไ้พุกจาวีลสาละกับเขาแนแน้นอยก็หาไม่. ล่วงคกเข้ามาถึงวันทสี่, นายปรวณเริ่มมีอาการสันเคียร, เพราะรู้สึกเงยเพงแลเกิดความเมยหนาเยลลทอน, ะงยกขงขาว, เลียงหาโอภาคหนไปพคฝนสมองทอน.

“ถึงอย่างนั้นก็ช่าง, แต่เธอต้องกลับเข้าบ้านเคยวัน” เขาพคเป็นเชิงขมคาย.

“อืย, ถ้าเช่นนั้น ก็ต้องไปนะซีเจ้าคะ— เจ้าหล่อนประชคไ้แล้วเดินตามเขา กลับเข้าบ้าน.

“แน่อนละ, คิดนคคไ้ว่า คุณคงเมยบ้านันตมทนแล้ว.” เจ้าหล่อนพุก, ในเมื่อเขาแสดงความประสงค์ไ้ว่าจำเอนต้องกลับไปพระนคร ๆ ซัวคราว. “คำวันันคุณคงไปรับประ-

“เธอควรไปอาบน้ารอนเสีย” เขาเคือน “ถึงเธอจะมีร่างกายแข็งแรงปานไคก็ตาม, ก็ไม่เอนการสมควรจะไปลองกำลังเล่นโดยประการณ”

ทานอาหารที่โซเตล, แล้วก็ไปทหนึ่ง ทละคอน—มายก็เล่นบิลเลียด, แลอะไวค้ออะไวค้อต่าง ๆ

เจ้าหล่อนขยบิปากะพคยัอีกแล้ว. แต่ทักไ้ไ้โดยเดินขนบรไคไป. ถึงเลียงชันนไ้ก็พคทลยวกลับลงมากัถก. ขณะนเขา—นายปรวณกำลัง เดิน พลุน พล่าน อยู่ คนเคยว ด้วย

อา! คงสนุก เฟลคิเฟลนไม่นอยเทยวนะคะ. อ้อ! ในระหว่างที่คุนไปเสียน, ะไม่สั่งเสีย

ปักษ์ใต้

กุ่ม

การงานอะไรแก่ที่ดินข้างคอกหรือเจ้าคะ ?”

“แล้วกัน แม่กรองทอง, ดินตรงไม่ออกเลย่ว่าทำไม เธอ ถึงได้ทิ้งอกทิ้งใจ ย้ายดิน ถึงเพียงนี้.”

“แน่ละซี, ก็คุณเธอสมองไปใช้ตรอกตรงในการแต่งหนังสือเสียหมดแล้ว, จะมีมันสมองเหลืออยู่สำหรับใช้ ตรอกใน สิ่งอื่นอีกอย่างไรได้เล่า. ก่อนมาที่ดินคิดว่า นักประพันธ์ทุก ๆ คนเป็นคนฉลาด, แลออกรู้ สักซอบในความฉลาดของเขา, แต่ถึงเวลาเห็นเสียแล้วว่า ม่ายห่วย—ม่ายไหว——”

“ขอทีเถอะ, อย่าพูดเรื่อยเมื่อยไปนักเลย ดินก็ลงลาทีละ. แล้วก็——”

“แล้วก็จะไร——? แล้วก็จะกลับไปประพฤติกินให้เป็นคนก็เสียใหม่——กระนั้นหรือ? โอ, เสียใจมาก ๆ เทียวคุณ. ที่ฉันกลับไม่ได้เสียแล้ว, เพราะได้ลองประพฤติกมาจนเหมือนเบื่อจะตายไปแล้วก็ไม่เห็นมันได้ผลได้ประโยชน์อะไรเลย.”

๐ ๐ ๐

ระหว่างเวลานายปราชญ์ไปอยู่ใน พระมหา นครนั้น, ความจริงจะได้ รัชความผาสุกสนุกสนานเยือกเย็นใจทั้งคำก็ทำไม่. นอกจากรู้สึกเศร้าสลด, ยังแถมเป็นห่วงเป็นกังวลถึงทาง

บ้าน “มาลวงษ์” เพิ่มขึ้นอีกด้วย. เริงอยู่เขาได้ ไป รัชประทาน อาหาร ที่ “ห้อยเทียนเหลา” แต่ไปคนเดียว, ไม่ได้ รัชบิลเลียดไม่ได้เยี่ยม โรงละครคนหรือภาพยนตร์, กลับเลี้ยงไปนั่งชมในที่เงียบๆ, แล้วพยายามคิดย่นหาอยู่คนเดียว. คิดแล้วคิดเล่า, ตรองแล้วตรองอีก, แต่ก็ไม่สามารถผลลัพท์ประการใด. ยิ่งตรองก็ยิ่งรู้สึกตันสมอง, แลยังมีคนกั้นทุกที่. ปัญหาหนักคือว่า กิริยาอาการ ของ นางสาว กรองทอง ซึ่งได้กลับกลายเป็นโดยฉับพลันนั้นเนื่องด้วยเหตุผลเป็นไฉนหนอ?

ทนอยู่ได้เพียงสัปดาห์เดียว ก็ต้องกลับไป จังหวัดเพชรบุรี. ในวันที่กลับฝนตกใหญ่อีก ซึ่งเป็นฝนปลายฤดูอยู่แล้ว. พออย่างเช้าบ้าน “มาลวงษ์” อันเป็นสถานที่ ๆ ได้ รัชความเข้าใจมาแล้วจนเหลือที่จะทนได้ ต้องหนีไป พระนครเสียคราวหนึ่ง, แต่ ออ! ยึดใจเขาก็กลับรู้สึกเยือกเย็นใจเป็นอย่างยิ่ง. ถ้าจะมีคนสอดถามขึ้นว่า เพราะเหตุถึงฉุ? ก็จะได้ รัชคำตอบจากนายปราชญ์เพียงว่า “อากาศภายนอกชื้นและแฉะเย็น, เพราะฝนตกไม่ขาดสาย, แต่ส่วนข้างในอบอุ่นสบายก็ จึงกระทำให้หัวใจของเขาเยือกเย็น!”

เมื่อได้พบหน้าเจ้าหล่อน, นายปราชญ์รู้สึก

พ.ศ. ๒๔๗๐

ผู้ปกครองนางสาว

ว่าหัวใจของคนเด่นแรมผิปรกติ. ยิ่งพิศก็ยิ่ง
เจ้าหล่อนยิ่งสวยซนอีกมาก, แต่มีสีหน้าซื่อ
เผือกลงไปเล็กน้อย, แลดูเหมือนมีความกังวล
อยู่ภายในไม่น้อยเหมือนกัน.

“อ้อ, คุณก็สงสัยกลับมาได้เหมือนกัน
หรือ?” เจ้าหล่อนเริ่มทักทาย, “คิดว่า
ไม่กลับมาช่วยงานทำบุญวันเกิดของบิดาเสีย
แล้ว. ใช่อย่าสงสัยอะไร. มันคงเป็นการ
ลำบากใจของคุณอย่างเหลือแสน, ที่ต้องพวกร
คนมาเสียจากพระนคร? ด้วยความจำใจ. เอ๊ย.
ช่างเถอะ, ไหน ๆ คุณก็กลับมาแล้ว, จะพ
ไปก็มากความ. บิดาอยากขอความช่วยเหลือ
ของคุณสักหน่อย. คือช่วยไปรักกิจไปแรม
ในการละเล่นต่าง ๆ เพื่อยังความบันเทิงใจของ
แขกที่เราเชิญมาในงาน ให้ตลอดทั่วถึงกัน
แลอย่าลืมว่า สมัยใหม่เขาชอบเล่นกันนัก.
บิดาคิดว่าลานสีเมนต์หน้าบ้านของเราจะ
แปลงรูปเสียอย่างล้าสมัยไป ๆ เหมือนกันนะ,
ถ้าคุณจะมีเงินช่วยช่วยเหลือให้.”

ก่อนถึงงาน, ลานสีเมนต์อันใหญ่
หน้าบ้านก็กลายเป็นลานเล่นไปแล้วโดยพร้อม
มูล. หลวงนราทร ๆ ก็นางสาวกรองทองเป็น
คนแรกที่จะไประเคิม. นายปราณีก็ลงไปซ้อม
อย่างเหมือนกัน. สถานที่เปลี่ยนรูปแปลกนัยตา

มาก, ถึงกับหลวงนราทร ๆ เอ่ยปากถามว่า
“นี่ไปยกเอาลานเล่นด้วยล้าหรืออะไร
มากันแน่?”

“ไม่ใช่ทั้ง ๒ แห่ง, เพราะนั่นชื่อว่า ลาน
เล่น ‘ม้าวิ่ง’ ต่างหาก, แลนั่นเป็นผู้จัดการ”
เจ้าหล่อนพยักหน้าไปทางนายปราณี.

นางสาวกรองทองไม่สู้สนุกกับการเล่น
เล่นกันนัก, หลวงนราทร ๆ จึงรับหน้าที่เป็น
อาจารย์. เริ่มตีกองแค้นรวมเล่นให้เอง, แล้ว
ลงมือฝึกสอน. ส่วนนายปราณียืนอยู่สักคร
ก็ออกเสด็จไปรอบ ๆ โดยลำพัง. แต่แล้วก็
เสด็จมาผ่านมายืนดูอีก.

การฝึกสอน คุณอนันต์ จะกระโดดมากอยู่,
เพราะหลวงนราทร ๆ เป็นคนรูปร่าง แขนยาว
และไม่สู้แข็งแรง. ส่วนนางสาวกรองทอง
แม้จะเอวบางรูปร่างน้อยแต่ก็สู้แรง, จึงเกิน
กว่ากำลังของหลวงนราทร ๆ จะสามารถทาน
น้ำหนักตัวเจ้าหล่อนไว้ได้. ในไม่ช้าก็
ปรากฏผลถึงล้มลงด้วยกันทั้งคู่. แลเนื่องจาก
เหตุนี้. เสียดของ หลวงนราทร ๆ หักไปข้าง
หนึ่ง. การสอนจึงต้องเปลี่ยนยุติลง. นาย
ปราณีปราศมาดังพอก, แลแสดงความประสงค์
จะถอดเสด็จของเขาออกให้, เพื่อหลวง
นราทร ๆ จะได้มีโอกาสฝึกสอนให้ต่อไปได้

บักไซได้

กุ่มกั

อีก. แต่หลวงนราทร ๆ ก็มาใจ นักกีฬาพอที่
จะปฏิเสธความเอื้อเฟื้อเลี้ยงได้เหมือนกัน, นาย
ปราณจึงหนีไปหานางสาวรองทอง, แลขอ
รับหน้าที่เป็นคนหัดให้แทนเสียไป.

“โอ, ไม่ต้องรบกวนดอกค่ะ. เชิญคุณ
เสกกลิ่น ตามลำพัง จะสนุก ก็ว่า ต้องมาเฝ้า
สอนให้คิดนกระมัง.”

น้ำเสียงเจ้าหล่อนเคลือบไปด้วยความน้อย
ใจ, ซึ่งนายปราณก็รู้ท่า, จึงถอวิสาสะเข้า
รับข้อสั่งเจ้าหล่อนพยุหให้ลงบัน, แล้วพาออก
เสกไปทีเดียว.

นายปราณไม่ใช่ แต่เป็น คนแข็งแรง กว่า
หลวงนราทร ๆ เท่านั้น, ยังปรากฏว่าเขามี
ความชำนาญยิ่งไปกว่าอีกด้วย. จะเห็นได้
โดยพอเจ้าหล่อนตกไปอยู่ในมือเขาชั่วเวลาไม่
กี่นาที, ก็พอจะรู้ท่าทางแลสามารถเลือก
เท้าให้เสกติดตามเขาไปได้ข้างแล้ว.

การสอนกันนั้น, แขน คนทั้งสอง ต้อง
ไขว้ท้ายกันอยู่. เขาจับมือเจ้าหล่อนไว้นั่น
ทั้ง ๒ ข้าง, แล้วยกให้เจ้าหล่อนเอนหน้าหัก
ตัวไปข้างหน้าให้มาก ๆ โดยไม่ต้องเกรงกลัว
ล้มในขณะที่ยกเขขึ้นพนพินสีเมนต์ แลเสก
ออกไป.

เจ้าหล่อน กระทำตามคำสอน ทุกประการ,

แต่ก็เหมือนก่อนข้าง จะหาญเกินไป สักหน่อย
เพราะ ไม่ช้าเท่าเจ้าหล่อนก็พลากไกลไปพร้อม
กับตัว. เจ้าหล่อนจับมือเขาไว้นั่น, แล
เอนกายพิงอยู่กับไหล่ของเขา, พิงอยู่ชักรุน
รู้สึกว่หน้าเจ้าหล่อนสนิทอยู่ด้วยหน้าของเขา,
แลชักรุนเขาสามารถสกดกลืนหอมย้วยวนอัน
ว่าเพยจากเส้นผม ของเจ้าหล่อน ซึ่งต้องลมพัด
สยักปลิวด้วยหน้าเขาอยู่ไหว ๆ. ณะบักใจใน
เอง ความรู้สึก อัน ประหลาดได้บังเกิด ขึ้น ใน
ดวงใจของนายปราณ, แลเกิดขึ้นโดยยั้งยืน
ทันทีซึ่งเขามิได้เคย นักเล่นล่องหน้ามาแต่ก่อน
เขายืนนิ่งเป็นตุ๊กกระตาคิน, ท่าทางสองเบ่งจึง
ไปข้างหน้า แต่จะ ได้เห็นสิ่งอันใดก็หาไม่. เขา
ปราศจาก แลแล้วซึ่งสมปฤกษาใน ประการ ทั้งสอง,
เว้นเสีย แต่ความรู้สึก อันประหลาดกันเท่านั้น,
คือว่า เขาได้มีความรักใคร่ในตัวเจ้าหล่อน—
นางสาวรองทอง—เสียแล้ว !

เขาจับเจ้าหล่อนไว้นั่น, แต่เท้าเจ้าหล่อน
ก็เจ้ากรรมยังเฉื่อยให้พลากไกลอยู่ไม่หยุดหย่อน
ซึ่งกระทำให้เจ้าหล่อน หมกความสามารถ จะ
ยืนตัวขึ้นเองได้, จึงจำเป็นต้องอาศัยน้ำหนัก
ของเขาเป็นที่พำนักกายเพื่อมิให้ล้ม, แลผม
ของเจ้าหล่อน ก็คงล่อแหลม อยู่แทบปลายมก
ของเขาถึงนั้นเป็นครุใหญ่, ในที่สุดเขาเริ่ม

พ.ศ. ๒๔๗๐

ผู้ปกครองนางสาว

รู้สึกตัวจึงรวบรวมเสียงพ้อพุดออกมาได้
“เซอหิกจวนจะเปนอนอยู่แล้ว” เขาพเคเสียง
สั้นเครือแลหัวเหยผิกปรกติ “ฉันทึกว่า
เซอคงเหน้อยกระหมี่, ไม่ควรจะหักกำลังเกิน
ไผ่นัก, เพราะเป็นการผกหักครั้งแรกสำหรับ
เซอ, เรากลับไปนั่นพักเสียทีจะดีกว่า—”

เจ้าหล่อนก็งมมือจากเขาทันที !

“ทิดฉันทึกว่า ทิดฉันทึกกลับไปเซอเองก็ได้.”

เจ้าหล่อนพุดเรื่อย ๆ “ถึงอย่างไรก็จะต้อง”

เขาไม่แสดง กิริยา ขัดขวาง ประการ ไค.
ปล่อยเจ้าหล่อนเสกทีไปโดยลำพัง. ยังไม่ทัน
ถึงชอมลานกัลลัม, นายปราณเฝ้าปราศเข้าไปถึง
พวกิ, แต่เจ้าหล่อนมีพกรอความช่วยเหลือ
ของเขา, พยายามลกลนเองจนได้, แล
เสกทีต่อไป จนถึง เกาอิ ชอมลานไค แล้วลงนั่ง
ถอดเสกที. ในทันใดหลวงนราทร ฯ ผู้ซึ่ง
นั่ง จ้องดู การ ผักส่อน อยู่ด้วย ความ เอาใจใส่,
เข้ามาช่วยเหลือ, นายปราณเฝ้าเฝ้าออกทันที
ก็นั้นทั้งคนนายปราณเฝ้าจะไค มีความผาสุก
ในใจแต่สั่นน้อยทึ่งก็ทำไม่, เฝ้านั่งค้ำนั่ง
ถึงความเย็นไปในอนาคต, โดยคิดเห็นว่า
การที่ผู้ปกครองมาพวง หลวงรักหญิงซึ่งอยู่ใน
ความคุ้มครองของตนเองนั้นย่อมเป็นสิ่งที่น่าพ
ละอวยใจเป็นที่สุด. ใช้จะลำพัง แต่เพียง

เท่านั้น, เหตุผลทั้งหลายเหล่านี้ยังปรากฏอีกว่า
ผู้ปกครอง คน นั้นเป็นคนที่ยากการฉกฉกเช่นตัว
เขานี้, ยังเห่อเหิมไม่เจียมถนาระยังอาจไผ่ใจ
รักนางสาวผ้อยได้ความปกครอง, ซึ่งมีอาย
อ่อนกว่าครึ่งร้อย. มีหน้าซำเป็นหญิงสาวที่
มั่งคั่งสมขจร ทิสกเสือกักด้วย, ก็ยังเป็นที
น่าควรรอภัยแก่ใจยิ่งนัก. แต่เขาทวนคิดไค
ว่า ความรักของเขาทั้งนี้จะมีคนรู้หรือก็แต่ลำพัง
ตัวของเขาเองคนเดียว, ยกคัสผู้อื่นแม้ ถึง
ตัวผู้ถูกรักก็หาได้ล่วงรู้ ถึงไม่, จึงพ้อค่อย
ผ่อนบรรเทาความทุกข์ ในใจลงไคบ้าง. แล
เขานี้ก็อยู่เสมอว่า เจ้าหล่อนจะต้องคงอยู่ใน
ความปกครองของเขาอีกเพียง ๒-๓ สัปดาห์
ข้างหน้าเท่านั้น. ซึ่งใน ระหว่าง เวลานั้น
เจ้าหล่อนอาจ ตกลงใจหมั้น กับ หลวงนราทร ฯ
ก็เป็นที่ไค. น่าทึ่งของเขาจึงคงมีอย่างเดียว คือ
คอยระมัดระวังอากิขริ กิริยาและวาทะของเขา
ในประการทั้งปวง, มียอมปล่อยให้เจ้าหล่อน
จับพิรุชสสัยไคว่า เขามีความรักใคร่ในตัวของ
เจ้าหล่อนเสียแล้วเท่านั้นเป็นพอ
เมื่อตกลงใจในแน่วแน่แล้วฉนั้น, กิริยา
และการของเขาซึ่ง ได้เคยแสดงก่อนนางสาวทรง
ทองอย่างฉนั้นเป็นกันเองแต่เดิมมา, ก็พลัน
กลบกลายเป็นสงวนสงี่ยมเรียบร้อย, ไม่พุก

ปากใต้

กุ่มกั

ไม่จำเล่นหัว สักด้วยอีกต่อไป. นางสาว
ทรงทองเห็นอาการเปลี่ยนแปลงเช่นนั้น, ใน
ชั้นต้นก็เพียงรู้สึกประหลาดใจ, แต่แล้ว
ต่อ ๆ มาเลกกลายเป็นความไม่พอใจ. แล
บังเกิดความขึ้นเคืองขึ้นเป็นลำดับ, เจ้าหล่อน
จึงพยายามแกล้งหยิ่ง, โทยแสดงอาการเคาะพ
นบนอบต่อเขา. อย่างฉันฉันอยู่กับผู้ใหญ่จะ
พึงแสดงต่อกัน, แลเลกถือว่าเขาเป็นแขก
ของเจ้าหล่อนคนหนึ่งไปเสียอีกด้วย, เล่นเอา
นายปราณ แทบจะไม่ หวังอยู่ คุกหน้า เจ้าหล่อน
สลับไปไ้เสียแล้ว.

แต่เขาก็ไม่สามารถจะ ปลักตัวหนีไปเสีย
พ้นจากเจ้าหล่อนได้, เพราะกระชั้นวันงาน
เต็มที่อยู่แล้ว, จึงจำต้องทนอยู่ช่วยเหลือ
เป็นพระวิมของแขกให้ตลอดงาน. แลเพื่อเป็น
การฆ่าเวลาให้ สิ้นเปลืองไป, เขาเลกขึ้นไป
ออกเขียนหนังสือเสียในห้อง. ไม่ยอมมออยู่ใกล้
อีกด้วยเจ้าหล่อนเป็นอันขาด.

ตอนกลางคืนวันหนึ่งราว ๓๓ ส.ท. ซึ่งรุ่ง
ขึ้นจะเป็นวัน งานทำบุญวันเกิดของเจ้าหล่อน,
นายปราณ เขียน หนังสือ อยู่ใน ห้อง ลำพัง คน
เดียว, มีเสียงคน มาเคาะประตู หน้าห้อง.
พอเขาร้องบอกอนุญาต, ประตูก็เปิดเข้ามา
ซึ่งเขารู้ สัก ประหลาดใจแต่ให้ กระวนกระวาย

เป็นทอง, เพราะแขกผู้ย่างเท้าเข้ามานั้นคือ
นางสาวทรงทอง !

นี่เจ้าหล่อนเข้ามาในห้องของเขาในเวลา
อันตกกันเช่นนั้น เพื่อผลฉันทกกันหนอ ?

แม้ส่วนน้อยเข้ามาในหน้าโต๊ะเขียนหนังสือ
แสงไฟฉายต้องเจ้าหล่อนเต็มตัว. ออ! หล่อน
งามนึ่งงามหนา, สักที่จะหาญพรรณให้สม
ความงามไ้. เขาต้องเจ้าหล่อนด้วยความ
สันทกอยู่เป็นครู่. จึงทวนระลึกขึ้นมาไ้,
พยายามระมัดระวังทำเสียงเป็นปรกติแล้วกล่าวว่า

“เชือก้องการพณหรือจะ ?”

เจ้าหล่อนยื่นเอามือท้าวโต๊ะ, หลบสายตา
ทอดลงเบื้องต่ำ. รีมผลปากมออยเมืออย่าง
ประหลาดซึ่งเขาได้เคยเห็นมาแล้วหลายครั้ง.

“คุณ เข้ามาน เพื่ จะบอก อะไร แก่คุณ
สักหน่อย คือ ว่า คุณหลวง นวาท ฯ ได้ขอ
แต่งงานกับคุณแล้วเมื่อคะกันเอง”

นายปราณเอนหลังพิงเก้าอี้, ถอนใจใหญ่
แล้วหันดวงไฟไป ทาง อก มีให้ แสงต้อง หน้า
เขาได้.

“โอ, ฉัน—อา—ฉันไม่มีความประหลาด
ใจเลย” เขาพคอย่างฉะฉาน. “นี่เชือก
นึ่งก่อนหรือจะ ?” แต่เจ้าหล่อนก็ยังขย
ยู่คังเดิม, หันหน้าเลกไปเสียทางอนซึ่ง

พ.ศ. ๒๔๗๐

ผู้ปกครองนางสาว

เขาไม่สามารถเห็นสีหน้าได้, สายตา
เจ้าหล่อนคงจ้องอยู่ที่โต๊ะ. “อ้า—ฉันรู้สึก
มีความยินดีที่ช่วยเป็นอันมาก” เขาพูดต่อ
“หลวงนราทร ๗ เป็นคน—อ้า—คนที่มากคน
หนึ่ง—เป็นคนน่าเชื่อถือ. ฉัน—นะ—ฉันคิด
ว่าเธอคิดลามากในการเลือกคู่ครอง, คือ
หมายความว่า——อ้า—เปล่า ๆ—เปล่า
เลย—เปล่าเลย——ฉันไม่รู้ รู้สึก ประหลาด
เล็กน้อย! ฉันเห็นเจ้ารูปการฉายลงหน้ามา
นานแล้ว. อ้า—ง่า—หลวงนราทร ๗ กับ
เธอเป็นคู่ที่สมแลเหมาะกันที่สุด—สมเป็นคู่ครอง
กันจริง ๆ. แลฉันหวังใจว่า เธอคงมีความ
สุขเป็นอันมาก.” เขาพยายามพูดทำเสียง
เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีความพอใจช่วยเป็นอันมาก
แก่ส่วนภายในใจนั้นตรงกันข้าม.

“ขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งแล้วค่ะ” เจ้าหล่อน
พูดเสียงอ้อ ๆ แล้วเบยชนหน้าเขา. “ทีฉัน
มีความยินดีมากที่คุณเห็นชอบด้วย. ถ้าเช่น
นั้นก็เปรียบอันหมดเรื่องราวกันที่” พูดแล้ว
หันกลับเสมือนหนึ่งจะออกจากห้อง, แต่แล้ว
กลับทวนมาใหม่, “ทีฉันเกรงว่าในระหว่าง
๒ อาทิตย์มานี้ได้ทำความเดือดร้อนให้แก่คุณ
มากอยู่, บัดนี้ขอจะกล่าวว่าทีฉันมีความ
เสียใจในการที่ ประพฤติต่อคุณมา แล้วนั้นเป็น

อย่างยิ่ง, สืบไปภายหน้าจะพยายามกระทำตน
เป็นคนดีต่อไปอีก. คุณะยกโทษให้ ทีฉัน
ในการที่ได้ล่วงเกิน มาแล้วนั้นได้ ไหมคะ?”
เขานั่งนิ่ง อยู่ เป็นครู่ใหญ่ แล้วลุกขึ้น ยืน
พลางหัวเราะตอบ, “เรื่องอะไรที่ไหนักัน
ฉันไม่เห็นจะต้องมาขอโทษขอโพยอะไรกันเลย
แท้ ที่จริงเขาก็ ประพฤติต่อฉัน เป็นอันดี อยู่แล้ว
จนกระทั่ง—”

“จนกระทั่ง เมื่อสัก ๒ อาทิตย์ มานะเอง”
เจ้าหล่อนพูดต่อให้. “เฮ้อ, เป็นอันยุติกัน
ที. ทีฉันจะกลับไปนอนละ ราชสวัสดิ์ดีกว่า.”
เจ้าหล่อนหยุดพูด, สดสายตาจากดวงหน้า
ของเขาตรงมาหา แผ่นกระดาษอันปราศจากตัว
อักษรซึ่งวางอยู่บน โต๊ะตรงหน้าเขา “ทีฉัน
เกรงว่าได้กระทำตนเป็นสิ่งที่ขัดขวางให้เสียเวลา
การทำงานของ คุณอยู่หนึ่ง ๆ. ก่อนไปคุณคงจะ
มีความสุขขึ้นบ้างละนะ. เพราะเหตุว่า
บัดนี้ท่านได้ละทีฉันให้ ไปอยู่ในความคุ้มครอง
ของคนอันเสียใจแล้ว!”

“โอ, พอดี—” เขาร้องขึ้น, แต่
แล้วกลับรู้สึกตัวเลยเสหัวเราะ แล เบยไปเปิด
ประตูให้. ขณะที่เดินผ่านออกประตู, แขน
เสื้อของเจ้าหล่อนเฉียดหัวรถมือเขา, กระทำ
ให้หัวใจฉีกเลือดแรงผิดปกติ, แทนจะไม่

ปักษ์ใต้

กุ่มก

สามารถขยับยั้งสติไว้ได้. เมื่อเจ้าหล่อนออกไปแล้ว, เขาหันกลับมามองตัวตลงนั่งบนเก้าอี้ ขยี้ศีรษะลงในวงแขน เห็นอ.โตะ เขียนหนังสือ นอน.

วันรุ่งขึ้นเป็นวันทำบุญวันเกิดของ นางสาว กรองทอง มาดียง. แต่อากาศยังชั่วร้ายไป กว่าวัน ที่แล้วมา, ทั้งพายุ ทั้งฝน ประเดกันมา ไม่ขาดสาย, ถึงกระนั้นแขกเหรื่อที่รับเชิญ ก็ยังอสาหะบายกันมาอานวยพรไทยพรั่งพร้อม. ระหว่างเวลา รับประทานอาหาร ค่ำพากัน เจริญพรกันไปหมด, ประหนึ่งดังออกดั่งใจฟัง เสียงพายุ อันแรงกล้า ซึ่ง พัดอยู่ ไครมครึก นอก บ้าน, แลเสียงฝน ซึ่ง ลากกระเซ็นกระพวยบน หน้าต่าง อย่างผาดผาน, แม้ ตัว นางสาว เจ้าภาพก็ซึมเซาซึมเศร้าไปจน.

เสร็จการเลี้ยงแล้ว นายปราณี ขยิบจะเลี้ยว กลับไปสู่ห้องตามเคย, แต่หลวงนราทร ๆ เรียกเอาไว้ และชวนไปห้องสมุด. สักครู่ หลวงนราทร ๆ ซักเผือกเสวี่สลกลึงไปมาก แลเป็นผู้เริ่มพูดขึ้นก่อน.

“มันน่าขันเหลือเกินละ, ปราณี, เมื่อคืน น้แม่กรทอง ทกลง วิทยมน ของกัน, แต่ ยศันกลับคืนเสียแล้ว. เฮอ, มันเป็นกรรม ของกันแท้ ๆ, กันรู้ นิสสัยของหล่อนได้

เลยไม่เห็นเป็นของแปลก, หรือแถมเห็นเป็น ยังไร?”

“พูดเป็นบ้าไปได้อ” นายปราณีตอบเสียง ซักคัง ๆ อยู่น้อย “แม่กรทองคงไม่ ตั้งใจให้เป็นจริงเป็นจังถึงนั้นหรอกน่า. หล่อน มีนิสัยขลาดกตของ, ซอสลัดคนเล่นเสมอ. แถ อย่าไปถือหน้อยเลย. กันก็คิดว่าคงเกิดทะเลาะ กันขึ้นกระมัง”

หลวงนราทร ๆ สิ้นศีรษะ “โอ! เปล่าเลย ยังไม่เคยพูดซักใจกันเลยสักคำเกี้ยว. อ้าย! ไม่ใช่การเกลี้ยขยี้ยาลองใจเล่นแน่นอน, กัน สักเกตเห็นแล้ว ว่าหล่อนไม่ได้ มีความ โต้ใน ตัวของกันสักนิด”

“แล้วกัน. ถ้าอย่างนั้นหล่อนจะยอม วิทยมน, จะยอมสัญญาวิทยมนว่าจะแต่งงาน กับแกได้อย่างไรเล่า?” นายปราณีถาม เสียงแสดงว่าซักโกรธ.

“ถามกันขึ้น จะสามารถตอบได้ ก็กว่า นี้. กันนี้เป็นเล่ห์นัย คลมเคลือบ ซอกล อยู่. เขาเป็นเล่ห์แล้วกัน ไปทีเถอะ, อย่าไปพูดถึง มันอีกเลย. ที่จริง กันรู้ สัก เสียใจ เหลือเกิน. อ้อ. ขอเตือนนิกเถอะ แล้วแกอย่าไปโกรธ หรือไปว่ากล่าวต่อว่าหล่อนเลยนะ!”

“ฮะ. ขอให้ กันพูดให้ปากทัก, หล่อน

พ.ศ. ๒๔๗๐

ผู้ปกครองนางสาว

ก็ไม่ปรากฏว่าจะเชื่อฟังถ้อยคำของกัน”

“อ๊ะ, ร้ายถึงเพียงนั้นเทียว? กันเห็น แก่เคยว่ากล่าวหล่อนบ้างขวางราว, จึงเตือน เอาไว้, ลอยแกไปชนาหล่อนเข้า, ก็จะเป็นที่หมองใจกันไปเปล่า ๆ. ในส่วนตัวกันนี้ รู้สึกได้ ๆ ว่าหมดหวังเสียแล้ว. อ้าว, นี่ แก่ไม่กลับไปคุยกับพวกแขกเขาต่อกร?”

“ไม่ไปละ” นายปรานี คอย แล้วขึ้น บรรโกลิ.

อีกครั้งชั่วโมงต่อมา ประตูห้องของเขายืดแล้ว ข้าเอยมพลึง แม่สาวน้อยโง่งกหน้า เข้ามามอง

“โอ, เสียใจมากเจ้าค่ะ ที่ต้องมารบกวน คุณ.” แก่พูดเสียงสั้น. “แต่ก็คิดตามหาคุณ กรองทองไม่พบคนะ!”

“อ้าว, ก็เธอมาอยู่ในห้องนี้เมื่อไรล่ะ?” นายปรานีคอย. “คงอยู่ในบ้านนั่นแหละ จะไปข้างไหน.”

“ก็ฉันเที่ยวหาจนทั่วแล้วก็ไม่พบเจ้าค่ะ” แก่พูดอย่างกระวนกระวาย “แล้วพวกแขก เขาจะลากลับ, กำลังพาภรรยาคอยคุณนาย อยู่ด้วย”

“เธอต้องอยู่ในบ้านเป็นแน่نون. ส่นฟ้า ตก, พยก็แรงออกอย่างนี้จะไปข้างไหนได้”

เขาพูดเสียงห้วน ๆ, แต่ในใจให้รู้สึกกระวนกระวายไม่น้อยไปกว่าข้าเอยม เหมือนกัน, เพราะข้อมทราบอยู่ก็แล้วว่า นางสาวกรองทอง อาจผลรถขึงไปก่อนนั้นก็ได.

“ยิ่งไรคิดก็ไม่ทราบ” แก่ถอนใจใหญ่ “แต่เสียดสีของ คุณนายก็พลอยหายไป ด้วย-----”

นายปรานีผลรถขึ้นชนทันที! “นี่ช่างไม่ได้ บอกใครให้รู้เรื่องเลยไม่ใช่หรือ?” เขากลาม. “อ้อ, ค่ะ. อย่าบอกใครเลยเป็นอันขาด. บอกเสียว่าเธออยู่ในห้อง, หรือที่ไหน ๆ ในบ้านนี้. ตามแต่จะ แก่ตัวไปก็ได้แล้วกัน.”

เขารับฉวยหมวกใส่, เกินลงบรรโกลิแล้ว ออกทางประตูหลังบ้านไปโดยเร็ว.

พยข้างนอก พัดมาโดยแรง กระทบตัวเขา อย่างถึงถึงกับเซ, แต่ก็ยังสู้สำหรับแข็งใจเดินข้ามสนามไปจนได้. เขามุ่งตรงไปยังสะพานไม้ข้ามลำธารซึ่งเขาได้เคย พบเจ้าหล่อนที่นั่นเมื่อ ครึ่งก่อนหน้าทีเดียว. ขณะนั้นฝนซาลงข้างแล้ว พระจันทร์เกือบเต็มดวง, ลมเย็นพัดพาที่อ่อนเมฆ ใหญ่น้อยลอยละลือ ผ่านพื้น ดวงจันทร์ ไปโดย รวดเร็ว, จึงสามารถทอดแสงส่องลอกลงมา ได้พอหล ๆ

ปักษี

กุมภ

พอเข้าใกล้สะพาน. จึงปรากฏรูปร่างสาว
ทรงทงหนึ่งอยู่บนราวสะพานจริงถึงคาค. เขา
โคกขันธ์เหยียบสะพานทันที, รู้สึกว่าเสาสะพาน
สั้นระริว อยู่ไปมา, โดยตระแสงน้ำ กำลัง
ไหลเชี่ยวปราค, ประหนึ่งมีความจ้านจะกวาด
เสาสะพานซึ่งกักเกาะขวางทางอยู่นั้นไปเสียด้วย
เสาสะพานก็ขยี้จะเต็มใจ, เพราะเหลือความ
สามารถจะขึ้นซัดค้ำคานกำลังอันแรงกล้าแห่ง
สายน้ำไว้ได้, เมื่อถูกสายน้ำไหลมากระทบ
อยู่โดยแรงเสมอเป็นนิจเช่นนั้น ก็ซัดสั้นไหวอยู่
ไปมา, ดูเป็นที่น่า หวาดเสียว ต่อ อันตราย
ยิ่งนัก !

เขา ตะโกนเรียก, แต่ไม่ปรากฏว่า
เจ้าหล่อนได้ยิน, เพราะเสียงน้ำอันไหลเชี่ยว
ปราคกลบเสียงเขาเสียสิ้น, จึงเลยตรงเข้า
จับแขนเธออยู่. เจ้าหล่อนสะดุ้งแล้วหันมา
มอง ทวงหน้าซัดสลด, ถ้าพิเคราะห์ให้
ก็จะเห็นได้ว่า มีสิ่งอันหยากย้อยเป็นทางไหล
ลงมาปนกับน้ำฝน. เสื้อผ้าของเจ้าหล่อน
โชกชุ่มไปทั่วตัว. เส้นผมกระจายประอยู่
ที่หน้า. อ. เป็นภาพทงงามนัก, งามอย่าง
น่ารักจริง ๆ !

“นี่เขยเสียสติไปแล้วหรือ ?” เขาตะโกน
ถามด้วยความโกรธ, แต่เสียงซัดก้อน ๆ

มีกระแสะอะไรเจืออยู่น้อย ๆ “แม้กระดองทอง,
เขมามันจะทำอะไรอยู่ที่นี่ !” จึงรีบกลับไปเคียว
นั้น !”

“เพราะเหตุถึงฉะ ?” เจ้าหล่อนย้อน
ถาม. “มีใครหรือคะที่เขาคิดถึงการตัวกิดิน ?”
ฮะ—ฮะ มันก็เปล่าทั้งสิน !”

“ทำไมพวกเธอไหลอย่างนี้. เห็นจะเสีย
สติเสียแน่กระมัง”

“ก็เห็นจะเป็นได้” เจ้าหล่อนตอบเรื่อย ๆ
ประหนึ่ง ไม่กังวลอะไรเลย ทั้ง หมก ใน โลก.
“แต่กิดิน กำลัง เฟิดเฟิดมาก. น—น—
ยัง มันยังไม่ เป็นภาพ ทงงามตา อีก หรือคะ ?

แหม ! ฝนที่ตกอยู่ไม่ขาดสาย, น้ำในลำธาร
ก็ไหลปราค ๆ. อู๊ย, ช่างสนุกก็เหลือเกิน
เที่ยวคะ !”

นายปราดซัดโมโหยิ่งขึ้น, นึกในใจ
อยากให้เจ้าหล่อนกลายเป็นขรรค์ไปเสียชั่ว
ขณะ เพื่เขาจะได้ ใช้น้ำคำพดให้แรงพอ
ควรกับภัยของเจ้าหล่อนในวาระเช่นนั้น.

“แล้วกัน, มิวว่าไรอยู่ได้. เร็ว ๆ เข้า
ซิ !” เขาร้อง “สะพานสั้นสั่นอยู่แล้ว
เห็นไหม ? มันอาจพังลงน้ำไปเมื่อไรก็ได้”

“ก็ช่างหัวมันประไร, ใช้อะไรการอะไร
ของคุณ. กิดินไม่เห็นว่ามันจะมีอันตรายที่

พ.ศ. ๒๔๗๐

ผู้ปกครองนางสาว

ตรงไหน, แต่เมื่อคุณเห็นว่า, ก็เพราะเหตุ
ไหนเล่าจึงไม่ไปเสียให้พ้น ?”

นายปราณีปล่อยแขนเจ้าหล่อนทันที. เขา
มีอกตอก, โดนหลังพิงราวสะพานอย่างสบาย
อารมณ์. เป็นภาพที่น่าชมปาน ๆ กัน เสีย
กางเกงเขยัก โชกแนบตัก กับเนื้อประทุพวง
อายน้า, น้าฝนไหลย้อยลงมาตามใบหน้าเขา
ไม่ขาดสาย.

“อ้า ถ้าเช่นนั้นก็แล้ว” เขาพูด. ฉัน
เองก็ไม่รู้เป็นห่วงเป็นใยอะไรในชีวิตนักเหมือน
กัน. ความจริงไม่อยากจะลงอาชญาในกระแสน้ำ
อันเขียวปรากฏเช่นนั้นดอก, แต่เมื่อเธอปลงใจ
สมัครจะลงเสี่ยงโชค นักรอกใจว่าสะพานจะหัก
จริงหรือไม่ทั้งนั้นแล้ว, ฉันก็จะยืนอยู่อย่าง
เหมือนกัน.”

เจ้าหล่อนมองดูเขา แล้วก็ขมิ้มปาก.

“อย่าพลอยบ้าตามที่ดินหน่อยเลย”

พอขาดคำ, นายปราณีรู้สึกว่สะพานไหว
สั่นกันไปทั่ว, แล้วมิได้เสียไม้หัก. เหลียว
ไปก็ปรากฏว่า ราวสะพานล่งลงน้ำหายไปซีก
หนึ่งแล้ว. กระดานพื้นสะพานอ่อนโยนเหมือน
แผ่นกระดาษ. เขาไม่พูดว่าอะไรหมก, ตรง

เข้าอุ้มตัวเจ้าหล่อนได้, พาวังไปหาฝั่งทันที
พอเท้าเหยียบถึงพื้นดิน, สะพานก็ครืนหัก,
ไหลปรวตหายจึยไปตามกระแสน้ำ. เจ้าหล่อน
ถอนใจใหญ่, ตัวสั่นอยู่ริก ๆ ด้วยความ
หวาดเสียว. แล้วเลยร้องให้ โชกออกมาอย่าง
เทึก ๆ.

“แม่กรรทอง—กรรทองจำ !” เขา
ปล่อย, เพราะไม่สามารถทนน้ำหนักของเขา—
หล่อนได้เสียแล้ว. “หล่อนไม่เป็นอันตราย
อะไรเลย — เห็นไหมล่ะ ? ลืมตาคุชชีระ.
หล่อนพ้นอันตรายแล้ว. คุชชีอกรัก ! โอ.
แม่ขอรัก !”

เจ้าหล่อนหยุดร้องให้ทันที. การล่อ
ล่อนแต่สักกินอัยก็ไม่มี, ซึ่งเป็นที่ประหลาดใจ
ของเขามาก.

“นี่เธอคิดว่าที่ดิน นี่ก็ถึงตัว ของดิฉันเอง
หรือคะ ? โอ. เปล่าเลยคะ. ที่ดินร้องให้
เพราะนี่ถึงเซตต่างหาก. ไข่เอ๊ย ที่ดินเกือบ
จะฆ่าเธอเสียแล้ว, แลเป็นการฆ่าโดยเจตนา
จริง ๆ ที่เคย. โอ, คุณปราณีขา ! คุณ
ปราณีที่รัก !” เจ้าหล่อนเสียวสั่นทันที
แล้วขยันทันตู่เขา “อ้า, ถ้าหากว่าเรา

นักชไต

กุ่มกั

ทั้งสองผมหวีไป พร้อมกันสฟานนั้น ชานเชอ
ครกกรกวิดิฉันไว้แน่นแนบทรวงอก, ยั้งน
ไม่ใช่หรือคะ—เชอที่รัก? แลเมื่อใดตายอยู่
ภายในวงแขนของเชอเช่นนั้นก็น่ายินดีหาน้อย
ไม่. โอ, คุณปราณีชา! เรียกดิฉันอย่าง
เมื่อก่อนสิคะ—เชอชา.”

“อ้า—เรียก—อ้า—ว่า—บางไ—เงะ?”
เขาชักพุกทะกุกทะกัก. สีน้าเรอด้วยความ
ละอาย, ริมฝีปากเม้มแน่น.

เจ้าหล่อนยกแขนขึ้นโอบคอเขา. ทอ
กายพียงนำอ้อมอันผละผาย, หน้าที่ต่อหน้าซิกกัน
สนิท.

“ก็, ว่า ยอที่รัก, แม้ยอที่รัก ยังไ
ละคะ” เจ้าหล่อนกระซิบ. “ใช่เชอคะ,
นี่เชอทำไมถึงเขลาอย่างนี้. การที่คิดนัประพฤ
ติต่อเชอมาแล้ว, หนึ่งทั้งนั้นก็ด้วย. อความรัก
ใช่เอ๊ย ทำไมเชอช่างนัหทัยตาหลงมายุไ
ช่างไม่ลืมตาไยยังเสียเลย! อนิจจา เหน็ด
ดิฉันต้องพยายามเสี่ยงชีวิตของดิฉัน แลชของเช
อด้วย, เข้าเฝ้าอันตรายอยู่หน้าหาวกเสียความ
ที่ปรารถนาแล้วเมื่อสักครู่, ก็เพื่อเข็ดตาของเช
อให้แลเห็นโลกชนอย่างเท่านั้น,”

นายปราณีจะได้รู้สักกายก็หาไม่, ส่วน
แขนทั้งสองกระทำน้าที่รักกายเจ้าหล่อน แน่น
กระซิบขึ้นอีก แล้วพึดพึดทวงหน้าอันงามแลฉม
ทั้ง ๆ กำลังเยือกโชก, แต่ไม่สามารถสรว
หาคำพูดคำใดขึ้นมากล่าวได้, เพราะความ
ยินดีแลความละอายกำลังยั้งยั้งอยู่ภายใน
ของเขา. เจ้าหล่อนต้องพุกตอกอีกว่า “กระ
นี้แล้ว เชอยังไไม่สามารถพุกกับดิฉันได้ อีกหรือ
คะ? เชอยังไจะไม่กล้ายอที่รักด้วยคำพูดของ
เชอเองอีกหรือ? โอ, ขอจงแสดงความในใจ
ซึ่งเชอได้ ตั้งใจไว้นานแล้วนั้นออกให้ ดิฉันเห็น
สักหน่อยเถอะคะ, โทษพุกว่า “ฉันรัก
หล่อนเงะ, กรองทอง! สองพุกให้ ดิฉันชื่นใจ
นิดสิคะ”

“ฉันรักหล่อนเงะ, แม่กรองทอง!”
เสียงครางอ้อ ๆ จากปากนายปราณี. “แล้ว
ดิฉันก็เลยกลายเป็นอ้ายตัวสาระเลว ตัวหนึ่งซึ่งมี
ความโลภอยู่มากโทษหาญ กล่าวคำเช่นนั้นต่อ
เชอ.”

เจ้าหล่อนหัวเราะแล้วพุกว่า “เชอจะยัง
เป็นคนสาระเลวแลโลภหนักไปอีก, ถ้าไม่พุก
เช่นนั้น, อนิจจา, เชอชา, ทรมัยสมบัติของ

พ.ศ. ๒๔๗๐

ผู้ปกครองนางสาว

กิดินนี่เองแหละ หรือคะ ที่ชักชวนไว้ไม่ให้
เธอแสดงความรักต่อกิดินได้, หรือว่าเพราะ
เธอมีเหตุผลคาอยู่ดอก ?”

“ต่างนั่งเงียบไปเป็นครู่ใหญ่ ครั้นแล้ว
เจ้าหล่อน, ในขณะที่ยังอยู่ในวงแขนของเข
ทุกพลางหัวเราะพลางด้วยความปรายปลมอย่าง
แสนสนุก

“เธอขา ที่นเราจะกลับบ้านได้อย่างไร
ล่ะคะ ? สพานที่หักลงน้ำไปจนหมดแล้ว, เรา
จะข้ามไปได้อย่างไรกัน”

“นั่นนะซี, กว่าเราจะเดินข้ามไปข้าม

ทางสพานโน้นถึงบ้านได้ก็กินเวลาครึ่งชั่วโมง”

“อู๋. ให้งานอีกคะ ! เพิ่มให้

เป็นสองชั่วโมงทีเดียว” เจ้าหล่อนร้องขึ้น

ด้วยความยินดี “กิดินอยากให้เป็นสองชั่วโมง

ทั้ง ๆ ที่อยู่กลางฝนแล้งแถมหนาวจนสิ้น เช่นนี้

ด้วยอะไรจะมาสุขยังไปกว่าที่ได้อยู่ในวงแขน

ของเธอทั้งนี้เล่า ? อ่า, เธอคะเธอ. ยัดกิดิน

รู้จักแล้วว่า น้ำที่ผู้ปกครอง ก็อย่างนี้เอง

แหละ. ตอนไปเธอจะได้ทั้ง ปกแลทั้งครอง

ตัวกิดินที่เดียวนะคะ ?”

๕. หลายคนถึงเห็นค่าของสุขภาพต่อเมื่อได้สูญเสียสุขภาพนั้นแล้ว คน
โดยมากอยากป้องกันโรคระบาทว ในเมื่อโรคได้ระบาทวขึ้นแล้ว

กองบรรณาธิการ กรมสาธารณสุข

ละคอนไม้เขมม

ดูเหมือนก่อนจะลงเดือนมกราคมสักครึ่งปี
ท่านผู้จัดการละคอนไทยเขมมได้ส่งไปรษณียบัตร
ถึงข้าพเจ้า ซึ่งกำลังออกไปต่างไร่อยู่ที่
ชายทุ่งพญาไฟ มีใจความว่า "ที่ ๑ มกราคม
ขึ้น ละคอนไทยเขมมตกลงแสดงตามเคยให้
เตรียมตัวไว้ และเข้าไปช่วยกันเช่นปีก่อน"

ข้อความเท่านั้น พอเข้าใจถึงความประสงค์
ของเรื่องได้ ในระหว่างพวกเรา เพราะได้เคย
ร่วมความก็ร่วมการกระทำกันมาครั้ง ๑ แล้ว
และสำหรับข้าพเจ้าก็คือนอกจากนั้นทางเตน
ในกิจธุระอย่างอื่น ๆ แล้ว ก็ต้องเป็นตัวละคร
ตัวอีกตำแหน่ง ๑ แต่กระนั้นก็ดี เพียง
ข้อความเท่าที่บอกมานั้น ยังหาหมดเปลือก
หรือกระ้างใส่ทีเดียวไม่ เหตุด้วยข้าพเจ้าผู้
ประสงค์เป็นสำคัญ ทั้งเรื่องละคอนที่จะแสดง

ก็ไม่ได้บอก จึงจะให้เตรียมตัวอย่างไรถูก
จริงละ, แต่ก่อน ๆ ซึ่งเคยแสดงกันไม่รู้ ว่า
ก็ควรตอกครั้นนั้น ข้าพเจ้าก็ต้องเป็นตัวละคร
(เห็นจะไม่ตอกบอกว่า เป็น พระเอก หรือ
อะไร ?) ของเรื่องเสมอ แต่กระนั้นก็ดี ใน
ครั้งนั้นคณะอาจกำหนดให้ข้าพเจ้าเป็น นาง
เป็น บ่าว หรือ เป็น อ้ายโจร อะไรก็
ก็ได้ เมื่อตัวนั้นเป็นตัวละครสำคัญของเรื่อง และ
เมื่อคิดถึงสมัยซึ่งชาวเรากำลังนิยมเรื่องลี้ลับ ๆ
เช่น แพรดำ ตัวนแดง มีมมิด ไม่มมิด ๆ
อะไรพรรณคนอยู่ คณะอาจเม็กให้ข้าพเจ้า
เป็นตัวอ้ายโจร หน้มนมิด ก็อาจเป็นได้ และ
เมื่อคิดถึงว่า ข้าพเจ้ากำลังออกมาอยู่ข้างนอก
ก็คงจะมีความชำนาญจะเป็นตัวเช่นนั้น สันที่คิด

พ.ศ. ๒๔๗๐

ละคอนไม่เขม

กว่าคนอื่น ๆ กล้วย ก็ยังทำให้ ข้าพเจ้าไม่ค่อย
สบายใจ จึงรีบเขียนโทรเลขสอบถามไป มี
ใจความว่า

“ละคอนจะเล่นเรื่องอะไร และการเล่น
ครั้งนี้ มีวัตถุที่ประสงค์อย่างไร”

ครั้นเขียนโทรเลขแล้ว จึงคิดขึ้นได้ว่า
คำขอลอยนทรีโทรเลขไม่ ที่ไม่ได้ คิดแต่
ก่อนเห็นจะเป็นกล้วยใจเกินมาก ที่จะได้ เล่น
ละคอนนั่นเอง ลงท้ายจึงต้องเปลี่ยนโทรเลข
เป็นไปรษณียบัตร ถึงจะช้าก็เป็นการเซฟ
สตางค์ แต่กว่าไปรษณียบัตรจะไปเข้าที่สถาน
รถไฟได้ ก็ต้องเดินทางเกือบ ๓๐ เส้น

ต่อมาอีกครึ่งเดือนครึ่ง จึงได้รับไปรษณียบัตร
จากท่านผู้จัดการอีกฉบับ ๑ คอยคำถาม
ตามไปว่า

“ละคอนของเรากำลังเล่นเรื่อง
เพื่อนตาย กับ ตบตา ซึ่งทว่าวาทะของ
คุณคงมีอยู่แล้ว ส่วนที่ถามว่า วัตถุที่ประสงค์
ในการเล่นละคอนครั้งนี้ คืออะไรนั้น ก็คือ
เงิน ค่าขายตั๋วนี้แหละ จะมีอะไรอีกเล่า”

ข้าพเจ้าอ่านข้อความนี้แล้ว ทำให้ต้อง
อ่านภูมิความรู้ของผู้จัดการต่อไป รู้สึกว่า
ท่านยัง ‘อ่อนฉลาด’ อยู่สักหน่อย ใครเล่า
จะเข้าใจไปอย่างอื่นว่าจะเล่นละคอนไม่เก็บ

เงิน เพราะพระยอบุญที่ แต่ที่คิดการทวายน
ก็ควรจะเอาเงินนั้นไปทำอะไร นั้นแหละคือ
‘วัตถุที่ประสงค์’

ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงต้องเสียค่าแสตมป์อีก
๓๐ สตางค์ เป็นค่าจดหมายตามย้อนไปอีก จะ
ใช้ไปรษณียบัตรอย่างเคยก็จะเป็นการประกาศ
‘ภูมิอันอ่อนฉลาด’ ของท่านให้ได้อาย เพราะ
ข้าพเจ้าได้อธิบายถึงศัพท์ วัตถุที่ประสงค์ไป
กล้วยอย่างละเอียด ที่สุดท้ายจึงได้รับตอบ
ว่า วัตถุที่ประสงค์นั้นคือ การบำรุงหอพระสมุท
‘วิจิตรวาทะ’

สาธุ ! ข้าพเจ้าโมทนา และตั้งใจช่วย
การนั้นเต็มกำลัง

ข้อมละคอน

ข้อเรื่องละคอนครั้งนี้ เมื่อนักชกทำให้
ใจคอยยืนยงพิกล ข้าพเจ้ามีสิทธิ์ที่จะเลือก
แสดงในเรื่องใด ๆ ก็ได้ แต่ก็ยากที่จะตกลง
ใจในเรื่องใด เรื่อง เพื่อนตาย ค่อนข้างจะเป็น
ความหมายที่งาม และความจริงใจข้าพเจ้า
หยากมีเพื่อนเช่นนั้น แต่ไม่ใช่เพื่อนนั้น ตาย
แล้ว ต้องเป็นเพื่อนที่ยังมีชีวิตอยู่ แต่พระยอบุญ
แทนข้าพเจ้าได้ และอีกทาง ๑ ต้องไม่ใช่
ข้าพเจ้าเป็นตัวละครตาย คือข้าพเจ้าต้อง

ม. ก.

กุ่ม

ไม่ตาย

ส่วนเรื่อง ตบตา เรื่องนี้คงจะมีการไขว่ ๆ แลย ๆ กันบ้าง เพราะถูกตบ แต่ก็คงยากกว่าเรื่องก่อนคือไม่ถึงตาย แต่ทำไม? จึงต้องเจาะจง ตบตา หน้าออกกะใหญ่ไม่ยักตบ และการตบตาจะตบถูกใจง่าย ๆ หรือ น่าจะถูกตบ ถูกหมก ถูกแก้ม ๆ อะไรเสียแหละมาก คนนี้ถ้าเปลี่ยนชื่อเป็นเรื่อง ตบหน้า ก็ดูจะक्रमขึ้นอีก และข้าพเจ้ารับเรื่องเป็นตัวตบเอง จะตบให้สนิทเขี้ยว แต่ก็ต้องบอกเสียก่อนเหมือนกันว่า ข้าพเจ้าไม่สมักเป็นสัตว์ที่ถูกตบ ไม่ยอมเป็นอันขาดทีเดียว.

ดังนั้นแหละ เป็นข้อยากใจว่าจะแสดงเรื่องใดก็ และทั้งข้าพเจ้าก็ยังไม่รู้ ว่าเนื้อเรื่องเป็นอย่างไรด้วย ตามที่ผู้จัดการนึกเอาว่าข้าพเจ้าक्रमับทแล้วนัน ความจริงหามิได้ แต่จะอย่างไรก็ดี ข้าพเจ้าก็ต้องฝึกซ้อมท่าทางไว้โดยเคา ๆ บ้าง จนกว่าจะไถ่ยกมา เพราะไต่ยกไปยังผู้จัดการแล้วว่า ข้าพเจ้าจะक्रमตัวเอง จะเข้าไปกรุงเทพฯ ให้ทันคราวซ้อมใหญ่ แล้วก็ออกโรงที่เขี้ยว ผู้จัดการหรือคณะย่อมรู้ ถึงความสามารถของข้าพเจ้าก็แล้วนันไม่เป็นข้อขัดข้องอย่างใด.

ข้าพเจ้าพยายามนึกเคาเคาเรื่อง นึกถึง

ท่าทาง นึกถึงกลิ่น และยังนึกถึงว่าक्रमับทร้อยด้วยหรือไม่ แต่ก็คิดถึงลมัย จึงเข้าใจว่ายิ่งไต่ก็ต้องมี ฉนั้นควรซ้อม ๆ คอให้ نرم ๆ ไว้ก่อน ถึงไม่ต้องร้อยก็เท่ากับซ้อมเล่น ต่อมาเมื่อความนึกของข้าพเจ้าคล่องแคล่วก็ เห็นเป็นรูปร่าง บ้างครั้งถึงกับละเมอและฝันเรื่องเล่นละคอน อีกวัน ๑ ฝันว่าข้าพเจ้าออกแสดงเป็นพระเอกเรื่องตบตา กำลังละเมอร้องเพลงประโลมนางเอก แต่ยังไม่ทันจบเพลงก็ต้องสะดุ้งตื่น เพราะถูก ตบแก้ม (ไม่ใช่ตา ไม่ใช่หน้า) ก็ถึงละ การที่ถูกตบเพราะเหตุใด และใครเป็นผู้ตบนั้น ข้าพเจ้าไม่ทราบ

ต่อมา ข้าพเจ้าลองซ้อม ท่าทาง ขยยาท ช่นแวงลองเรื่องเพื่อนตาย ก่อน ข้าพเจ้าเคาว่าเนื้อเรื่องक्रमมีชายคน ๑ ซึ่งจะต้องตาย จะด้วยเหตุอันใดก็ตาม แต่คงแน่วไม่ไต่ถูกตีตีหัว ตาย แล้วมีเพื่อนของชายผู้นั้นมาอมตายแทน จะด้วยความรักหรือความยำอะไรของเขาก็คตามที สักแล้วแต่เขา เพราะข้าพเจ้าไม่ได้แสดงเป็นตบนั้น ข้าพเจ้าได้ขยเจ้ากุลางไว้คน ๑ แสดงเป็นตัวเพื่อนตาย บั๊— เจ้าหน้าไวแท้ ๆ พอพูดให้เข้าใจ เรื่อง

พ.ศ. ๒๔๗๐

ละคอนไม่เขม

หมอกทำท่าตายสนิทจริง ๆ ได้ทกลองให้ตาย
หลายวิธี เพราะไม่รู้ ว่าเรื่องจริงนั้น ตายด้วย
วิธีอะไร จึงต้องลองเสียหลาย ๆ อย่าง เช่น
ทำท่าว่า เรากำลังนั่งสนทนากันอยู่ แล้วมี
ผู้ร้ายมาลอบฆ่าข้าพเจ้าด้วย ขน คาย หอก
แหลน หลาว ขน เกาทัณฑ์ นำไม้ โล่ยาง
น้อง ฉมวก พลอง ง้าว ทวน ตะพด ๆ
ทลกรจน ลูกบอมม์ เป็นที่สุด แต่ไม่ถูก
ข้าพเจ้า ถูกแต่เพื่อนคนนั้นตาย แม่-หมอ
ทำท่าตายต่าง ๆ กันทุก ๆ ชนิดอาวธ เช่น
สมมุติว่าถูกขื่น พอให้อาตมาตีเสียงขื่น ปัง
พังกทำเซ มือกุมแผล ถูกขื่นแล้วชวนล้ม
เมื่อสมมุติว่าถูกหอก ที่พุ่งมาโดยแรง เสียงดัง
อี๊ก พังกเซล้ม มี ๑ ท้าวคิน มี ๑
กุมหอก คือหน้าสนิทว่าพระลักษมณ์ถูกโมฆ
ศักดิ์เสียอีก ถึงคราวถูก ลูกบอมม์ดัง บูม
ระเบิดโรงเรือนเกือบพัง พังกกระโดดทำตัว
ลอยตามแรงระเบิดแล้วกระดอนกลิ้งลงมานอน
แผ่บนพื้นดิน ทำตัวกลมเห็นเป็นแขนขาขาด
หายหมด ข้าพเจ้าชักซ้อมเสียจนสนิท คิด
ว่าอย่างไร ๆ ก็ต้องได้ ข้อ คราวนี้เป็นแน่นอน
เพราะเพียงแต่ คน ซ้อมยัง ทำได้ ก็คง เพียง
เชื่อว่าคนที่เป็นตัวจริง ๆ คงทำได้สนิทยิ่งขึ้น

ไปอีกไม่ต้องสงสัย
ชั้นต่อมา ลองซ้อมเรื่องทยภา เนื้อเรื่อง
นักเขใจว่าคงมีเค้าตามท่อน และข้าพเจ้า
ได้หัดร้องเพลงจนชำนาญแล้วหลายบท เช่น
สรวีแสงแสง, สาวเขยจะบอกให้, สรรเสริญ
พระบารมี, และเพลงซ้อต่าง ๆ ในทยภกสรวี
อีกครึ่งครึ่งเล่ม เป็นการซ้อมไว้หลายทำนอง
เมื่อในเรื่องไชยบทไหนมีเนื้ออย่างใด เขาเอนอน
มาใส่เข้า ก็ร้องได้เท่านั้นเอง

ข้อสำคัญอยู่ตรงบทโลมนาง แต่ทำจริง
ทยภกข้าพเจ้าทำได้อย่างดี เว้นแต่ตัวนาง
ซึ่งออกจะซุกซนลึกลอย ชั้นต้นได้ขอให้ แม่...
.....ง่า.....มารดาเจ้าเขยว (เจ้าเขยวเป็นบุตร
ข้าพเจ้า) สมมุติเป็นนางแทน แต่กลับถูกตู่
ดังนั้นจึงได้ขออนุญาตยกนางเขยว (คนใช้ใน
บ้านข้าพเจ้า) ขึ้นเป็นนางสมมุติ

นางสมมุติคนนั้น เขารู้จักไว้มิแพ้เจ้าคน
เป็นเพื่อนตาย หากแต่ยังซัด ๆ กระดากกระ-
เดื่องอยู่สักหน่อย ๆ เพราะขณะซ้อม มารดา
เจ้าเขยว คอยนั่งติชมอยู่ด้วย หากไม่ระสรวินิ
ที่เดียว แต่ยังมีขณะข้าพเจ้าร้องและแลสยดา
กัน นางสมมุติยังทำเอาใจข้าพเจ้าแลสย
ลิมเนอเพลงลงไม่ถอก แล้วยังมีการค้อน ๆ
ควัก ๆ นอกบทให้ออก จึงเห็นว่าเด็กคนนั้นถา

ม. ก.

กุ่มกั

มีครุฑกั หักกั ๆ คงแสดงไว้กั ๆ เป็นแน่

วันหลังต่อมา ข้าพเจ้าเห็นว่าซ่อมในยาน
นางสมมติจะทำทนายไม่สิ้น เพราะมีคน
ชวยกัน ทำใหวนมาของข้าพเจ้าเสียไปด้วย
วัน ๑ เมื่อ นางสมมติเขวข้าว กลางวัน ไปให้
ข้าพเจ้ากินที่กระท่อมไร่ ข้าพเจ้าก็เลยขอซ่อม
คอกครั้ง ภาพตอนนั้น คือ นางสมมตินั่งอยู่บน
ร้านแทนเกาอี้ พระเอกก็ขี่ข้าพเจ้ายืนเคียง
แล้วร้องเพลงประโลมตามบทกั กั กั กั

“โอ้เจ้ายาหย็ของพ่อเอ๋ย
ไฉนเลยบ้องบัตจิตใจพี่
รักเจ้าเท่าดวงขวัญ
หลายบ้อมพระน้าใจ
ครั้งนี้โชคหนุนบุญช่วย
บอกด้วยความจริงอย่าสงสัย
รักเจ้ายิ่งกว่านางใดใด
ทรมไว้อยู่เมื่องเมตตา”

พอข้าพเจ้าร้องจบเพลง และพลาญทางกร
ขยับจะเข้าโลมนาง ก็พอดีเสียงฉาด คือ
มีใครไม่ทราบกระแทกหน้าข้าพเจ้า และ
ความเจ็บช้ำก็เกิดขึ้นพร้อมกัน ข้าพเจ้าร้อง
โหย โดยสั่นทุกใจ คิดว่าใครลงมือร้าย
(แต่ไม่ถูกเพื่อนตาย เพราะไม่ได้ซ่อมเรื่อง
เพื่อนตาย) ด้วยความโกรธถึงหมัก, หันขวับ

ไประแถมมือ พอดี ประชันหน้ากั-กั.....
ง่า..... มารดาเจ้าเขว ยืนมือท้าวเขว
หน้าคัง คางขึง ผีปากสั้น จมูกระบายลม
เสียกั ๆ ข้าพเจ้าก็กลายโมโห ไม่โกรธ
(ไม่ใช่โกรธไม่ได้) แต่จะข่มกัข่มไม่ออก
ก็เหมือนจะกลายเป็นเห็บ และรู้สึกตาคะปรียกั
เมื่อเห็นว่าผู้ทำร้ายไม่ใช่ศัตรู หมักก็กลดลง
เป็นระวังเรียว และเมื่อหน้าไม่โกรธ แต่จะข่ม
กัไม่ออก ทั้งไม่รู้จะตีหน้าทำไหนดให้เหมาะกั
ขบขาท เพราะตอนนั้นเป็นเรื่องแซก ซึ่งไม่เคย
ซ่อม ด้วยไม่คิดว่าจะมี ข้าพเจ้าจึงโกลนหน้า
กลับไปตามนางสมมติ แล้ว-เอ็ดไปไหนนึย
เร็วจริง แต่-ทันทีที่ถนัดหันหน้ากลับอีก เพราะ
เสียงโฉ่งฉ่าง ๆ เกิดขึ้นดังแรง แล้ว
กั - สำรับ กัขัว หกแตก กระชุกกระชวย
หมัก กั

เป็นอันว่านี่ ข้าพเจ้าออกเพล

ตอนนั้นมา ข้าพเจ้าก็มีไข้ล้มละตอน อีก
(ทั้งจะวังอย่างยังทั้งจะไม่ให้เกิดการละเมอขึ้น
เช่นครั้งก่อน.) เพราะเห็นว่าเท่าที่ซ่อมมากั-
สนิท-พอออกโรงได้แล้ว และได้ความรู้ให้
ตกลงใจว่า ข้าพเจ้าต้องล้มเลินเรื่องเพื่อนตาย
จะไม่ยอมเล่นเรื่องตบตาเป็นอันขาด ทั้งจะต้อง

พ.ศ. ๒๔๗๐

ละคอนไม่เขม

ขอให้ผู้จัดการเปลี่ยนชื่อเรื่องตลก เป็น ตบ
หน้า งัก ด้วยเท่าที่พิสูจน์แล้ว เห็นว่า
เป็นคำตรงดลกต้องกวดำกันแน่นอน

เขากุ้ง

พอปลายเดือนธันวาคม ข้าพเจ้าก็เดินทางไป
กรุงเทพฯ แต่ก่อนการช่วงร้ายช่วงเกิดเป็นวิบัติ
อย่างไม่เคยมี ขณะชัวยกเว้นนอกจากบ้าน
จะไปยังสถานีรถไฟ เกวียนซึ่งเคยใช้ อยู่ก็
ก็เกิดหักพัง ๒ ครั้ง มีหน้าขณะทั้งวิวเขาเทียม
เกวียน เจ้าขบวนซึ่งเป็นวัวเชื่อง ๆ ยังเะ
เอาหัวปักปลายหมวก พอไปถึงสถานี แล้วกัน
รถไฟผ่านไปเสียก่อนตั้งครึ่งชั่วโมงแล้ว ความ

จริงมิใช่รถไฟมาเร็วกว่าเวลา คงมาช้ากว่า
กำหนดคง ๓๐ นาที แต่ข้าพเจ้าเห็นว่าปรกติ
ต้องช้ากว่ากำหนดในตาราง ครึ่งชั่วโมงเสมอ
จึงมิได้ถือกำหนดเวลาในตาราง มาวันนั้นเกิด

ใจตกใจอย่างไร จึงเกิดเร็วเกือบตรงกับตาราง
ดังนั้น จึงจำต้อง อาศัย พักแรม อยู่ชาน สถานี
ราตรี เพราะจะหวนกลับไปบ้านอีกก็ใช้ที่
วันรุ่งขึ้น ก็ได้ โดยสานรถไฟโดยเรียบร้อย

ชุมทางบ้านลาชี—เป็นสถานีใหญ่ซึ่งรถไฟ
หลายสายมาวมกัน และจักเปลี่ยนกระบวน
กันทันที ฉะนั้นจึงมีการสับสน อลหม่านอยู่มาก

ทั้งเจ้าพนักงานและผู้โดยสาร ข้าพเจ้าถือ
ปฏิบัติตามเคย คือพอถึงกลางจากรถคันเก่าไป
ขึ้นรถคันใหม่ที่จะเข้ายังกรุงเทพฯ แล้วก็เข้า
นั่งประจำที่เป็นการขึงกันสักระยะเวลา ๆ ทา
ไม่ว่าไม่ว่า ทั้งยังมีพวกพระมือไว มือยาว
คอยรบกวนอีกด้วย สักครึ่งชั่วโมงขบวนรถ
ต่าง ๆ ก็ออกเดินแยกกันไปเป็นทาง ๆ แต่—
เอ๊ะ—นี่อะไร ข้าพเจ้า—แล้วกัน ข้าพเจ้า
ก็มาขึ้นรถสายเหนือซึ่งจะไปยังปากน้ำโพเสีย
แล้ว รถแล่นพ้นสถานี จะถึงเครื่องสัญญาณก็
ไม่มี เจ้าพนักงานสักคนก็ไม่เห็น ข้าพเจ้า
ลุกขึ้นวิ่งหะเล้กทะล็กไปจนพบการีรถ ขอด
ให้แก่ฟ่ง

“แล้วกัน, จะทำยังไรล่ะคุณ” แกว่า

“นั่นซี, จะทำยังไรล่ะนาย” ข้าพเจ้าว่า

“สักแต่คุณซี จะให้ผมทำยังไรล่ะ” แกว่าอีก

“สักแต่นายซี เห็นดีจะให้ผมทำยังไรล่ะ”

ข้าพเจ้าก็ว่าอีก

เราต่างว่ากันไปมา กันมา ที่สุดเขมอัน
ตกลงตามคำแนะนำของนายการีคว่า คำว่านั้น
มีขบวน รถด่วน จาก เชียงใหม่ เข้ากรุงเทพฯ
ข้าพเจ้าจะลงคอยที่สถานีใด ๆ ก็ดี ซึ่งขบวนรถ
นั้นหยุด แล้วกันโดยสานไป ถึงนั้นข้าพเจ้า

เห็นว่าจะไปลงที่ถนนก็เกรงลำบาก และ อันตราย
จึงตกลงไปลงเมืองลพบุรี คิดเลยว่าทั้งเรา
ประสงค์จะไปโบราณสถานเช่นนั้น ครั้นตอน
ที่ทั้งไปโดยสายรถขบวนเชียงใหม่ ถึงกรุงเทพฯ
เวลาเช้า

ข้าพเจ้าเห็นว่า จะไปย่านเสียดก่อน ก็เลย
เวลามากไป เพราะบัดนี้วันงานก็จวนเข้า
มาแล้ว ทราบว่าวันที่ ๒๐ ธันวาคม คือพรุ่งนี้
เป็นวันซ้อมใหญ่ ฉะนั้นพอถึงกรุงเทพฯ ข้าพ-
เจ้าก็ตรงไปย่านท่านผู้จัดการทีเดียว

ข้าพเจ้าออกตระเวนเดินเล่นในท้องที่โตเห็น
รถ 'แตกซี่' แล่นซวกโซไปมาอย่างมากมาย
ชั้นแรกก็จะต้องชะลอรถพรวน เพราะชาวต่าง
แต่เมื่อคิดถึงรถพิเศษขึ้นมา ก็เลยออกหวาด ๆ
เชื่อว่าคนนอนอยู่ในที่นั่งยังกันเข้าไปชน
เอาได้ เรืออยู่ในคลองแต่ ๆ ไม่ค่อยใจจนมา
ก็กระโดดลงไปท้ายเอาอีก ๆ บางทีไม่ยอมขับ
วิ่งบนถนนกันขับลงไปนอนในคลอง ที่สุดก็กรธ
ขึ้นมาไม่ว่าเสาไฟฟ้า หรือ ขอมตำรวจก็ยังไม่
เสียเงิน จนตำรวจขยาดไม่หยากยอมขับยอม
ทั้งนี้ข้าพเจ้ากลัวว่า เมื่อขึ้นไปแล้วเขาเกิดผลลง
รถหรือรถคนบ้านนอกขึ้น ข้าพเจ้าก็จะพลอย
ขายด้วย เมื่อเขาขับเข้าไปชนตำรวจที่ขยาด
นำโรงพัก หรือชนเอาลูกเมียใครที่กำลังนอน

อยู่ในมุ้ง ๆ ดังนั้นจึงตกลงกันโดยสายรถราง
เห็นว่าเรื่องนั้นน้อยกว่า เพราะเจ้าหน้าที่จะแข็งแรง
ใหญ่โตทำทางไม่กลัวใครก็วิ่ง แต่ก็เก่งอยู่
แต่ใน ราง เท่านั้น หาสามารถที่จะออก
ไปอาละวาดทำร้ายใคร ถึงนอก ราง หรือในมุ้ง
ได้ ไม่.

“อ้าว—นี่ให้อะไรล่ะ” คนขายตั๋ว
รถรางกล่าวแล้วก็มลงค. ให้ซึ่งตั้งอยู่ตรง
หว่างข้าพเจ้า “อ้อ—หน่อไม้เปรี้ยว—
ของนาย” เขาเงยหน้าถามข้าพเจ้า

“ยะ, ของฉันเอง” ข้าพเจ้าตอบ.
สมบัติของข้าพเจ้าที่ติดตัวมา มีเพียงเสื้อผา ๑ ใบ
หน่อไม้ทอง ๑ โหล สำหรับเป็นของฝากท่านผู้
จัดการ เพราะเป็นของชอบของท่าน

“ขออีก ๑ สตางค์” คนขายตั๋วแย้ม
“เอะ—ให้ก็เก็บด้วย” ข้าพเจ้าค้าน
“ยะ เท่ากับคนอื่นเหมือนกัน” เขาตอบ
“ง่า—ก็เดี๋ยวนั้นเก็บหรือเปล่าล่ะ ที่
นั่งอยู่บนตักแม่นั่นล่ะ” ข้าพเจ้าถามพลาง
ยิ้ม

“อ้อ, นั่นเป็นเด็ก และอยู่บนตักผู้ใหญ่
ไม่ต้องเก็บ”

“อ้อ—ถ้ายังงั้นฉันเอาไหนไว้บนตักบ้าง
ล่ะ จะเก็บไหม?”

พ.ศ. ๒๔๗๐

ละคอนไม่เซียม

“สำหรับให้ ตะกร้า กระบุง ๆ เหล่านี้เก็บ
ทิ้งนั้น. เขาต้องการมาละ ถ้าไม่ยอมเสีย
ก็ต้องลง” เขาพูดโดยอำนาจ

ข้าพเจ้าเลยต้องยอมให้เขา เพราะข้าพเจ้า
ลงเงิน แต่มาได้คิดว่า รดรางดังไม่มีฤทธิ์
อย่างรดแตกซี่ ก็คงมีฤทธิ์ อยู่อีกทาง ๑
และยังได้ความรู้ อีกว่า ไห ๑ ไหเท่ากับคน
๑ คน แต่เด็ก ๑ คนไม่เท่ากับ ไห ๑ ไห
ฉนั้นเฮอ—ให้ยกเทน้ำในจะมีค่ากว่ากัน. ถ้า
คิดอย่างคนเรา ๆ คงมีความเห็นอย่าง ๑ แต่
ถ้าคิดอย่างรดรางคงเห็นไปอีกทาง ๑

“อ้อ—ถึงทีลงแล้ว, เขาจะนาย” ข้า
พเจ้าร้องบอก เขาก็โยนากหัวขี้ขี้ รดหยด
ข้าพเจ้าก็ลง

ข้าพเจ้าออกจะขมขมอมและพระสูงพระถึง
ลึกหน่อย เพราะต้องเดินทางตรากตรำ มีอ ๑
หัวหีบ ออมีอ ๑ หัวไห จากทางรถไฟถึง
บ้านท่านผู้ จักการไม่ไกลนัก ข้าพเจ้าต้อง
ใช้หูกใช้ค้ำมาก เพราะรดลาผู้คนขวักไขว่
เกรงที่สุกๆเจาแตกซี่ จะมาทำเอาไหของ ข้าพ
เจ้า แตกซี่ ต้องหลยเข้าเดินตามฟดปลา
ตอนจะข้ามถนนก็ต้องยืนปลงอนจริงเสียจนเห็น
ว่าปลอกโปรงจึงรีบวิ่งข้ามไป แต่น้ำหนัก
เจ้าไหและเจ้าหีบก็ถ่วง อย่างไม่เบาเหมือนกัน

ที่สุดเป็นการรอกอันตรวยไปได้ แต่สังเกตว่า มี
คนหลายคน ที่พอใจใน รูปโฉม ของ ข้าพเจ้า
อย่าว่าแต่คนเดินถนนเลย แม้ที่แต่งตัวสวย ๆ
ซึ่ง รดย่นคร ยัง ค้าง หัน มา มอง เป็น หลายคน
ฮึ—ฮึ ยังไม่รู้ จักสิ่ง นี้แหละตัว พระเอก
ละ แต่ยังไม่อยากแสดงรูป ก็เพราะยังขะมก
ขะมอมอยู่เท่านั้น รอไว้วันที่ ๑ มกราคมเล็ก
จะเผยให้เห็นให้ฉันทักใจด้วย.

พอใส่เข้าไปกระดานผู้ จักการ เจ้าบุญ
(ไทย) เจ้าชัย (ฝรั่ง) ก็ทักเกรียวก็เกีย
ฮือ—ท่ามันจะจำไม่ได้ จึงชักมือ ๆ เอาด้วย
กิริยาอาการไม่เป็นกันเอง. ฮือ—ฮือ เจ้าบุญ
แน่น แน่ แน่ แผลก เขียวระวีระ ฮือ—แฮะ
เจ้าชัย อ้ายนะพาดน้อง นั้นแน่น เฮีย—กูเอง
อา——อ้ายพวกนี้แปลกหมก เฮ้, ใครอยู่
มึงพ่อ——แฮ, อ้ายชัย, เฮีย—ก อ้าว
ไหพ่อจะแตก. อ้าว—อ้ายบุญ พากเลื่อเข้า
ให้, ขากมัน เฮือ—— ใครอยู่มึง กูหมา
ก้วย, โอโย—อ้ายเปรตกักพ่อได้ อ้ายหมา
เปรตเคียวพ่อทูนก้วยไหคอหัก เฮ้า—เฮามัน—
อ้ายบุญ อ้ายชัย ๑ เฮ้า, อ้ายชัย, อ้ายบุญ
หีบพ่อซากคิมหายหมกแล้ว ๑

“ไม๊ะ ไม๊ะ ไม๊ะ” เฮ—เจ้า

ม. ก.

กุ่มกั

ประคณ เรียกไปด้วย เธอ—อ้ายพวกนี้ทำเอา
เหินอัย แหม, ถ้าน้อออกมาซักทีหน้อย
อ้าย ๒ ตัวนี้ต้องตายสักตัว ๑ เป็นแน่.

“คุณลุง จะไปไหน ไม่ทราบ” แม่
คนที่ออกมา โม่ สุนัข หล่อนถาม ข้างเจ้า
ข้างเจ้ายืนหอบ คอตก พุกไม่ออก เพราะ
เหินอัยกลัวแล้ว ยัยมาถูกแม่นั้น เคาะสูง
เข้าให้อีก เลยคอตัน แม่นั่นแต่ก่อนไม่เคย
เห็นหน้าจึงไม่รู้ จักกัน ที่จะเป็นคนใช้ของ
ผู้ จักการมาอยู่ใหม่

“คุณหลวงไปไหนละยัย” ข้างเจ้าถาม
“นอนยังไม่คืนจะ” หล่อนตอบ
“เฮ้ เกือบเพลแล้ว ไม่เคยนอนสาย
เลยน้า”

“เมื่อคืนซอมละคอนอยู่กิดจะ”
“อือ——” พอพูดถึงละคอนข้างเจ้า
ค่อยขันใจ

“คุณลุง มาหาใครไม่ทราบ” หล่อน
ถามอีก

“มาหาคุณหลวงแหละยัย ไปรอไปปลูก
เถิดยกกว่าฉันมา”

เจ้าหล่อนเพิ่งตาค้องข้างเจ้า เคาว่าขึ้น
แรงคงเพียงแต่เห็นว่า ข้างเจ้า มาแต่บ้านนอก
พอได้ฟังคำสั่ง คงนึกเลยไปถึงว่า เห็นจะ

มาจากปากคลองสารแนแล้ว เป็นนานหล่อน
จึงย้อนว่า

“ท่านเป็นใคร ไม่ทราบ.”

“ฉานรี, อ้า—ง่า—ซอ—คุณ——”
พอข้างเจ้าจะบอกชื่อ ก็ได้ยินเสียงตะโกน
มาจากบนเรือนว่า

“อะไรกัน แม่รู้จี้ อะไรกัน ทมามันกัก
ใคร เสียยังเอ็ดอะไร”

ข้างเจ้าจำเสียงได้ว่า คุณหลวง. และ
แม่นั้น ซังยัยคนเข้าใจว่าซอ รุจิ ยังไม่ทันจะ
ตอบ ข้างเจ้าก็ชิงตอบเสียก่อน

“ผมเอง ผมเอง ผมมาแล้ว”

“ใคร ใครนะ แม่รู้จี้” เสียงยังไม่ลุ
จากทันนอน

“ผมนะจี้ อะไรจำไม่ได้รี”

“ผมนะ ใคร ?” เสียงถามกระซก

“อือ—ยังงี้ละ” ข้างเจ้าเปลี่ยนเป็น

ภาษาแจ็ก

“ป๊ะ—อ้ายมนนเจกบ่าหรือไทยยอกที่ไหน
เข้ามาข่มขามในย่านนะ” เสียงดัง ๆ แล้วก็
เย็ดน่าค่างแอ็ด

“อ้าว—อือ—เฮ้” คุณหลวงกับ

ข้างเจ้าพร้อมกัน

“ชะชะ นึกว่าใครเสียงเดียวผมเดียวอ้าว”

พ.ศ. ๒๔๗๐

ละคอนไม่เซม

คุณหลวงหัวเราะทั้งซัพ

“ฟั๊ ะ ปล่อยให้ หมดกั คนตาย
เสียแล้ว”

ข้าพเจ้าร้องอุทธรณ์ แล้วคุณหลวงพร้อม
ด้วย กองชุดของท่าน ถึงมา รัยรอง ข้าพเจ้า
อย่างถนัดน้อย ประกอบด้วยรักใคร่ พร้อม
ทั้งยำเกรง ทำเอาแม่ รุ้ ออกจะทั้งไม่ใช่
น้อย (ไม่ใช่คุย)

ข้าพเจ้ากับคุณหลวง ถูกท่านกองชุด
บังคับให้ อย่าน้ำเสียก่อน แล้ว จึง ค่อย คุยกัน
ทั้งนี้จะเป็นด้วยท่านเห็นว่า คุณหลวงคุย โอ้ ทั้ง
ซัพ หรือว่า เหม็นสาบ ข้าพเจ้าก็ไม่ทวาย
แต่เรา ก็ยืนที่ และต้อง การ อยาอยู่ เหมือนกัน
เสร็จแล้วเราก็จ้าวร่วมโต๊ะกินข้าวต้มพร้อมกัน
ข้าพเจ้าถามคุณหลวงว่า “แม่รุ้ คือ
ใคร”

“อ้อ—ญาติกันเอง, นี่แหละที่เป็นนางเอก
ละคอนของเรา” คุณหลวงบอก ทำให้ ข้าพ
เจ้าชุนยานชุน เพราะผู้ ทั้งเป็นนางเอกเป็น
ที่ถูกอุทธรณ์เสียข้าพเจ้าผู้เป็นพระเอกแล้ว.

“ตำแหน่งพระเอก ก็คงเป็น———”
ข้าพเจ้าถาม

“เออ, จึงจะละคอนยังไม่รู้—เดี๋ยวจะเอา
โปรแกรมมาให้ดู” ว่าแล้วคุณหลวงก็ไปหยิบ

มาส่งให้

ข้าพเจ้าตรวจดูชื่อ ละคอนและผู้แสดง
ทั้ง ๒ เรื่อง แต่ — หาได้ ปรากฏนาม ข้าพเจ้า
ไม่ ตอนนั้นข้าพเจ้าคิดว่าผิดคิดคือ นั้นมันยังไม่
ข้าพเจ้าก็คิดไม่ถูก และพูดไม่ถูก ผู้จัดการ
สั่งให้ ข้าพเจ้าเตรียมตัวเล่นละคอน ข้าพเจ้า
ก็พยายามด้วยความตั้งใจของงานซ้อมเสียอย่าเ
จนหน้าตาจะแตก แต่แล้วไม่ยอมมิชื่อว่าเล่น
ผู้เล่น

คุณหลวง คงสังเกต ว่าข้าพเจ้า จะ ร้อง ให้
จึงพูดขึ้นว่า

“ผมไม่นึกเลยว่าคุณจะมาได้ และเห็นพัน
เวลาจึงได้ จัดการซักซ้อมกัน เพราะพรุ่งนี้
เป็นวันซ้อมใหญ่แล้ว แต่ในงานของเรานการ
เล่นตัวละคอน ก็สำคัญจริงอยู่ แต่ สำคัญใน
ส่วนเรื่องละคอน หาเท่าความสำคัญใน
ส่วน งาน ไม่ คนทำงานนั้นแหละสำคัญยิ่ง
และ ซึ่งผมได้ ตั้งใจ ไว้แล้วว่า ถ้าคุณมาก็ จะ
มอบให้เล่นแม่งานนี้ ช่วยกัน ๒ คนก็ยอมโดย
ตลอด”

ข้าพเจ้า ได้ ฟัง ก็ พอ เงย หน้า ชุน จาก
โปรแกรมละคอนได้

“การเล่นละคอนนั้น” คุณหลวงกล่าวต่อ
“จำเป็นต้องมีผู้จัดการ ที่เรียกว่า เสตทแมน

ม. ก.

กุ่มกั

นาเยอร์ เช่นเดียวกับ กำกับ การ แสง
ภาพยนตร์เหมือนกัน น่าที่น ผู้ชำนาญการ
นั้น ๆ อย่างก็แล้วจึงจะเป็นได้จริงที่เกี่ยว ข้าง
เจ้าหน้าที่ในใจ ยิ่งกว่านั้นงานของเรายังมี
สำคัญ ๆ อีกมาก เช่นการรับรองผู้ใด ซึ่ง
มีทั้งเจ้านายและผู้ที่ ฯลฯ เหล่านี้แหละเป็น
หัวใจของงาน นับเป็นสำคัญที่สุด และผม
เห็นว่า คุณจะสามารถจะเป็นได้ทั้งเสดตแมน
นาเยอร์ และผู้บัญชาการทั่วไป ก็คงจริงอีกเหมือน
กัน ดังนั้นผมมอบให้คุณเป็น แม่บ้าน เพื่อ
ควบคุมเจ้าหน้าที่ปลักย่อยแผนกต่าง ๆ ทั้งหมด
ข้าพเจ้าจะพออะไรอีกไม่ได้แล้ว ทั้งจะ
คิดอะไรก็ไม่ได้อีก นอกจากจะนึกแล้วว่า
“ ยักข้าพเจ้าไม่ได้เป็นตัวละครคน แต่ก็เป็น
แม่บ้าน ซึ่งมีหน้าที่สำคัญ และตำแหน่งใหญ่
กว่า พระเอก เสียอีก ” แต่อย่างไร ๆ ก็
ข้าพเจ้าก็คิดเสียเลยว่า ถ้าเจ้าไหนไม่ต้องการ
ใบไม้ได้ ก็ก็มอมมาด้วย ก็ไม่ยากให้ ผู้จัดการ
ตามความตั้งใจเดิม แต่ฉันลั่นวาจาออกไป
เสียแล้ว ต้องเลยตามเลย เมื่อได้มันนี้แหละ
กันตลอดเรื่องแล้ว ข้าพเจ้าก็ลาไปนาน แต่
คราวนี้ไม่ยกขั้วรถวาง แท้จริงก็ไม่มีอะไร
ต้องเสียอีก ๖ สัปดาห์แล้ว แต่ข้าพเจ้าเต็มใจ

ข้าพเจ้าแตกซึ้ง เพราะปลงใจแล้วว่า ขอให้มัน
แสดงฤทธิ์อย่างพิศดารยิ่งกว่าที่เคยปรากฏมา
แล้วเลิก ข้าพเจ้ายอม—ยอมทั้งนั้น ตั้งแต่
ข้าพเจ้ากับ แชนหลุย จนถึงคืนเสียที่เกี่ยว แต่
ทั้งนี้เพราะอะไร ก็อย่าให้ข้าพเจ้าต้องขอละเลย

แสดงละครคอน

คืนวันที่ ๓ มกราคม ผู้ที่เป็นตัวละครคอน
จะมาถึงโรงได้เวลา ๗ ต.ท. แต่ส่วนข้าพเจ้า
คงไปถึงแค่ ๘ ต.ท. เพราะไหนจะขนฉาก
ติดฉาก ตั้งฉาก. ไหนจะขนเครื่องฟอรันิเซอร์
สำหรับแสดงละครคอน สำหรับขบวนละครคอน
จัดห้องแต่งตัวละครคอน แบ่งเป็นแผนกชายหญิง
นั้น, เพียงแต่งานในห้องก็เท่านั้นแล้ว ยิ่งงาน
นอกห้อง คือที่คนถือก็ ไหนจะจัดขบวน จัด
เก้าอี้ ตั้งกระโถน ตลอดจนถึงห้องทำนหญิงทำน
ชาย. ที่สุดเห็นพินมันสักปรก ฝาแลแพทาน
ก็วิ่งวิ่ง ขอบสั่งให้ล้างกวาด ก็ไม่มีก้มใคร
ทำ ข้าพเจ้าก็เลยทำเสียเอง นี่แหละการ
เป็นตัวละครคอน กับ แม่บ้าน มันมีรสชาดต่าง
กันเช่นนั้น นี่ก็คิดว่าผู้จัดการบอกว่าตำแหน่ง
แม่บ้านสำคัญกว่าตัวละครคอน ข้าพเจ้าจึงได้
พยายามทำ หาไม่, ไม่ขึ้นรถไฟก็ขยัน
เสียแล้วก็ไม่ทันจะขึ้น

พอตกค่ำได้เวลา ก็สั่งให้คนตัวโหมโรง

พ.ศ. ๒๔๗๐

ละคอนไม้เขม

ไม่เข้าทรงคนเล่นคนดู ก็พากันย่อย ๆ มา
ก่อนทำให้ใจคอชุ่มชื่นขบขันน้อย ความ
เหงา เหงา เมื่อก่อน กลางวัน ค่อย คลาย ไป
เพราะพวกเหล่านั้น ที่รู้จัก ทำงา ทักทาย
ปราศ ทำให้รู้สึก ว่า คำแห่ง แม่ งาน นี้
โคตรจริง ๆ

เมื่อเช้ามืดใหญ่ คืนวันที่ ๒๗ ธันวาคม ตัว
ละคอนย้ายไป ๑ คน ถึงกับต้องแทนกัน ตัว
เป็นแต่เพียงยาว แต่กระนั้นก็ ขำพเจ้าก็ยัง
รู้สึก หรือใคร ๆ ก็รู้จัก ว่า เป็น ตัวละคอน
ทั้งนั้น, เป็นความจริง ขำพเจ้าได้แข่งหม้อ
คนนั้น ขอให้เจ้เบนลงไม้ขึ้น เล่นละคอน
ไม่ได้ แล้วก็ไม่ต้องสงสัยว่า ขำพเจ้าจะไม่
ได้เล่นแทน มันจะทำให้ ขำพเจ้า โต
ขึ้นอีก โดยทั้งเป็นแม่ งานและตัวละคอน แต่
—เฮอ, อิตานั้น ก็หัวแข็งซะมิด วันนั้นแกเจ้
มาได้ทั้ง ๆ หน้ายังซึกเป็นไก่อกลูเช่นนั้นแหละ
ถึงกระนั้นก็ยังคิดว่า อนิจจังมันไม่เที่ยง คืน
นี้อาจมีละคอนตัวโต เกิดเฮ็ดเลินคี่ ขึ้นโดย
ประจักษ์ก็ได้ เจ้แตกซื่ออาเป็นพวกขำพเจ้า
พาใครไปชนเสาตลงคลอง หรือโดนใครแข่งหัก
แขนคอกดลงลึกคน ๑ ขำพเจ้าก็ต้องได้ออก
ฉากกันเท่านั้นเอง แต่—เฮ. คุมมาไปพอ
ทุ่มเศษ ๆ ตัวละคอนก็มาพร้อมกันทุกคน ไม่

ยักมีใครมีเควระห่กรรมข้างเลย พวกนี้เคย
ผู้มีบุญเหมือนข้าพเจ้าเสียทั้งนั้น

พอ ๒ ทุ่ม จ้าวนาย ขุนนาง ก็เสด็จ และ
มา ตลอดทั้งพ่อค้านายห้างใหญ่ ๆ โต ๆ
ข้าพเจ้าต้องไปยืนตรงประตู คอยเชิญเสด็จ
และนำทางเข้าโรง ตอนนั้นถึงจะต้องวิ่งไป
วิ่งมา เหนื่อยล้าหน่อย แต่ก็ได้รับคอบแทน
พอทักกัน ด้วยการทำทักทายปราศรัย การ
คำนับขอมืออย่าง และเป็นแน่ ว่า ไม่เลือกสาว
แก่แม่หม้าย เป็นต้องเห็นแล้วว่า ขำพเจ้าเป็น
แม่ งาน ทุกคน

“ยังไมแกล มาเป็นผู้จัดการเองเทียววี่”
เสด็จพระองค์ ๑ ทรงทักขำพเจ้า

“พะ ยะ ค่ะ” ขำพเจ้าถวายคำนับ
“แหม คุณ ถ้าจะเหนื่อยมาก สិនะ”
เจ้าคุณคน ๑ ทักอีก

“พอฉลองพระเดชพระคุณ ไม่เป็นไร
มิได้” ขำพเจ้าคอยพลาญรับมือที่ท่ายืนมา

“อา—คง, ลื ที่ โส้ง ยาก อยู่ กงไหน”
เจ้าแกล่น ๑ จัยแซนขำพเจ้าถาม

“อ้าว—อ้อ—เชิญ เชิญ อยู่ทางโน้น,
มาทางนี้จ้าวสัว มา ตามมา” ขำพเจ้าพก
พลาญนำไป

“นั่นแหละ คุณคะ เด็กเท่านั้นก็ต้องคิดตัว

ม. ก.

กุ่มภัก

ด้วยรัก” สภาพลศรมอายุคน ๓ ตามพลาง
ชให้คู่เกิดซึ่งมายุรัก ๑๕ ขวบ คือเป็นสาว
แล้วทรง ๆ ที่เคย

“ใช่, คุณข้า—เอ๋ย—คุณน้ำ ไปรกรรณา
เถอะครัย นึกว่าช่วยกันสร้างกุศล เงินพวก
ผมมิได้เอาเป็นส่วนตัวเลย”

“ก็ขอเพียงแต่ครั้งผู้ใหญ่ ไม่ได้ รัศยะ,
เพราะอดินคึกว่าจะไม่ต้องเสีย จึงไม่ได้เตรียม
เงินมา”

“มา ๆ ไม่เป็นไร โหลผมครั้ง ๓ ก็ได้ ผม
จะออกให้ อีกครั้ง ๓ ไหน ๆ มาแล้ว มาผม
ไปดีกว่า”

เฮื่อ—นี่แหละหน้าที่ของแม่งานกว้างขวาง
ยงง นอกจากจะเหนื่อยกายเหนื่อยใจแล้ว ยัง
ต้องควักกระเป๋าย้อก เพราะถ้าไม่ทำอย่างนั้น
มีคนดูไม่มากจะทำยังงัย ?

“อ้อ, เชิญได้เท่าครัย, ตัวของไต่เท้า
น้ำเบอร์ ๓๐๘ เชิญทางนี้ครัย” ข้าพเจ้าพูด
พลางนำท่านผู้นั้นไป

แต่ท่านไปนั่งเก้าอี้ตัว ๑๐๘

“มิได้ครัย เก้าอี้ของไต่เท้าเลขที่ ๑๐๘”

ท่านแหงนมองกุหน้ำข้าพเจ้าแล้วว่า

“ไม่เป็นไร ๓๐๘—๓๐๘ พวกเราทั้งนั้น”

“เป็นพระคุณมาก ที่ได้เห็นว่ากระผม
เป็น พวกพ้อง แต่ว่า เก้าอี้สำหรับ ไต่เท้า นั้น
น้ำเบอร์ ๓๐๘ ตัวนี้ น้ำเบอร์ ๓๐๘ เป็นของผู้อื่น
ระลึยเปลี่ยนกันไม่ได้”

“ไต่, บอกว่าพวกเรารั้งนั้น” เสียง

“มิได้, บางทีอาจเป็นฝรั่งหรือแขกซึ่ง

ไม่ใช่พวกเราก็ได้”

“เอ, บอกว่าพวกเรา พวกเรา พวกเรา
ละก็เชียวข้างขึ้น” ท่านคำรามใหญ่

ข้าพเจ้าเกือบ จะแสดงอำนาจ แม่งาน
ให้ท่านผู้เฒ่ารู้สึก ก็พอก็มีสภาพลศร
๒ คนเข้ามา

“คุณข้า มาถึงนานแล้วหรือคะ” หล่อน
กล่าวพลางนั่งลงที่น้ำเบอร์ ๓๐๘ คน ๑, ๓๐๘
คน ๓

เป็นอันว่า ๓ คน พ่อ, แม่, ลูก, ถัดตัว
น้ำเบอร์ ๓๐๘, ๓๐๘, ๓๐๐ อ้อเป็นพวกเดียวกัน
กันจริง ทันทีข้าพเจ้าก็เลยไปคุยงานยุ่ง ๆ
อื่น ๆ ทางอื่น.

“มอหนึ่ง มิสเตอร์, อ๊ะ—อิฟวิน, ชี—
ก็คไนต์หรืออีก มิสเตอร์, ไหน ๆ ยัวตึกเกิด
วิทันมิเบอร์”

ฝรั่งคนนั้นยม (เขาใจก็) ส่งตัวให้

พ.ศ. ๒๔๗๐

ตะกอนไม้เขม

ข้าพเจ้า แล้วก็พาไปนั่งที่ โต๊ะเขียน
รอบ ๆ ตัว ก็ชักคึก ๆ เมื่อหันไปอะไร
ก็เห็นแต่มีให้ นี่ถ้าเขาจะนึกว่าข้าพเจ้าเป็น
ตัวละครออกแสดงแล้วละก็ คุทำทาง
จะไม่เข้าที่ขยล่อยให้เขาหลงผิด หรือจะ
อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าเลยเข้าไปในเสตค
เพราะมีอะไรจะต้องทำต้องทำอีกมาก

“ไฟ, ลองเรียบรอยแล้ว” ข้าพเจ้า
ถามช่างไฟฟ้า เขาพยักหน้า จึงถามคนอื่น
ต่อไปอีก

“อ้าว, คุณทำไม่ยังไม่เขียนหน้าละ”
เขามองข้าพเจ้าแล้วยิ้มและหัวตา
“นี่, บทของคุณสำหรับยชกรเตรียมแล้ว
รี”

เขาคอยกระเช้าเสื่อ
“แหม, แม่รู้เขียนควงมากไปหน่อย
แล้วละ”

เจ้าหล่อนคือนักแล้วกลั้มมี ที่ไหนก็
สมเป็นนางเอกจริง ๆ

ข้าพเจ้าตรวจโน้นบ้าง คุ้นบ้าง ก็คนนั้น
นึก ชมนคนนั้นหน่อย ช่าง แะน่า ตก
เคือน สิ่งสอน ทำจนเต็มหน้า ที่ ผู้จัดการ
ออกจะปลมมากที่เห็นความเอาใจใส่

“โซคาเย็น ๆ ไม่มีกินข้าวรี แมนนา

เยอร์” ตัวละครคนชายคน ๑ถาม

“อ๊ะ, มีชาน่า ของพรรคคนชาติได้รี”

ข้าพเจ้าคอยพลงไปหยิบมาเปิดให้เขา

“น้ำขิงไม่มีขิงหรือคะ ท่านแม่งาน”

ตัวละครหญิงถามบ้าง

“อ้อ, มีชียะ ของพรรคคนชาติชาคัก
เสียบชื้อ”

“ไปรด้วยชื้อะ พะชื้อม ๆ คอ มีคินัน
จะไม่มีเสียงร้องเพลง” หล่อนชื้อ

“ได้ ไม่เป็นไร” พลงข้าพเจ้าก็เอา
มาเปิดให้

“อู๊, น่าน้ำล้างมือไม่มีกม, จะตาย.
ทำยังงี้ละคะท่านแม่งาน แต่งหน้ามือเปรีอะ
หมด ไม่มีน้ำล้าง”

“อืม—มี ได้ไม่เป็นไร” ข้าพเจ้ารีบ
วิ่งไปคักมาให้เจ้าหล่อน

“แยละ หนูของกิดินกินนมไม่หยุด เอา
ออกก็ร้อง นังบยท ออกจะทำอย่างงักัน”

นางพคปรารภ

เสียงเจียงไม่มีใครคอยเป็นนาน

“ทำยังงี้ละคะ คุณแม่งาน” หล่อน
เจาะจง

“ไม่เป็นไร ตกการะดินเอง”

อนิจจา น้ำที่เสตคแมนนาเยอร์นี้พลก

ม. ก.

กุมภ

พลันวิ่งนะ

ยังข้าพเจ้า แล้วก็ขม

“อ้าว—เฮ้, ตายจริง ผมไม่ได้เอา
แว่นตามาเสียแล้ว” ตัวละครคนผู้ชายอ้วนๆ
วิ่งชน เขามือคลำกระเป๋าสีเสื้ออ้วนอยู่

“ทำยังไรล่ะ” ผู้จัดการถาม

“ก็ต้องกลับไปเอาละสิ”

“ก็ไม่ต้องไปเสียได้ รึ ยทกไม่มีขัย”

“ยทไม่มีขัยคอก แต่ตามันยังขัยอยู่
ในตู้ โช้, ตามผมไม่เห็นจริง ๆ นา ชัน
ออกไปก็ต้องงุ่มง่ามถึงหกโมงปากแตก”

“ก็เดี๋ยวคุณก็ไม่ได้ไป ทำไมไม่เห็น
เป็นไรล่ะ” ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณจริงจัง
เข้าไป

“เมื่อยังไม่ได้ทำอะไร ออกจากบ้าน
ก็ชนรถตรงมานั้น มันจะคัน เป็นอะไร ที่ไหนล่ะ
จริง ๆ นา ไม่ได้หรอกผมก็ต้องกลับไปเอา”

“เฮ้, ไม่ได้ช้ หน้าคาก็ยังไม่ได้แต่ง
จะกลับมาทักการที่ไหน” ผู้จัดการขัดขืน

“งั้นก็วานใครไปเอาที่ช้”

ผู้จัดการส่ายคางตรวจหน้าคน. คงจะ
เห็นว่าพวกนั้นล้วนแต่เป็นตัวละครคน ม่ายก็
มีหน้าที่ประจำวางมือไม่ได้. พวกที่ไม่อยู่ใน
๒ ประการนั้นก็ยังมี แต่คงไม่ไว้ใจ เห็น
คงจะไม่ได้ทำงาน ฉะนั้นที่สักก็มองตรงมา

“คุณ เถอะนะ กราบละ เอาการของ
เราไปยรีอที่เคียว” นี่ก็เป็นทั้งคำสั่งและ
คำอ้อนวอนที่ข้าพเจ้าได้รัย

ใครจะขัดใจ เพราะอะไร ๆ มันก็เป็น
หน้าที่ของข้าพเจ้า ดังนั้นจึงไม่ต้องพูดกันมาก
แต่พอผอวยหมวกจะออกเดินเท่านั้น

“คุณคะ โปรดแวะบ้านที่ดินด้วย บอก
ให้เด็กหีบพิทงา ชนกลีผสมพูนในตู้มาฝาก
ด้วยเล่มเถะคะ” เป็นเสียงนางละครคน
ผสมเข้ามา

“โอ, จะเอามาทำไมนะครัย” ข้าพเจ้า
ชักก ๆ ขึ้นบ้าง

“โช้, ก็ร้อนออกนั้คะ”

“พิทคามั่ว พักทางปลาถิ่นดมไป”

“ก็เวลาออกฉาก มันใช้ไม่ได้ ก็ฉันมี
ร้อนตาย หรือว่า จะให้เอาพิทคามั่ว ออกไป
ตามแต่ใจคุณสิ”

“ฮือ รัง ๆ” ข้าพเจ้าคราว

๑. ไปเอาแว่นตาบ้านหลังคอนแวนต์
 ๒. ไปเอาพิทงาบ้าน หลังวัดหัวลำโพง
- ข้าพเจ้านั้นว และพอจะออกเดิน ก็
เสียงร้อง “แ้ว—แ้ว”

“คุณคะ ๆ โปรดทักด้วยเถะคะ อย่าว่า

พ.ศ. ๒๔๗๐

ละคอนไม่เขมม

กระไรเลย ไหน ๆ ไปแล้ว ก็เลยไปเอา ขวดยุค
มาให้คิดน่ะด้วยละคะ ขวดยุคนี้แถมยังใหญ่
ถ้าไม่ได้มาถือออกแสดงไม่ได้แน่ แะไม่ยอม
ปล่อยยอมเอาเสียทีเดียว” นี่เสียงนางละคอน
แม่ลูกอ่อน

อนิจจา, ละคอนคนนั้นว่าจะเล่น ๒ เวล
แต่ทำไมจึงเกิดเป็นหลายเรื่องน่ะละ ทำไม
เอาคนตายออก คนแม่ลูกอ่อนมาเป็นตัวละคอน
ด้วยก็ไม่มี

“ขวดยุค เปล่า ๆ หรือ ต้อง มั่นม ค้วย”
ข้าพเจ้าถาม

“อ้อ เขาขงนมเตรียมไว้ เสมอแหละคะ
ไปถึงบอกให้เขาใส่ประเทียวกัเสร็จ”

๓. ขวดยุค มั่นม ค้วย ราชันอยู่ถึงวัด
สามพระยา

ข้าพเจ้าขยิบขาก้าวจะไป, แต่ยังไม่
ไปเพราะเกรงจะเกิดขัดข้อง & ขันมาอีก จึงหัน
หน้ากลับมามองว่าใครจะสั่งอะไรอีก. “เจ๊ยม
ไม่มี”

“พวกเราทั้งหลาย ทั้งหญิงและชาย”
ข้าพเจ้ากล่าวประกาศ “ผู้ใดขาดเหลือ

อะไร, ก็จงการอะไร, ซึ่งยังตกค้างอยู่
ที่ขานระเณ เกือก, ดุจดิน, หนักรัก, ผ้า
นุ่ง, ผ้าถุง, เสื้อนอก, เสื้อใน, เสื้อไหม
แขน, หมวก, ร่ม, ไม่เท่า, กิย, หัวสีย, ี
ตลอดจนผ้าอ้อม ก็ให้ไปรยกออก ข้าพเจ้า

จะให้นำมาให้” เจ๊ยมไม่มี ข้าพเจ้าจึง
ไปออกเดิน. พอไปถึงวัดก็บอกให้ช่วยตรงไป
ตามเลขลำดับ ๑-๒-๓. และบอกพวกนางแก่
ไซเฟอร์ว่า “ขอให้แกช่วยให้สุดฤทธิ์ จะชาว
ตลอด แขนหัก คอหัก เพราะชนหรือโดน
ภัยอะไรก็ตามทั้งนั้น แต่อย่าให้เสียเปรียบ
เขากันแล้วกัน” เจ้าคนรดหินมามองแล้วยิ้ม
มันคงนึกว่าข้าพเจ้ามา

ตรวจก็— ก็สันดูที่ เสร็จสิ้นทุกประการ
อะไร ๆ ก็เสร็จแล้ว ละคอนก็เลิกแล้ว แต่
ข้าพเจ้ายังหาสิ่งของอื่นเสียได้ไม่ สมของ
ยังค้างค้างอยู่ เพราะหัวใจต้องงุ่นงิ่ว ร่าง
กายต้องอิดโรย เพราะเรื่องนั้น ฉะนั้นจึง
จำเ็นต้องเล่าสู่กันฟัง เพื่อบรรเทาแก้สยด
ออกเพื่อให้คลายความอึดใจเขาสองข้าง อย่าง
ที่ท่านว่า “ถ้าไม่ได้พูดก็อกแตก—เมื่อพูด

ม. ก.

กุ่มกั

ออกมาเสียให้ ก็สำบายใจ”

และเพิ่งที่เล่าแล้ว ก็พวเงืงเห็นได้ว่า
เรื่อง “ตะคองของข้าพเจ้าเป็นอย่างไร” จึง
ไม่จำเป็นต้องเล่าถึง ตอนตะคองเล็กจนรุ่ง
ขึ้นอีกวัน^๓ ว่าแม่จ่านนั้นต้อง ยกฉาก
ชนฉาก เกือบเก้า^๔ ซึ่งรถถังคุมของกลัษยัน
บาล^๕ นั้นมีอาการอย่างใดด้วยอีก อันจะ
เป็นเครื่องให้ท่านเขื่อเปล่าๆ เพราะท่านก็
ดูเหมือนท่านก็ซักระเขื่อ^๖ เขาแล้ว

แต่กระนั้น, ก็ยังต้องขอขอกันอีกว่า ข้าพเจ้าเด็ก.

ตะคองครั้งนั้นใครว่า “ตะคองไทยเขมร”
ไทยที่^๗ไหนเขมร? ข้าพเจ้าอยาก^๘รู้แน่
เพราะข้าพเจ้าไม่เห็น เขมร เลย แท้จริงขอ
บอกกับท่านโดยหลักถานว่าเป็น “ตะคองไม่
เขมร” บอก หากท่านไม่เชื่อ^๙ ยังจะขึ้น
ว่าของเขาเป็น “ตะคองไทยเขมร” จิงๆ
ก็โปรดเชื่อด้วยเถิด^{๑๐} ว่าส่วนตะคองของข้าพเจ้า
เป็น

“ตะคองไม่เขมร” แท้ๆ นี้กว่าสังสาร

ม. ก.

๖. นโยบาย สาธารณสุขที่ดีนั้น ไม่มุ่งต่อเฉพาะเหตุปัจจุบันที่เกิดขึ้นเป็น
ครั้งคราว บ่อยมุ่งไกล และประกันเหตุการณ์ภายหน้าด้วย ความไม่รู้จักใจเย็น
หวังแต่ได้รับผล อย่างเห็นทันตานัน ได้ทำให้วิธดำเนินการ อันน่าจะได้รับผลดี
หลายมามากต่อมากแล้ว

กองบรรณาธิการ กรมสาธารณสุข

วิสาขมาส

ของ

นางสาวเผ่ง พุทรวดี

หินอ่อนสีขาวซึ่งเขื่อนแประะ ทุ่งชำระ ไซ้ไม้กรรกั่มเกลือเปียก ๆ ฤๅ จะหายได้ก็
 ล้างด้วยน้ำมะนาว แล้วล้างด้วยน้ำสะอาดอีก
 ครึ่งหนึ่ง จะสะอาดดี

ควรเก็บนมไว้ในที่ ๆ มีอากาศโปร่ง ไม่
 ควรเก็บรวมไว้กับเนย หรือสิ่งที่มีกลิ่นแรง
 จะผสมกรรการับรสอย่างแรงกับน้ำ เท

รอกเก่าที่ทำด้วยหนังอย่างนี้ ควรเก็บ
 ไว้ด้วยเนยไม้สำหรับทำรองเท้า หรือเอา
 กระดาษขี้ไต้ให้เต็มก็ได้

รอยต่างบนรองเท้าหนังสีน้ำตาลของท่าน
 จงต้มน้ำมันสักซันหนึ่ง ฤๅให้ทั่วจะหายได้
 เพราะฉะนั้นท่านไม่ควรจะใส่เลย

ควรใช้การะยูนแท่ง
 งานกระเบื้องซึ่งมียอยใหม่เกรียม

นางสาวเผง พุทธิรัตน์

กุ่มภัก

สักหลาดเล็ก ๆ ชุบน้ำมันสน ใส่ในตู้ ไว้สำหรับใช้ซักโลหะต่าง ๆ จะไม่เกิด
เชื้อรา ถ้าเปียกชื้นตัวเล็กก็ทำอันตราย สนิม
เชื้อราได้

เวลาซักเสื้อผ้า ถ้ามีเหตุจนทำให้ผ้าเกรียม
ไหม้ จึงรีบเอาเกลือก้อนให้ทั่ว รอย
ใช้น้ำมันสนทา อาจจะทำให้รอยเท่านั้น
นั้นจะหายไป
อ่อนนุ่มและเป็นมัน

นมหรือโคโรที่ใช้วางอาหารในห้องครัว
มักจะเยิ้มหรือหืน ถ้าจะให้สะอาด จึง
ใช้เปลือกผลมะนาว ๑ ซีก ถูตรงรอยเยิ้ม
นั้น จะสะอาดดี
การซักฟอกผ้ามีสีและผ้าดอก ครึ่ง
แรกควรใช้สบู่ ขรรมคา ซักฟอกเสีย ครึ่ง
ก่อน แล้วซักน้ำสะอาดอีกครึ่งหนึ่ง ให้หมด
ก้นน้ำขาวขาวให้ร้อนจัด ถ้าเป็นผ้าดอกจะ
งดงามมากขึ้นมาก

ถ้าท่านต้องการย่นลงในน้ำมันสักเล็กน้อย
จะทำให้ไฟมีแสงสว่างแจ่มใสขึ้นอีกมาก
ถ้าเครื่องใช้ส้วของของท่านเย้นกรก จึง
เอาฟองน้ำชุบแอมโมเนีย ถูตรงรอยเย้น

ถ้าผ้าสักหลาดมีรอยเกรียมไฟ จึงถู
ก้วยน้ำมะนาวให้มาก แล้วผึ่งแดดจัด ๆ จน
แห้ง แล้วจึงซัก และรีด
ผดุงกั้ว ถ้าผสมกับน้ำมันสนแช่ทิ้ง
ถ้าน้ำมันสักจนให้ละเอียด เป็นยาซัก
พื้นให้ขาวสะอาด และง่าย

มาดูลีอาหาร

กุมภาพันธ์ ๒๔๗๐

ของ

นายชา งามตระกุล

น้ำต้มไก่

ปลาหมึกควั่นกับบัตร์ต้ม

วิธีต้มบัตร์

แกงวุ้นสอดไส้กับซอสดีน้ำตาล

วิธีทำซอสดีน้ำตาล

ขนมเมตต์ชามัน

แผนกบาร์

แคดแรตคัพ

เลมอเนต

[๑๕๔๓]

นายชา งามตระกูล

กุมภ

น้ำตกไก่อ

วิธีปรุง ใช้ โคร่งเหล็ก หรือจะใช้ อีกรัก

เครื่องปรุง ไก่อ ๓ ตัว น้ำเย็น ๒ ถ้วย
หอมฝรั่ง ๑ หัว ผักชีใบใหญ่หั่นละเอียด
๑ ช้อนชา กอกจันทน์สีก ๑ กลีบ เข้า
สาร ๑ ช้อนโต๊ะ เกลือ พริกไทย

วิธีปรุง ตักไก่อเป็นท่อนเล็ก ๆ ทูบกระตูก
ให้แตก ล้างคอและหัวให้สะอาด ส่วน
เท้าและ กระเพาะนั้น ลวกน้ำร้อน แล้วซด
และลอกให้หมดทุก ๆ แล้วจึงรวมใส่ลงใน
หม้อพร้อมทั้งน้ำเย็น เหยาะเกลือ
ลงด้วยสักครึ่งช้อนชา ต้มไปจนเกือบ
ตักฟองออกเสีย แล้วใส่ หัวหอมกับ
กอกจันทน์ลงไป เคี่ยวไฟรุ่ม ๆ อยู่
ประมาณ ๓ ชั่วโมงก็พอ จึงปลงลงกรอง
เอาแต่น้ำ แล้วเอากลับขึ้นตั้งไฟ เคี่ยว
แล้วโรยเข้าสารลง เคี่ยวไปอีกจนเข้า
สุก จึงโรยผักชี แล้วปรุงรสให้เหมาะ
เจาะ รับประทานร้อน ๆ

หมายเหตุ เข้าสารนั้นถ้าไม่ชอบระงกเสีย
ก็ได้ หรือจะใช้ สิ่งอื่น ๆ เช่นลูกเคียว
เข้าโพง ถั่วชนิดต่าง ๆ ฯลฯ แทนก็ได้

ปลาทุมรมควัน กับบิทรูทกัม

เครื่องปรุง ปลาทุมสดตัวงาม ๆ บิทรูท

เรียงเข้าเย็นเตาถ่านไฟ สำหรับรมควัน
ปลาน้ำ คั้นถ่านวางตรงกลางเตาตั้งเล็ก
น้อยพอเย็นเชิธ แล้วเอาปลาเล็กชื้อวาง
ก่ายพาดกันไปมาเหมือนพัด พักให้
เย็นควัน จึงเอาตราเหล็ก หรือลวด
ตาข่ายก็ได้ วางพาดลงบนปากเตา
ลำนัยปลาลงบนนั้น ให้รมควันและได้
ไอร้อนข้างไป จนสุก และหนังก็เริ่มมี
จึงหยิบลงมา เอาปลายมีดแฉะเนื้อปลา
ออกเป็นสองซีก ลอกเอาก้างออก แล้ว
กลับประกบเนื้อปลาเข้าด้วยกันให้เป็นรูป
ทั้งเค็ม ระวังทำเบา ๆ อย่าให้หลุดลุ่ย
และซอกซำจึงจะงามก็ ครั้นแล้วจึง
ลำนัยใส่จานไปให้ รับประทานกับบิทรูท
กัม

ถ้าชอบรับประทานรสจืด จึงเอา
น้ำส้มผสมเกลือและน้ำตาล สักเล็กน้อย
รากลงในบิทรูทกัม ซึ่งผ่านเย็นแล้ว
บาง ๆ และ ลำนัยใส่ จานไว้แล้ว จะทำ
ให้ชูรสขึ้นอีก

ปลาน้ำรับประทานร้อน หรือเย็นก็ได้

ตามชอบ

วิธีต้มบัตร์ (Beetroot)

ล้างบัตร์ให้หมดคราบ ระวังอย่าให้ผิวลอกหรือมีบาดแผลอันใดก่อนที่จะต้ม เพราะจะทำให้สีชดและหมดรสโอชะ ครั้นแล้วจึงใส่ลงในหม้อน้ำซึ่งกำลังเดือดยัดฟางต้มไปจนย่อย ถ้าจะรับประทานร้อน ๆ ย้ำเอาเปลือกออกโดยเร็ว แล้วหั่นเป็นแว่นหนา ๆ มีน้ำมันเนยร้อน ๆ เป็นซอส ถ้าจะรับประทานเย็น ๆ ก็ให้เย็นเสียก่อน จึงบีบเอาเปลือก ออก และผ่านเป็นแว่นบาง ๆ

ถ้ายังเอนบัตร์ที่แห้วหรือผิวลอกเสียแล้ว ไม่ควรใช้ต้ม จึงเอาเนยละลาย น้ำ พอ เขียว ๆ ไข่ไก่ ๓ ฟอง แล้วใส่เตาอบผิงไฟอ่อน ๆ ไปจนสุกก็

๑ ๒ ๓

แตงร้านสดใส่ กับซอสสีน้ำตาล

เครื่องปรุง แตงร้าน ๒ ผล เนื้อโค สับละเอียด ๑ ช้อนโต๊ะ หมูแฮมสับละเอียด ๔ ช้อนโต๊ะ ผงขนมปังขุ่น ๒ ช้อนโต๊ะ ไข่แดง ๑ ฟอง เกลือ พริกไทย เนยครึ่งช้อนโต๊ะ

วิธีปรุง) ปอกล้างแตงให้สะอาดคว้านเอาไส้

กลางกับเมล็ดออกทิ้งเสีย (ไม่ควรคว้านให้เหลือมากนัก เพราะจะแตกหักง่าย) เอาเนื้อโค หมูแฮม ผงขนมปังขุ่น กับเนย ใส่รวมกันลงในชาม ชยำให้เข้ากันดี ใส่เกลือ พริกไทย พริกขี้หนู ครั้นแล้วจึงเอาไข่แดง (ถ้าเป็นไข่เยี่ยวไก่เพียงครึ่งหนึ่งก็พอ) ผสมลงไป เติมน้ำให้เข้ากัน จึงบรรจุเครื่องปรุงลงในแตงซึ่งคว้านไว้ นั้น แล้วใส่รังผึ้งไปจนสก้นทั่วตลอด รับประทานกับซอสสีน้ำตาล

วิธีทำซอสสีน้ำตาล

เครื่องปรุง เนย ๑ ช้อนโต๊ะ หอมฝรั่ง ๑ หัว แยมสาลี่ ๑ ๒ ช้อนโต๊ะ ผักกาดเหลืองครึ่งหัว กระเทียม ๑ ชัก น้ำสต็อกประมาณครึ่งปอน มะนาวหรือน้ำส้มตามชอบ

วิธีปรุง) เอาเนยใส่ลงในหม้อทำซอสพร้อมทั้งหอมซึ่งหั่นละเอียดและแยม คนไปจนเหลืองเกรียมดี ระวังอย่าให้ไหม้ระดม จึงเอาน้ำสต็อกใส่ลง กับทั้งผักต่าง ๆ ซึ่งหั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ ทั่วๆ ไปด้วย ไปประมาณ ๒๐ นาที หรือจนน้ำมันคนพอควร จึงปล่อยให้กรองเอาแต่น้ำได้

นายชา จวดตระกูล

หม้ออีก ยกขึ้นทั้งไฟ ปรังรสด้วยเกลือ
และน้ำส้มหรือมะนาวให้กลมกล่อม จะ
เหียนน้ำตาล หรือ วุสเคอร์ชอส บ้างสัก
นิดหน่อยก็ได้ตามชอบ

๑ ๑ ๑

ขนมเมล็ดคิทามัน

เครื่องปรุง เนย ๔ ช้อนโต๊ะ น้ำตาลทราย
อย่างละเอือก ๒ ช้อนโต๊ะ ขนมปังขึ้น
๒ ด้วยชาครึ่ง ไข่ไก่ ๒ ฟอง นมสด
ครึ่งถ้วยชา เมล็ดคิทามัน ลูกเชอร์รี่
ทองชนิดแดง สับละเอียด ๒ ช้อนโต๊ะ
ผลไม้เชื่อมต่าง ๆ สับปนกัน ประมาณ
๒-๓ ช้อนโต๊ะ

วิธีปรุง ชุบลูก เมล็ด คิทามันให้ขาว สอาก
ระวังอย่าให้แตกหัก วางพักไว้ล่างเนย
ด้วยน้ำเย็น ๆ สัก ๒-๓ ครั้ง พอหาย
เค็ม (ถ้าใช้เนยสดไม่ต้องล้าง) ทำ
ให้สะเด็ดน้ำแล้ว จึงเอาใส่ชามกวนไป
กับน้ำตาลจนเข้ากันดี โรยขนมปังขึ้น
ลงไปทีละน้อย ๆ กวนไปพลาง จนหมด
เอาลูกเชอร์รี่และผลไม้เชื่อมกับไข่แดง

กุ่มกั

และนมสดผสมลง กวนไปจนเข้ากันดี
จึงเทไข่ขาวซึ่งตีจนขึ้นฟูแล้วใส่ลง ด้วย
กวนไปอีกสักหน่อย แล้วจึงเทใส่พิมพ์
ซึ่งทาเนยไว้แล้ว เอากระดาษทาบเนยปิด
หน้า วางลงในหม้อซึ่งใส่น้ำไว้พอให้
ท่วมราว ๆ ครึ่งพิมพ์ ปิดฝาตุ๋นไป
ประมาณครึ่งชั่วโมงพีกานสุกดี จึงเอา
ขึ้น เทขนมออกจากพิมพ์ลงในจาน เอา
เมล็ดคิทามันเสียบไปทั่ว ๆ หรือจะเสียบ
ไข่เป็นลายอย่างใดก็ได้ตามความพอใจ
รับประทานกับซอส วานิลลา หรือซอส
หวานอื่น ๆ ตามแต่จะชอบ

ขนมนี้ ถ้าชอบให้ มีกลิ่นหอม จะ
หยกน้ำหอมวานิลลาหรือน้ำหอมอื่น ๆ ที่
ชอบลงไปด้วยสักเล็กน้อยพอมักลิ้นก็ได้

๑ ๑ ๑

แผนกบาร์

แคลเวรตคัม

เครื่องปรุง เหล้าแคลเวรต ๓ ขวัก (claret)
น้ำโซดา ๓ ขวัก เหล้ากูราโช (curacao)

พ.ศ. ๒๔๗๐

ครุฑของไทยเชนม

๒ ด้วยแก้วเหลา น้ำตาลทราย ๓ ช้อน

หวาน มะนาว และแตงกวา ผ่าน เครื่องปรุง น้ำเย็น ๑/๒ โป๊ว น้ำมะนาว
เอาแก้วผิง ๗ สักสองสามวัน ๑ ผล โซดา คายอนเนต ๑/๔ ช้อนชา

เดิมเนื้อ

วิธีปรุง วินเหล้าแคลเวตลงในเหยือกแก้ว

น้ำตาลทรายพอสมควร

ใส่ผิวมะนาวและผิวแตงกวาขูดฝาดเสีย
แล้วเติมน้ำแข็งไว้สักชั่วโมงหนึ่ง เมื่อ
จะนำไปให้รับประทาน จึงผสมเหล้า
กูราโซ กับน้ำโซดา และเติมน้ำตาล
พอสมควร

วิธีปรุง ผสมน้ำมะนาวลงในแก้วน้ำเย็น
เติมน้ำตาลตามแต่จะชอบหวานมาก
หรือน้อย แล้วใส่โซดา คายอนเนตลงไป
รับประทานทันที ในขณะที่กำลังเกิดฟู่
ขึ้นมานั้น

ตามธรรมดา นายมักจะไม่ได้เลือกผู้ที่จะได้เลื่อนตำแหน่งจากพวก "บัลลังก์"
ซึ่งขึ้นคอยรอเวลาจนถึงนาทีสุดท้ายจึงจะเข้าทำงาน

หลวงรัชฎาภิเศก

แถลงการณ์

คณะตะคองบรรดาศักดิ์

ไทยเซหม

ตามที่ไททรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระ ๔ ค่าเครื่องแต่งหน้าตะคอง ๒๘ . ๗๕
 ราชทาน พระบรมราชานุญาตให้คณะ ตะคอง ๕ การเย็บเคล็ด ๒๓๕ . ๗๗
 บรรดาศักดิ์ไทยเซหม แสวง ตะคองพุทบาท รวมเงินจ่าย ๗๐๒ . ๕๐
 พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า ๑๕๕๖ . ๔๔
 เก็บเงินบำรุงหอพระสมุดวชิราวุธ อภิเศกส่วนกุศล (ลงนาม) พระยาศรีศักดิ์ธำรง
 ถวาย ในวันที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๑ ซึ่งทรง
 ถวายพระราชสมภพของพระองค์นั้น ด้วยเหตุ
 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ก็ทรงโปรดเกล้าฯ ให้
 ถวายการต่อไป

บัญชีรายรับจ่าย

เงินรับ

๑	ค่าขายบัตรตะคอง	๒๒๘๗ . ๐๐
๒	เงินอภิเศกส่วนกุศล	๔๕ . ๐๐
๓	ค่าขายรูปตะคอง	๕๒ . ๐๐
๔	ค่าขายหนังสือบทตะคอง	๓๐ . ๐๐
	รวมเงิน	๒๔๑๔ . ๐๐

รายจ่าย

๑	ค่าทำฉากและเครื่องประกอบ	๔๓๐ . ๓๕
๒	ค่าพาหนะ	๑๓๒ . ๕๗
๓	ค่าแรงต่าง ๆ	๖๘ . ๐๐

กิจการได้บรรลุผล สมความ มุ่งหมาย
 ทั้งนี้ ก็โดยความอุปการะคุณ ของ คณะ
 หนังสือพิมพ์รายวันทุกฉบับ และท่านที่มา
 ที่ศาลตะคองทุกท่าน พร้อมทั้งท่านที่ได้
 ช่วยเหลือ ในกิจการต่าง ๆ คือ

พระยานิรุทธเทวา	ผู้กำกับการ
พระยานุमानราชชน	ผู้อำนวยการ
พระยานุเศาสัจจิตรกร และ หลวงนฤมิตร	
เลขการ	ผู้จัดการแผนกฉาก
พระยาศรีศักดิ์ธำรง	ผู้ตรวจบัญชี
พระยาพาดินชัยศาสตร์ วิจิตร	ผู้จัดการ

แผนกเวที

พระวิเศษสุรการ	พระอธิการกิจวิรัตน์
หมื่นเทพพรธาดาทร	นายประสาธ สุขุม
ทอนรับ	

พ.ศ. ๒๔๗๐

แถลงการณ์ละคอนไทยเขมม

นายซองฮวน สืบบุญเรือง ผู้จัดการแผนก
สถานที่

เจ้าพระยา อภัยราชา บริจาคเงินอุทิศ

๒๐ บาท

นายพลพัน หัมแพระ ขุนคำฉนวนวิจิตร
ผู้ยกยบท

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์ บริจาคเงินเงิน

อัตรานั้น ๓๐ บาท

น.ร. ซอຍຍຸໂຍູຢຸດມັກ ຜູ້ຕັ້ງແຕ່ງສະຖານທີ່
บริษัท ภาพยนตร์ พัฒนาการ จำกัด ให้

กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ บริจาคเงินเงิน

อัตรานั้น ๕ บาท

สถานที่ไทยไมเคิลราคา

พระยาพิพัฒน์นคร บริจาคเงินอุทิศ ๕ บาท

คณะพิณพาทย์ บรรดาศักดิ์

นาย ต. เจริญ บริจาคเงินอุทิศ ๕ บาท

คณะไทยเขมมขอขอบพระคุณ พร้อมทวย

นอกจากนี้คณะขอขอบพระคุณบรรดาผู้ที่ยินดี

ความเคารพอย่างสูง และขออนุโมทนาใน
ส่วนเงินอุทิศเป็นพิเศษ คือ

ร่วมในการแสดงละคอน จงทุกท่าน

หลวงสุวรรณสารกิจ

บรรณนิการ

ไม่ว่าท่านอยากจะเป็นอะไร ที่ถูกนะสิ่งไรถึงจะเหมาะที่สุดที่ท่านจะทำได้
จะนำท่านให้ดำเนินไปได้ในฐะโลก

หลวงรัชฎาภิเศก

อนิรุทธ

ข้าพเจ้าได้ รัยปากไว้ กับคุณบรรณาธิการ นานแล้วว่า จะรัยหน้าที่เป็นผู้แสดงถ้อยท้ายเล่ม อันมีสมญาว่า อันควาทิสักครั้ง แต่ยังเชิญท่าน สมหิณฺณชัชวาล ท่านชเรศรศกขันธ์ ไท ซึ่งทำ เหน่งนั้นไปเสียจากข้าพเจ้าใน ๕-๓ เดือนก่อน ข้าพเจ้า ก็ยังมีไต่ละ ความปลื้ชานนั้นเสีย ใน เล่มที่แล้วมา คช ฌยประจาเดือนมกราคม คกน. ก็ไต่ถึงใจจะเขียนออก แต่กัณเณญ ฌเณญ ไม่มี หน้า กระดาษสำหรับ จะ บรรจุ ข้อ ความของข้าพเจ้าอีก

ข้าพเจ้าถามคุณบรรณาธิการว่า ทำไม จึงไม่มีอันควาทิในเล่มก่อน ไต่รัยตอบว่า “อย่าว่าแต่ อันควาทิ เสีย เรื่อง อื่น ๆ ก็ไม่มี หมกน นอกจาก ขาวญวพณ ซึ่ง เป็นของจาเป็น เพราะความประสงค์จะให้ มี แต่ พระราชนิพนธ์ ล้วน ๆ เท่านั้น” ข้าพเจ้าจึงค่านชันวว่า “ฉน หนังสือมีเล่มขงไปหรือ?” ท่านก็ตอบว่า “จริง! แต่ เมื่อกิดถึงค่าแล้วจะเห็น ว่ามีไต่ ลกนอยไปกว่าเล่มอื่น ๆ เสีย” ท่านกลัษคย ฌวอีก ว่า. พระราชนิพนธ์ เรื่อง เพอนคย

นั้น ออกจะเป็นลายครามเต็มที เพราะ เป็นการลัษยากแก่การระรวบรวมมา ก โดย หนังสือที่ พิมพ์ ครังแรก ไม่ไต่จะ มีเสีย แล้ว ทั้งหน้าปก ก็ไต่พิมพ์ ให้ เป็น พิเศษ เพื่อ เฉลิม พระเกียรติอย่างงดงาม แต่จะหาที่เปรัยบ ไต่หรือไม่นั้น ท่านว่าไม่ไต่หน้าทีของ ท่าน. พกถึงยลละคอนพระราชนิพนธ์แล้ว ทำ ให้ข้าพเจ้า ครุ่น คิด ถึง พระ ราชนิพนธ์ เรื่อง คยคา ไม่หาย ในวงความคึกขงข้าพเจ้า มีรวมอยู่ทั้งความจำ และ ชัน

ที่ว่าชำนนคค มยท คำพค ของยลละคอน หลายคอน ที่พระยาศมเด็จพระมหาธีรราช เจ้าท่านไต่ทรงพระราชนิพนธ์ ไว้ อย่าง จ ไรคอน ขางคนเป็นอย่างอกฤษฏี และที่ว่าชำนนคคค ข้าพเจ้ามานักกว่า ขางทออาจมีท่านผู้ ทนังค ละคอน อยู่ ในเวลาฉน ขางคน จะไต่ เคย บำเพญ คน กัณ เชน คณหมอ วิเม โสสธ และคณวคินนทรวมทงภวรัชของ ท่านทงสองนคมาขางแล้วกัเป็นไต่ เมื่อไต่ เห็นการลศคงเข้าเช่นฉน จะรู้ สักอย่างไร

พ.ศ. ๒๔๗๐

อินทภา

ไม่ต้อง^๕สนใจ^๕ ข้าพเจ้าเองก็ขอสารภาพ
ว่าได้เคย กระทำ การ ตบตา มาแล้วไม่น้อย
เหมือนกัน เว้นแต่การตบตานันมีใช้^๕เป็นเหตุ
ร้ายแรงลงทำให้เสียประโยชน์^๕ผู้อื่นอย่างมาก
มาย จึงไม่เป็นการน่า^๕เคียดแค้น^๕ (นี่เพราะ
ข้าพเจ้าวินิจฉัยตัวข้าพเจ้าเอง.) เช่น^๕ต้นว่า

เพื่อแสดงให้^๕คนที่ย่าน (มึงซูลและบุตร
ธิดาของเขา) เห็นว่าข้าพเจ้าเป็นนักเขียน
ทุกคนเวลาเขานอน ข้าพเจ้าต้องหยิบ กระดาษ
กับดินสอติดเข้าไปในมุ้ง เปิดไฟข้าง^๕เตียงให้
สว่างและชักเขียนไปตามเพลง (แต่เรื่องที่
เขียนนั้น เคยปรากฏใน^๕น่าวรรณคดี^๕ไม่^๕ก็^๕หนนักร
มักไป^๕มออยู่กัน^๕ครกว่าเสีย^๕เป็น^๕พิน) จน^๕บาง^๕ที
เด็ก ๆ ของ^๕ที่ย่าน นอน ไม่หลับเพราะ แสงไฟ
ส่องตาเกิด^๕สัง^๕เสียง^๕ ชื่น^๕ระ^๕เริง^๕เซ่ง^๕แซ่^๕ดัง^๕ ต้อง
เป็น^๕ปาก^๕เสียง^๕กัน^๕น้อย^๕ๆ และยังไม่พอแถม^๕แถม
ข้อ (เพราะต้อง^๕ยก^๕ยอก^๕เงิน^๕ของ^๕ที่^๕ย่าน^๕ไป)
หนังสือ^๕ราย^๕กัษ^๕ราย^๕เคื่อน^๕ ฯลฯ ต่าง ๆ ไป^๕อ่าน
แล้ว^๕ก็^๕ออก^๕ว่า^๕ได้^๕รับ^๕เป็น^๕กาน^๕ฉจาก^๕การ^๕เขียน
เรื่อง^๕สิ่ง^๕ และ^๕ก็^๕ช^๕เรื่อง^๕โนน^๕เรื่อง^๕โนน^๕ว่า^๕เป็น^๕เรื่อง
ของตน^๕กัน^๕ ยัง^๕เกิด^๕ผล^๕ คือ^๕เมื่อ^๕ข้าพเจ้า^๕แถลง^๕ถึง
เกียรติ^๕ของการ^๕เป็น^๕นัก^๕เขียน^๕ ซึ่ง^๕แท้จริง^๕ ข้าพ
เจ้ายังมี^๕เคย^๕ได้^๕รับ^๕จาก^๕สภา^๕ใด^๕ๆ เลย^๕ ให้^๕ฟัง^๕ ก็
เป็น^๕อัน^๕ยุติ

เมื่อ^๕อน^๕โศคน^๕เซ่อ^๕ฉฉ^๕ใน^๕เกียรติ^๕ของ^๕ข้าพเจ้า
เรียบ^๕ร้อย^๕แล้ว^๕ก็^๕คิด^๕จะ^๕ช่วย^๕บาง^๕ให้^๕กว้าง^๕ออกไป
ทุก^๕ที^๕ให้^๕ถึง^๕พา^๕หิ^๕รชน^๕ คราว^๕นั้น^๕ไม่^๕ยาก^๕ เพราะ
ความ^๕มี^๕รู้^๕กัน^๕ไม่^๕ใคร^๕จะ^๕มี^๕ พัง^๕อว^๕กม^๕เสีย
พัก^๕เดียว^๕ เวลา^๕จะ^๕พ^๕จะ^๕คุยก^๕ก็^๕ใช้^๕ด้อย^๕คำ^๕สั้น^๕วน
ให้^๕สละ^๕สละ^๕ ยก^๕ศัพท์^๕สูง^๕ๆ มา^๕พูด^๕ ใช้^๕ภาษา
ต่าง^๕ประเทศ^๕ประ^๕กอบ^๕เข้า^๕ข้าง^๕ให้^๕หลาย^๕ๆ ภาษา
(แต่^๕ระ^๕วัง^๕อย่า^๕ให้^๕ผู้^๕ที่^๕รู้^๕ก็^๕กว่า^๕) นาน^๕ๆ
ก็^๕ติด^๕สลา^๕สติด^๕ที่^๕เป็น^๕โคลง^๕ ฉันท^๕ กา^๕พย์^๕กลอน^๕เสีย
ที^๕ ไม่^๕ช้านัก^๕ข้าพเจ้า^๕ก็^๕ถูก^๕ข^๕นาน^๕นาม^๕ว่า^๕ “นัก
ประ^๕พันธ์^๕” จาก^๕ปาก^๕ของ^๕เพื่อน^๕ฝูง^๕ น^๕คือ^๕ผล
แห่ง^๕การ^๕ ตบ^๕ตา

แต่^๕เมื่อ^๕ข้าพเจ้า^๕ได้^๕ทะเล^๕คอน^๕เมื่อ^๕วัน^๕ที่^๕๑ มก
ราคม^๕ ศ^๕ก^๕น^๕มา^๕แล้ว^๕ ทำให้^๕รู้^๕สึก^๕ครัน^๕ตัว^๕อย่าง
ไร^๕ชอ^๕ยกล^๕ ได้^๕ตั้งใจ^๕ไว้^๕ว่า^๕ ถ้า^๕ไม่^๕จำ^๕เป็น^๕จะ
ไม่^๕ขอ^๕ใช้^๕วิธี^๕การ^๕ ตบ^๕ตา^๕ อีก^๕เป็น^๕อัน^๕ขาด^๕ เพราะ
เกรง^๕ว่า^๕ ถ้า^๕ยัง^๕เกิด^๕มี^๕คุณ^๕ ฮาว^๕ สว่าง^๕สิน^๕ มา^๕เผย
ความ^๕จริง^๕ให้^๕ปรากฏ^๕แก่^๕ตา^๕โลก^๕ชน^๕ แล้ว^๕ข้าพ
เจ้า^๕จะ^๕ต้อง^๕ทำ^๕หน้า^๕ให้^๕ย่น^๕ยาก^๕ยิ่ง^๕ไป^๕กว่า^๕คุณ
หมอ^๕และ^๕คุณ^๕ร^๕ทิน^๕น^๕ท^๕น^๕ใน^๕ฉาก^๕สุ^๕ก็^๕อีก^๕มาก^๕.

ต่อไป^๕น^๕ข้าพเจ้า^๕ก็^๕ไม่^๕ต้อง^๕ย^๕คน^๕อน^๕ และ^๕เกิด
วิวาท^๕เป็น^๕ปาก^๕เสียง^๕กับ^๕ใคร^๕ๆ และ^๕ไม่^๕ต้อง^๕คิด
หา^๕หน^๕ทาง^๕ที่^๕จะ^๕ฟัง^๕เพื่อ^๕ต่อ^๕ใคร^๕ๆ และ^๕ไม่^๕ต้อง^๕
เสีย^๕ทรัพย์^๕ที่^๕จะ^๕ต้อง^๕ใช้^๕จ่าย^๕เพื่อ^๕กิจ^๕การ^๕ณ^๕นั้น^๕ๆ

ศุภรทัศน์

กุ่มภัก

นี้คือผลของการไม่ตอบตา อันเกิดจากการ
ถูกระคน ทงนี้ นัยว่า ยทพระชาชนพนธ เวรอน
เป็นบรมครูแสนวิเศษสำหรับข้าพเจ้า

พอเขียนถึงแก่น คุณบรมราชาการ เหลือ
ข้ามไหล่ข้าพเจ้ามาเห็นเข้า จึงตบหลัง (ไม่
ใช้ตบตา) ข้าพเจ้าพร้อมกับทุกคนก็อวยเป็นยัง
คัยว่า. “หยุด! นั่นคุณเดิน ออกนอก วง
อินทวาทอกแล้ว”

ข้าพเจ้าตั้งใจจะเถียงว่าไม่นอก วง เพราะ
ไต่เคียวอันของคนอื่นก็ เคย เห็น พวกกัน ทำนอง
คล้าย ๆ อย่างนั้น. แต่เห็นว่าระมาความ
จึงจำเป็นต้องทำตามคำบอก เพราะ จำ ---
เกรง --- ไ.

คุณบรมราชาการ ให้ ข้าพเจ้ากล่าวขอใจ

แก่บรรดาผู้ ที่มีใจเอื้อเฟื้อ ส่งหนังสือและของ
อันมาให้ เป็นสมบัติแก่คณะ คือ

เจ้าของได้ ส่ง หนังสือพิมพ์ รายวัน สยาม
ชอยเซอร์เวอร์, หญิงสาว. รายสัปดาห์ ชาว
หนังสือไทย.

โรงพิมพ์ อัครศรีสมิต, โรงพิมพ์ รัน
เชิง, นายค.เง็กชวน, ได้ส่งปฏิทินฉีก
ประจำ ค.ศ. ๑๙๒๑

ข้ามาคย์ โท. พระสมัชชัตถ์ญผล เจ้า
กรมกองรายงานกรมศุลกากร ได้ส่งหนังสือ
ลทธิของเพอนภาค ๒. ซึ่งพิมพ์แจกสนองคุณ
ในจารศพ รวบรวมชัตถ์ญผล ผู้มารทามา
ให้ ๓ เล่ม

ทั้งนี้ ได้ รับไว้ ด้วยความชอบบุญคุณยิ่ง.

การประกอบกิจจะนำไปสำเร็จในเมื่อนึกหวังไม่สมประสงค์

หลวงรัชฎาภิเศก